

B/950

**A legfőbb ügyész
országgyűlési beszámolója
az ügyészség 2021. évi tevékenységéről**

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	4
1. Az ügyészi szervezet	10
1.1. Az ügyészi szervezet felépítése és változásai	10
1.2. Az ügyészi szervezet ügyiratforgalma	11
2. A büntetőjogi ügyészségi tevékenység	13
2.1. A nyomozás felügyelete, irányítása és az ügyészségi nyomozás.	13
2.1.1. A bűnözésre vonatkozó főbb adatok	13
2.1.2. Az ügyészségi nyomozás	29
2.1.3. A nyomozás felügyelete és irányítása	31
2.2. A büntetőbíróság előtti ügyészségi tevékenység	41
2.3. A fiatalkorúak büntetőügyeiben kifejtett ügyészségi tevékenység ..	55
2.4. Az egységes jogalkalmazást segítő állásfoglalások a büntetőjogi szakágban	64
3. A közjogi ügyészi tevékenység	67
3.1. A közérdekvédelmi ügyészi tevékenység	67
3.2. A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete	83
4. A legfőbb ügyész tevékenysége	93
4.1. Az Országgyűléshez kapcsolódó tevékenység	93
4.2. A legfőbb ügyészt megillető egyes jogosítványok gyakorlása	93
4.3. A legfőbb ügyész nemzetközi tevékenysége	97
5. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége	99
5.1. A nemzetközi kapcsolatok	99
5.2. A jogsegélyügyek	102
5.3. Az Eurojust magyar nemzeti tag tevékenysége	108
6. Az ügyészség személyügyi helyzete	111
6.1. A személyügyi helyzet	111
6.2. Az ügyészségi alkalmazottak képzése, továbbképzése	116
7. Az ügyészség kommunikációs tevékenysége	117
8. Az ügyészségi informatikai és statisztikai tevékenység	120
8.1. Az ügyészségi informatika	120
8.2. Az ügyészségi statisztika	124
9. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei	125
10. Az ügyészségi alkalmazottak tudományos tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet	129
1. melléklet: A Legfőbb Ügyészség szervezete	132
2. melléklet: A legfőbb ügyészhez intézett kérdések	133
3. melléklet: Ábra- és táblázatjegyzék, a statisztikai adatok forrásai, valamint egyes statisztikai fogalmak	141

Tisztelt Országgyűlés!

Magyarország Alaptörvénye 29. cikkének (5) bekezdésében, valamint az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat (Házszabály) 84. §-ában foglaltak szerint az ügyészség 2021. évi működéséről – a szervezet alaptevékenységét illetően a Legfőbb Ügyészség mint a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagja által előállított és ellenőrzött statisztikai adatok és más nyilvántartási adatok alapulvételével – a következő beszámolót nyújtom be:

Vezetői összefoglaló

A 2021-es év sok tekintetben hasonlított az azt megelőző esztendőre, hiszen a világjárvány továbbra is jelen volt a mindennapjainkban, így befolyásolta az igazságszolgáltatás működését is, ugyanakkor a megelőző évben kialakított speciális eljárásrendet alkalmazva az ügyészség hatékony működésének fenntartása nem jelentett a 2020-as évhez hasonló mértékű kihívást.

A megváltozott körülményekhez való alkalmazkodást követően lehetőség adódott arra is, hogy a gyakorlati tapasztalatokat értékelve kiválasszuk azokat a járvány miatt bevezetett újításokat, amelyeket hosszú távon is érdemes fenntartani. A változtatások egy része már a bevezetésük után közvetlenül is oly mértékben hatékonynak bizonyult, hogy azok alkalmazhatónak tűntek a rendkívüli körülményektől mentes időszakban is. A jogalkalmazói gondolkodást e tekintetben is meghatározták és meghatározzák a törvényes keretek, a jogállamisági kritériumok, így kiemelten a tisztességes eljáráshoz való jog.

Az ügyészség alkotmányos feladata az állam büntetőigényének érvényesítése. E tevékenység hatékonysága szempontjából meghatározó jelentősége van annak, hogy a büntetőeljárás jogerős lezárására az elkövetéshez képest mennyi idővel később kerül sor. A járványhelyzet megkövetelte, hogy az eljárásjogi lehetőségek közül – a törvényes keretek között – az ügyészség azokat válassza, amelyek kevesebb személyes érintkezéssel járnak. A tapasztalatok azt mutatták, hogy mindez kedvező hatással lehet a büntetőeljárások időszerezésére is, sok esetben ugyanis le lehetett rövidíteni az eljárásokat, különösen azoknak a bírósági szakaszát.

Az elmúlt években végrehajtott fejlesztések következtében az ügyészek szinte kivétel nélkül rendelkeznek távoli munkavégzést lehetővé tévő informatikai eszközökkel. A tapasztalatok szerint a munkaszervezés új módja, amelynek keretében az ügyészek egyrészt online módon tarthatják a kapcsolatot a társhatóságokkal, másrészt a munkaidő meghatározott részében a szolgálati helyüktől távol végezhetik a munkájukat, hatékonyan működik. Mindez megfelelő vezetői ellenőrzés mellett az elvégzett munka mennyiségét és minőségét hátrányosan nem, alkalmanként akár kifejezetten pozitívan befolyásolta amellet, hogy nagyobb fokú rugalmasságot biztosított.

A fenti példák jól szemléltetik, hogy az ügyészség a rendkívüli egészségügyi helyzetből is igyekezett előnyöket kovácsolni. A 2021-es évben törekedtünk arra, hogy a további pozitív fejlődést hosszabb távon is, a körülmények változásától függetlenül megalapozzuk.

A konkrét szakterületek és statisztikai mutatók kapcsán a következő tendenciákat érdemes kiemelni.

Az állam büntetőigényének érvényesítése elsősorban abban nyilvánul meg, hogy az ügyészség indítványt tesz a bíróság előtt azon személyek felelősségre vonására, akik a rendelkezésre álló adatok alapján bizonyíthatóan bűncselekményt követtek el. Az eredményesség mérése szempontjából alapvető jelentősége van annak, hogy a bíróságok milyen arányban osztják a vádhatóság álláspontját. A 2021. évben a váderedményesség 98,8% volt, illetve a bíróságok a vádlottak 87,9%-át érintően minden tekintetben az ügyészi váddal egyező döntést hoztak. Ez utóbbi mutatónak az ügyészség tevékenységének értékelése szempontjából legalább akkora jelentősége van, mint a váderedményességnek.

Jóllehet az ügyészségnek nincs közvetlen ráhatása a bűnözés mértékének alakulására, mégis érdemes kitérni néhány bűncselekménytípust érintően a tendenciákra.

Az elmúlt évben a gazdasági bűncselekmények közül változatlanul meghatározó szerepe volt a költségvetési csalásoknak, amelyek magukba foglalnak minden, a hazai és az uniós költségvetést károsító bűncselekményt. Akár a kezdeményezett eljárások, akár a regisztrált bűncselekmények számadatainak alakulását szemléljük (utóbbi az ügyészségi döntésekhez – például eljárás megszüntetése, vádemelés – kapcsolódik), az a következtetés vonható le, hogy a mennyiségi mutatók szignifikánsan nem változtak. Továbbra is jellemző ugyanakkor e bűncselekményekre a bonyolult ténybeli és jogi megítélés, amely az eljáró ügyészekről speciális szakmai felkészültséget és alapos, precíz munkát követel.

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a pénzmosás miatt folytatott eljárások száma 2021-ben az előző évhez képest növekedett. Ebben szerepe volt annak is, hogy 2021. január 1. napjától a büntető anyagi jogi szabályok megváltoztak, és a korábban orgazdaságként elbírált cselekmények ezen időponttól kezdve pénzmosásnak minősülnek. Az ügyészség mindazonáltal hosszabb idő óta kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a bizonyítottan büntetendő magatartást megvalósító személyektől el lehessen vonni a bűncselekmény során generált vagyont. Ennek nélkülözhetetlen feltétele a pénzmosás elleni hatékony fellépés. Megjegyzendő, a jogalkotó az ügyészség jogalkalmazói tapasztalatainak, szakmai érveinek felhasználásával éppen erre figyelemmel módosította a jogszabályi rendelkezéseket.

Az országgyűlési beszámoló évről évre részletes megállapításokat tartalmaz a korrupciós bűncselekmények mértékének alakulásáról. Ezzel összefüggésben nem szabad azonban megfeledkezni arról, hogy Magyarország korrupciós helyzetének szubjektív-feltételezéseken, „megérzéseken” alapuló-megítélése korántsem azonos az objektív tényekkel. Az utóbbi módszerek alapján nyert adatok azt igazolják (ezt a beszámoló részletesen tartalmazza),

hogy Magyarország korrupciós helyzete – az egészségügyi szektort leszámítva – nem tér el az Európai Unió tagállamaiban tapasztalható átlagtól.

A korrupciós cselekmények fogalma büntetőjogi szempontból egyértelműen meghatározott. Ezt azért szükséges hangsúlyozni, mert a közvélemény (vagy akár a nemzetközi szervezetek) által korrupcióként értékelt cselekmények sok esetben Magyarországon más (gazdasági vagy vagyon elleni) bűncselekménynek minősülnek, így – bár sor kerül az elkövetők büntetőjogi felelősségre vonására – statisztikailag nem mutathatók ki a korrupciós cselekmények között.

A büntetőjogi értelemben vett korrupciós cselekmények statisztikai mutatói alapján az a következtetés vonható le, hogy a hivatali vesztegetések száma lényegében nem változott. A regisztrált cselekmények előző évhez viszonyított növekedése alapvetően néhány olyan ügyel magyarázható, amelyben tömegesen került sor közélet tisztasága elleni cselekmények felderítésére (például az egyik ügyben több mint 4000 rendbeli cselekmény miatt van folyamatban eljárás). A gazdasági korrupciós bűncselekményeket érintően kezdeményezett eljárások számának markáns (32%-os) növekedését az a 2021. január 1. napján hatályba lépett jogszabályváltozás eredményezte, amely büntetendővé tette az úgynevezett hálapénz elfogadását, nyújtását.

Az ügyészség büntetőjogi tevékenysége meghatározza a büntetőeljárás egész menetét: a nyomozás felderítési szakaszában törvényességi felügyeleti tevékenységet lát el, a vizsgálatot irányítja, a bíróság előtt képviseli a vádat, majd a büntetés végrehajtásának törvényességét szintén felügyeli. A beszámolóban részletezettek azt bizonyítják, hogy az ügyészség tevékenysége az eljárás minden szakaszát érintően eredményes volt.

A nyomozó hatóságok határozatai és a gyanúsítások elleni panaszok száma 2021-ben az előző évhez képest csekély mértékben nőtt. A statisztikai adatok alapján az a következtetés vonható le, hogy a nyomozó hatóságok a legtöbb esetben törvényesen és kellően átgondoltan végezték a munkájukat. A nyomozó hatóságok határozatát, gyanúsítás közlését megváltoztató vagy hatályaon kívül helyező ügyészségi döntések egyrészt a törvényesség helyreállítását szolgálják a konkrét ügyekben, másrészt a kifejtett jogi érvek a jogalkalmazói gyakorlat fejlődéséhez is hozzájárulnak.

Hasonló következtetés vonható le az ügyészség határozata ellen bejelentett, és a felettes ügyészség által elbírált panaszokkal összefüggésben. A jogorvoslat ezen formája is hatékonyan működik, jogértelmezési probléma esetén pedig a Legfőbb Ügyészség illetékes szakfőosztálya iránymutatást bocsát ki, ezzel is segítve a helyes jogalkalmazási gyakorlat kialakulását.

A vádemelés típusait érintő adatok – az előző esztendőhöz hasonlóan – azt mutatják: 2021-ben is kiemelt jelentősége volt annak, hogy a bíróság lehetőség szerint az eljárás szereplőinek személyes jelenléte nélkül tudjon ügydöntő határozatot hozni. Ennek megfelelően az ügyészség a vádemelések 74,5%-ában büntetővégzés meghozatalára tett indítványt, ezen eljárási forma esetében ugyanis a bíróság – a törvényi feltételek fennállása esetén – az iratok alapján is ügydöntő határozatot hozhat. Ez a megoldás nem sérti a tisztességes eljárás elvét sem, hiszen – az ügyészség mellett – a terhelt és a védő is tárgyalás tartását kérheti, amennyiben a határozatban foglaltakkal nem ért egyet. Fontos utalni arra is, hogy a bíróság által meghozott büntetővégzések az érintett terheltek 85%-a esetében jogerőre emelkedtek. A jogintézmény ilyen mértékű felértékelődése elsősorban a világjárványnak köszönhető, hatékonyságára figyelemmel azonban arra törekszünk, hogy széleskörű alkalmazhatósága valamilyen formában hosszabb távon is fennmaradjon.

Az eljárás gyors és tisztességes befejezését szolgálja az a jogszabályi lehetőség is, amely szerint az ügyészség indítványt tehet a joghátrány konkrét mértékére arra az esetre, ha a terhelt a bűnösségét az előkészítő ülésen beismeri, és lemond a tárgyaláshoz való jogáról. Arra törekszünk, hogy az ügynevezett „mértékes indítvány” megtételét az ügyészség csak rendkívül indokolt esetben mellőzze, a számszerű formában meghatározott várható büntetés ugyanis igen sok esetben beismerésre ösztönzi a vádlottakat. A statisztikai adatok az ügyészi munka és a jogintézmény sikerét igazolják, 2021-ben ugyanis a bíróság csaknem tízezer terhelt beismerő vallomását fogadta el előkészítő ülésen.

Az ügyészség közérdekvédelmi szakágában iktatott ügyek száma 2021-ben az előző évhez képest mintegy 20%-kal nőtt. Mindez jól mutatja, hogy e terület egyre fontosabb szerepet játszik mind az ügyészség, mind a társadalom életében. Ez a tény annak ellenére megállapítható, hogy a szakterület tevékenységéhez ügydöntő jogosultság jellemzően nem kapcsolódik, az ügyészség ezekben az esetekben sokkal inkább mellérendelt szereplőként képviseli az állam és a társadalom tagjainak érdekeit.

A közérdekvédelmi feladatokat ellátó ügyészek a környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységük ellátása során szorosan együttműködtek 2021-ben is a környezetvédelmi hatóságokkal, illetve szükség esetén a büntetőjogi szakággal. A statisztikai mutatók e területen növekedést mutatnak, az ügyészek által kezdeményezett büntetőeljárások száma az előző évhez képest megduplázódott.

Az ügyészség fogyasztóvédelemmel összefüggő tevékenysége a járványhelyzetre figyelemmel – amikor az állampolgárok számára a személyes ügyintézés nehezebben volt megoldható – a korábbiakhoz képest is felértékelődött. Az ügyészek a fogyasztóvédelmi hatóság esetleges jogszabálysértő

döntése miatt minden szükséges esetben felhívással, jelzéssel éltek, további hatósági eljárást kezdeményeztek, vagy intézkedtek a szabálysértési, illetve büntetőjogi felelősségre vonás iránt.

A gyermek-, ifjúság- és családvédelem területét érintően az ügyészség feladatai összetettek, és – a veszélyeztetett alanyi körre figyelemmel – kiemelt jelentőséggel bírnak. A büntetőjogi szakág és a közérdekvédelmi szakterület összehangolt tevékenysége nélkülözhetetlen a megkívánt eredmény elérése érdekében. 2021-ben az előző évhez képest mind a gyámhatóságokhoz benyújtott védelembe vétel iránti hatósági eljáráskezdeményezések száma, mind a hozzátartozók távoltartása iránti ügyek kapcsán tett figyelemfelhívások száma emelkedett.

A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi területen a 2020-as év működését jelentősen meghatározta a járványhelyzet. A korlátozó intézkedések részbeni lazulásával 2021-ben a szakterület tevékenysége is kezdett visszatérni a járvány előtt megszokotthoz. A szakterület tevékenységei közül kiemelt jelentősége van az ügyészek vizsgálati és intézkedési jogkörének. E feladatok ellátásának többsége helyszíni ellenőrzést feltételez, amely a járvány első évében nehezen volt megoldható, 2021-ben a vizsgálatok száma azonban ismét emelkedett az előző évhez képest.

Az országgyűlési beszámoló benyújtásával a legfőbb ügyész eleget tesz egyik legfontosabb kötelezettségének, bemutatja a szervezet működését, eredményeit. Ezen kívül az országgyűlési képviselők 2021-ben 127 esetben fordultak írásbeli választ igénylő kérdéssel a legfőbb ügyészhez, megkereséseikre – a jogszabályi keretek között – választ kaptak.

A büntetőeljárás törvény szerint a legfőbb ügyész kizárólagos joga, hogy a Kúriánál a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelentsen be a bíróság jogerős ügydöntő, illetve végleges nem ügydöntő, más rendkívüli jogorvoslattal nem támadható, törvénysértő határozata ellen. Erre 2021-ben – az előző évhez hasonlóan – hét esetben került sor. A Kúria a már elbírált indítványokban osztotta a jogorvoslati indítványban kifejtett érveket. Ugyancsak az ügyészi indítványnak megfelelően, 48 személy esetében mondta ki a Kúria az 1956. évi forradalom és szabadságharc utáni megtorlásokkal összefüggő ítéletek semmisségét.

A legfőbb ügyész 2021. évi nemzetközi tevékenységét jelentősen meghatározta és befolyásolta a koronavírus által okozott nemzetközi járványügyi helyzet, ezért a személyes részvétellel zajló események helyett az online részvételi formákat részesítettük előnyben. Összességében elmondható, hogy a 2020. évre tervezett felső szintű nemzetközi konferenciák, programok kisebb része 2021-ben valósult meg online formában. Kiemelendő, hogy 2021 áprilisában

– a korábban megkezdett egyeztetések eredményeképpen – a magyar legfőbb ügyész és az Európai Ügyészség főügyésze aláírta a két intézmény közötti együttműködési megállapodást.

Magyarország Ügyészsége 2021-ben ünnepelte fennállásának 150. évfordulóját, amely alkalmat adott a visszatekintésre, a múltbéli sikerek számbavételére. Az ügyészség arra törekszik – és a beszámolóban részletezett eredmények e törekvést megalapozzák –, hogy az elkövetkező 150 esztendőben is legalább olyan sikeresen működjön, mint a múltban.

1. Az ügyészi szervezet

Az ügyészség működésének kereteit elsősorban az Alaptörvény, továbbá az ügyészségre vonatkozó sarkalatos törvények, nevezetesen az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény (Ütv.), valamint a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény (Üjt.) tartalmazza.

1.1. Az ügyészi szervezet felépítése és változásai

Az Ütv. meghatározza az ügyészi szervezet szintjeit, és kimondja, hogy az ügyészségi nyomozás, továbbá indokolt esetben más ügyészségi feladatok ellátására önálló főügyészség, illetve járási szintű ügyészség létesíthető. Az Ütv. a teljes szervezet megállapítását azonban a legfőbb ügyészre bízta, mivel a teljesítendő feladatoknak megfelelő és a bírósági szervezethez igazodó ügyészi szervezet így alakítható a leghatékonyabban.

Az ügyészi szervezet négy szintű. A Legfőbb Ügyészség irányítása alá 5 fellebbviteli főügyészség és 21 (19 megyei, a fővárosi és a központi nyomozó) főügyészség tartozik. A Központi Nyomozó Főügyészség kivételével a főügyészségek szervezete alapvetően a büntetőjogi, valamint a közérdekvédelmi és a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi tevékenység alapján tagozódik.

A fővárosi és a megyei főügyészségek irányítása alá tartozó járási és járási szintű ügyészségek azokban az ügyekben járnak el, amelyeket jogszabály vagy legfőbb ügyészi utasítás nem utal más ügyészi szerv hatáskörébe. A járási és járási szintű ügyészségek száma 124.

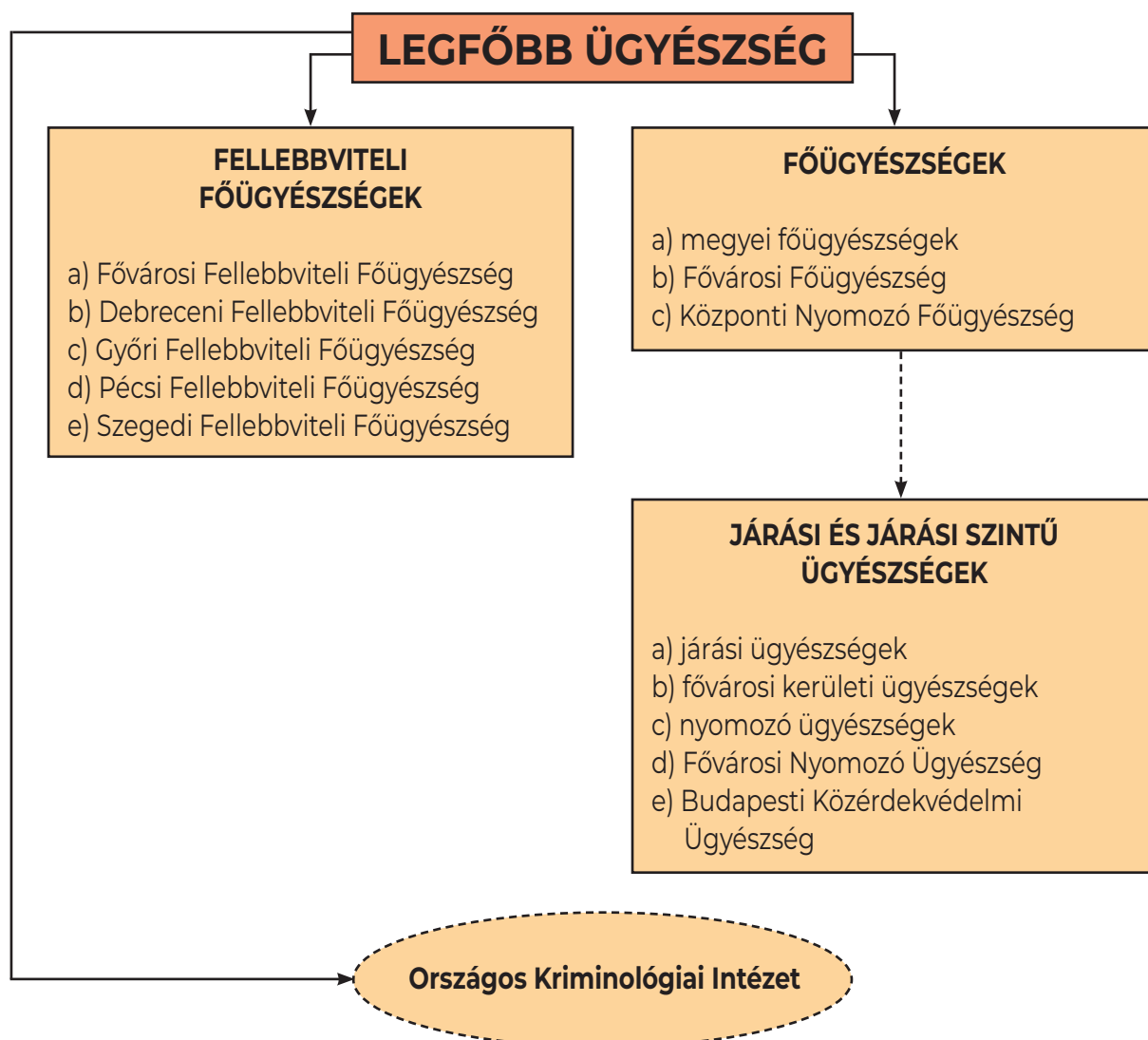
Az ügyészség szervezetéről és működéséről szóló 12/2012. (VI. 8.) LÜ utasítás tételesen meghatározza a Legfőbb Ügyészség szervezetét, és felsorolja a fellebbviteli főügyészségeket, a főügyészségeket, a járási és járási szintű ügyészségeket.

Az ügyészi szervezethez tartozik a Magyar Ügyészképző Központ is, amely elsősorban az ügyészségi fogalmazók képzését és jogi szakvizsgára való felkészítését végzi, valamint – nem ügyészi szervként – az ügyészség tudományos és kutató intézménye, az Országos Kriminológiai Intézet (OKRI).

Az elmúlt évben nem történt az ügyészi szervezet egészére ható átalakítás. Az ügyészség tárgydíszaki szervezeti felépítését a következő ábra szemlélteti:

1. ábra

Az ügyészség szervezete

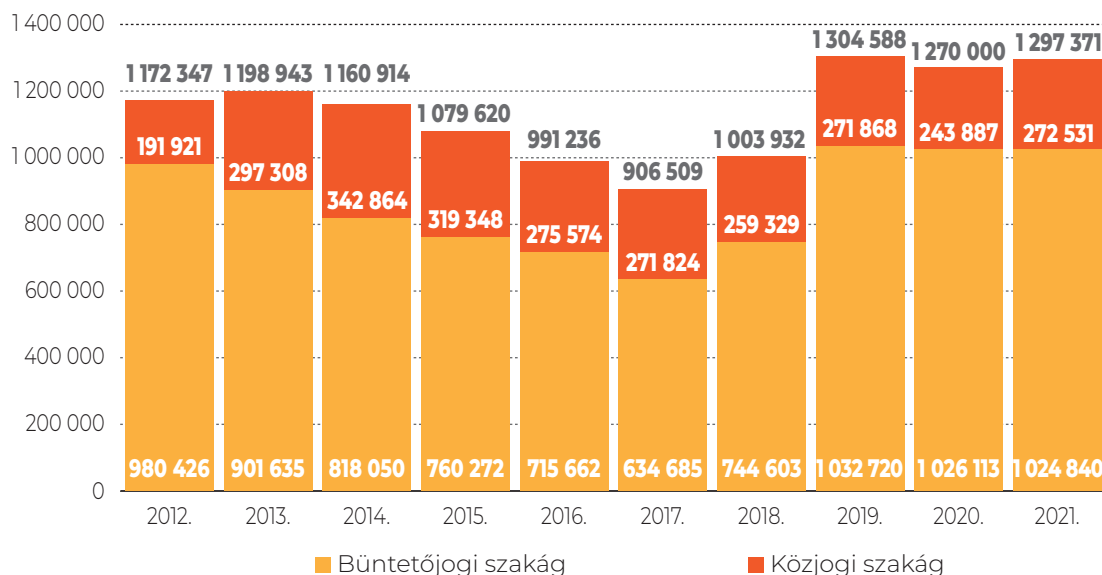
A Legfőbb Ügyészség 2021. évi szervezeti felépítését az 1. melléklet mutatja.

1.2. Az ügyészi szervezet ügyiratforgalma

Az ügyészség ügyiratforgalmában a 2021. évben a következő ábrából láthatóan a 2020-as évhez viszonyítva 2,16%-os növekedés, míg – a Be. változásait követő ügyviteli rendszer specifikációiból adódóan – a 2019. évet megelőző évekhez képest ennél is jelentősebb növekedés tapasztalható. (A szakterületi változások miatt a 2012. évig a büntetőjogi szakág, a 2013. évtől kezdődően pedig a közjogi szakág tartalmazza a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi szakterület adatait.)

2. ábra

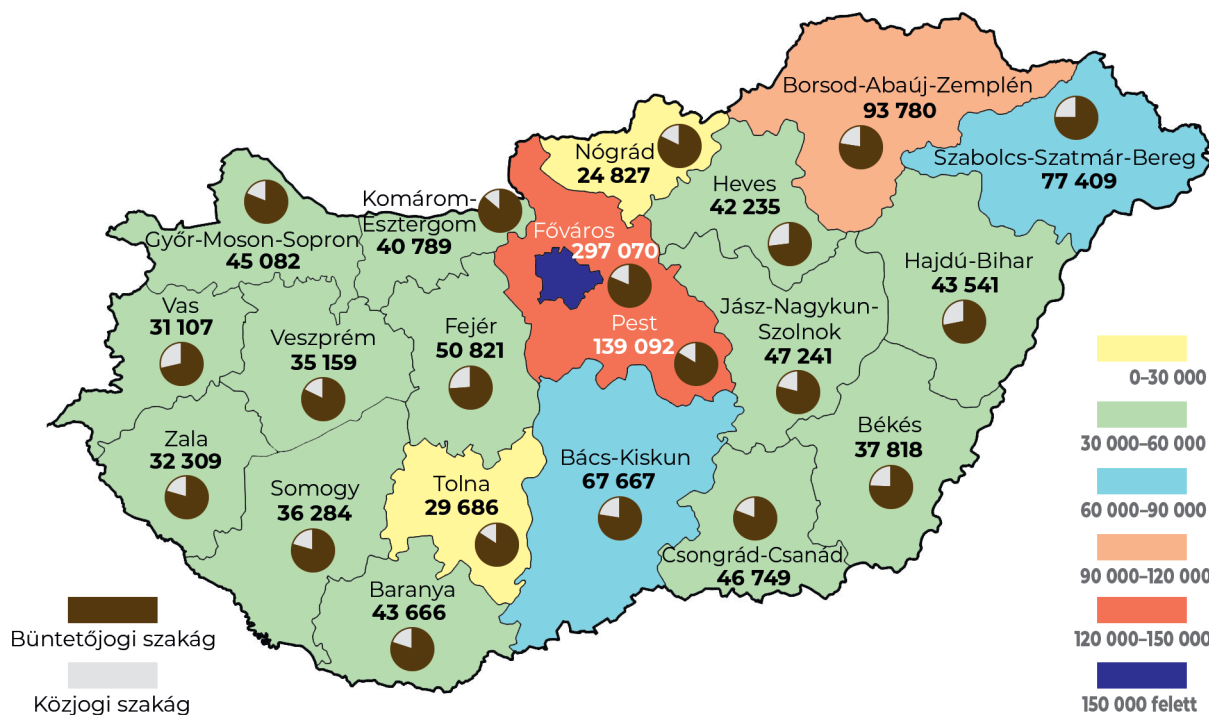
Az ügyészségi ügyiratforgalom a 2012–2021. években

A Fővárosi Főügyészség és a megyei főügyészségek ügyiratforgalmi adatai a következő ábrából láthatók:

3. ábra

A főügyészségek ügyiratforgalma a 2021. évben

A teljes ügyiratforgalom 22,9%-át a Fővárosi Főügyészség intézte. A megyénkénti megoszlás tekintetében megállapítható, hogy a legnagyobb ügyiratforgalma Pest, Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, valamint Bács-Kiskun megyéknek volt. A négy megyei főügyészség ügyiratforgalma összesen az országosnak mintegy 29,1%-át tette ki.

2. A büntetőjogi ügyészségi tevékenység

Az ügyészség feladatainak jelentős részét a büntető igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó tevékenység képezi. Az ügyészség működésének alkotmányos alapjait az Alaptörvény 29. cikke határozza meg. Ez kimondja, hogy az ügyészség az igazságszolgáltatás közreműködőjeként mint közvádoló az állam büntetőigényének kizárólagos érvényesítője.

2.1. A nyomozás felügyelete, irányítása és az ügyészségi nyomozás

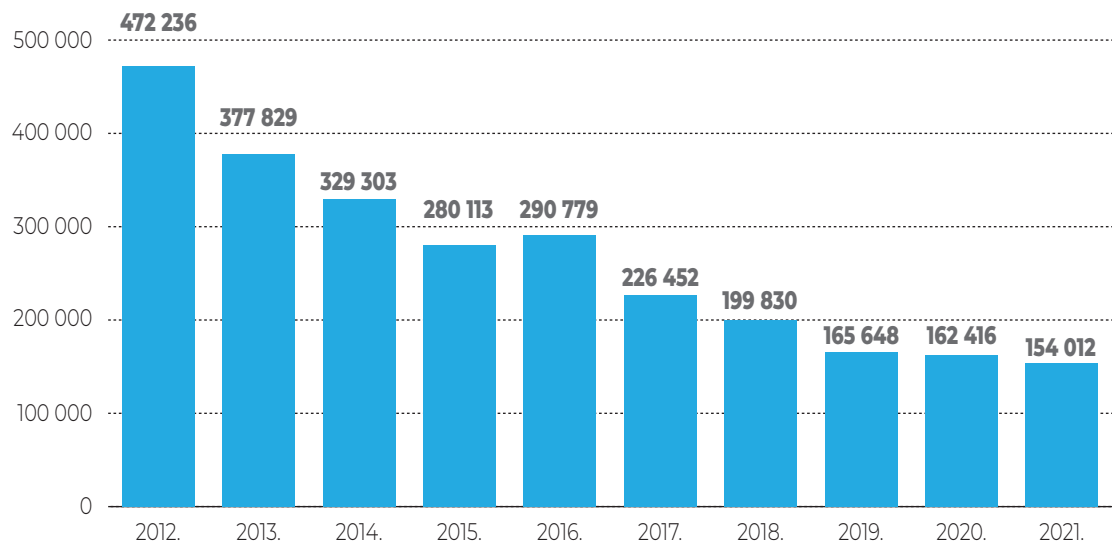
2.1.1. A bűnözésre vonatkozó főbb adatok

A büntetőjogi szakág ügyiratforgalma, ahogy azt a 2. ábra mutatja, 2012-től 2017-ig folyamatosan csökkent. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 2018. július 1. napján történt hatálybalépését követően azonban, különösen a 2019. évben, az ügyészségi ügyiratforgalomban többszázszáz nagyságrendű növekedés következett be. Ennek okai meghatározóan a Be. új vagy más alapokra helyezett jogintézményeinek változásait követő ügyviteli rendszer részletszabályaiban keresendők. A 2020. és 2021. évben az ügyiratforgalom az előző évihez képest minimális mértékben (0,6%-kal, illetve 0,1%-kal) csökkent, ami azt mutatja, hogy a koronavírus-járvány az ügyészség büntetőjogi szakági ügyiratforgalmára alig volt hatással.

A regisztrált bűncselekmények számának 2013 óta tartó szinte folyamatos visszaesése – mintegy 5,2%-os csökkenéssel – a múlt évben is folytatódott. Az elmúlt tíz év változásai a következő ábrán láthatók:

4. ábra

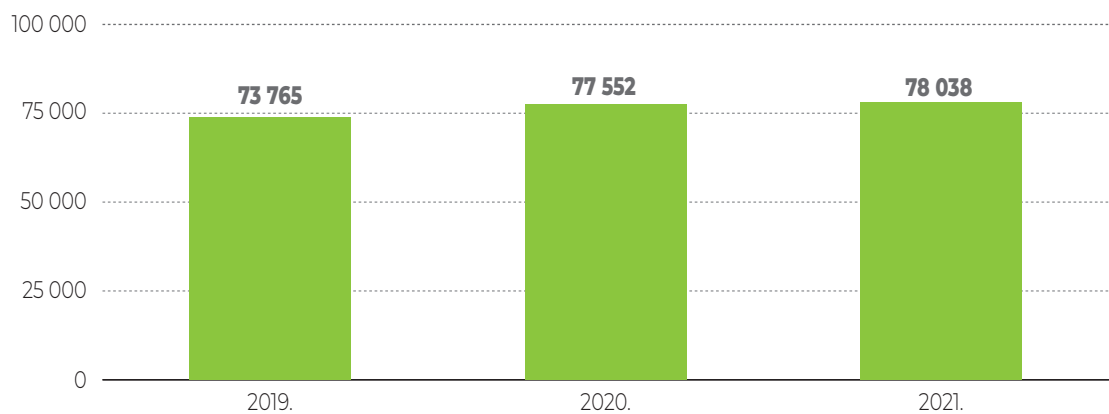
A regisztrált bűncselekmények száma a 2012–2021. években

A regisztrált elkövetők számának alakulását a következő ábra szemlélteti:

5. ábra

A regisztrált elkövetők számának alakulása a 2019–2021. években

Az egyes bűncselekmények főbb adatairól a következő táblázat ad tájékoztatást:

1a. táblázat

Egyes regisztrált bűncselekmények száma a 2019–2021. években

Bűncselekmények	2019.	2020.	2021.
Szándékos befejezett emberölés	60	81	72
Emberölés kísérlete	57	90	62
Lopás	55 059	48 627	40 852
Csalás	14 350	12 026	12 755
Rablás	637	616	543
Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése	106	79	128
Közlekedési bűncselekmények	18 458	18 975	17 663
járművezetés ittas állapotban (közúti)	13 773	13 589	11 450
közúti baleset okozása	2 436	2 753	2 361
Embercsempészség	90	257	635
Hivatalos személy, közfeladatot ellátó személy és hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak	564	684	670
Igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények	1 449	1 641	1 791
Garázdaság	8 587	8 570	8 313
Okirattal kapcsolatos bűncselekmények	13 758	15 287	13 808
Kábítószerrel visszaélés	6 566	6 518	7 004
Korrupciós bűncselekmények	460	2 049	6 219
hivatali vesztegetés	242	1 978	5 976
gazdasági vesztegetés	115	38	119
Pénzhamisítás	451	274	230
Bélyeghamisítás	200	17	13
Készpénz-helyettesítő fizetési eszközökhöz kapcsolódó bűncselekmények	1 771	3 219	1 728
Költségvetési csalás	1 503	1 061	1 175
Csődbűncselekmény	126	107	122
Pénzmosás*	188	308	358
Információs rendszer vagy adat megsértése	587	830	1 140
Információs rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés kijátszása	38	25	15
Környezetkárosítás	19	23	25
Természetkárosítás	165	59	71
Hulladékgazdálkodás rendjének megsértése	402	474	515
Katonai bűncselekmények	199	297	242

* 2021. január 1. napjától a pénzmosás tényállása magában foglalja az orgazdaság korábbi tényállását.

1b. táblázat

A kezdeményezett eljárások kapcsán rögzített cselekmények a 2019–2021. években

Bűncselekmények	2019.	2020.	2021.
Emberölés, erős felindulásban elkövetett emberölés	183	211	233
Lopás	54 261	48 897	47 323
Csalás	12 155	14 224	17 152
Rablás	584	639	581
Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése	107	240	304
Közlekedési bűncselekmények	19 306	17 939	19 506
járművezetés ittas állapotban (közúti)	12 927	12 158	11 239
közúti baleset okozása	3 445	2 812	2 660
Embercsempészés	158	446	1 177
Hivatalos személy, közfeladatot ellátó személy és hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy támogatója elleni erőszak	569	660	797
Igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények	3 849	3 531	4 289
Garázdaság	9 755	9 865	10 392
Okirattal kapcsolatos bűncselekmények	7 103	6 650	7 529
Kábítószerrel visszaélés	7 206	7 218	7 798
Korrupciós bűncselekmények	275	271	358
hivatali vesztegetés	171	131	173
gazdasági vesztegetés	57	78	103
Pénzhamisítás	386	254	263
Bélyeghamisítás	16	12	9
Készpénz-helyettesítő fizetési eszközökhöz kapcsolódó bűncselekmények	1 514	1 699	1 750
Költségvetési csalás	1 810	2 651	1 815
Csődbűncselekmény	599	749	607
Pénzmosás*	290	524	725
Információs rendszer vagy adat megsértése	729	1 070	1 433
Információs rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés kijátszása	17	35	35
Környezetkárosítás	116	116	159
Természetkárosítás	122	125	187
Hulladékgazdálkodás rendjének megsértése	804	1 013	1 369
Katonai bűncselekmények	213	219	251

* 2021. január 1. napjától a pénzmosás tényállása magában foglalja az orgazdaság korábbi tényállását.

Míg az 1a. táblázat a befejezett, addig az 1b. táblázat a kezdeményezett büntetőeljárások kapcsán az ügyészégi statisztikában a 2021. évben rögzített adatokat tartalmazza. Figyelemmel az adatrögzítés eltérő módszertanára és a büntetőeljárások időtartamára a két táblázat adatai nem összehasonlíthatók: az 1a. táblázatban nem (kizárólag) az 1b. táblázat szerint kezdeményezett eljárásokban elbírált bűncselekmények adatai szerepelnek.

Az egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika (ENyÜBS) két, egymással össze nem kapcsolható alrendszerből áll: az egyik a kezdeményezett büntetőeljárások statisztikája (ENyÜBS-KBS), a másik a nyomozó hatóság és az ügyészség által a büntetőeljárás során meghatározott módon befejezett büntetőeljárások statisztikája (ENyÜBS-BBS).

Az ENyÜBS-KBS esetében a feljelentést, a hivatalból tudomásra jutást vagy az eredményes előkészítő eljárást követően – ezeknek megfelelő tartalommal – az ügyet először iktató nyomozó hatóság vagy ügyészség végzi el az adatszolgáltatást. Amennyiben az ekkor rögzített információk módosulnak az eljárás későbbi szakaszában, akkor sem lehetséges változtatni azok statisztikai adattartalmán.

Az ENyÜBS-BBS ún. „output”, azaz követő jellegű statisztika. Az adatok akkor és ahhoz az időponthoz tartozóan kerülnek rögzítésre, amikor a nyomozó hatóságok, illetve az ügyészség a bűncselekmény kapcsán statisztikai adatszolgáltatást megalapozó eljárási döntést (pl. feljelentés elutasítása, eljárás megszüntetése, eljárás felfüggesztése, vádemelés) hoztak. Az egyes évek adatai (pl. a regisztrált bűncselekményekre vonatkozó adatok) ekként azt mutatják be, hogy az – akár korábbi években – elkövetett bűncselekmények kapcsán az adott évben hány esetben rögzítettek statisztikai adatot az eljárás meghatározott szakaszának végén. Amennyiben egy elkövetett cselekményről a hatóságok még nem szereztek tudomást, illetve folyamatban van a nyomozás vagy az ügyészségi eljárás, akkor az adatok nem fognak szerepelni az ENyÜBS-BBS adott évi adatainál. Ezek a későbbi évek adatai között jelen(het)nek majd meg.

Figyelemmel az adatrögzítés eltérő módszertanára és időpontjára a két alrendszer adatai nem összevethetők. Ezért olyan megállapítások, hogy adott évben meghatározott számú cselekmény történt, nem vonhatók le a regisztrált bűncselekményi adatokból.

A 2021. évben a regisztrált bűncselekmények száma tovább csökkent, egyes bűncselekmény-kategóriák esetében azonban növekedés volt tapasztalható.

Ez leginkább az embercsempészás, a korrupciós bűncselekmények és az információs rendszer vagy adat megsértése bűncselekmények esetében szembetűnő.

Kedvező tendenciát mutat a rablások, valamint az ittas állapotban elkövetett járművezetések számának csökkenése úgy a regisztrált bűncselekmények, mint a kezdeményezett eljárásokban rögzített cselekmények vonatkozásában.

A készpénzforgalom volumene az elmúlt években a jogalkotás területén tett lépésekkel összhangban csökkent, ezzel párhuzamosan a bankszámlapénz a gazdasági élet szinte valamennyi szektorában meghatározóvá vált. A fizetési módok szerkezeti változása nem csupán a készpénzforgalom biztonságát közvetlenül érintő jogellenes cselekményekre van kihatással, de szoros összefüggést mutat más, gazdasági jellegű bűncselekmények elleni fellépés eredményeivel is, hiszen a készpénzforgalomnak a gazdasági életben történő mennyiségi korlátozása, a pénzügyi műveletek átláthatósága jelentős mértékben mozdítja elő a pénzmosás, valamint a költségvetést károsító bűncselekmények súlyos formái elleni fellépés hatékonyságát is. A készpénzforgalom ugyanakkor a magánszemélyek közötti ügyletek során és a gazdaság egyes szektoraiban továbbra is jelentős, így a pénzhamisítás visszaszorítása elleni küzdelem az ügyési szervezetben továbbra is kiemelt prioritást élvez.

A regisztrált bűncselekményeket illetően a pénzhamisítás mint a készpénzforgalom biztonságára változatlanul a legnagyobb veszélyt jelentő, kiemelkedően súlyos bűncselekmény számának csökkenő tendenciája 2021-ben is folytatódott. A bélyeghamisítások tárgyévi regisztrált esetszáma az előző évihez képest is alacsonyabb volt, de a 2019-ben mért értékhez viszonyítva már nagyságrendi csökkenés tapasztalható. A pénzhamisítást illetően a kezdeményezett eljárásokban rögzített cselekmények száma az előző évihez képest enyhén növekedett ugyan, de így is jelentősen alatta maradt a 2019-ben mért esetszámnak.

A gazdasági bűncselekmények közül a tárgyévben is kiemelkedő jelentőségű volt a költségvetési csalás, amelyet nem csupán a regisztrált bűncselekményeknek az előző évi esetszámhoz mérten enyhe növekedése jelez, de a gazdasági bűncselekmények közti hangsúlyos szerepe egyaránt markáns módon mutatkozik meg az ügyek bonyolultságában és a feldolgozásukra fordított munka mennyiségében is. A kezdeményezett eljárásokban rögzített cselekményeket illetően az esetszám elmarad a tárgyévet megelőző esztendőben mért értékektől, és gyakorlatilag megegyezik a 2019-ben rögzített cselekmények számával.

Bár az online számlázás egyre szélesebb körű alkalmazása fontos lépés volt az adóhatóságnak a jogsértésekkel szemben történő, az eddiginél is eredményesebb fellépési lehetőségeinek megteremtésében, a költségvetést károsító bűncselekmények elkövetési módszerei továbbra is igen széles spektrumon mozognak, amelyek az adóköteles bevételek egyszerű eltitkolásától a különböző adókedvezmények és támogatások rendkívül szofisztikált elkövetési módszerekkel megvalósított jogellenes megszerzéséig terjednek. Az ügyek többsége továbbra is összetett, így a gazdasági bűncselekmények területén is dolgozó ügyészeknek változatlanul alapvető szüksége van az adórendszer működésének egészére kiterjedő, naprakész ismeretekre.

A költségvetési csalások egyik leginkább elterjedt módja változatlanul a ténylegesen fel nem merült költségek bevallásban való feltüntetése, ami megteremti az adóalap jogellenes csökkentésének lehetőségét. E körben – az elmúlt évekhez hasonlóan – továbbra is jellemző a gyakran nagyobb számú gazdasági társaságot magában foglaló ún. számlázási láncolatok kiépítése, amelyek azonosítása és tevékenységük bizonyítása kiterjedt nyomozati munkát igényel, a láncolatok mérete pedig hátrányosan befolyásolhatja a nyomozások időszerűségét is. Változatlanul jellemző, hogy a költségvetési csalásokban érintett cégek közhiteles nyilvántartásokban szereplő tisztségviselői a gazdálkodáshoz kapcsolódó folyamatokban történő érdemi részvétel nélkül, csupán a jogszabályoknak való megfelelés látszatát igyekeznek megteremteni, míg az érintett gazdasági társaságok tényleges irányítói a névtelenségüket megőrizve látják el bűnös tevékenységüket. Az elkövetési módok visszatérő eleme továbbra is az olyan gazdasági társaságok létrehozása és a cégláncolatokba való bevonása, amelyekből a náluk keletkező bevételt fiktív ügyletekkel kivonják, így végrehajtás alá vonható vagyonelemek hiányában a felhalmozott adóhiány behajtása ellehetetlenül. Az ilyen esetekben különösen fontos lehet a bűnös eredetű vagyon visszaszerzésére szolgáló eszközrendszer hatékony alkalmazása.

A leírtakra például szolgál a következő ügy.

A bünszervezetben elkövetett különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-alföldi Bűnügyi Igazgatósága indított nyomozást, amelynek felügyeletét a Fővárosi Főügyészség látta el.

A vádirati tényállás lényege szerint a vádlottak egyike elhatározta, hogy a ténylegesen irányítása alatt álló, ám névleg a testvére tulajdonában lévő közúti árufuvarozó cég nyereségének a közterhek, így az útdíj fizetésének elkerülése útján történő jogellenes növelése érdekében a cég tulajdonát képező gépjárművek üzembentartóiként olyan gazdasági társaságokat jegyeztet be a nyilvántartásba, amelyek szintén az ő rendelkezése alatt állnak, ám tényleges gazdasági tevékenységet nem végeznek, és nem rendelkeznek végrehajtás alá vonható vagyonnal sem. A vádlott a törvényes működés látszatának fenntartása, illetve a lelepleződés elkerülése, továbbá a munkavállalók részére kifizetett juttatásokat terhelő adók és járulékok megfizetésének elkerülése érdekében a munkát ténylegesen elvégző alkalmazottait az útdíjköteles gépjárművek üzembentartóiként bejegyeztetett – az előbbiekben említettek szerint tényleges tevékenységet nem végző, vagyontalan – gazdasági társaságokba jelentette be.

A vádlott mint a bünszervezet irányítója a tényleges gazdasági tevékenységet folytató és a bűnös tevékenység hasznát realizáló cége által felhalmozott

útdíjtartozás miatt kiszabott bírságok megfizetésének elkerülése, valamint a közúti árufuvarozási tevékenységhez használt útdíjköteles gépjárművek esetleges végrehajtás alá vonásának megakadályozása érdekében 2017 októberétől a gépjárműveket színlelt szerződésekkel értékesítette, de bevételei folyamatosságának biztosítása érdekében a szállítási feladatok elvégzését továbbra is folytatta. A vádlott mindezek mellett az édesanyját is bevonta a bűnszervezet működésébe, akit olyan cég alapítására bírt rá, amely színlelt szerződésekkel 91 darab olyan gépkocsi nyilvántartás szerinti tulajdonosává vált, amelyek előzőleg a vádlott által irányított és a bűncselekményekből származó hasznot realizáló gazdasági társaságé voltak. A vádlott a gépjárművek színlelt értékesítéséről kiállított valótlan tartalmú számlák általános forgalmi adó tartalmát édesanyja cégének időszakai adóbevallásaiban jogosulatlanul levonásba helyezte.

A vádlott az útdíjak és a megfizetésük elmulasztása miatt kiszabott bírság, valamint a foglalkoztatást terhelő adók és járulékok meg nem fizetésével, továbbá általános forgalmi adó jogosulatlan levonásba helyezésével összesen 4 milliárd forintot meghaladó összegű vagyoni hátrányt okozott a magyar állami költségvetésnek.

A Fővárosi Főügyészség a fenti tényállás alapján 11 személlyel szemben emelt vádat a Fővárosi Törvényszéken.

A csődbűncselekmény mint a hitelezők érdekeit sértő és a gazdaság zökkenőmentes tevékenységének védelmét szolgáló bűncselekmény tekintetében a korábbiakhoz képest jelentős változás nem történt. A regisztrált bűncselekmények száma az előző évihez képest enyhén nőtt, és csak minimális mértékben marad alatta a 2019-ben mért értéknek, tehát a vizsgált három év vonatkozásában nagyságrendi elmozdulás nem tapasztalható. A kezdeményezett eljárásokban rögzített cselekmények esetén a 2020-as esetszámhoz képest csökkenés tapasztalható.

A pénzmosás változatlanul kiemelt figyelmet élvez, a bűncselekménnyel kapcsolatos jogalkalmazói munka alapjait Magyarország nemzetközi kötelezettségvállalásaival összhangban álló akciótervben, illetve a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni nemzeti kockázatértékeléshez kapcsolódó intézkedési tervben fektették le.

A regisztrált bűncselekmények és a kezdeményezett eljárásokban rögzített cselekmények száma egyaránt növekvő tendenciát mutat, de ebben szerepet játszhat az a körülmény is, hogy a jogi szabályozás átalakulása folytán 2021. január 1. napjától a korábbi törvény szerint orgazdaságnak minősülő cselekmények is a pénzmosás törvényi tényállása alá esnek.

A költségvetési csaláshoz hasonlóan a pénzmosás elkövetési módszereiben sem volt jelentős változás. Az ún. előcselekmények nagyobb részének elkövetési magatartását továbbra is – főként az online térben történő – megtévesztés jellemzi, amelynek eredményeként a vagyon elleni bűncselekmények sértettjei a más személyek által, kifejezetten a bűnös eredetű pénzek fogadására nyitott bankszámlákra utalnak, majd azzal a pénzmosás mint járulékos bűncselekmény tettesei a megbízóik utasítása szerint végeznek pénzügyi műveleteket.

A nem vagyon elleni bűncselekmények között viszonylag nagy számban fordul elő a kábítószer és az új pszichoaktív anyag kereskedelme, amelyhez jellemzően ún. „saját pénzmosás” kapcsolódik, vagyis a bűnös úton szerzett vagyont az elkövető maga igyekszik legalizálni például gazdasági tevékenységbe történő befektetés útján. A pénzmosás körében is megjelentek a költségvetési csalásnál már említett, tényleges gazdasági tevékenységet nem végző, névleges ügyvezetés alatt működő cégek. Ezen cégeknek a – bűncselekmény elkövetéséből származó pénzek fogadása céljából nyitott – számláihoz elektronikus banki szolgáltatásokat rendelnek, így a sértettektől megszerzett, bűnös eredetű pénzekkel interneten keresztül, a leleplezés csekélyebb kockázatával végezhetnek pénzügyi műveleteket. Jellemző módszer még a büntetendő cselekményből származó vagyon forrásának fiktív jogcímekhez, például áruvásárláshoz vagy kölcsönügylethez kapcsolása.

A pénzmosás egyik tipikus módszere a következő példával szemléltethető.

Az információs rendszer felhasználásával különösen nagy kárt okozó, bűnszövetségben, üzletszerűen elkövetett csalás büntette és más bűncselekmények miatt a Budapesti Rendőr-főkapitányságon indult nyomozás a Fővárosi Főügyészség felügyelete mellett.

A tényállás lényege szerint az I. rendű vádlott 2016 áprilisától 2017 októberéig tanácsadói munkakörben dolgozott egy kereskedelmi bank budapesti fiókjában, ahol részletesen megismerte a banki ügyintézés során használt elektronikus programok működtetését, a banki ügyintézési folyamatokat és a banki ügyletek biztonságát szolgáló szabályokat. Az I. rendű vádlott elhatározta, hogy a munkakörének ellátásához szükséges ismereteket kihasználva, a számára biztosított jogosultságaival visszaélve a bank egyes ügyfeleinek számláján található jelentős pénzösszegeket jogellenesen megszerzi oly módon, hogy a sértettek bankszámlájáról az összegeket a vele szorosán együttműködő társa, a II. rendű vádlott által ilyen céllal megadott bankszámlákra utaltatja át, majd a pénzösszegeket készpénzben felveszik, és egymás között elosztják. Az I. rendű vádlott a pénzintézetnél vezetett bankszámlák közül olyan, rendszerint idősebb korú sértettek bankszámláit választotta ki, amelyeken a jelentősebb összegű számlaegyenleg ellenére hosszabb idő, azaz évek óta nem

volt forgalom, és nem hajtottak végre pénzügyi műveletet, továbbá nem tartozott a számlákhoz informatikai szolgáltatás sem, vagyis használaton kívüli, ún. „alvó” számlának számítottak. Az I. rendű vádlott a munkaköréből fakadó ismereteit kihasználva, a jogosultságaival visszaélve a sértettek banki aláírási kartonját a belső számítógépes rendszerben olyan aláírási kartonra cserélte ki, amelyen a sértettek névaláírásai a későbbiekben benyújtani szándékozott, hamis átutalási megbízásokon szereplő aláírási képpel megegyeztek.

Az I. rendű vádlott két sértett bankszámlájáról összesen 225 millió forintot meghaladó összeget utaltatott át a II. rendű vádlott által biztosított bankszámlákra oly módon, hogy a sértettek banki aláíró kartonjai helyett hamis aláíró kartonokat rögzített, majd a sértettek bankszámláinak terhére valótlan tartalmú átutalási megbízásokat érkeztetett a bank informatikai rendszerében. A II. rendű vádlott által biztosított bankszámlákra átutalt összegeket az elkövetők eredetleplezési céllal ATM-en keresztül, valamint bankfiókokban készpénzben felvették, majd azt egymás között ismeretlen arányban megosztották.

A Fővárosi Főügyészség a fenti tényállás alapján 2021 februárjában 7 személlyel szemben emelt vádat a Fővárosi Törvényszéken információs rendszer felhasználásával különösen nagy kárt okozó, bünszövetségben, üzletszerűen elkövetett csalás büntette, információs rendszerben lévő adat jogosulatlan megváltoztatásának büntette, üzletszerűen, különösen nagy értékre elkövetett pénzmosás büntette, közokirat-hamisítás büntette, valamint hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt.

A regisztrált környezetkárosítások, valamint természetkárosítások száma az előző évhez képest enyhe növekedést mutat, és 2019-től folyamatosan emelkedik a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése bűncselekmények száma is. Ugyanez figyelhető meg a három bűncselekmény miatt kezdeményezett eljárásokban rögzített cselekmények számában is.

Magyarország mai korrupciós helyzetét illetően általános a közvélekedés, hogy a helyzet súlyos és folyamatosan romlik. Ezt a nézetet a sajtóban és a közbeszédben kizárólag a Transparency International Korrupció Érzékelési Indexével (Corruption Perceptions Index – CPI) támasztják alá, noha az egyetlen számadatban összegzett, közvetett források felhasználásával generált percepciós mutató nyilvánvalóan nem alkalmas a korrupció valódi helyzetének és időbeli alakulásának jellemzésére. Sem a nyilvánosan elérhető, a CPI-nél jóval kifinomultabb percepciós adatok, sem az objektív statisztikai adatok alapján nem lehet a korrupciós helyzet folyamatos romlására következtetni.

Az Európai Bizottság közvéleménykutató szervezete, az Eurobarometer 2020 júniusában publikált 502 számú korrupciós érzékelési felmérését azért

érdeemes idézni, mert megállapításai összhangban vannak az objektív statisztikai adatokkal. Az Eurobarometer reprezentatív mintán alapuló, széles körű felmérésének egyes részeredményei alkalmasak arra is, hogy a korrupció általános érzékelését árnyalják. Kétségtelen, hogy a felmérés során megkérdezettek 87%-a tekintette elterjedt problémának Magyarországon a korrupciót, ami az uniós átlagnál (71%) jóval magasabb. Ugyanakkor e mutatót illetően Magyarország egyáltalán nem a rangsor végén, hanem a középmezőnyben helyezkedik el három másik tagállammal azonos szinten, és további nyolc tagállamban a megkérdezettek nagyobb aránya tartja országában a korrupciót elterjedtnek.

A korrupció általános érzékelésének magas szintjét relativizálják az Eurobarometer felmérésének azon eredményei, amelyekből kiderül, hogy a magyarországi megkérdezettek egyéni tapasztalatai egyáltalán nincsenek összhangban az általános érzülettel. Amennyiben a korrupciós kapcsolatban való saját részvételről tettek fel részletesebb kérdést azoknak, akik a felmérést megelőző 12 hónapban kerültek kapcsolatba valamilyen állami vagy gazdasági szereplővel, hogy a szolgáltatás nyújtásáért kértek-e vagy elvártak-e tőlük pénzt, ajándékot vagy szívességet, magasan a legnagyobb mértékben, 13%-ban az egészségüggyel kapcsolatba kerülő válaszadók számoltak be ilyen tapasztalatról. (Az összes megkérdezett 49%-a került kapcsolatba az egészségüggyel.) Második helyen a gazdasági vállalkozásokkal kapcsolatba kerülők számoltak be saját korrupciós tapasztalatról, ez a válaszadók 3%-át jelentette. (Az összes megkérdezett 13%-a került kapcsolatba gazdasági vállalkozással.) A harmadik helyen a politikai pártokat, az adóhatóságot és az építési engedélyeket kiadó köztisztviselőket említette a válaszadók 2-2%-a. Minden egyéb szolgáltató (pénzügyi intézmények, társadalombiztosítás, rendőrség, ügyészség, bíróság) esetében a válaszadók 1%-a számolt be saját korrupciós tapasztalatról.

A többi európai tagállam részeredményeivel összevetve az állapítható meg, hogy Magyarország rossz helyezését a saját korrupciós tapasztalat vonatkozásában az egészségüggyel kapcsolatos kiugróan magas érték okozza, minden más területen a saját korrupciós tapasztalat aránya (1–3%) nem tér el jelentősen a többi tagállam arányaitól. Az objektív statisztikai adatok az Eurobarometer felmérésének eredményét alátámasztják.

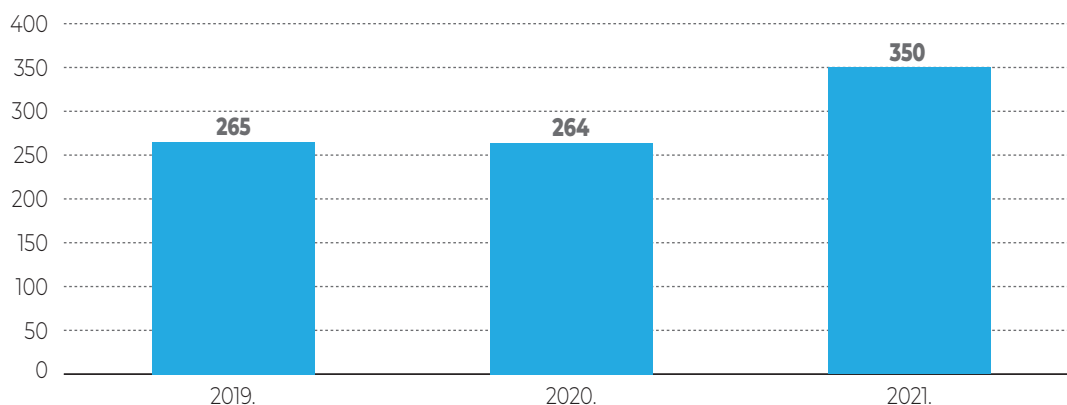
A közélet tisztaságát sértő regisztrált korrupciós cselekmények abszolút száma ugrásszerű növekedést mutat a megelőző két év adataihoz képest (lásd 1a. táblázat). Az abszolút számok azonban önmagukban hamisan mutatják a magyarországi korrupciós helyzet romlását, a helyzetértékelést nem lehet kizárólag erre az egyetlen adatra alapítani. A korrupciós bűncselekmények regisztrált száma mellett figyelembe kell venni a korrupciós bűncselekmények miatt kezdeményezett eljárások számát is, a regisztrált bűncselekmények

számának évi változékonyságára figyelemmel pedig hosszabb idősorokat is érdemes vizsgálni. A bűncselekménycsoporton belül 2021-ben különösen a regisztrált hivatali vesztegetések száma mutatott többszörös növekedést, a regisztrált gazdasági vesztegetések száma – a 2020. évi csökkenéshez képest – megfelel a 2019. évi szintnek.

A korrupciós bűncselekmények miatt kezdeményezett eljárások száma¹ 2021-ben jelentősen növekedett. A kezdeményezett eljárások kapcsán rögzített cselekmények (lásd 1b. táblázat) adataival összevetve egyértelműen megállapítható, hogy az általános növekedést a gazdasági vesztegetés miatt kezdeményezett eljárások számának növekedése eredményezte, a hivatali korrupciós bűncselekmények miatti eljárások szintje lényegében a 2019-es szintnek felel meg.

6. ábra

Korrupciós bűncselekménnyel érintett kezdeményezett eljárások száma a 2019–2021. években

A hivatali korrupciós bűncselekmények miatt kezdeményezett eljárások azonos szinten maradása és a regisztrált bűncselekmények számának többszörösére emelkedése közötti ellentmondás látszólagos. A korábbi országgyűlési beszámolóokban is szerepel, hogy az azonos évben kezdeményezett eljárások száma és a regisztrált bűncselekmények száma között nincs közvet-

¹ Ahogy az az 1b. táblázatot követően is kifejtésre került a Be. 2018. július 1-jén történt hatálybalépésével együtt megtörtént az ENYÜBS felülvizsgálata, és új alrendszerként bevezetésre került a kezdeményezett büntetőeljárások statisztikájának modulja. Ezen adatgyűjtésen keresztül „input” jelleggel mérhetőkké váltak a feljelentések és a hivatalból kezdeményezett eljárások adatai. Erre vonatkozó adatgyűjtés hiányában korábban csak az ügyészégi ügyviteli rendszerben iktatott eljárások száma állt rendelkezésre, amely azonban nem statisztikai adatgyűjtés volt, és nem biztosított lehetőséget a többszörös iktatások kiszűrésére. 2021-től kezdődően már rendelkezésre állnak a minimális elemzéshez szükséges, három teljes évet átfogó statisztikai adatok, ezért a 2021. évi beszámólótól kezdődően az elemzés az ENYÜBS kezdeményezett büntetőeljárások statisztikáján alapul. Emiatt a büntetőeljárások számára vonatkozóan a korábbi évek beszámolóiban közölt adatok közvetlenül nem hasonlíthatók össze a 2021-től kezdődően közölt adatokkal.

len kapcsolat, a bűncselekmények regisztrálására ugyanis a bírósági szakaszt megelőző büntetőeljárás befejezését követően kerül sor.

A regisztrált hivatali korrupciós bűncselekmények számának nagymértékű növekedését az a – korábbi országgyűlési beszámolóokban már ismertetett – jelenség magyarázza, hogy a korrupciós kockázatnak jelentős mértékben kitett szolgálati helyeken tömegesen felderített bűncselekményeket a nyomozó ügyészségek egy-két eljárásban vizsgálják ki, és ezek befejezése a regisztrált bűncselekmények számának megugrását eredményezi. 2021-ben három ilyen büntetőeljárás is befejezésre került.

A Szegedi Regionális Nyomozó Ügyészség 2021. május 28-án 49 vádlottal szemben összesen 4356 rendbeli, a hivatali vesztegetés elfogadása büntettének különféle minősített esetei miatt emelt vádat a Szegedi Törvényszéken, emellett további 408 bűncselekmény miatt az eljárást megszüntette. A vádirati tényállás – amely összesen 1513 oldalon sorolja a vádlottak cselekményeit – lényege szerint a röskei autópálya-határátkelőhelyen szolgálatot teljesítő pénzügyőrök 2017 októbere és 2018 májusa között a kilépő oldali személyforgalmi sávhoz tartozó, úgynevezett áfa-kiutas szolgálati helyen, valamint a belépő oldali teherforgalmi sávon a külföldi tehergépjármű-vezetőktől, buszsofőröktől, valamint utasaiktól jogtalan előnyt, jellemzően alkalmanként 5 és 100 euró közötti összegeket vettek át. A vádlottak a jogtalanul elfogadott készpénzt egymástól alkalmoszerűen átvették, „legyűjtötték”, a szétosztott vesztegetési készpénzen megosztottak. Az ügyészség az ügyben vezető beosztású, magas rendfokozatú tisztekkel szemben is vádat emelt, akik alárendeltjeik cselekményéről tudtak, azt támogatták, a jogtalan előnyben maguk is részesültek.

A Debreceni Regionális Nyomozó Ügyészség 2021. augusztus 26-án 16 vádlottal szemben összesen 499 rendbeli, a hivatali vesztegetés elfogadása büntettének különféle minősített esetei miatt emelt vádat a Nyíregyházi Törvényszéken. A vádirati tényállás lényege szerint a beregsurányi közúti határátkelőhelyen szolgálatot teljesítő pénzügyőrök 2018 novembere és 2019 februárja között a Magyarországról Ukrajnába kilépő és általános forgalmi adót visszaigénylő személyektől ügyintézésük során rendszeresen, jogtalan előnyként készpénzt fogadtak el, amelyet a kilépésre jelentkezők rendszerint útlevelükben helyeztek el. A vádlottak a jogtalanul elfogadott készpénzt egymástól alkalmoszerűen átvették, a szétosztott vesztegetési készpénzen megosztottak. Az ügyészség az ügyben vezető beosztású, magas rendfokozatú tisztekkel szemben is vádat emelt, akik alárendeltjeik cselekményéről tudtak, azt támogatták, a jogtalan előnyben maguk is részesültek.

A Győri Regionális Nyomozó Ügyészség vádirata alapján a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 2021 márciusában elsőfokú ítéletében 18 vádlottat ítélt

el összesen 378 rendbeli, a hivatali vesztegetés elfogadása büntettének különféle minősített esetei miatt. Valamennyi vádlott büntetése 2 és 3 év közötti végrehajtandó szabadságvesztés, valamint pénzbüntetés. A bíróság az átvett jogtalan összegek erejéig vagyonek Kobzást is elrendelt. A tényállás lényege szerint a vádlottak 2018 szeptembere és 2019 februárja között a Győr-Moson-Sopron Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság Közlekedési Osztály Autópálya Alosztályának állományában teljesítettek szolgálatot. A közterületi járőrszolgálatot ellátó vádlottak az autópályán teljesített szolgálatuk alatt külföldi tehergépkocsik és turistabuszok – főként ukrán, bolgár, román honosságú, láthatóan túlsúlyos járműszerelvények – vezetőit vonták ellenőrzés alá, és a továbbhaladásukért vagy az esetlegesen feltárt szabálytalanságok esetén a további intézkedésektől való eltekintésért 20 és 50 euró közötti összegeket kértek.

Az ezekben az ügyekben regisztrált bűncselekmények száma igen nagy mértékben torzítja a regisztrált bűncselekmények statisztikáját, hiszen egy-egy bűnelkövető folyamatosan korrupt magatartása eredményez – a büntető anyagi jogi minősítés és az ezen alapuló statisztikai adatgyűjtés szabályai miatt – többszázas vagy többes nagyságrendű növekedést.

A gazdasági korrupció miatt kezdeményezett eljárásokban rögzített cselekmények számának jelentős emelkedése jól tükrözi a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 2021. január 1. óta hatályos módosítását. A „hálapénz” büntetendővé nyilvánításával és az egészségügyi szolgálati jogviszony létrehozásával egyidejűleg a felderítő szolgálatok megkezdték az egészségügyi szektorban az Eurobarometer felmérés szerint is igen széles körben tapasztalt korrupció felderítését, ezzel párhuzamosan megbízhatósági vizsgálatok lefolytatását. A rendőrség és a Nemzeti Védelmi Szolgálat tevékenysége a 2020. évhez képest 2021-ben a kezdeményezett eljárásokban rögzített cselekmények számának 32%-os növekedését hozta magával. A növekedés egyértelműen bizonyítja, hogy a korrupciós bűncselekmények felderítésének javulása csak azokon a területeken várható, ahol a felderítő szolgálatok jogi és technikai lehetőségeket kapnak arra, hogy a korrupciós cselekményeket operatív módon, leplezett eszközökkel tárják fel.

Az egészségügyi szektor korrupciójának 2021-re különösen jellemző szegmense a COVID-19 elleni védőoltásokkal kapcsolatban valótlánul kiállított oltási igazolásokért, illetve az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térben valótlánul rögzített oltásokért az oltást végző orvosoknak juttatott vesztegetés.

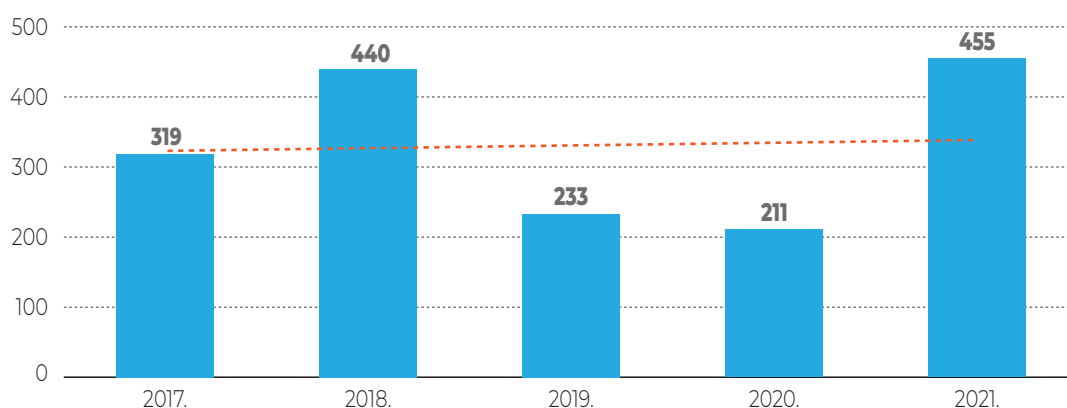
Az egészségügyi szektoron kívül a gazdasági korrupciós cselekmények felderítésének hatékonysága nem változott, az továbbra sem éri el a hivatali korrupciós bűncselekmények felderítésének hatékonyságát, noha ilyen esz-

közökre nyilvánvalóan szükség volna, hiszen az Eurobarometer idézett felmérése szerint a megkérdezettek az egészségügy után a gazdasági életben tapasztalták a legnagyobb mértékű korrupciót.

A következő ábra a korrupciós bűncselekménnyel érintett regisztrált elkövetők számát mutatja hosszabb – 5 éves – időszakon, vagyis azon elkövetők számát, akikkel kapcsolatban a nyomozó hatóság vagy az ügyészség a korrupciós bűncselekmény miatt a feljelentést meghatározott módon elutasította, illetve a folytatott nyomozást befejezte, és döntést hozott a vádemelésről vagy az eljárás egyéb módon történő befejezéséről. Ez az adatsor sokkal alkalmasabb Magyarország korrupciós helyzetének jellemzésére, mivel kiszűri a büntetőjog minősítési rendszeréből fakadó azon, fentebb ismertetett hatást, hogy akár egyetlen elkövető tartósan korrupt magatartása a regisztrált bűncselekmények számának nagyságrendi növekedését okozza. Az elkövetők számának változékonysága jóval kisebb a regisztrált bűncselekmények számának változékonyságánál, és a 2021. évi adat – bár 5 év távlatában a legmagasabb – nem kiugróan magas, az érték hasonló volt 2018-ban is. Az adatsor alapján képzett trendvonal igen enyhe mértékben tér el a vízszintestől, ami azt mutatja, hogy 5 éves időtávon a változékonny értékek mögött általános növekedés nem tapasztalható, a statisztikai adatok szerint a magyarországi korrupciós helyzet viszonylag állandó. Megjegyzendő, hogy 10 éves időtávon a trendvonal kifejezetten csökkenő.

7. ábra

Korrupciós bűncselekménnyel érintett regisztrált elkövetők száma

Az általános korrupciós helyzeten túl a nemzetközi szervezetek, így különösen az Európai Unió intézményei kiemelt jelentőséget tulajdonítanak a magas szintű korrupciós helyzetnek, és döntéseiket is az ezzel kapcsolatos közvéleménykutatási adatok befolyásolják. Amint az már a korábbi beszélgetésekben is szerepel, a magas szintű korrupció fogalma sem a büntetőjogban, sem a bűnügyi statisztikában nem létezik, azt az Európai Bizottság sem határozta meg, és ilyen jellegű statisztikai adatokat nem gyűjt. A médiában

viszont gyakran fordulnak elő, és nagy port vernek fel az olyan büntetőeljárások, amelyeket a közvélemény magas szintű korrupciós ügyként azonosít.

2021 decemberében a Központi Nyomozó Főügyészség – mentelmi jogának felfüggesztését követően – gyanúsítottként hallgatta ki az Igazságügyi Minisztérium miniszterhelyettesét, parlamenti államtitkárát, aki 2019 augusztusától egyben a Magyar Bírósági Végrehajtói Karral kapcsolatos feladatokat ellátó miniszteri biztos is volt. A megalapozott gyanú lényege szerint a miniszterhelyettes a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar elnökétől hosszabb időn keresztül, rendszeresen, alkalmanként 2–5 millió forint jogtalan előnyt kapott, amelynek ellentételezéseként – felügyeleti, hatósági, igazgatási jogkörével visszaélve – a miniszterhelyettes vállalta, hogy konkrét ügyeket intéz a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar elnöke kérésének megfelelően. A Központi Nyomozó Főügyészség a miniszterhelyettest vezető beosztású hivatalos személy által az előnyért a hivatali helyzetével egyéb módon visszaélve, bünszövetségben, üzletszerűen és folytatólagosan elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának büntettségével gyanúsítja.

Definíció hiányában, minthogy az érzékelés az egyéntől függ, több olyan büntetőeljárás is folyik, amelyeket az állampolgárok kisebb-nagyobb hányada magas szintűként érzékelhet, noha az elkövetők valójában nem kormányzati szereplők. Így pl. 2021-ben indult eljárás az egyik fővárosi kerület fizetős parkolási rendszerének kiépítése és üzemeltetése kapcsán észlelt korrupciós cselekmények miatt. Egy másik eljárásban a Központi Nyomozó Főügyészség 2021. május 18. napján több személyt, köztük ügyvédek vett őrizetbe. A gyanú szerint az egyik ügyvéd 2021. március 18. napján azt az ajánlatot tette egy üzletembernek, aki ellen bünszervezetben elkövetett különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette miatt folyt nyomozás, hogy 50 millió forint ellenében a felső szintű NAV-os kapcsolatai segítségével elintézi, hogy a mozgását nyomon követő eszközt levegyék a lábáról, a fia cégétől lefoglalt gépsor lefoglalását megszüntessék és azt a fiának kiadják, valamint további pénzösszeg fejében a kapcsolatai segítségével azt is elintézi, hogy felfüggesztett szabadságvesztést kapjon és a tőle lefoglalt tárgyakat visszakapja. Az ügyvéd mindezek elintézéséért összesen 150 millió forintot kért arra hivatkozva, hogy ígéreteit csak legfelsőbb szintű állami vezetők, köztük a legfőbb ügyész és a miniszterelnök segítségével tudja elérni, akiknek ezen pénzből milliókat kell juttatnia.

Ez utóbbi példa nemcsak azt mutatja meg, hogy a magas szintű korrupció érzékelése mennyire eltérhet a valós korrupciós helyzettől, hanem a magyarországi korrupció valós arcát is jellemzi. Mint ahogy már a korábbi beszámolóknak is kifejtésre került, a korrupció érzékelését a korrupció látszatát keltő cselekmények növelik, az állampolgárok korrupciót sejtene ott is, ahol a döntések mögött nem áll valós vesztegetés vagy más jogellenes befolyás.

A hivatali ügyekben továbbra is jellemző, hogy a kérelmezők vagy ügyfelek „kijáró embereket” keresnek, és befolyásuk megvásárlásával kívánják az ügyeket elintézni. A kereslet megteremti a kínálatot, így elterjedt az az elkövetési mód, amikor magukat befolyásosnak mutató elkövetők vesztegetés látszatát keltve veszik rá az állampolgárokat vesztegetési pénz kifizetésére. Ezzel összefüggésben nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy ha valakitől nem létező ügy vagy nem létező hivatalos személy befolyásolására hivatkozva kérnek előnyt, az előny adója nem megtévesztés áldozata, nem csalás sértettje, hanem maga is a közélet tisztaságába vetett bizalmat sértő magatartást fejt ki, ezért nem élvezhet büntetőjogi védelmet, a megtévesztett állampolgár cselekménye is korrupciós bűncselekménynek minősül.

2.1.2. Az ügyészségi nyomozás

A büntetőeljárás rendszerint nyomozással kezdődik, amelynek feladata a tényállás oly mértékű felderítése, hogy a vádló dönthessen arról, vádat emel-e. A Be. számos jelentős újítást vezetett be a büntetőeljárásba, alapjaiban azonban nem változott az a rendelkezés, hogy az ügyészség bármely ügy nyomozását maga is végezheti, meghatározott bűncselekmények miatt pedig a nyomozás az ügyészség kizárólagos hatáskörébe tartozik. Az egyébként hatáskörrel rendelkező nyomozó hatóságtól a nyomozás ügyészségi hatáskörbe vonása azonban mindenképpen kivételes lehetőség.

Az új büntetőeljárási törvény szükségessé tette az ügyészségi nyomozás szervezetrendszerének átalakítását és megerősítését.

2019. február 1-jétől – ahogy azt a 2019. évről szóló beszámoló részletesen kifejti – a kizárólagos ügyészségi hatáskörbe tartozó bűncselekmények nyomozását teljeskörűen átvette a Központi Nyomozó Főügyészség és az alárendeltségében működő öt, járási szintű regionális ügyészséggé átalakuló Budapesti, Debreceni, Győri, Kaposvári és Szegedi Regionális Nyomozó Ügyészség.

A Központi Nyomozó Főügyészségen a nyomozást a Nyomozó Osztály végzi, míg a regionális nyomozó ügyészségek közvetlen felettes szerve a Központi Nyomozó Főügyészség Nyomozás Felügyeleti Osztálya.

A fővárosra kiterjedő illetékességgel szintén 2019. február 1-jével létrejött a Fővárosi Nyomozó Ügyészség. A Fővárosi Főügyészségnek alárendelt ezen ügyészi szerv látja el az előkészítő eljárások felügyeletét a fővárosban, továbbá nyomozást folytat a hatáskörébe vont ügyekben.

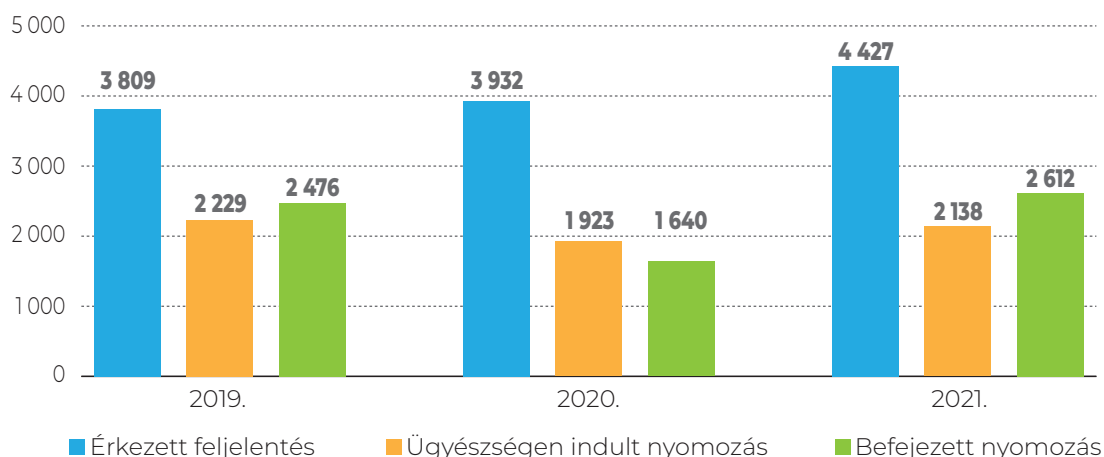
A 2020. évben megkezdődött a fentiek szerint kialakított szervezetrendszer hatékonyságának vizsgálata. A vizsgálat eredményeként 2021-ben megtett intézkedések a szervezetrendszer alapjait nem érintették, a finomhangolás

részeként sor került a Központi Nyomozó Főügyészség személyügyi megerősítésére, valamint a Fővárosi Nyomozó Ügyészségen hatékonyságnövelő intézkedésekre, ezek keretében a feladatkörök optimalizálására, az emberi erőforrások hatékonyabb elosztására. 2021 januárjában döntés született egy, az ügyészségi nyomozást támogató informatikai rendszer létrehozásáról, amely a XXI. század technikai színvonalának megfelelő támogatási, nyomozástervezési, adatgyűjtési, mély adatelemzési, továbbá vezetői irányítási és ellenőrzési funkciókat egyesít egyetlen integrált platformban. A Központi Nyomozó Főügyészség hivatali korrupciós bűncselekmények nyomozására vonatkozó hatáskörére figyelemmel az informatikai nagyberuházás 2021 márciusában bekerült Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervébe, így a kivitelezésre uniós forrásból kerülhet sor.

Az ügyészségi nyomozások egyes lényeges adatainak változását a következő ábra jeleníti meg:

8. ábra

Az ügyészségi nyomozások adatai a 2019–2021. években

A Központi Nyomozó Főügyészség kiemelten foglalkozik a korrupció elleni küzdelemmel, amely az új büntetőeljárási törvény hatálybalépésével még hangsúlyosabbá vált, hiszen a hivatali korrupciós bűncselekmények nyomozása ügyészségi hatáskörbe került. A Központi Nyomozó Főügyészség Nyomozó Osztálya a hatáskörébe tartozó korrupciós, illetve esetenként hivatali vagy hivatalos személyek által elkövetett vagyon elleni bűncselekmények gyanúját keltő, rendszerint bonyolult ténybeli és jogi megítélésű ügyekben jár el.

A korrupciós bűncselekmények felderítésének speciális jellegére figyelemmel a Központi Nyomozó Főügyészség különböző nyomozó hatóságokkal, felderítő szervekkel és a Nemzeti Védelmi Szolgálattal való hatékony együttműködése elengedhetetlen. A főügyészség munkatársainak helyszíni nyomozati cselekmények elvégzéséhez jelentős támogatást nyújtanak a Terrorelhárítási Központ műveleti egységei, illetve a különböző rendőri egységek, elsősorban a Készenléti Rendőrség. A feljelentés megtétele előtti titkos információgyűjtés, illetve a Be. hatálybalépésétől előkészítő eljárásokat folytató Nemzeti Védelmi Szolgálat tevékenységének eredménye számos ügyben alapozta meg a Központi Nyomozó Főügyészség és a Fővárosi Nyomozó Ügyészség sikeres eljárását. Ezen ügyekre konkrét például szolgálnak a fentebb ismertetett, pénzügyőrök és közúti járőrök korrump magatartása miatt indult ügyek, amelyek mind a Nemzeti Védelmi Szolgálat felderítését követően indultak, és a nyomozásokat a nyomozó ügyészségek a Nemzeti Védelmi Szolgálat közreműködésével folytatták le.

2.1.3. A nyomozás felügyelete és irányítása

Az ügyészség büntetőeljárásjogi jogosítványai a Be. 2018. július 1-jei hatálybalépésével megváltoztak aszerint, hogy a nyomozás a kezdeti, feltáró szakaszában van (felderítés), vagy már egy megalapozottan gyanúsítható személlyel szemben folyik (vizsgálat).

Az osztott nyomozási rendszer megváltoztatta a nyomozó hatóság és az ügyészség eljárási kapcsolatát is. A felderítés a nyomozó hatóság teljes önállóságával, törvényességi ügyészségi kontrollal jellemezhető, míg a vizsgálat ügyészségi irányítás mellett a konkrét személlyel szembeni vádemelés vagy egyéb ügyészségi intézkedés eldöntésének vizsgálatára, az ehhez szükséges bizonyítási eszközök beszerzésére irányul.

A nyomozás megindításának az alapja rendszerint a feljelentés. A feljelentés alapján vagy nyomozás indul, vagy elutasítják a feljelentést. Ha a nyomozás elrendeléséről, a feljelentés elutasításáról, illetve az ügy áttételéről nem lehet megnyugtatóan állást foglalni, a feljelentés kiegészítésének van helye. Nyomozás akkor indítható, ha a feljelentésben közölt adatok bűncselekmény gyanúját keltik, és a nyomozás megindításának nincs törvényes akadálya.

A nyomozást 2018. július 1. napjától szűkebb körben megelőzheti előkészítő eljárás akkor, ha a rendelkezésre álló adatok a bűncselekmény gyanújának megállapítására nem elegendőek, és megalapozottan feltehető, hogy az előkészítő eljárás lefolytatása alapján el lehet dönteni, hogy a bűncselekmény gyanúja fennáll-e.

Az ügyészségen tett feljelentések elintézése – a nyomozó hatóság fentebb részletezett önállóságára figyelemmel – akkor tartozik az ügyészség hatáskörébe, amikor erre a nyomozó hatóság nem jogosult.

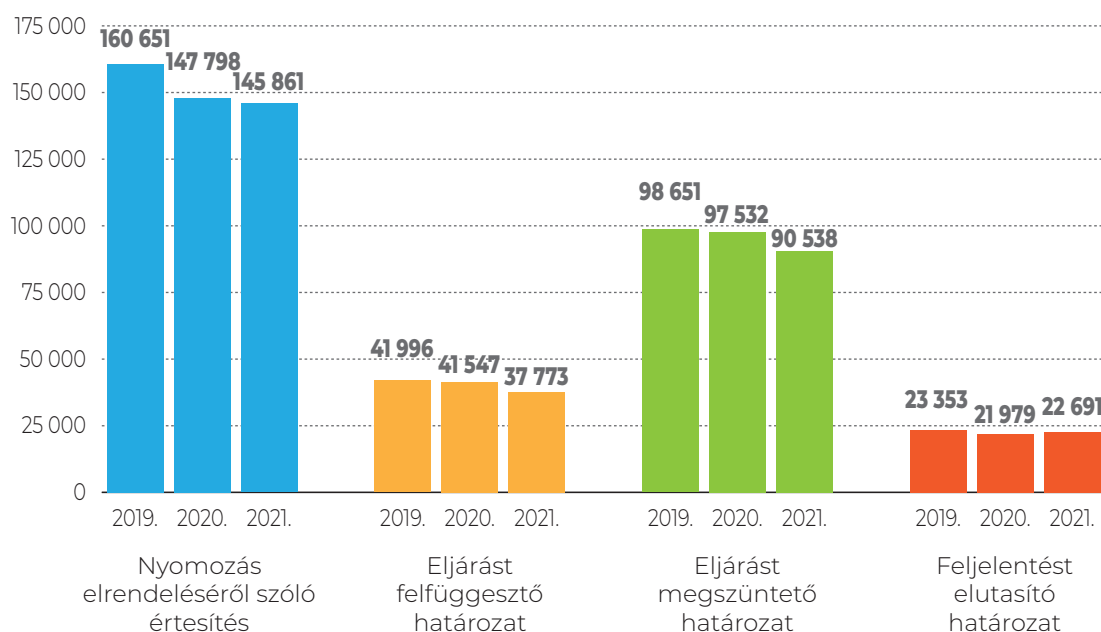
A nyomozó hatóság az általa elrendelt nyomozásról és a feljelentés elutasításáról – a határozat megküldésével – haladéktalanul tájékoztatja az ügyészséget.

Az eljárás megszüntetésére és felfüggesztésére a nyomozó hatóság is jogosult a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott esetekben.

A nyomozó hatóságoktól érkezett határozatok számát a következő ábra mutatja:

9. ábra

A nyomozó hatóságoktól érkezett határozatok száma a 2019–2021. években

Az ügyészséghez az elmúlt év folyamán 296.863 – az ábrán részletezett összetételű – határozat érkezett (2020: 308.856). Ebből az ügyészség – a megelőző évről áthúzódó határozatokkal együtt – érdemben 151.002 határozatot vizsgált felül.

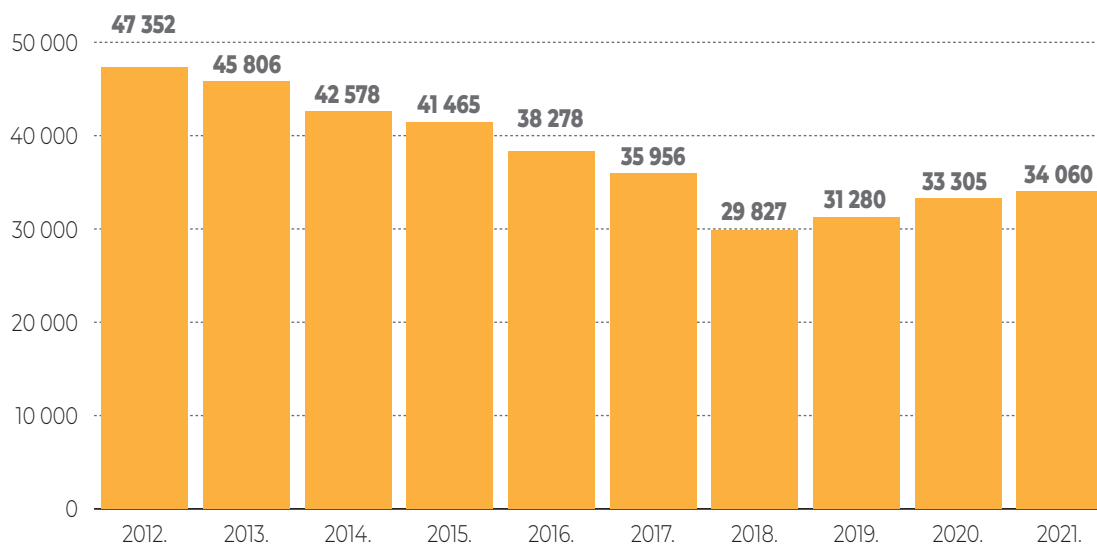
A panasz elintézésének szabályai szerint a panasz elbírálására, ha a határozatot a nyomozó hatóság hozta, az ügyészség, ha az ügyészség hozta, a felettes ügyészség jogosult. A panasz egyfokú jogorvoslat, további jogorvoslatra általában nincs lehetőség.

Az intézkedések elleni panaszt – a gyanúsítás elleni panasz kivételével – a Be. nem ismeri. Jogvédelmi eszközként került bevezetésre az eljárás elhúzódása miatt előterjeszthető kifogás a terhelt, a védő, a sértett, a vagyoni érdekelt és az egyéb érdekelt számára. Meghatározott körben (pl. kutatás, motozás, lefoglalás egyes esetei) a panaszt elutasító határozat felülbírálati indítvánnyal támadható, amelyről a nyomozási bíró dönt. Közvetlenül lehet felülbírálati indítvánnyal támadni a zár alá vétel és az elkobzás, illetve a vagyonelkobzás biztosítása érdekében alkalmazott lefoglalás elrendelését, a lefoglalt dolog értékesítésének elrendelését, továbbá a távoltartás és a bűnügyi felügyelet magatartási szabályainak részleges feloldására irányuló indítvány elutasítását.

A nyomozó hatóságok határozatai és gyanúsításai elleni panaszok számának alakulását a következő ábra mutatja:

10. ábra

A nyomozó hatóságok határozatai és gyanúsításai elleni panaszok száma a 2012–2021. években

A nyomozó hatóságok határozatai és gyanúsításai elleni panaszok száma az elmúlt évben további – csekély mértékű – emelkedést mutatott. A panaszok tárgy szerinti megoszlása a következőképpen alakult:

Legnagyobb számban a gyanúsítás ellen jelentettek be panaszt, 20.017 ilyen panaszt kellett elbírálnia az ügyészségnek, ami az előző évihez (18.712) képest további 7%-os növekedést jelent.

3585 panaszt a feljelentés elutasítása, 549 panaszt az eljárás felfüggesztése, 5637 panaszt az eljárás megszüntetése, 1181 panaszt a bűnügyi őrizet, 593 panaszt a kutatás, 1199 panaszt a lefoglalás és 1299 panaszt egyéb határozatok

ellen jelentettek be. Az előző évi adatokhoz képest a csökkenés mértéke a feljelentés elutasítása elleni panaszok számában 5,3%-os (2020: 3787), az eljárás felfüggesztése elleni panaszoknál 6,8%-os (2020: 589), míg az eljárás megszüntetése elleni panaszok esetében 6,4%-os (2020: 6020).

A panaszok elbírálása során 3183 panasznak az ügyészség helyt adott, 25.982 panaszt elutasított, a többi kapcsán egyéb intézkedést tett.

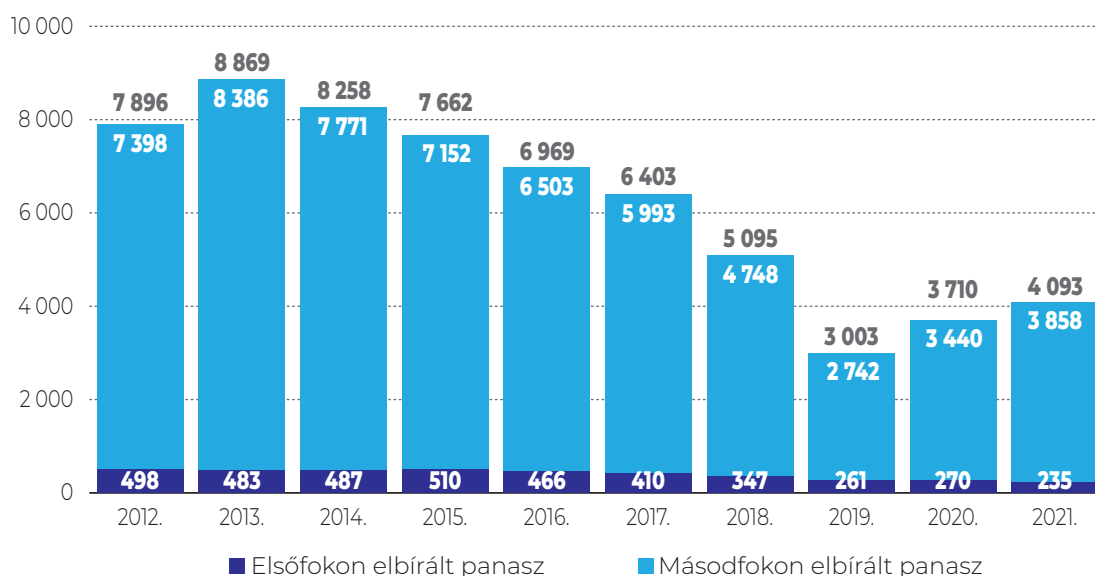
A gyanúsítás ellen bejelentett panaszoknak csupán 2,2%-a bizonyult alaposnak, ami arra utal, hogy a nyomozó hatóságok helyesen ítélték meg a megalapozott gyanú meglétét. 2021. január 1-jétől kezdődően az ügyészség határozatában hivatalból is megállapíthatja, hogy a gyanúsítás törvényi feltételei nem állnak fenn. Az ilyen döntések statisztikai számbavételére azonban 2021-ben még nem volt lehetőség.

Legnagyobb (38,1%) arányban a tárgyévből is a zár alá vétellel kapcsolatos panaszok vezettek eredményre, ugyanakkor az ilyen panaszok csekély számából (21) messzemenő következtetés nem vonható le. Ezt követte a feljelentés elutasítása (27,1%) és az eljárás felfüggesztése (27%) ellen bejelentett panaszok eredményessége. Az őrizet elleni panaszok közül 52-nek kellett helyt adni, ami az előző évi 49-hez képest 6,1%-os emelkedést jelent.

Az ügyészségnek a vádemelés előtti eljárása során hozott határozatai ellen szintén panasz van helye. A panaszok szám szerinti alakulása a következő ábrából látható:

11. ábra

Az ügyészségi határozatok és gyanúsítások elleni elbíralt panaszok száma a 2012–2021. években

Az ábra az adott évben elbírált panaszokat tartalmazza. A számadatok magukban foglalják a saját ügyészi határozatok és gyanúsítások, valamint az alsóbb fokú ügyészség határozatai és gyanúsításai elleni panaszokat is.

2021-ben a saját ügyészi határozat, illetve gyanúsítás ellen 3390 panaszt jelentettek be, ami az előző évihez képest 23%-os növekedést eredményezett (2020: 2756, 2019: 2772). Ezen belül a gyanúsítás elleni panaszok száma 54,5%-kal, a lefoglalással kapcsolatos panaszok száma 31,3%-kal, a kutatást elrendelő határozatok elleni panaszok száma 16,7%-kal, a feljelentést elutasító határozatok elleni panaszok száma 11,6%-kal, az egyéb panaszok száma 45,6%-kal nőtt. Ugyanakkor az őrizet elleni panaszok számában 4,3%-os, az eljárást felfüggesztő határozatok elleni panaszok számában 2,3%-os, az eljárást megszüntető határozatok elleni panaszok számában 6,7%-os csökkenés mutatkozott.

A panaszok számának növekedése a következő okokra vezethető vissza:

Megváltozott a megismételt panasz elbírálásának rendje. 2021. január 1-jétől a Be. lehetővé teszi, hogy a felettes ügyészség a nyomozás során hozott törvénysértő határozatot hivatalból hatályon kívül helyezze vagy megváltoztassa. Korábban a megismételt panaszt – mint törvényben kizártat – a korábbi panaszt elbíráló ügyészség bírálta el, 2021-től kezdődően azonban ez a feladat a felettes ügyészséghez került annak érdekében, hogy indokolt esetben az említett jogkörét gyakorolni tudja.

Az egyéb határozatok elleni panaszokon belül a letartóztatások számának emelkedésével összefüggésben nőtt a kapcsolattartási kérelmet elutasító ügyészi határozatok elleni panaszok száma is.

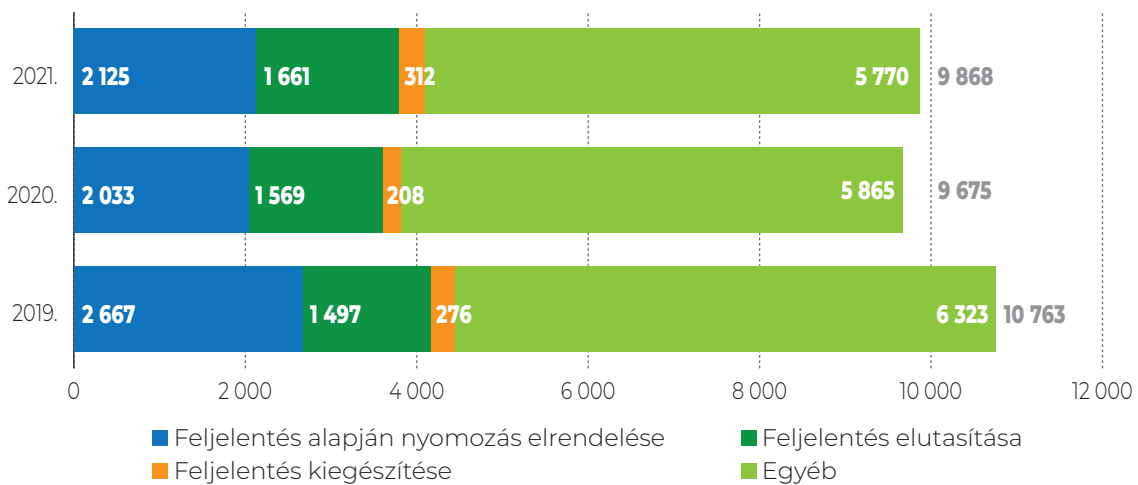
A 2021. évben az alsóbb fokú ügyészség határozatai ellen bejelentett panaszok közül 388 panasznak helyt adtak, 3126 panaszt elutasítottak, a fennmaradó részben egyéb intézkedést tettek.

Az ügyészség a nála tett feljelentést a büntetőeljárás törvényben meghatározott esetekben maga köteles elbírálni (pl. ha a nyomozás az ügyészség kizárólagos hatáskörébe tartozik, az eljárás olyan személy ellen folyik, akivel az együttműködési érdek jelentősebb a bűnüldözési érdeknél, nem magyar állampolgár külföldön elkövetett bűncselekménye miatti eljárásban).

Az ügyészségen tett feljelentések elbírálását a következő ábra jeleníti meg:

12. ábra

Az ügyészségen tett feljelentések és azok elintézésének módja a 2019–2021. években

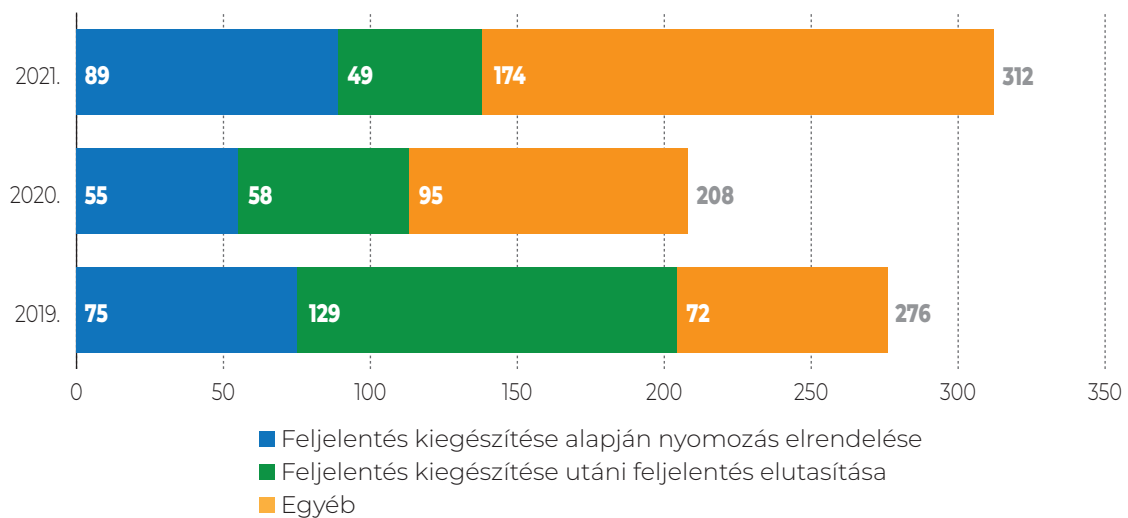

A feljelentés kiegészítések számában 2021-ben 50%-os növekedés következett be. Ennek oka a feljelentés kiegészítése lehetőségeinek bővülésében keresendő: ebben az eljárási szakaszban immár nem kizárólag a feljelentőtől kérhető felvilágosítás, hanem adatgyűjtés is végezhető.

A feljelentés kiegészítése alapján hozott ügyészségi döntések számát a következő ábra mutatja:

13. ábra

A feljelentés kiegészítése alapján hozott ügyészségi döntések a 2019–2021. években

A biztosíték letétbe helyezése arra szolgál, hogy lehetővé tegye az eljárást a külföldön élő terhelt távollétében, és emellett biztosítsa a pénzbüntetés, a vagyonelkobzás és a bűnügyi költség fedezetét. Ötévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűncselekmények elkövetése esetén erre – a terhelt, illetve a védő kezdeményezésére – akkor van lehetőség, ha a terhelt a várható vagyoni jellegű szankciót fedező biztosítékot letétbe helyezi. Nem engedélyezhető biztosíték letétbe helyezése, ha a bűncselekmény halált okozott. A biztosíték letétbe helyezéséről a vádemelés előtt az ügyészség, azt követően a bíróság dönt.

A Be. rendelkezései szerint a terheltnek – ha az eljárás érdekeit nem sérti – a nyomozási cselekményeken sem kell megjelennie.

A 2021. évben 13 biztosíték letétbe helyezése iránti kérelmet terjesztettek elő, az ügyészség 6 esetben engedélyezte a biztosíték letétbe helyezését.

A Be. a fokozatosság elvét hangsúlyozza a személyi szabadság elvonásával, illetve korlátozásával járó kényszerintézkedések rendszere kapcsán. Törvényi rendelkezés, hogy a kényszerintézkedés alkalmazásának és a végrehajtásának is meg kell felelnie a szükségesség és arányosság követelményének. Jelentősen bővült az óvadék alkalmazásának lehetősége, ezzel is jelezve, hogy a törvény a letartóztatások számát a minimálisra kívánja csökkenteni, és a letartóztatást valóban csak a legszükségesebb esetekre kívánja korlátozni.

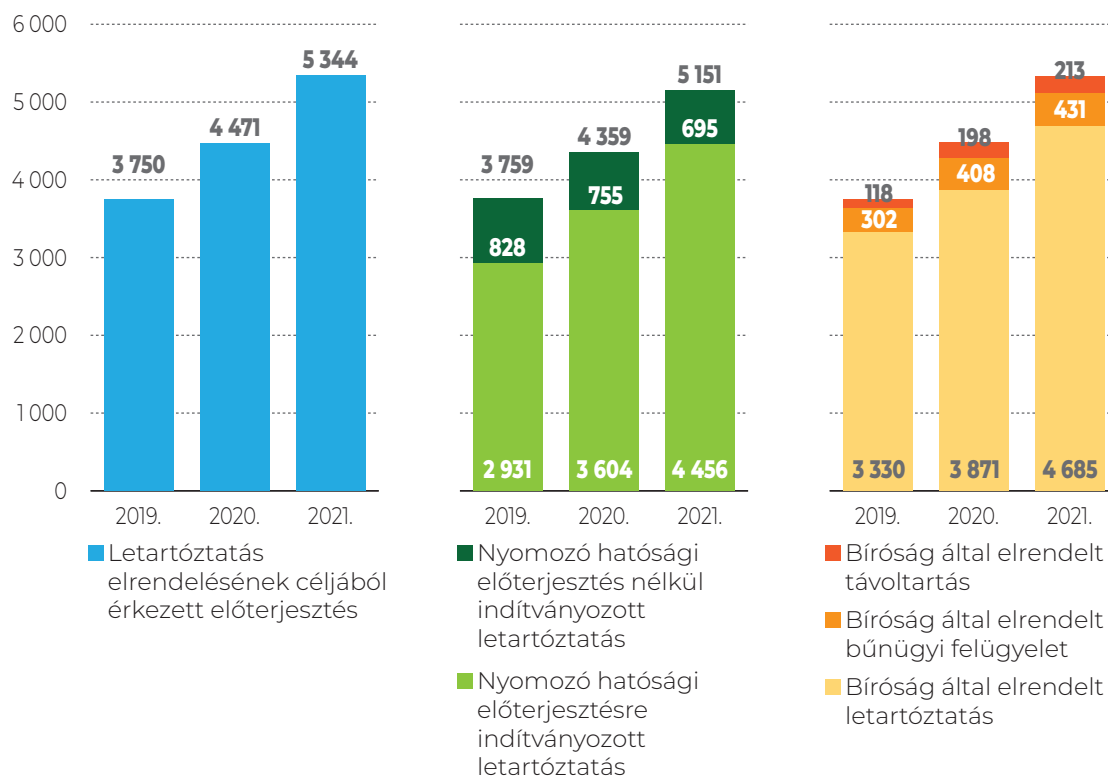
A letartóztatás a büntetőeljárás során elrendelhető legsúlyosabb kényszerintézkedés, amely a terhelt személyi szabadságának teljes elvonását jelenti a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt. A letartóztatás célja, hogy a terhelt jelenléte biztosított legyen, szabadlábon hagyása a bizonyítást ne veszélyeztesse, újabb bűncselekmény elkövetésével az eljárást ne akadályozza. A letartóztatás elrendeléséről kizárólag a bíróság dönthet, a vádemelés előtt azonban a bíróság is csak az ügyészség indítványára rendelheti el a kényszerintézkedést. Meghosszabbítására – a vádemelésig az ügyészség indítványára – ugyancsak a bíróság jogosult. A törvényben meghatározott esetekben és feltételek mellett a letartóztatást a vádirat benyújtásáig az ügyészség is megszüntetheti.

Az ügyészség törvényi kötelezettsége annak biztosítása is, hogy a letartóztatás a lehető legrövidebb ideig tartson. A letartóztatás határidejének meghosszabbítása előtt az ügyészség megvizsgálja, hogy a kényszerintézkedés célja bűnügyi felügyelet elrendelésével elérhető-e.

A letartóztatás ügyészségi indítványozására rendszerint a nyomozó hatóság tesz előterjesztést. Az előterjesztést követő intézkedéseket a következő ábra szemlélteti:

14. ábra

A letartóztatásra vonatkozó adatok a 2019–2021. években

Az ábra kifejezően szemlélteti, hogy 2021-ben is folytatódott mind a letartóztatást célzó nyomozó hatósági előterjesztések számának (19,5%-kal), mind az ügyészségi indítványok számának (18,2%-kal), mind a bíróság által elrendelt letartóztatások számának (21%-kal) növekedése.

A 2021. évben 592 terhelt letartóztatása legfeljebb egy hónapig, 3387 terhelt letartóztatása 1 hónap és 1 év közötti ideig tartott, míg 401 terhelt letartóztatásának az időtartama több mint egy év volt.

2514 terhelttel szemben került sor letartóztatás melletti vádemelésre, ami az előző évi 1959-hez képest 28,3%-os emelkedést jelent. 545 letartóztatottal szemben az ügyészség, 233 letartóztatottal szemben a bíróság szüntette meg a kényszerintézkedést.

A személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedések közül legnagyobb számban az őrizet elrendelésére került sor.

A nyomozó hatóság a gyanúsított kihallgatásától számított nyolc napon belül megküldi az ügyészségnek a nyomozás ügyiratait, egyidejűleg beszámol a nyomozás állásáról, javaslatot tesz a vizsgálat során szükségesnek tartott eljárási cselekményekre vagy a nyomozás befejezésére.

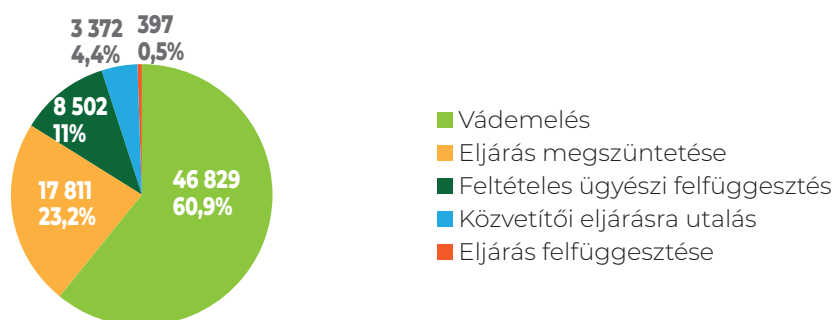
Az ügyészség a gyanúsított kihallgatása után a nyomozás ügyiratai alapján a következőkről dönthet: eljárási cselekmény elvégzése, egyesítés, elkülönítés vagy áttétel elrendelése, ügyészségi intézkedés vagy határozat kilátásba helyezése, egyezség kezdeményezése, közvetítői eljárás lefolytatása céljából az eljárás felfüggesztése, feltételes ügyészi felfüggesztés, az eljárás egyéb okból történő megszüntetése, vádemelés.

A nyomozást követő legjelentősebb intézkedés a vádemelés, amelyről közvádlóként az ügyészség dönt. A váddal szemben támasztott általános követelmény, hogy az törvényes és megalapozott legyen.

A 2021. évben a vádemelésre alkalmasság szempontjából megvizsgált ügyekkel kapcsolatos ügyészségi döntések száma 76.911 volt (2020: 77.384, 2019: 83.446). Ezek eredményét a következő ábra mutatja:

15. ábra

A vádemelésre alkalmasság szempontjából megvizsgált ügyekkel kapcsolatos ügyészségi döntések a 2021. évben

A vádemelés típusai a következők szerint alakultak: az ügyészség 4190 ügyben, a vádak 8,9%-ában nyújtott be vádiratot az általános szabályok szerint, 1183 ügyben a terheltet bíróság elé állította, míg 34.900 ügyben büntetővégzés meghozatalára tett indítványt. Egyezség alapján 77 ügyben került sor vádirat benyújtására, ami az előző évi 58-hoz képest 32,8%-os emelkedést jelent.

Az ügyészségnek arra is lehetősége van, hogy a vádiratban indítványt tegyen a büntetés vagy intézkedés mértékére vagy tartamára arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismeri. A tavalyi évben 6253 ügyben került sor ilyen vádirat benyújtására, ami az előző évihez képest (2020: 5090) 22,8%-os emelkedést eredményezett. Ha pedig azt is figyelembe vesszük, hogy ezeknek az indítványoknak a száma 2019-ben csak 3984 volt, akkor egyértelműen emelkedő tendenciát tapasztalhatunk.

Az arra alkalmas ügyek gyors lezárását szolgálja a bíróság elé állítás intézménye, amely egyszerű megítélésű, bizonyítási nehézségektől mentes ügyekben alkalmazható a terhelt beismerése vagy tettenérés esetén.

Az eljárás egyszerűsítését, jelentős gyorsítását és a munkateher csökkenését szolgálja, amikor a bíróság – az ügyészség indítványára vagy hivatalból – tárgyalás, illetve a vádlott meghallgatása és bizonyítás lefolytatása nélkül alapít meg büntetést, illetve alkalmaz intézkedést. A büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárás alkalmazására akkor is lehetőség van, ha a terhelt a nyomozás során nem ismerte be a terhére rótt bűncselekmény elkövetését.

Bíróság elé állításra a 2021. évben – az egészségügyi válsághelyzettel összefüggésben – az összes vádemelés mindössze 2,5%-ában került sor (2020: 5%, 2019: 14,7%).

Ezzel szemben az ügyészség az összes vádemelés 74,5%-ában (2020: 71,7%, 2019: 58,6%) tett indítványt büntetővégzés meghozatalára.

Az egészségügyi válsághelyzetre figyelemmel fokozottan előtérbe kerültek azok a jogintézmények is, amelyek alkalmazásával adott esetben a büntetési célok a bíróság eljárása nélkül is elérhetők.

A közvetítői eljárás kisebb súlyú ügyekben a bűncselekmény következményeinek kiváltására alkalmas konfliktuskezelő eljárás. Célja, hogy a terhelt és a sértett között a konfliktus rendezésének megoldását jelentő, jóvátételt tartalmazó megállapodás jöjjön létre, amelynek megkötése a terhelt jövőbeni jogkövető magatartását is elősegíti. Közvetítői eljárásra utalásra a nyomozás befejezését követően – az ügyészség mérlegelése alapján – kerülhet sor.

Az ügyet a bűncselekmények törvényben meghatározott eseteiben az ügyészség akkor utalhatja közvetítői eljárásra, ha a büntetőeljárás tartama alatt ahhoz a gyanúsított és a sértett előzetesen önként hozzájárul.

A Be. a közvetítői eljárás alkalmazását mindazon esetekben lehetővé teszi, amikor ezzel a jóvátétel és a gyanúsított magatartásának kedvező változása elérhető, azaz nem csak a tevékeny megbánás anyagi jogi feltételei megléte esetén.

A 2021. évben az ügyészség 4790 indítvány alapján függesztette fel az eljárást közvetítői eljárás lefolytatása céljából (2020: 4919, 2019: 4631), míg 4506 indítvány esetében tagadta meg az eljárás felfüggesztését (2020: 4244, 2019: 3298). Az eljárás eredményességére tekintettel 2763 terhelttel szemben az ügyészség az eljárást megszüntette.

A bírósági út elkerülésének további lehetőségei: az eljárás megrovás alkalmazásával történő megszüntetése, a feltételes ügyészi felfüggesztés.

Az ügyészség a vádemelés helyett a háromévi szabadságvesztésnél, különös méltánylást érdemlő esetben ötévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt – a bűncselekmény súlyára és a rendkívüli enyhítő körülményekre tekintettel – az eljárást feltételesen felfüggesztheti, ha ennek a gyanúsított jövőbeni magatartásában mutatkozó kedvező hatása feltételezhető.

Ha a feltételes ügyészi felfüggesztésnek a tartama eredményesen telt el, az ügyészség az eljárást megszünteti, ellenkező esetben vádat emel.

A felfüggesztés tartamát a Btk. által meghatározott büntetési tétel keretei között kell megállapítani, de legalább egy évben kell meghatározni. Ha a törvényben meghatározott feltétel teljesítése érdekében függesztik fel az eljárást, annak tartama – mérlegelés nélkül – egy év.

A 2021. évben az ügyészség 9892 személlyel szemben (2020: 9619, 2019: 9423) alkalmazott feltételes ügyészi felfüggesztést. A jogintézmény alkalmazását követően 7269 személlyel szemben szüntették meg az eljárást.

A 2020. évi adatokhoz képest a feltételes ügyészi felfüggesztések számában 2,8%-os növekedés, az indítványok alapján elrendelt közvetítői eljárások számában 2,6%-os csökkenés tapasztalható.

2.2. A büntetőbíróság előtti ügyészségi tevékenység

Az ügyészi szervezet – az alkotmányos feladatát teljesítve – a vádképviselési tevékenysége során az állam büntetőigényét érvényesíti a bíróság előtt. Az ügyészség a vádemelést követően képviseli a vádat, illetve rendelkezik azazal. Észrevételeivel, indítványokkal és jogorvoslati jogának gyakorlásával közreműködik abban, hogy a bíróság határozatai a jogszabályok keretei között megfeleljenek a társadalmi elvárásoknak.

A korábbi évek tendenciájához hasonlóan a regisztrált bűncselekmények száma 2021-ben tovább csökkent. A tárgyévben hatályba lépett jogszabályváltozásokra is figyelemmel továbbra is felmerültek olyan jogértelmezési kérdések, amelyek a 2018. július 1. napján hatályba lépett Be.-nek az eljárás bírósági szakaszával összefüggő rendelkezéseit érintették. Ezzel együtt megállapítható, hogy az új eljárásjogi törvény gyakorlati alkalmazása a tárgyévre gördülékennyé vált.

A vizsgált évben továbbra is kihívást jelentett a koronavírus okozta járványhelyzet kezelése. Némi könnyebbséget jelentett a tárgyévben az, hogy a pandémiára figyelemmel kialakított speciális eljárásjogi környezetben 2020-ban már jelentős tapasztalatot szerzett az ügyészség, amelyet 2021-ben sikerrel tudott felhasználni a büntetőbíróóság előtti tevékenység során is. A 2020. június 18. napján hatályba lépett, a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készületségről szóló 2020. évi LVIII. törvénynek (a továbbiakban: Kivezető tv.) a büntetőeljárásra vonatkozó speciális rendelkezései a tárgyévben is szinte változatlan tartalommal voltak hatályban, ennek alapján pedig lehetőség nyílt a járványügyi helyzetet figyelembe vevő, a megszokottól eltérő eljárásjogi szabályok alkalmazására.

Az eljárásrendet az állandó és ideiglenes jogszabályok által biztosított keretek között – a bírósággal szükségszerűen mind országos, mind helyi szinten együttműködve – oly módon kellett a 2020-ban kialakított rendszernek megfelelően fenntartani, működtetni, szükség esetén módosítani, hogy biztosítani tudjuk az élethez és testi egészséghez való alapvető jog érvényesülését a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nélkül. A járvány aktuális alakulásától függően kellett mérlegelni, hogy milyen mértékben kell kerülni a személyes jelenléttel járó eljárási cselekményeket, különösen a bírósági tárgyalásokat, nyilvános üléseket. Ezért változatlanul kiemelt jelentősége volt azoknak az eljárási formáknak, amelyek személyes közreműködés nélkül, elsősorban az iratok alapján tették lehetővé az ügydöntő határozatok meghozatalát. A bírósági tárgyalásokon, nyilvános üléseken történő részvételnek a telekommunikációs eszközökkel való biztosítása, azok minél szélesebb körben történő alkalmazásának szorgalmazása ugyancsak fontos eszköznek bizonyult abban, hogy a járványhelyzet elleni védekezéshez az ügyészség – a bírósági szervezettel együttműködve – úgy járuljon hozzá, hogy ez ne gátolja meg a büntetőeljárások időszerű lefolytatását.

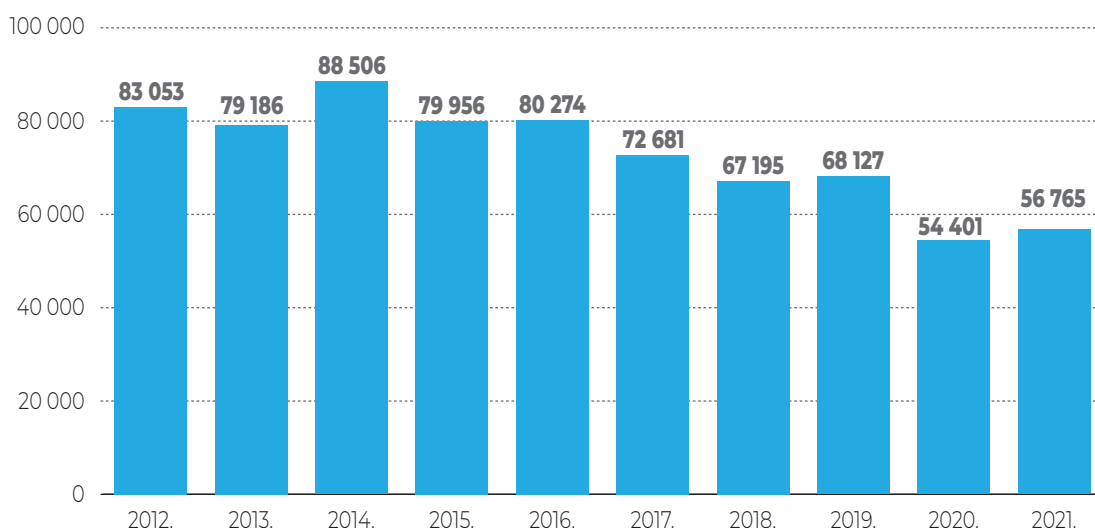
A statisztikai mutatók alapján összességében megállapítható, hogy az ügyészség a járványhelyzet idején is hatékonyan eleget tett alkotmányos kötelezettségének, és közvádltként az állam büntetőigényét eredményesen érvényesítette a bíróságok előtt, alkalmazkodva a körülmények által biztosított lehetőségekhez.

2021-ben az előző évhez képest 3,9%-kal nőtt a bíróság által jogerősen elbírált ügyek mennyisége, és ezzel csaknem azonos mértékben, 4,3%-kal emelkedett az ezekkel érintett vádlottak száma is. A csekély mértékű növekedés ellenére e számadatok továbbra is elmaradnak a 2019. és az azt megelőző évek adataitól. Ahogy a következő ábra is mutatja, 2012-höz viszonyítva 31,7%-kal csökkent a jogerős ügydöntő határozattal érintett terheltek száma. Ennek egyik oka, hogy tovább folytatódott a regisztrált bűncselekmények mennyiségének az utóbbi években tapasztalható csökkenő tendenciája, 2012-höz ké-

pest 2021-ben 67,4%-kal volt kevesebb regisztrált bűncselekmény. Ez azt eredményezte, hogy kevesebb ügyben és kevesebb terhelttel szemben folytattak le bírósági eljárást. A jogerősen befejezett ügyek és az ezekkel érintett terheltek számát tekintve a növekedés csekély mértéke jelzi, hogy a járványügyi helyzetben a még 2020-ban bevezetett, az általánostól eltérő eljárásjogi lehetőségeket – a korábban szerzett gyakorlati tapasztalatok alapján – a jogalkalmazó nagyobb hatékonysággal használta ki, elősegítve ezzel az eljárások befejezését. A pandémiának a büntetőeljárás időtartamára gyakorolt hatása azonban változatlanul érezhető volt, mivel egyes, személyes jelenléttel járó eljárási cselekményeket a koronavírus-járvány újabb hullámai miatt továbbra sem lehetett elvégezni, így a bíróságok kevesebb tárgyalást (nyilvános ülést) tudtak tartani.

16. ábra

A jogerős bírósági határozattal elbírált vádlottak száma a 2012–2021. években

A büntetőbíróság előtti ügyészszégi tevékenységnek változatlanul kiemelkedő eleme volt 2021-ben is a bírósági tárgyaláson elbírálandó ügyekben kötelezően tartandó előkészítő ülés. Az ügyészszég továbbra is széles körben élt azzal a lehetőséggel, hogy indítványt tegyen a joghátrány konkrét nemére és mértékére arra az esetre, ha a terhelte az előkészítő ülésen beismeri a vád tárgyát képező bűncselekmény elkövetését. A Be. hatályba lépése, 2018. július 1. napja óta 2021-ben volt a legmagasabb azon vádlottak száma, akikkel szemben a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatukat elfogadva előkészítő ülésen hozott ítéletet. Ennek megfelelően 2020-hoz képest emelkedett azon vádlottak száma is, akikkel szemben az előkészítő ülésen hozott ügydöntő határozat jogerőre emelkedett. Az ilyen típusú befejezéssel érintett terheltek aránya eléri az elsőfokon jogerős ügydöntő határozattal érintett vádlottak számának 15,4%-át. Ebből következik, hogy nőtt azon vádlottak száma, akikkel szemben a bírósági eljárásban bizonyítást lefolytatni a bűnösséget beismerő nyilatko-

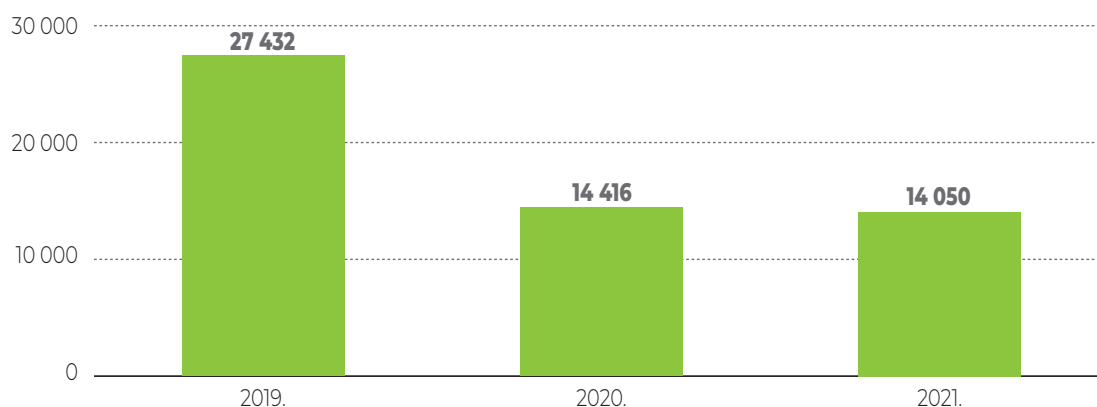
zatuk elfogadására figyelemmel már nem kellett, jelentősen csökkentve ezzel a büntetőeljárás időtartamát.

Az előkészítő ülés másik funkciója, a perkoncentráció továbbra is meghatározó jelentőségű volt a járványügyi helyzet miatt. Ezáltal ugyanis az időben előterjesztett bizonyítási indítványok tervezhetőbbé tették a tárgyalást.

Az elsőfokú tárgyalással érintett ügyek száma 2021-ben kis mértékben ugyan, de tovább csökkent. Ennek egyik oka, hogy a bíróságok a vádemelés-sel érintett és bírósági tárgyalásra tartozó ügyek nagyobb hányadát fejezték be jogerősen az előkészítő ülésen. A másik oka ugyanakkor az, hogy a koronavírus okozta megbetegedések miatt esetenként nem lehetett tárgyalást tartani.

17. ábra

Az elsőfokú tárgyalással érintett ügyek száma a 2019–2021. években

A pandémiára figyelemmel bevezetett ideiglenes eljárási szabályok 2021-ben továbbra is lehetővé tették, hogy a bíróság az eljárást felfüggeszse abban az esetben, ha a járványügyi intézkedés miatt az eljárás lefolytatása elháríthatatlan akadályba ütközött. Ennek ellenére az eljárások felfüggesztésére ebből az okból csak igen ritkán került sor, illetve az is megállapítható, hogy a bíróságok, amint arra lehetőségük volt, az eljárást folytatták. Az ügyészség folyamatosan figyelemmel kísérte a felfüggesztett eljárások alakulását, hogy a büntetőeljárás indokolatlanul ne akadjon meg.

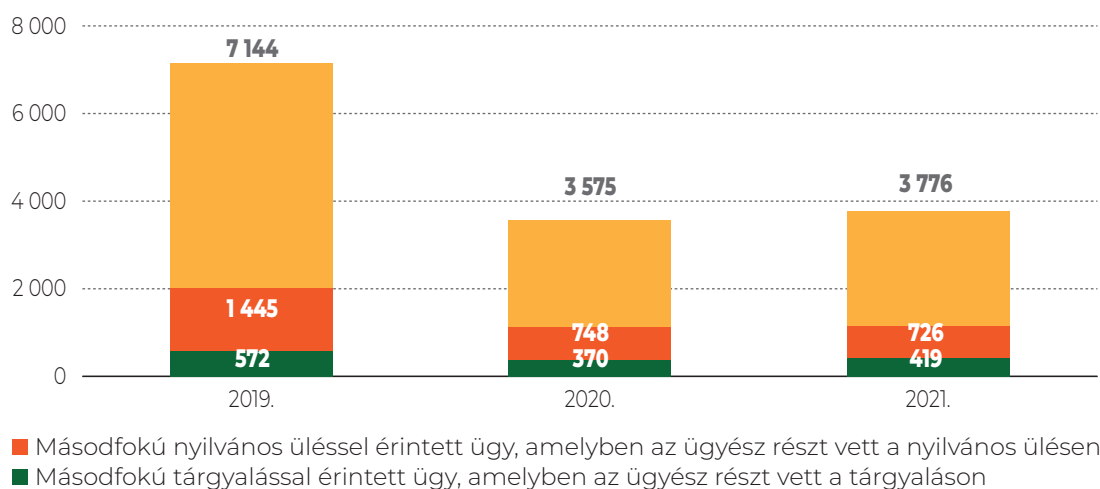
A másodfokú eljárásban befejezett ügyek száma az előző évhez képest 5,9%-kal nőtt, 2020-ban 6965, míg 2021-ben 7378 volt. Kis mértékben, 2,4%-kal ugyancsak nőtt a másodfokú bíróság által ügyészi részvétellel tartott nyilvános ülések, tárgyalások száma is. A másodfokú bíróság a pandémiát megelőző években a másik két eljárási formához, a tárgyaláshoz és a tanácsüléshez képest a legtöbb ügyben nyilvános ülésen járt el. Az arányok azonban döntően a járványhelyzet miatt bevezetett ideiglenes eljárási szabályokra visszavezethető.

tően megváltoztak. Tovább folytatódott a 2020-ban tapasztalt azon tendencia, hogy a másodfokú ügyek közel felét, 48,8%-át már tanácsülésen bírálták el. Az ideiglenes eljárási szabályok ugyanis lehetővé tették, hogy amennyiben a másodfokú ügydöntő határozat meghozatalához szükséges adatokat a fellebbezéssel érintettek írásbeli nyilatkozata alapján be lehetett szerezni, a fellebbezést nyilvános ülés helyett a bíróság tanácsülésen is elbírálhatta, feltéve, hogy a vádlott, a védő, az ügyész vagy a fellebbező nem kérte nyilvános ülés kitűzését. A másodfokon eljáró bíróságok rendszeresen alkalmazták e rendelkezéseket, amellyel így hozzájárultak a járványügyi védekezéshez, lehetővé téve a másodfokú eljárások gyorsabb befejezését a tisztességes eljárás követelményének sérelme nélkül.

Bár a nyilvános ülésen az ügyész részvétele nem kötelező, azonban az ügyészség változatlanul jelen volt a másodfokú nyilvános ülésen minden olyan esetben, amikor az állam büntetőigényének hatékony érvényesítése ezt indokolta. 2021-ben az ügyek 19,2%-ában részt vett az ügyész a nyilvános ülésen.

18. ábra

A másodfokon tárgyaláson vagy nyilvános ülésen elbírált ügyek száma a 2019–2021. években

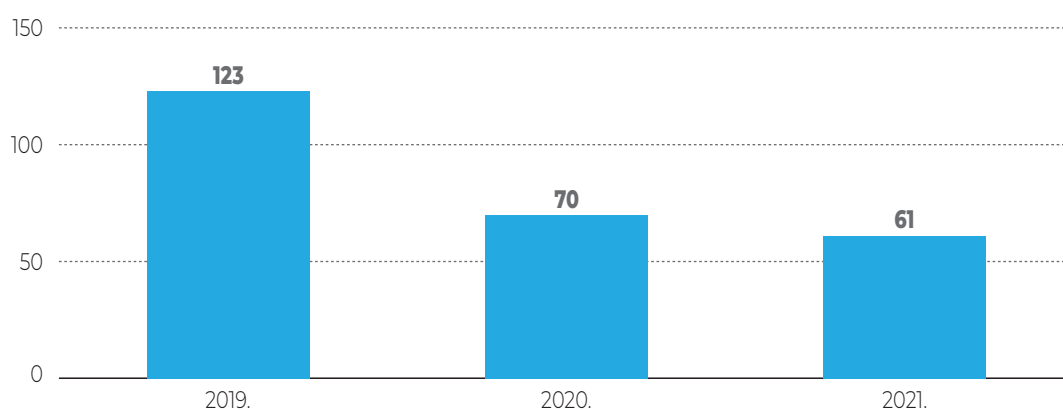
A Be. rendelkezései alapján az ügyészség által bejelentett fellebbezés iránya és tartalma sok esetben alapjaiban meghatározza a felülbírálat terjedelmét és ezáltal a másodfokú bíróság mozgásterét, így ez a vádképviselőt ellátó ügyésztől különös gondosságot követel meg. Kiemelt jelentősége van ebből a szempontból annak a rendelkezésnek, amely alapján a korlátozott felülbírálatot eredményező fellebbezések kiterjesztésére később már nincs lehetőség. A váderedményességi mutatók alapján az a következtetés vonható le, hogy az elsőfokon vádképviselőt ellátó ügyészek a korábbi évekhez hasonlóan magas színvonalú munkát végeztek 2021-ben is, és fokozott figyelemmel jártak el a fellebbezések bejelentése során.

A Be. lehetőséget biztosít arra, hogy a másodfokú bíróság eltérő tényállás alapján megállapítsa az elsőfokon felmentett terhelt büntetőjogi felelősségét. A másodfokú bíróság mellett működő ügyészség képviselőjében eljáró ügyészek minden olyan esetben, amikor lehetőséget láttak e szabály alkalmazására, törekedtek az indítványukat ennek megfelelően megtenni, csökkentve ezáltal is azon ügyek mennyiségét, amelyekkel összefüggésben az elsőfokú ügydöntő határozat hatályon kívül helyezése vált szükségessé.

A harmadfokú eljárások száma 2021-ben is elenyésző volt, azonban a megelőző évhez viszonyítva csekély mértékű, 5,45%-os növekedést mutatott. Ezen belül a tanácsülésen elbírálásra került ügyek száma – hasonlóan a másodfokú eljárásban az ideiglenes eljárási szabályokra visszavezethető változáshoz – 2021-ben tovább emelkedett, így az előző évhez képest kevesebbszer kellett nyilvános ülésen döntenie a harmadfokú bíróságnak.

19. ábra

A harmadfokú nyilvános üléssel érintett ügyek száma a 2019–2021. években

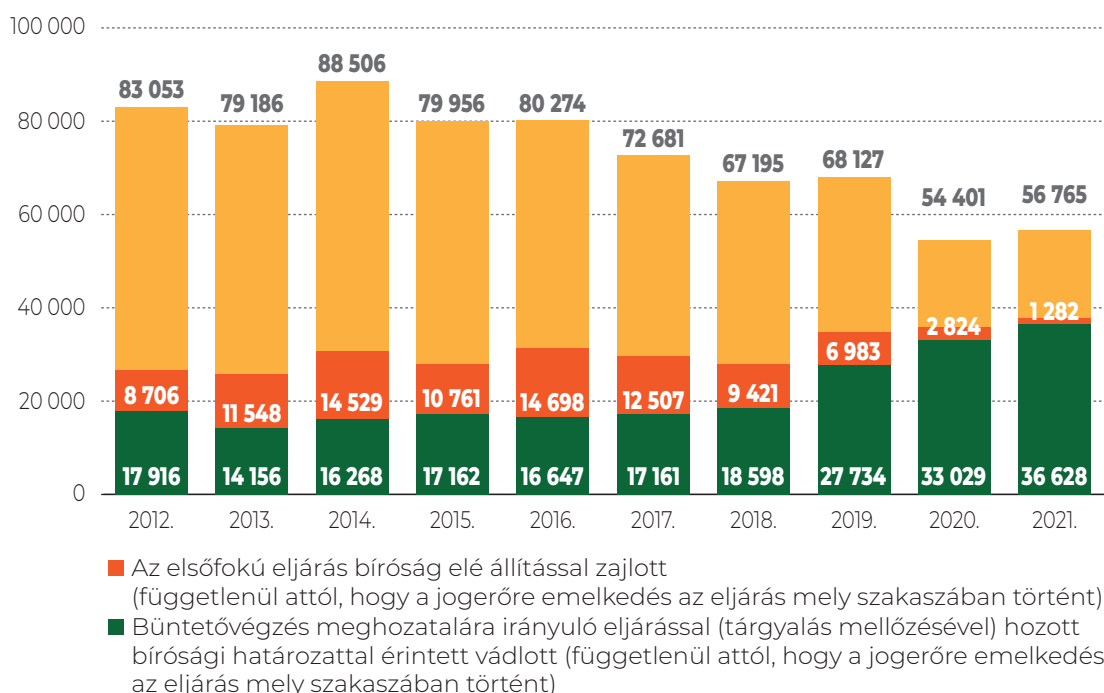

Összességében az a következtetés vonható le, hogy az ügyészség tárgyalási terhe 2021-ben az előző évhez képest lényegi változást nem mutatott, csekély mértékű növekedés volt tapasztalható. Változatlanul megállapítható, hogy a koronavírus-járvány terjedése miatt a járványügyi helyzetet megelőző évekhez képest az ügyészi szervezet írásbeli munkaterhe – a 2020. évhez hasonlóan – szignifikánsan megnőtt.

A bírósági eljárások gyorsítását szolgáló egyes jogintézményekkel érintett terheltek számát a következő ábra szemlélteti:

20. ábra

A jogerős bírósági határozattal elbírált, valamint az eljárást gyorsító formákkal elbírált vádlottak száma a 2012–2021. években

A bírósági eljárás gyorsítását célzó két, számát tekintve is legfontosabb jogintézmény a bíróság elé állítás és a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárás. Az eljárások időszerű befejezését, egyúttal az állami büntetőigény hatékony érvényre juttatását célzó eljárási forma megválasztásakor az ügyészségnek 2021-ben is figyelembe kellett vennie a pandémia okozta sajátos körülményeket. Az ideiglenes eljárási szabályok kiszélesítették azon esetek körét, amikor a bíróság a járványügyi helyzet idején e két külön eljárásban hozhatott ügydöntő határozatot.

Tovább folytatódott az a tendencia, hogy a bíróság elé állítások és a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárások egyre nagyobb arányt tesznek ki a jogerősen befejezett ügyekkel érintett terheltek számán belül. 2021-ben a jogerős ítélettel érintett vádlottak 66,8%-a tekintetében az említett két külön eljárásban hoztak ügydöntő határozatot. Ez az arány 2020-hoz képest 1%-os növekedést jelentett, egyben ez az elmúlt 10 év legmagasabb arányszáma is. Ebből levonható az a következtetés, hogy az ügyészség az elmúlt évben is eredményesen hozzájárult a büntetőeljárások időszerűségének javításához. Megállá-

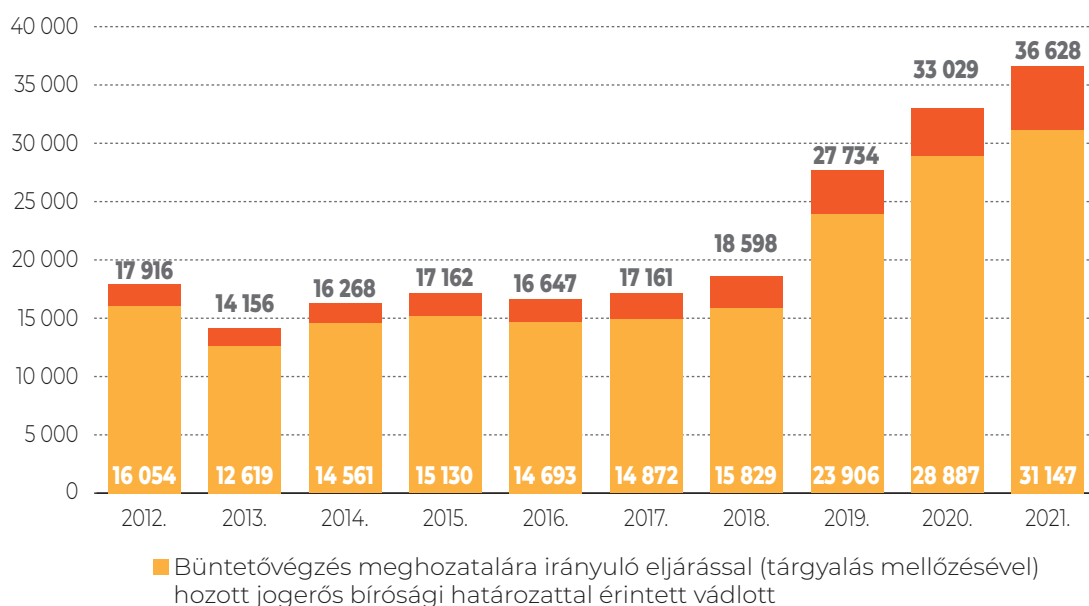
pítható az is, hogy a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárás széleskörű kezdeményezésével – kihasználva az ideiglenes eljárási szabályok adta lehetőségeket – meghatározó lett a személyes jelenlétet nem igénylő formák megtartása, hozzájárulva ezzel az eredményes járványügyi védekezéshez.

A bíróság elé állításos eljárások mennyisége 2021-ben – hasonlóan az előző évekhez – mind a vádlottak számát, mind a jogerős ítélettel érintett terheltekhez viszonyított arányát tekintve tovább csökkent 2020-hoz képest. Ez egyrészt a pandémiával, másrészt azzal indokolható, hogy az ügyészség a már említettek szerint elsősorban a büntetővégzés meghozatalára irányuló indítványt részesítette inkább előnyben, ha a két külön eljárás közti választás lehetősége a törvényi feltételekre figyelemmel fennállt. 2021-ben a bíróság az ügyészség által bíróság elé állított vádlottak 89,6%-a esetében folytatta le érdemben e külön eljárást, így a bíróság elé állításos eljárásra irányuló ügyészségi indítványok eredményessége 2%-os növekedést mutat az előző évhez képest. Megállapítható az is, hogy a bíróság elé állítással elbírált vádlottak 69,2%-a tekintetében az elsőfokú ítélet jogerőre is emelkedett.

A büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárás 2014-től kezdve egyre inkább meghatározóvá vált, mind az elbírált ügyek mennyiségét, mind a jogerős bírósági határozattal elbírált vádlottak számához viszonyított arányát tekintve. Ez a tendencia 2021-ben is folytatódott, ekkor – a 2020-as 60,7%-hoz képest – a vádlottaknak már 64,5%-a esetében hozott a bíróság büntetővégzést, e terheltek 85%-a tekintetében pedig a büntetővégzés jogerőre is emelkedett.

21. ábra

A büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárással (tárgyalás mellőzésével) hozott bírósági határozattal érintett vádlottak száma a 2012–2021. években

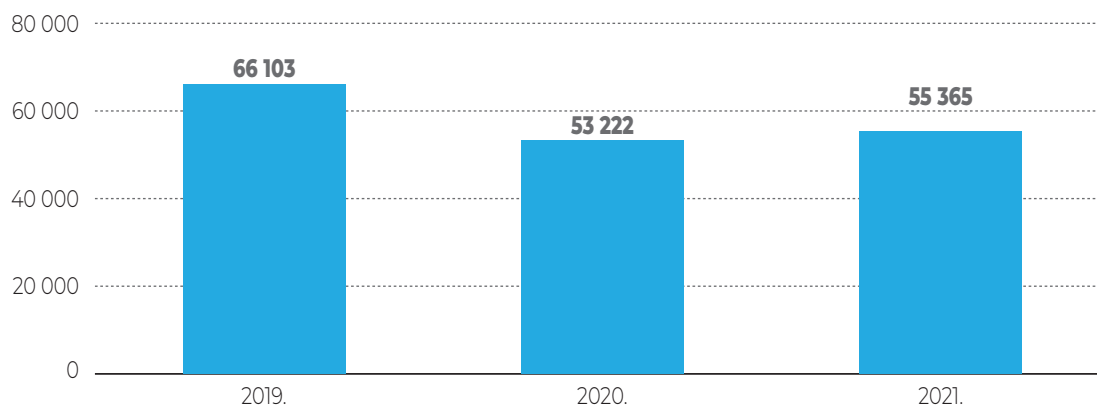

2021-ben 9937 terhelt előkészítő ülésen tett beismerő vallomását fogadta el a bíróság. Ez – leszámítva a bíróság elé állítással, valamint a büntetővégzéssel érintett terheltek számát – a megvádolt személyek 40,8%-át jelenti. Ha ezt összevetjük a büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárásokkal érintett vádlottak számával, megállapítható, hogy az ügyészség a járványhelyzet sajátosságait is figyelembe véve a tárgyévből is helytállóan választotta meg az eljárási formákat.

A bírósági eljárás gyorsítását szolgáló egyéb eljárási formák gyakorlati jelentősége továbbra sem nőtt az előző évhez viszonyítva. 2021-ben 239 ismeretlen helyen távollévő vádlottal szemben, valamint 87 külföldön tartózkodó terhelttel szemben emelt vádat az ügyészség, ez igen kis mértékű csökkenést jelent 2020-hoz képest. Kis mértékben nőtt ugyanakkor az egyezségkötéssel érintett vádlottak száma, ez 2021-ben 141 volt.

A büntetéssel sújtott, illetve intézkedéssel érintett vádlottak számát a következő ábra mutatja:

22. ábra
A büntetéssel sújtott, illetve intézkedéssel érintett vádlottak száma a 2019–2021. években

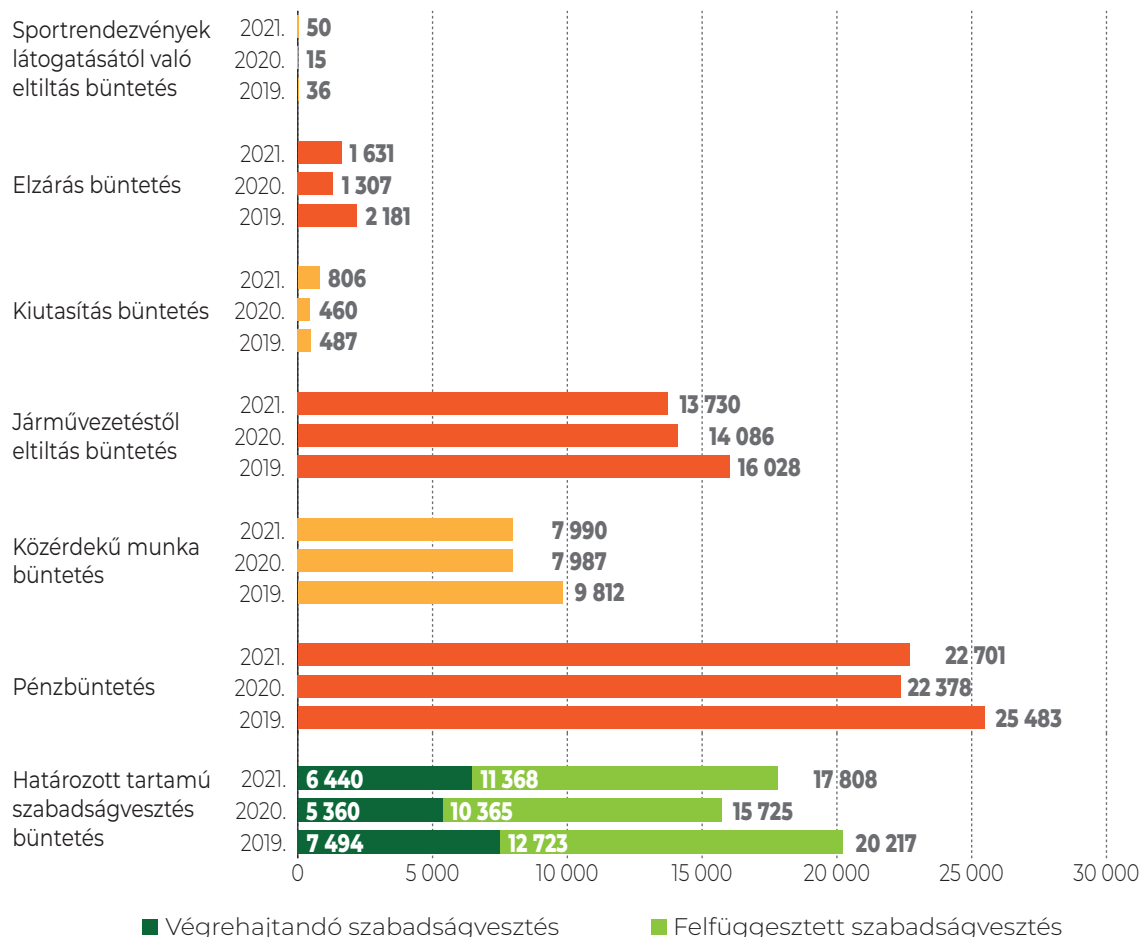
A 2021. évben a büntetéssel sújtott, illetve intézkedéssel érintett vádlottak számának növekedése megfelel annak, hogy ugyanilyen arányban nőtt a jogerős ügydöntő határozattal érintett vádlottak száma. A büntetőjogi szankciók körében még tovább emelkedett a büntetések aránya, amely 2021-ben már 87,6% volt.

A Btk. – meghatározott feltételek mellett – az erőszakos többszörös visszaesőkre kötelező jelleggel rendeli el a legsúlyosabb büntetés, az életfogytig tartó szabadságvesztésnek a kiszabását. A tárgyévből az előző évi 13-ról 20-ra emelkedett az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt terheltek száma, közülük 8 elítélt feltételes szabadságra nem bocsátható.

Az egyes büntetésekkel sújtott vádlottak számának alakulását a következő ábra mutatja, amely nem tartalmazza az életfogytig tartó szabadságvesztéssel érintett vádlottak számát:

23. ábra

Az egyes büntetésekkel sújtott vádlottak száma a 2019–2021. években

A jogerős ügydöntő határozattal érintett vádlottak számának növekedésével 2021-ben a korábbi időszakhoz viszonyítottnak 13,2%-kal nőtt azon terheltek száma, akiket a bíróság határozott tartamú szabadságvesztésre ítélt. A határozott tartamú szabadságvesztés büntetésen belül az előző évhez képest kisebb mértékben nőtt a végrehajtandó szabadságvesztések aránya (36,2%) a felfüggesztett szabadságvesztésekhez (63,8%) képest.

A leggyakrabban alkalmazott büntetés a korábbi évek gyakorlatának megfelelően továbbra is a pénzbüntetés volt 2021-ben. E büntetés a jogerősen büntetéssel sújtott elítéltek 46,8%-át érintette, ami 1,7%-os csökkenést jelent 2020-hoz viszonyítva. Ehhez képest a szabadságelvonással járó büntetések körében mérsékelt növekedés volt tapasztalható. Ezek közül a jogerősen elmarasztalt terheltek számához viszonyítva a szabadságvesztés aránya 36,8%-

ra, az elzárásé 3,4%-ra nőtt. Ez arra utal, hogy a joghátránykiszabási gyakorlatnak a korábbi évben tapasztalható enyhülése nem folytatódott.

A pénzbüntetések arányának mérsékelt csökkenése mellett a tárgyévben 0,8%-kal csökkent a kiszabott büntetések között a közérdekű munka büntetések aránya is.

A jogerősen kiszabott járművezetéstől eltiltás aránya az összes elítélt számához viszonyítva a tárgyévben 2020-hoz képest 2,2%-kal csökkent.

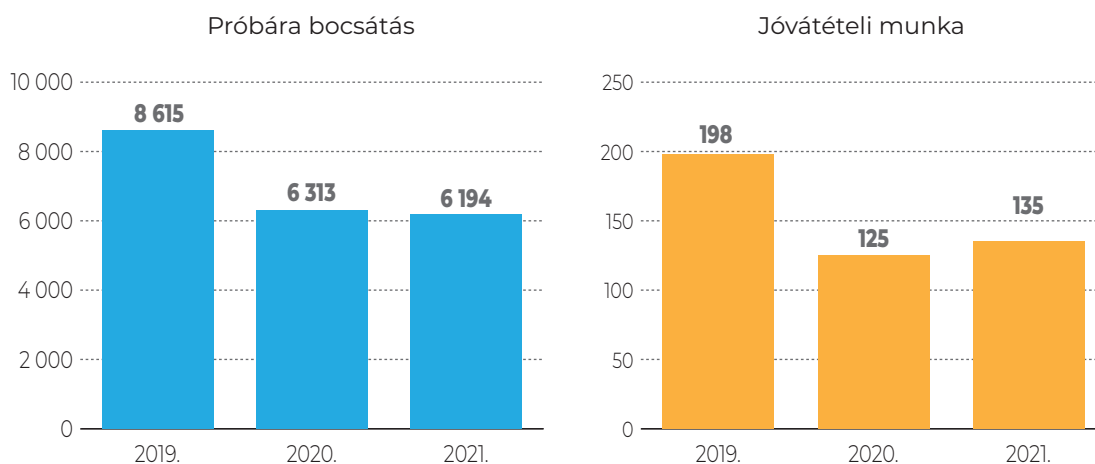
A foglalkozástól eltiltásra, valamint a kiutasításra ítélték számában azonban lényeges változás volt megfigyelhető. A foglalkozástól eltiltásra ítélt vádlottak száma az előző évhez képest 88,6%-kal nőtt. Ennek oka abban keresendő, hogy a bíróságok büntetéskiszabási gyakorlatában megjelent a nemi erkölcs és a nemi élet szabadsága elleni bűncselekmények elkövetőivel szemben kötelező jelleggel előírt foglalkozástól eltiltás. A kiutasításra ítélték száma 2020-hoz viszonyítva ugyancsak jelentősen, 75,2%-kal emelkedett. Ez azzal magyarázható, hogy egyrészt nőtt a külföldi elítéltek száma, másrészt jelentősen emelkedett az embercsempészség miatt elítéltek száma, mely bűncselekmény nem magyar állampolgár elkövetőivel szemben a Btk. 2021. január 1. napja óta kötelező jelleggel írja elő a kiutasítás kiszabását.

A sportrendezvények látogatásától való eltiltás büntetés alkalmazása változatlanul elenyésző volt, ez a jogerős marasztalással érintett terhelteknek csupán a 0,1%-át érintette.

A próbára bocsátások és a jóvátételi munkát elrendelő bírósági döntések száma a következők szerint alakult:

24. ábra

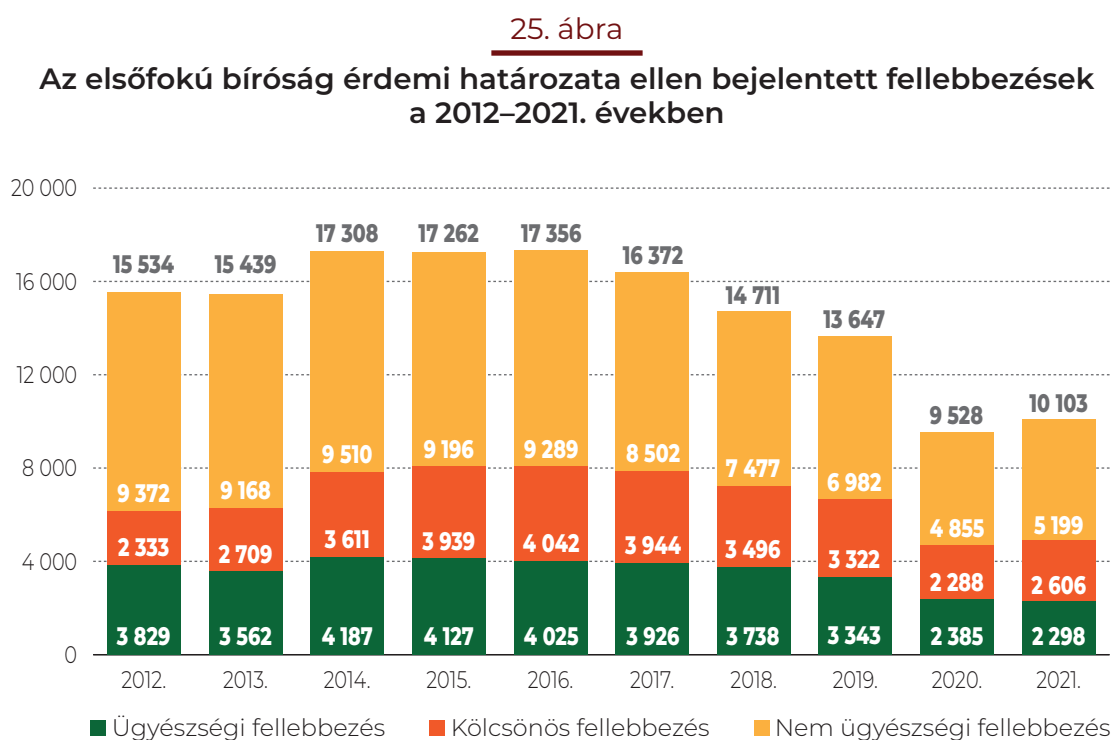
A próbára bocsátások száma, valamint a jóvátételi munkát alkalmazó bírósági döntések száma a 2019–2021. években

Tovább csökkent 2021-ben azon vádlottak száma, akikkel szemben a bíróság próbára bocsátást alkalmazott. A próbára bocsátás aránya az összes joghátrányhoz képest is – bár csekély mértékben (11,86%-ról 11,19%-ra) – csökkent. Változatlanul kijelenthető azonban, hogy a büntetés helyett alkalmazott intézkedéseken belül továbbra is a próbára bocsátás a leggyakoribb.

Az előző évhez képest a jóvátételi munkát alkalmazó bírósági döntések aránya az intézkedéseken belül nem változott, az az elítéltek 0,24%-át érintette. Az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételének elrendelésére 5 esetben (2020-ban 1 esetben) került sor.

Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen benyújtott fellebbezések számát a következő ábra mutatja:

A tárgyévenben 2020-hoz képest 6%-kal nőtt az elsőfokú ügydöntő határozattal szemben bejelentett fellebbezések száma. 2021-ben az elsőfokú bíróság – nem büntetővégzéses eljárás keretében hozott – ügydöntő határozatával érintett vádlottak 54,8%-a esetében került sor fellebbezésre.

Az utóbbi tíz évben a fellebbezések száma az ügydöntő határozattal érintett vádlottak számának alakulását követte. Ez volt megfigyelhető a tárgyévenben is: ahogy nőtt a jogerős érdemi határozatok száma, hasonló mértékben emelkedett az ügydöntő határozatok elleni jogorvoslatok aránya is. Ezen belül az ügyészségi fellebbezések aránya nagyságrendileg megfelelt az előző

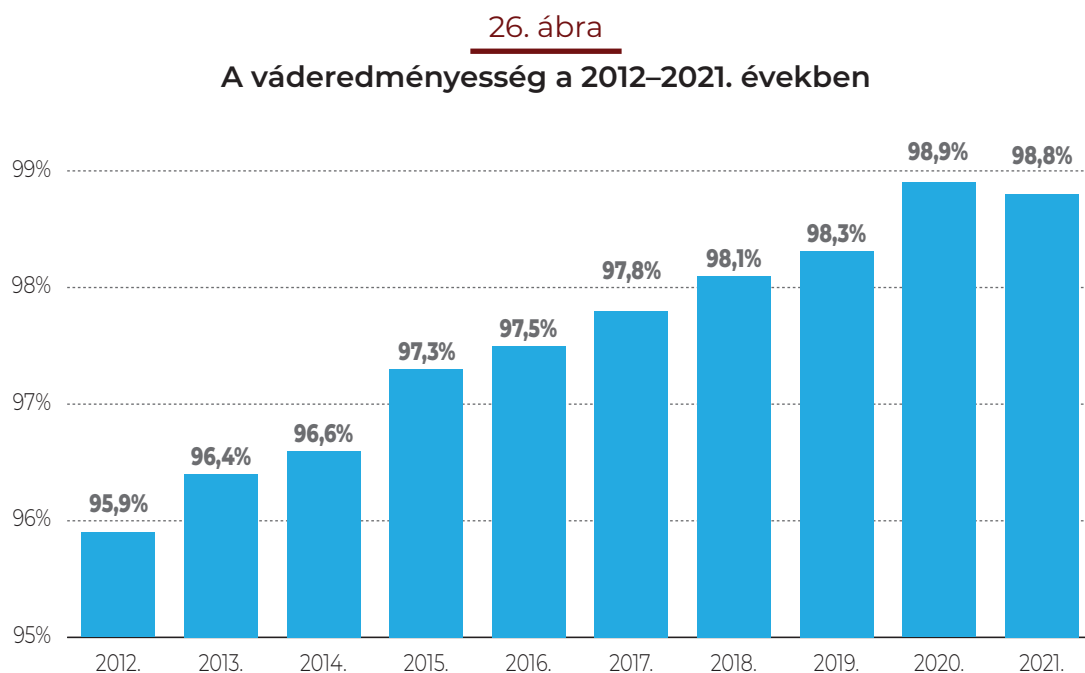
évek adatának. A tárgyévből a vádhatóság az elsőfokú ügydöntő határozatok 48,54%-a tekintetében élt fellebbezéssel (2020: 49%, 2019: 48,83%, 2018: 49,2%).

2021-ben a másodfokú ügyész által fenntartott ügyészségi fellebbezések eredményessége a korábbi évhez képest csekély mértékben, 52,2%-ról 51,1%-ra csökkent. Változatlanul érzékelhető volt azonban, hogy az ítélkezési gyakorlat helyenként enyhe, esetenként nem érvényesült megfelelően a szabadságvesztés büntetéseknek a törvényes középérték figyelembevételével történő kiszabására vonatkozó rendelkezés sem.

Az ügyészség az enyhe ítélkezési gyakorlat megváltoztatása és a törvény szigorának érvényre juttatása végett a kiszabott büntetés súlyosítására irányuló fellebbezéssel élt. Ez volt a leggyakoribb oka az ügyészi fellebbezéseknek, amely a vádhatósági jogorvoslattal érintett vádlottak 85,4%-ára vonatkozott. A súlyosításra irányuló ügyészi indítványok eredményessége 27,3% volt. A megalapozatlanság miatt fenntartott ügyészségi fellebbezések száma ugyanakkor 177-re nőtt a tárgyévből, ezek eredményessége pedig 44,1%-ra emelkedett.

2021-ben 1 esetben a vádlott felmentéséért, 29 esetben a vádlottal szemben kiszabott büntetés enyhítéséért, 2 vádlott tekintetében pedig az eljárás megszüntetése végett jelentettünk be fellebbezést.

A váderedményességet a következő ábra szemlélteti:

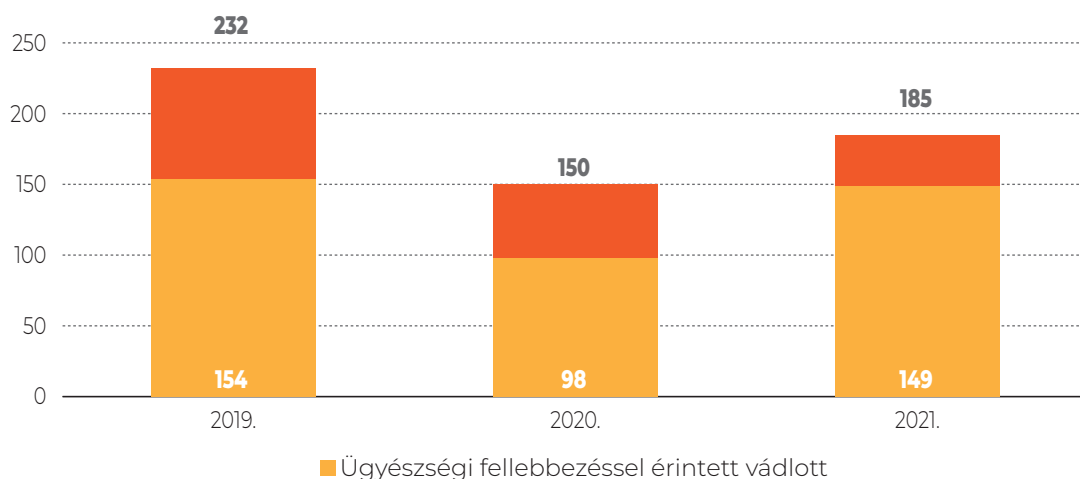
A váderedményesség 2012 óta folyamatosan emelkedik, a tárgyévben ugyan 0,1%-os visszaesést tapasztaltunk 2020-hoz képest, ugyanakkor ez még mindig a második legmagasabb mutató az elmúlt 10 évben. Emellett 49.898 terhelt esetében, az előző évi mutatóval egyezően a vádlottak 87,9%-át érintően a bíróság a váddal, illetve a végindítvánnyal minden tekintetben megegyezően állapította meg a büntetőjogi felelősséget.

A másodfokon hatályon kívül helyezett elsőfokú ügydöntő határozatok száma az előző évhez képest számottevő mértékben, 38,6%-kal nőtt. Ez összesen 309 vádlottat érintett, amely még így is messze elmarad a Be. hatályba lépését megelőző mutatótól. Ez arra utal, hogy a Be. által bevezetett új jogorvoslat, a hatályon kívül helyező határozat elleni fellebbezés jogintézménye arra készítette a másodfokú bíróságokat, hogy körültekintőbben fontolják meg azt a döntést, amikor az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az új eljárás lefolytatásának elrendelését tartják indokoltnak.

A másodfellebbezéssel érintett vádlottak számát és ezen belül az ügyészségi fellebbezéssel érintett vádlottak számát a következő ábra szemlélteti:

27. ábra

A másodfellebbezéssel érintett vádlottak száma, és ezen belül az ügyészségi fellebbezéssel érintett vádlottak száma a 2019–2021. években

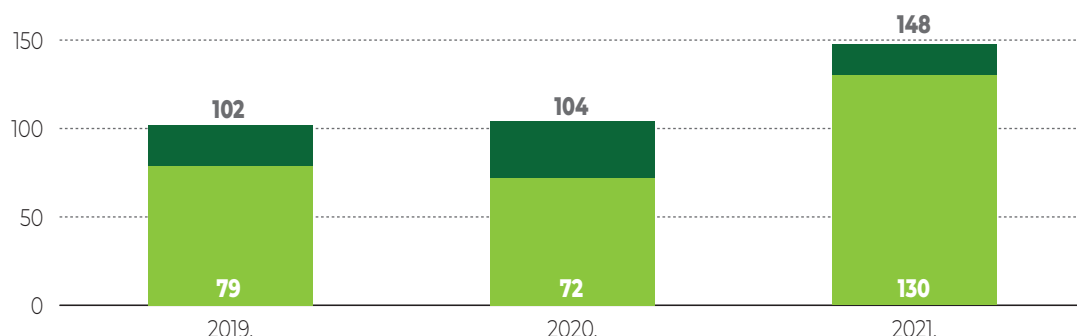

2020-hoz képest nőtt a harmadfokú eljárással érintett vádlottak száma. A másodfokú ügydöntő határozatok elleni jogorvoslatok körében 80,5%-ra nőtt az ügyészi másodfellebbezések aránya. A harmadfokú ügyész által fenntartott ügyészi másodfellebbezések eredményessége 59,8%-ra emelkedett.

Az ügyészség által hivatalból kezdeményezett perújítások számának alakulását a következő ábra mutatja:

28. ábra

Az ügyészség által hivatalból kezdeményezett perújítások számának alakulása a 2019–2021. években

Az ügyészség által hivatalból kezdeményezett perújítások száma 2021-ben az előző két évhez képest megnőtt, ezek eredményességének aránya pedig jelentősen javult, míg 2020-ban ez 69,2% volt, addig ez a tárgyévben 87,8%-ra emelkedett.

A 2021. évben változatlanul figyelemmel kísértük a kiemelt és közérdeklődésre számot tartó büntetőbíráóság előtt folyamatban lévő ügyeket. Tételen vizsgáltuk ezekben az ügyekben, illetve általánosságban is a jogerősen felmentéssel végződött eljárásokat, levontuk a szükséges következtetéseket. Szűrőpróbaszerűen vizsgáltunk más olyan befejezett ügyeket, amelyek a váderedményességet rontották. A vizsgálatok eredménye alapján egyedi vagy általános jellegű intézkedéseket tettünk. A folyamatban lévő ügyekben továbbra is konzultációs lehetőséget biztosítottunk a fellebbviteli főügyészségek és a főügyészségek számára. A tárgyévben bekövetkezett jogszabályváltozásokra is visszavezethetően felmerült anyagi vagy eljárásjogi kérdés megoldásában igyekeztünk még az eljárás jogerős befejezése előtt segíteni. Mindezek hozzájárultak a magas váderedményesség fenntartásához.

2.3. A fiatalkorúak büntetőügyeiben kifejtett ügyészségi tevékenység

A fiatalkorúak büntető igazságszolgáltatásának célja, hogy az eljárás mielőbbi lefolytatásával és nevelő jellegű joghátrányok alkalmazásával a társadalomba való visszailleszkedést elősegítse és a speciális bűnmegelőzést szolgálja. Felismerve azt, hogy a fiatalkorúak életkoruk és sajátos szükségleteik folytán különleges bánásmódot igényelnek, a törvény kimondja, hogy a büntetőügyben eljáró hatóságoknak a fiatalkorú elleni büntetőeljárással összefüggésben az Alaptörvényben, a Gyermek jogairól szóló, New York-ban, 1989. november 20-án kelt Egyezményben, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben és más törvényekben megfogalmazott, gyermeket illető jogok hatékony érvényesülését biztosítani kell.

A 2021. évben a bűncselekmények elkövetőinek száma 146.688 (2020: 138.950, 2019: 136.669) volt, közülük 7666 (2020: 8064, 2019: 7863) tizennegyedik életévét betöltött fiatalokot regisztráltak.

A tárgyévben az egyes bűncselekmények elkövetőjeként regisztrált fiatalok főbb adatait a következő táblázat mutatja be:

2. táblázat

Egyes bűncselekmények fiatalok elkövetőinek száma a 2021. évben

Bűncselekmények	2021. év
Szándékos befejezett emberölés	0
Emberölés kísérlete	4
Életveszélyt okozó testi sértés*	18
Súlyos testi sértés*	363
Kábítószer-kereskedelem	43
Emberkereskedelem	3
Szexuális erőszak	39
Kerítés	2
Gyermekepornográfia	151
Garázdaság	1 228
Rablás	126
Kifosztás	56
Zsarolás	21
Lopás	2 761
Rongálás	323

* A gondatlan testi sértés alakzatai nélkül.

Az elmúlt évben a bűncselekmények elkövetőjeként regisztrált – büntetőjogilag felelősségre nem vonható – gyermekkorúak száma 1763 (2020: 1734, 2019: 1826) volt.

A 2020. év elején kialakult koronavírus-világjárvány a büntetőügyek intézésére a vizsgált évben is hatást gyakorolt. Nem tévesztve szem előtt, hogy a regisztrált bűncselekmények és a regisztrált elkövetők, valamint azzal összefüggésben az érdeke ügyészségi intézkedéssel, jogerős bírósági döntéssel érintett ügyek és terheltek száma a szakterületen évek óta csökkenő tendenciát mutat, a 2021. évben e visszaesés a folyamatosan fennálló veszélyhelyzetre, illetve egészségügyi válsághelyzetre is visszavezethető volt.

A fentiekre figyelemmel a Kivezető tv. eltérő eljárásjogi szabályai a tárgyéven is érvényesek voltak. Az ideiglenes eljárásrend azt célozta, hogy az eljárási cselekmények végrehajtása során a személyes érintkezés a büntetőeljárás résztvevői között a legszűkebb körre korlátozódjon. Ebből következően felértékelődtek azok az eljárási formák és jogintézmények, amelyek alkalmazásával a büntetési célok a bíróság eljárása nélkül is elérhetők, továbbá a bíróság elé vitt ügyek formális meghallgatás és bizonyítás nélkül lezárhatók. A Kivezető tv. speciálisan a fiatalkorú büntetőügyére nézve írta elő, hogy a bíróság a Be.-ben meghatározott egyéb feltételek fennállása esetén – a terhelt beismerésétől függetlenül – fiatalkorúval szemben bármely bűncselekmény miatt hozhat büntetővégzést. A vizsgálódás során számba kellett venni azt is, hogy egészségvédelmi szempontok miatt egyes személyes jelenléttel járó eljárási cselekményeket sem a nyomozó hatóság, sem a bíróság nem tudott elvégezni.

A fiatalkorú ügyét, amennyiben az lehetséges és kívánatos, bírósági eljárás nélkül, a normakövető magatartás elsajátítását elősegítő joghátrány megválasztásával kell elrendezni. Ezért a Be. a fiatalkorú elleni büntetőeljárásban – a terhelti együttműködésre alapítottan – jóval nagyobb teret enged azoknak a bírósági utat elkerülő, ügyészégi intézkedésként alkalmazható jogintézményeknek, amelyek az áldozat kompenzálásában és a kárhelyreállításban a fiatalkorú aktív részvételét igénylik. A feltételes ügyészi felfüggesztés keretében olyan magatartási szabályok és kötelezettségek írhatók elő, amelyek a sértettre fókuszáló resztoratív szemlélet mellett a nevelési cél elérésére is hatékony eszközül szolgálnak. A közvetítői eljárás során a fiatalkorú közvetlenül szembesülhet az általa elkövetett cselekmény következményeivel.

A bíróság elé állítás lényege, hogy az arra alkalmas ügyet egy egyszerűsített eljárási rendben, a cselekmény elkövetése után rövid időn belül a bíróság elé juttassa. Ezért e jogintézmény alkalmazása a fiatalkorúval szemben fokozottan alkalmas lehet az egyéni megelőzés előmozdítására. A büntetővégzéssel történő elbírálás ugyancsak a bíróság elé vitt ügyek időszerű lezárását és ezáltal a büntetési célok mielőbbi érvényesülését segíti elő.

A statisztikai mutatók alapján a fiatalkorúak ügyeit érintően összességében megállapítható, hogy a járványügyi helyzet a személyes jelenlét nélkülözhetetlensége okán az eljárás közvetítői eljárás céljából történő felfüggesztésének vagy a bíróság elé állításnak nem kedvezett. Ezzel szemben a tárgyévi adat szerint a büntetővégzés meghozatalára tett indítványok a vádemelések jelentős részét képezték, amely elválaszthatatlan a büntetővégzés alkalmazhatóságát kibővítő különleges eljárási szabálytól. A 2021. évben az ügyészség

nagyobb számban élt azzal a lehetőséggel, hogy a vádiratban indítványt tegyen a joghátrány konkrét mértékére arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen beismeri a vád tárgyát képező bűncselekmény elkövetését, ezáltal is hozzájárulva az eljárás gyors, adott esetben már elsőfokon jogerőre emelkedett ügydöntő határozat meghozatalával történő befejezéséhez.

A 2021. évben az ügyészség 4953 szakterületi ügyben 1859 esetben döntött vádemelésről, 1937 esetben az eljárás megszüntetéséről, 1157 alkalommal pedig az eljárás felfüggesztéséről. Az eljárás felfüggesztését 178 esetben (15,4%) közvetítői eljárással összefüggő ok, 950 esetben (82,1%) feltételes ügyészi felfüggesztés indokolta. Az ügyészség az eljárás megszüntetésével történt elintézetések közül 601 esetben (31%) alkalmazott megrovás intézkedést, 833 esetben (43%) az eljárás megszüntetésére feltételes ügyészi felfüggesztést, 142 esetben (7,3%) közvetítői eljárást követően került sor.

A tárgyévből – a 2020. évi adatokkal egybevetve – a vádemeléssel érintett ügyek száma 5,3%-kal, a vádemeléssel érintett fiatalok száma 3%-kal csökkent.

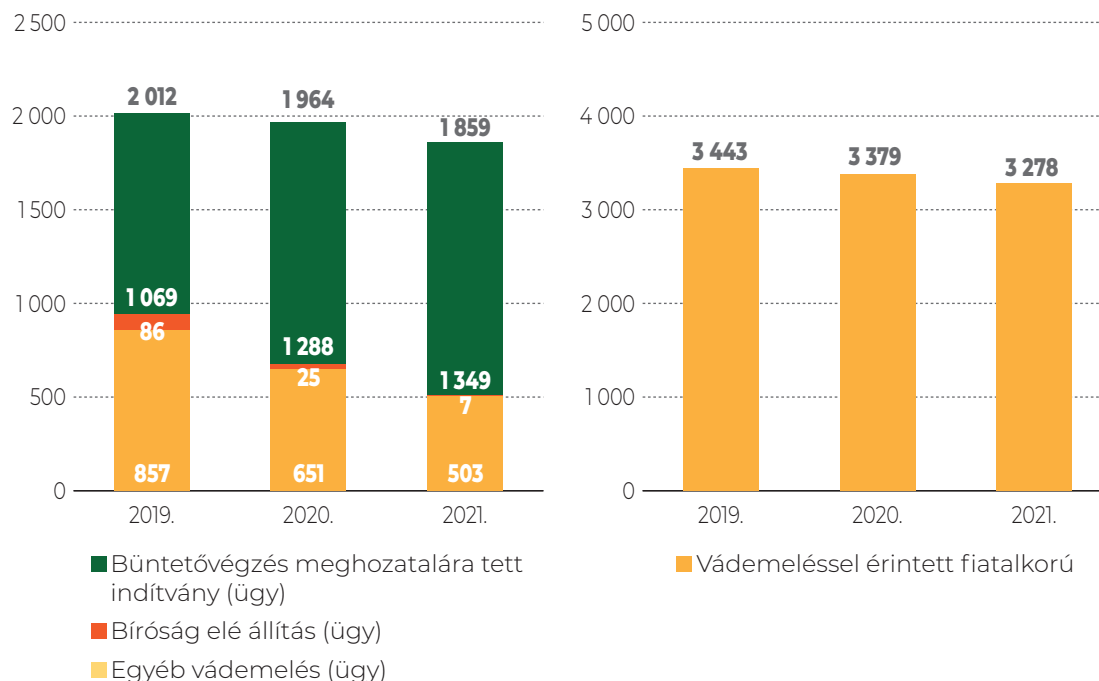
A vádemelés típusai alapján a vádak 11,8%-ában nyújtottunk be az általános szabályok szerinti vádiratot, ami az előző évi arányhoz képest (2020: 20,9%) szignifikáns, 46,6%-os csökkenést jelzett. A vádiratban 281 ügyben indítványoztuk konkrét mértékű vagy tartamú joghátrány kiszabását az előkészítő ülésen tett beismerés esetére. A tavalyi évben 238 ügyben került sor ilyen vádirat benyújtására, amely azt jelenti, hogy e vádak száma 18,1%-kal emelkedett. Egyezség alapján 3 ügyben emeltünk vádat.

Az eljárás gyorsítását szolgáló eljárási formákkal (bírószobák elé állítás, büntetővégzés) lezárt ügyek a 2021. évben a vádemelések 73%-át tették ki, amely a megelőző évi 66,9%-hoz képest 6,1%-os növekedést jelentett. Amíg a 2020. évben bírószobák elé állításra a vádemeléssel elintéztett ügyek 1,3%-ában került sor, ez a mutatószám a tárgyévből csupán 0,4% volt. Ezzel szemben 4,7%-kal nőtt a büntetővégzés meghozatalára tett indítványok száma, amelyre figyelemmel a vizsgált évben e vádak a vádemelések döntő részét, 72,6%-át képviselték.

A vádemeléssel érintett ügyek és a vádemeléssel érintett fiatalok számának alakulását a következő ábra mutatja:

29. ábra

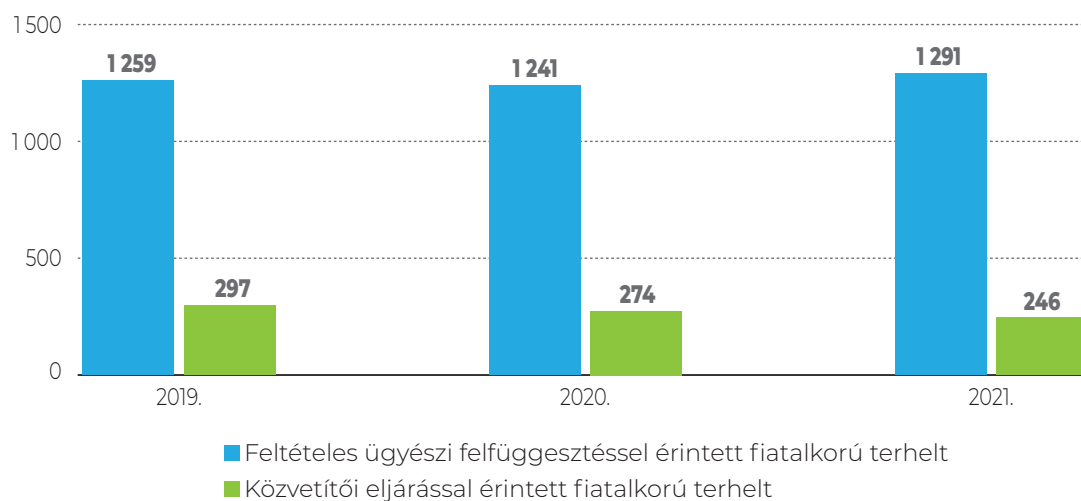
A fiatalkorúakkal szembeni vádemelések adatai a 2019–2021. években

Az előző évhez képest 10,2%-kal esett vissza azon fiatalkorúak száma, akiknek ügyét a 2021. évben közvetítői eljárásra utaltuk, míg a feltételes ügyészi felfüggesztéssel érintett fiatalkorúak számában 4%-os emelkedés volt tapasztalható.

30. ábra

A feltételes ügyészi felfüggesztéssel és a közvetítői eljárásra utalással érintett fiatalkorú terheltek száma a 2019–2021. években

Fiataikorúval szemben szabadságelvonnással járó büntetés vagy intézkedés csak ultima ratio jelleggel alkalmazható. Erre figyelemmel a Btk.-nak a fiatalokorra vonatkozó XI. Fejezete a büntetés kiszabásával kapcsolatban – az elkövető életkorához és az elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyához igazodóan – részben az általános szabályoktól eltérő, részben azokat kiegészítő rendelkezéseket tartalmaz.

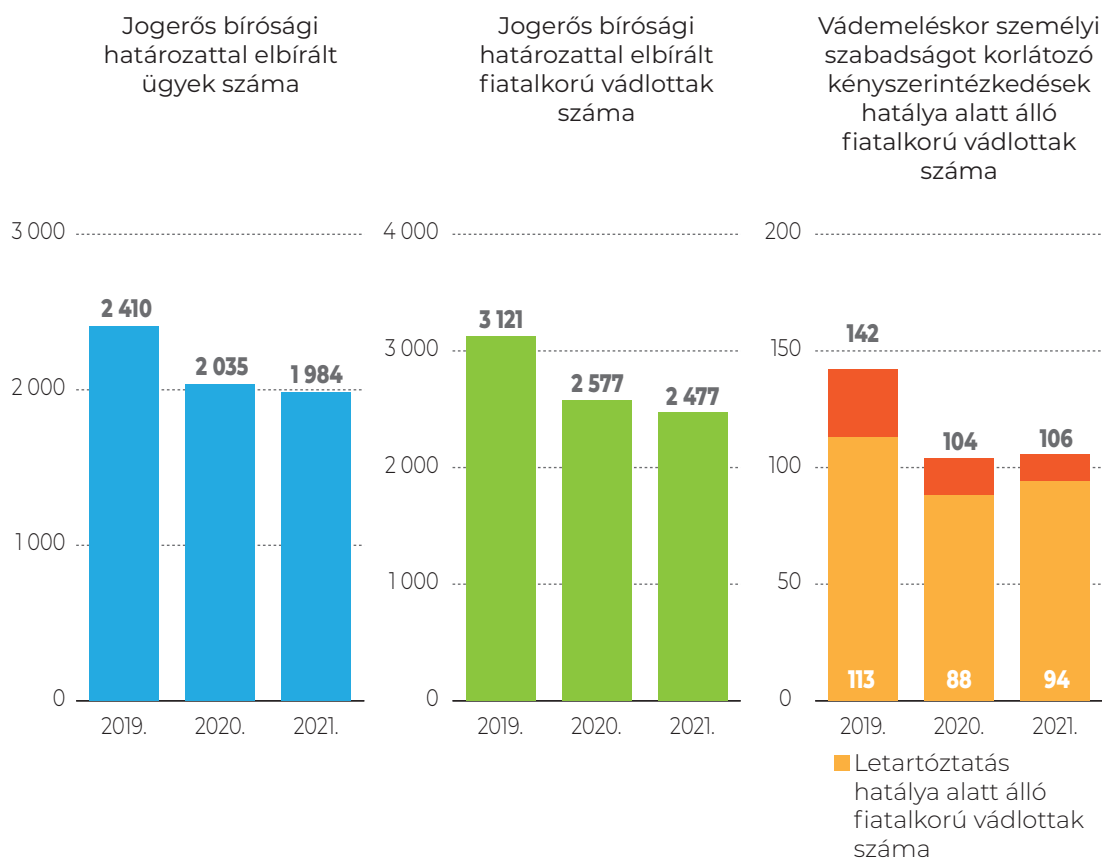
A 2021. évben instruálás keretében elvégeztük az ügyészség által tett bünteteskiszabási indítványok törvényességének vizsgálatát azon ügyekben, amelyekben a fiatalokorú terheltek bíróság általi jogerős marasztalására egyes kiemelt bűncselekmények – egyebek mellett emberölés, életveszélyt vagy halált okozó testi sértés, kábítószer-kereskedelem, emberkereskedelem és kényszerszermunka, a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni, továbbá vagyoni elleni erőszakos bűncselekmény – miatt 2021. január 1. napja és 2021. június 30. napja között került sor. A vizsgálat megállapította, hogy az alsóbb fokú ügyészségek a fiatalokorra vonatkozó joghátrány indítványozása során a Btk.-ban foglalt szabályokat általánosságban betartották, ugyanakkor olyan – a felrótt cselekmények jogi minősítését és az eljárási szabályokat érintő – jogalkalmazói hibák is feltárára kerültek, amelyek kiküszöbölése érdekében intézkedés megtétele vált szükségessé.

A vizsgálat tapasztalatainak eredményeként olyan, a fiatalokorúak büntetőjogának és bünteteskiszabásának lényegi szabályait és jogi gyakorlatát összefoglaló oktatási anyagot állítottunk össze, amely amellet, hogy támogatja a helyes és egységes ügyészségi joggyakorlat kialakítását, a fogalmazók, az alügyészek és a fiatalokorúak ügyészeinek képzésében is hasznosítható.

Ahogy arra fentebb utalás történt, a jogerős határozattal elbírált fiatalokorú vádlottakat érintő ügyekre és a fiatalokorú vádlottakra vonatkozó, a következő ábrában szereplő statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy a 2021. évben a bírósági döntéssel befejezett ügyek és terheltek száma az előző évhez képest 2,5%-kal, illetve 3,9%-kal lett kevesebb. A tárgyévből a vádemeléskor személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés hatálya alatt álló fiatalokorú vádlottak számában érdemi változás nem következett be, ehhez viszonyítottan azonban – a 2020. évi mutatószámmal összehasonlítva – arányaiban 4,1%-kal többen voltak letartóztatásban (2021: 88,7%, 2020: 84,6%).

31. ábra

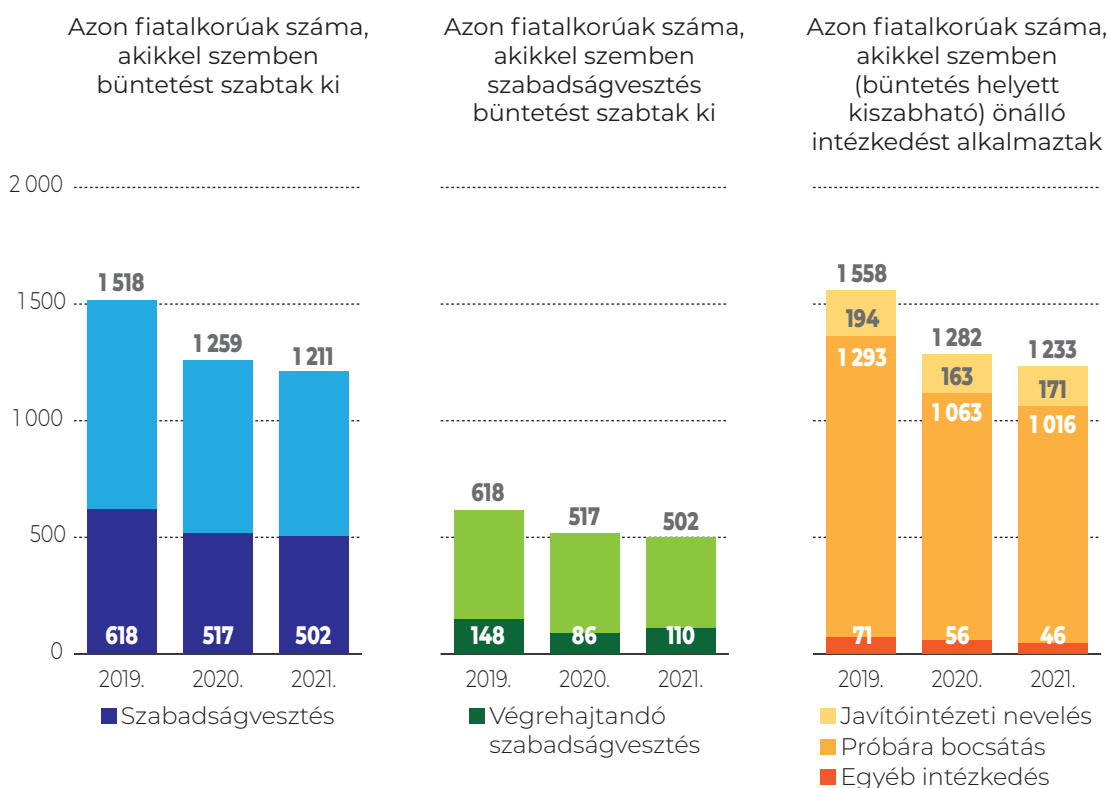
A jogerős bírósági határozattal elbírált ügyekre és fiatalkorúakra vonatkozó főbb adatok a 2019–2021. években

A 2021. évben a büntetéssel sújtott fiatalkorú terheltek 41,5%-ával szemben szabott ki szabadságvesztést a bíróság, amely arra utal, hogy e büntetési nem gyakorisága az elmúlt évi adatok tükrében nem változott (2020: 41%). A kiszabott szabadságvesztés az érintett fiatalkorúak 21,9%-a esetében jelentett tényleges szabadságelvonást (2020: 16,6%), amelyből következően a 2021. évben 5,3%-kal volt alacsonyabb azon fiatalkorúak aránya, akik vonatkozásában a bíróság törvényi lehetőséget látott a felfüggesztő rendelkezés alkalmazására. Az önállóan, büntetés helyett alkalmazható intézkedések közül a leggyakrabban továbbra is próbára bocsátás elrendelésére került sor (2021: 82,4%, 2020: 82,9%), míg a javítóintézeti nevelésre ítélt fiatalkorúak aránya (2021: 13,9%, 2020: 12,7%) csekély mértékben emelkedett. Az adatokat a következő ábra szemlélteti:

32. ábra

A fiatalokkal szemben kiszabott büntetések és intézkedések főbb adatai a 2019–2021. években

A fiatalok elleni büntetőeljárásban az időszerűség kiemelt szempont, a törvény a tizennyolcadik életévét be nem töltött fiatalok ügyében soron kívüli eljárást ír elő.

A 2021. évben 2273 fiatal vádlott ügye (a jogerős határozattal elbírált fiatalok vádlottak 91,76%-a) zárult le elsőfokon jogerőre emelkedett ügydöntő határozattal. Erre 8 vádlottal szemben (0,35%) bíróság elé állításban került sor, a büntetővégzéssel elbírált vádlottak száma 1283 (56,4%) volt, tárgyaláson 588 vádlottal szemben (25,87%) hoztak határozatot.

A vizsgált évben a bíróság előkészítő ülésen 477 (2020: 519) fiatal vádlott [a vádirattal megvádolt fiatalok 92,6%-a (2020: 91%)] beismerő vallomását fogadta el, akik közül 436 vádlottal (91,4%) szemben hozott – 394 vádlott tekintetében (2020: 444 vádlott) már az előkészítő ülésen elsőfokon jogerőre emelkedett – ügydöntő határozatot.

E szám adatok azt mutatják, hogy az előkészítő ülés azon törvényi funkciója, hogy a büntetőeljárás vádemelés esetén is minél előbb érdemi befejezést nyerjen, a fiatalok ügyeiben hatékonyan érvényesült.

A tárgyévből az elsőfokú bírói döntés ellen az ügyészség 144 vádlott vonatkozásában nyújtott be fellebbezést, amely a másodfokú eljárásban a vádlottak 54,2%-át érintően (78 vádlott) vezetett eredményre. Harmadfokú eljárásra 1 vádlott tekintetében került sor.

A szakterületi ügyekben a váderedményesség – hasonlóan az előző évek adataihoz (2020: 99,3%, 2019: 99,3%) – 99,2% volt.

A fiatalok érintettségével zajló büntetőügyek közül változatlanul közfigyelmet és sajtóérdeklődést váltanak ki azok az ügyek, amelyekben a – Btk. 16. §-ában meghatározott valamely – kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekmény fiatalok elkövetője a tizennegyedik életévét nem töltötte be.

Erre szolgál példaként a jogerősen a 2021. évben befejezett következő büntetőügy, amelynek fiatalok terheltjei a súlyos személy elleni erőszakos bűncselekményt útonálló módon, indíték nélkül, gátlástalanul hajtották végre.

A jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás szerint mindkét terhelt halmozottan hátrányos körülmények között nevelkedett, gyenge mentális kontrollal bíró, acting out típusú viselkedésre hajlamos személyiségek. A cselekmény elkövetésekor az I. rendű terhelt tizenéves és fél éves, a II. rendű terhelt tizenhárom és háromnegyed éves volt.

A bűncselekmény időpontjában harminckilenc éves, 160 cm magas és 60 kg súlyú, mozgásában kisebb mértékben korlátozott sértett az életkorához képest rosszabb állapotban volt, amely szegényes anyagi helyzetével és rendszeres alkoholfogyasztásával függött össze. A terhelték ismerték a sértettet, tisztában voltak elhanyagolt életkörülményeivel, kiszolgáltatottságával, emiatt már korábban is több alkalommal belekötöttek, szidalmazták, illetve bántalmazták őt.

A sértett a koraesti órákban közepes-súlyos fokú ittas állapotban az utcán hazafelé tartott, amikor összetalálkozott a fiatalok terheltével, akik – a korábbiakhoz hasonlóan – cigarettakérés ürügyén inzultálták őt. Miután ezt a sértett elutasította, a terhelték kötekedni kezdtek vele, szidalmazták, és mintegy 300 méteren keresztül felváltva bántalmazták oly módon, hogy kisebb erővel ütötték, rúgták, és közben azzal fenyegették, hogy szétverik a fejét, kinyírják. A terhelték két oldalról folyamatosan ütötték a sértettet, annak ellenére, hogy többször is kérte, hagyják őt békén.

Amikor az út végénél lévő vízelvezető árok feletti hídhöz értek, a sértett a terhelték általi ütlegetés miatt egyensúlyát veszítette, és a korláton átfordulva beleesett az előző napi esőzéstől mintegy 40 cm magasságú vízbe. A fiatalok terhelték a vízben fekvő sértett után mentek, és ott tovább folytatták a bántalmazást.

talmazását. Ennek során a fejét többször a víz alá nyomták, valamint ráálltak a fekvő sértettre, aki a terheltek tevékenységét megakadályozni nem tudta, csupán kapálózott, forgolódott azért, hogy a fejét kiemelve levegőhöz jusson. A terheltek ezt megakadályozták úgy, hogy a sértettbe többször belerúgtak, a víz alá nyomták, megtaposták, bordájára, hasára léptek, és végül egymásba karolva, oldalirányban, teljes testhosszában együttesen ráálltak a hason fekvő sértettre.

A terheltek általi bántalmazásnak a helyszínen megjelenő tanú közbeavatkozása vetett véget, aki rájuk kiáltott, hogy takarodjanak onnan. A terheltek ekkor leszálltak a sértettől, aki így ki tudta emelni a fejét a vízből, és levegő után kapkodott. Miután a tanú értesítette a rendőrséget, a terheltek – magára hagyva a magatehetetlen, önmentésre képtelen sértettet – elmenekültek.

A több fázisban, időben elhúzódó jelleggel végrehajtott bántalmazás eredményeképpen a sértett a fején, a bal arcfélen, a hát területén, a térdein és a könyökén többszörös repesztett, zúzódásos, hámhorzsolásos sérüléseket, valamint a jobboldali bordák elmozdulással járó sorozattörését szenvedte el. A sorozatbordatörésre figyelemmel reális esélye volt annak, hogy a ténylegesnél súlyosabb, életveszélyes állapot következzen be, amelynek elmaradása a véletlennek volt köszönhető. A bántalmazás – annak módja, helyszíne és a terheltek testalkata alapján – alkalmas volt arra, hogy a sértett fulladásos halálát okozza, amely csupán azért nem következett be, mert a kívülálló tanú észlelése a terheltek további magatartását megghiúsította. A fiatalkorú terheltek közös, folyamatos, huzamosabb ideig tartó bántalmazása, tekintettel a sértett kiszolgáltatottságára is, az átlagot meghaladó testi-lelki gyötrelmet okozott.

A törvényszék az ítéletábra határozatával jogerőre emelkedett ítéletével társtettesként, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének kísérlete miatt a fiatalkorú I. rendű terheltet négy év fiatalkorúak börtönében végrehajtandó szabadságvesztésre és négy év közügyektől eltiltásra, a fiatalkorú II. rendű terheltet három év javítóintézeti nevelésre ítélte.

2.4. Az egységes jogalkalmazást segítő állásfoglalások a büntetőjogi szakágban

A büntető jogalkalmazás során alapvető, hogy az ügyészi szervek a vitatható kérdésekben azonos álláspontot képviseljenek. A Legfőbb Ügyészség 2021-ben munkatervi vizsgálatok lefolytatásával, valamint iránymutatások folyamatos kibocsátásával segítette az ügyészség jogalkalmazási tevékenységét.

A Legfőbb Ügyészség munkatervi vizsgálatot folytatott le „Az elektronikus pénz és a virtuális fizetőeszközök – köztük a kriptovaluták – lefoglalásának, illetve zár alá vételének komplex elemzése” témakörben. A vizsgálat fő meg-

állapítása szerint a bűncselekményből származó, illetve a vagyonelkobzás alá vonható vagyon felkutatása során az elektronikus pénz és a virtuális fizetőeszközök általában a nyomozó hatóság látókörén kívül maradnak, ezért az ügyészi szerveknek ösztönözniük kell az ezek felderítésére irányuló eljárási cselekmények elvégzését.

Szintén munkatervi vizsgálat lefolytatására került sor a környezetkárosítást, természetkárosítást, valamint a hulladékgazdálkodás rendje megsértésének bűncselekményét érintően. A vizsgálat elrendelésében az egységes jogalkalmazás elősegítésén túl fontos szerepet játszott a környezet és a természet védelmére fordított állami figyelem folyamatos növekedése.

A Legfőbb Ügyészség általános állásfoglalást adott a vagyonelvonásra irányuló eljárás adóhatósági megkeresésre történő elrendeléséről való döntés során alkalmazandó szempontokról.

Állásfoglalás született arról, hogy a feljelentés elutasításáról rendelkező határozatot indokolt lehet a feljelentett személlyel is közölni, ha a feljelentett egyéb érdekeltnek vagy olyan személynek tekinthető, akinek jogi érdeke fűződik a tájékoztatás adásához, pl. mert a feljelentővel szemben felmerülhet a hamis vád elkövetése, vagy ha a feljelentés nyilvánvalóan a feljelentett zaklatására, jogainak megsértésére, csorbítására irányult, és személyiségvédelmi per megindítására adhat alapot.

Általános állásfoglalás került kiadásra a gyermekpornográfia miatt indult büntetőügyekben lefoglalt adathordozókon lévő felvételek vizsgálatának módszerét illetően, kifejtve, hogy a pornográf felvételeken szereplő személyek gyermekkorának megállapításához nem szükséges különleges szakértelem, ezért pusztán ebben a kérdésben szakértő kirendelése nem indokolt.

A pénzmosás tényállásának átalakítására tekintettel kiadott iránymutatás egyrészt áttekintést nyújtott a pénzmosást érintő legfontosabb módosításokról, másrészt támpontokat adott az új tényállási elemek és jogszabályi rendelkezések helyes értelmezéséhez.

A költségvetési csalással összefüggésben az adójogi háttérnorma változásának kérdése, továbbá az okozati összefüggés, a közvetett tettesség, a tévedésben tartás, valamint a „költségvetésből származó pénzeszköz” fogalma igényelt magyarázatot.

Iránymutatás vált szükségessé abban a kérdésben is, hogy az országgyűlési képviselőt az általa tett feljelentés alapján indult büntetőügyben milyen jogszabályok illetik meg.

Állásfoglalás született a büntetőeljárás cselekvőképességgel nem rendelkező sértett büntetőeljárásbeli képviselőjére, a képviselőt ellátó személyek jogainak terjedelmére vonatkozó szabályok helyes alkalmazásával, illetve a törvényes képviselő büntetőeljárásból történő kizárásával és az ügygondnok kirendelésével kapcsolatban.

Iránymutatás került kibocsátásra a gyermekeket érintő büntetőügyekben követendő ügyészszégi eljárásról. Eszerint a gyermekek jogainak védelme az ügyészszég számára törvényi parancs, így mindazokban a büntetőügyekben, amelyekben az eljárás gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt folyik vagy gyermeket érint, az ügyészszégnek minden jogszabályi eszközt haladéktalanul alkalmaznia kell a gyermek életének és egészségének megóvása, gyermeki jogainak érvényre juttatása érdekében.

Állásfoglalás foglalkozott a halott szervének megszerzése esetén az emberi test tiltott felhasználásának büntette tényállásszerű megvalósulásának kritériumaival.

Ugyancsak állásfoglalás rendezte a tartási kötelezettség elmulasztásának vétsége tekintetében a tartásdíj meg nem fizetése felróhatóságának, az önhiba megítélésének értelmezési kérdéseit.

A közlekedési bűncselekmények körében kiadott iránymutatások közül említést érdemel az elektromos rollerrel közlekedő személy ittas állapotban elkövetett járművezetésének értelmezésével, illetve az eltiltás hatálya alatti járművezetés megítélésével kapcsolatos állásfoglalás.

Több esetben került sor iránymutatás kiadására a kirendelt védő díjazására, különösen felkészülési díjára vonatkozóan.

A büntetőbíróság előtti ügyészszégi tevékenység körében a következő tárgyú, általános érvényű iránymutatások kiadására került sor:

- arról, hogy a költségvetési csalás egysége magába foglal minden olyan magatartást, amely a költségvetés vagyoni sérelmével jár akkor is, ha a részcselekmények önmagukban nem minősülnek bűncselekménynek, a bűncselekményegységet pedig a költségvetési csalás esetében a vádemelés időpontja zárja le;
- az Alkotmánybíróság 10/2021. (IV. 7.) AB határozatára tekintettel azon elsőfokú bírósági ügyszakban folyamatban lévő ügyek figyelemmel kíséréséről, amelyekben a terhelt letartóztatásának tartama már elérte vagy megközelíti a négy évet;

- a tizenharmadik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmények elkövetőinek foglakozástól eltiltása tárgyában kiadott korábbi iránymutatás megerősítéséről;
- a kóros elmeállapotú terhelt beismerő nyilatkozatának előkészítő ülésen történő elfogadásával összefüggésben közzétett eseti döntéssel kapcsolatban;
- a szülői felügyeleti jog büntetőeljárás keretében történő megszüntetésével összefüggő szakági együttműködésről;
- az egyezségkötésre vonatkozó, korábban kiadott iránymutatások felülvizsgálatáról;
- az ügyészi felülvizsgálati indítványok lefordíttatásának rendjéről.

3. A közjogi ügyészi tevékenység

3.1. A közérdekvédelmi ügyészi tevékenység

Az ügyészség az állam büntetőigényének érvényesítése mellett közérdekvédelmi hatásköröket is gyakorol. A feladatok ellátásának feltételeit és kereteit az Ütv. sarkalatos rendelkezései és más törvények határozzák meg. A közérdekvédelmi szakterületi tevékenységhez ügydöntő jogosultság jellemzően nem kapcsolódik, az igazságszolgáltatás közreműködőjeként eljáró ügyészt alapvetően a bírósághoz fordulás joga illeti meg. A bírósági eljárás megelőzése érdekében az ügyész perelhárító felhívással az önkéntes teljesítés lehetővé tételére törekszik.

Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető humánjárványhoz kapcsolódó kormányzati intézkedések 2021-ben is jelentős hatást gyakoroltak az ügyészi tevékenységre, a pandémia újabb hullámai alatt is fenntartott rendkívüli jogrend azonban már kevésbé korlátozta a társadalmi mobilitást. A járvány kezelésének sikeressége leképeződött az ügyérkezés összetételében és újra növekedésnek indult volumenében, a járvány kezdetén bevezetett újszerű munkaszervezési módszerek alkalmazása pedig lehetővé tette a megnövekedett szakmai feladatok hiánytalan és magas színvonalú teljesítését. A hatóságokkal való elektronikus kapcsolattartás, valamint ügyintézés jól kialakított ügymenete biztosította a folyamatos ügyfeldolgozást. A magánszemélyek is egyre nagyobb számban elektronikusan – az ügyfélkapu használatával vagy e-mailben – terjesztették elő kérelmeiket.

2021-ben a közérdekvédelmi szakterületet nem érintette átfogó jellegű jogszabályváltozás, de a hatósági és intézményi rendszer 2020. évi átalakítása, amely meghatározta a hatósági feladatellátást, kihatott az ügyészi törvényességi ellenőrzési jogkör gyakorlásának szakmai tartalmára is. A polgári perrendi szabályok 2021. január 1-jével történt rugalmasabbá tétele az ügyészi perindí-

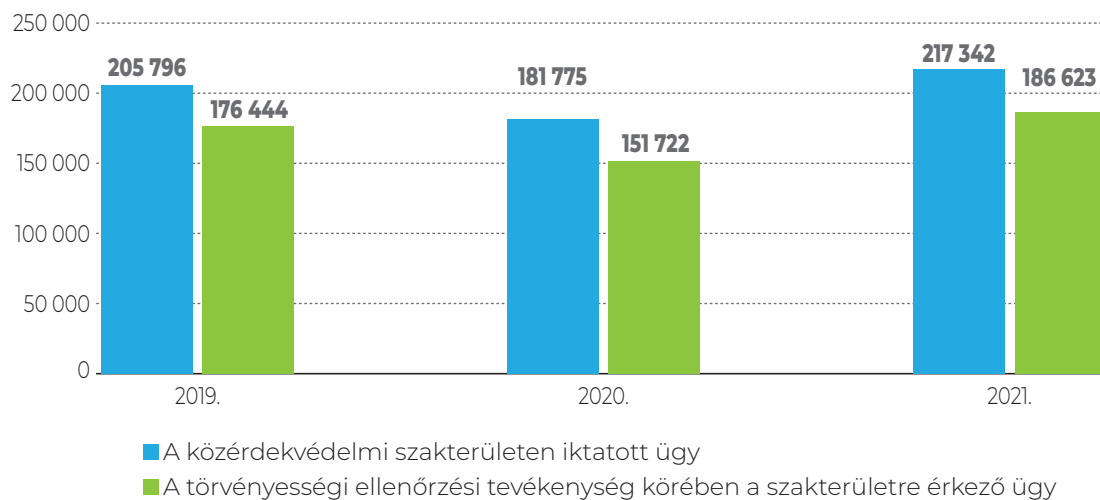
tást és pervitelt is könnyebbé tette. A közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló, 2021. január 1-jén hatályba lépett törvény – az Alkotmánybíróság követelményeivel összhangban – a büntetőjogi és közigazgatási párhuzamos eljárásokban a büntetőjogi felelősségre vonás elsődlegességét juttatta kifejezésre. A 2021. március 1-jétől hatályos hulladékgazdálkodási jogszabálycsomag átalakította a büntetőjogi, közigazgatási jogi és szabálysértési szankciók rendszerét, szigorította az elhagyott hulladékkal és a hatósági ellenőrzéssel kapcsolatos szabályozást.

A közérdekvédelmi ügyforgalom statisztikai mutatói és tendenciája

A közérdekvédelmi szakterületen iktatott ügyek száma 2021-ben az előző évi ügyforgalomhoz képest összességében közel 20%-kal nőtt, és ezáltal mintegy 6%-kal meghaladta a járvány előtti 2019. év ügyérkezését is. A közérdekvédelmi szakterület főbb ügyforgalmi adatainak alakulását a következő ábra szemlélteti:

33. ábra

A közérdekvédelmi szakterület ügyforgalmi adatai a 2019–2021. években

A növekedés az ügyérkezés nagyobb hányadát jelentő törvényességi ellenőrzési ügyek 23%-os emelkedésére vezethető vissza, mivel az e körben meghatározó szabálysértési ügyiratforgalom a pandémia társadalmi hatásainak lenyomata. A járvány és a veszélyhelyzet társadalmi és jogi következményei 2021-ben még érezhetők voltak, a korlátozások egy része tovább élt, de a járvány első évében érkezéscsökkenést eredményező tényezők már nem álltak fenn, vagy lényegi hatást nem gyakoroltak.

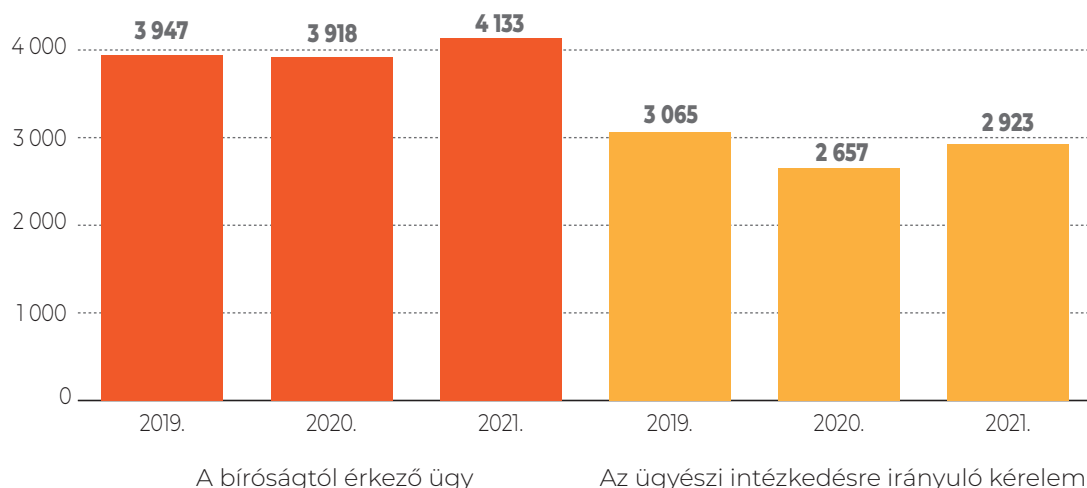
Az ügyérkezés fennmaradó részét kitevő magánjogi ügyek csekélyebb – mintegy 2%-os mértékű – növekedése annak következménye, hogy a ma-

gánjogi ügyek kevésbé érzékenyek a pandémia társadalmi hatásaira és a veszélyhelyzeti jogszabályváltozásokra. A magánjogi ügyérkezés nem esett vissza a járvány időszaka alatt sem, és az enyhén emelkedő tendencia folytatódott 2021-ben is. Az ügyforgalom növekedésével párhuzamosan az ügyészi intézkedések száma is jelentősen növekedett. A magánjogi ügyérkezés emelkedésében – hasonlóan az előző évhez – domináns szerepe volt a saját kezdeményezések növekedésének, amelyek alapjául jellemzően a civil szervezetek, cégek közhiteles nyilvántartásaiban feltárt hiányosságok szolgáltak.

A bíróságtól érkező ügyek és az ügyészi intézkedésre irányuló kérelmek számának alakulását a következő ábra mutatja:

34. ábra

A közérdekvédelmi szakterület egyes érkezéseinek száma a 2019–2021. években

A szabálysértési ügyek mellett az ügyszám növekedését eredményezte a bíróságtól érkező ügyek és az ügyészi intézkedésre irányuló kérelmek számának emelkedése is. A bíróságtól érkezett ügyek száma a 2020. évihez képest több mint 5%-kal, az ügyészi intézkedésre irányuló kérelmeké 10%-kal nőtt.

A törvényességi ellenőrzési eljárások tapasztalatai

Az ügyész közérdekvédelmi tevékenységének egyik legszélesebb területe a törvényességi ellenőrzés, amely magában foglalja többek között a szabálysértési hatóságok által hozott megszüntető, valamint elővezetést elrendelő határozatok ellenőrzését, a szabálysértési perújítási eljárás kezdeményezését, a fogyasztóvédelmi, a környezetvédelmi hatóságtól és a gyámhatóságtól érkező határozatok elemzését, a más szervtől érkező megkeresések, valamint az ügyészi intézkedésre irányuló kérelmek elbírálását. Közigazgatási hatósági ügyekben az ügyész törvényességi ellenőrzési jogköre a bíróság által fel-

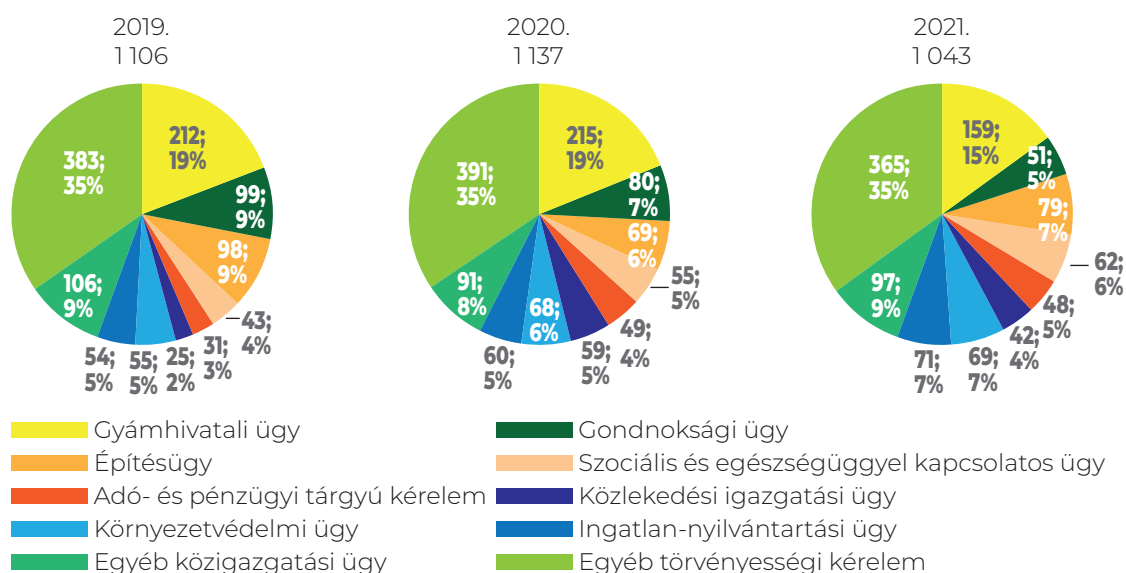
ül nem vizsgálta, jogerős, végleges vagy végrehajtható döntésekre, hatósági intézkedésekre terjed ki, erre irányuló kérelmek vagy hivatalból megküldött hatósági határozatok alapján. Az ügyész hozzájárulása szükséges továbbá a közigazgatási tárgyú elővezetést elrendelő határozatok végrehajtásához.

2021-ben az eljárásban érdekelt személyek kérelmére az ügyész 1043 esetben végezte el a közigazgatási hatósági eljárások és döntések törvényességi ellenőrzését, a 2020. évhez viszonyított 8,3%-os csökkenés nagyságrendi változást nem jelent.

A kérelmek számának és tárgy szerinti megoszlásának évenkénti alakulását a következő ábra szemlélteti:

35. ábra

A közigazgatási hatósági döntés felülvizsgálata iránti egyes kérelmek száma a 2019–2021. években

A 2021-ben érkezett kérelmek száma megközelíti az utolsó járványmentes év volumenét. A kérelmek egy része összetett tartalma és bonyolultsága okán gyakran több jogterületet érintett, továbbá a közérdekvédelmi szakterület és a büntetőjogi szakág együttműködését igényelte.

Az építésügyek száma 2021-ben az előző évi jelentős csökkenés után több mint 14%-kal emelkedett. A szociális és egészségügyi tárgyú kérelmek száma közel 13%-kal, az ingatlan-nyilvántartással kapcsolatos kérelmeké mintegy 18%-kal növekedett a megelőző évhez képest, az adó- és pénzügyi, valamint a környezetvédelmi tárgyú kérelmek nagyságrendje nem változott. A közlekedési igazgatási ügyekben mintegy 29%-os, a gyámhivatali ügyekben 26%-os, a gondnoksági ügyek számában 36%-os csökkenés következett be. A kérel-

mek 9%-át kitevő egyéb, külön nem nevesített tárgyú közigazgatási kérelmek száma közel 7%-kal növekedett. Az egyéb törvényességi kérelmek száma csökkent, de változatlanul a kérelmek 35%-át teszi ki.

A kérelmek alapján végzett törvényességi ellenőrzések döntő többségében – fellépésre okot adó törvénysértés hiányában – az ügyész a kérelmeket elutasította. Nem ügyészi hatáskörbe tartozás miatti elutasításkor – annak megállapíthatósága esetén – a kérelem áttételre került az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervhez. A kérelmekhez kapcsolódó törvényességi ellenőrzés során észlelt csekély jelentőségű jogszabálysértés miatt az ügyész jelzés benyújtását tartotta indokoltnak. A megállapított súlyos jogszabálysértés miatt – így például építési, illetve ingatlan-nyilvántartási ügyekben benyújtott – felhívások eredményesnek bizonyultak, az ügyészi indítványban foglaltaknak a hatóságok eleget tettek. Egy – munkabalesettel kapcsolatos – közigazgatási munkaügyi hatósági ügyben a hatóság nem értett egyet a felhívással. A benyújtott kereset nyomán a hatóság a határozatát visszavonta, a per megszüntetéssel fejeződött be.

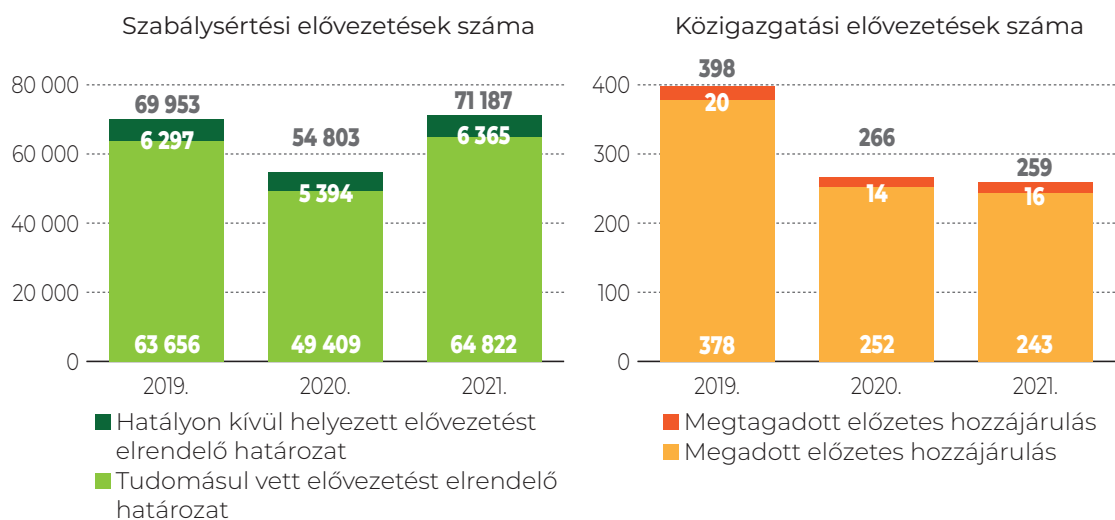
A környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenység ellátása során az ügyész szorosan együttműködik a büntetőjogi szakággal és a környezetvédelmi hatóságokkal. A környezetvédelmi, természetvédelmi és állatvédelmi ügyekben a kiemelt intézkedések száma 2021-ben az előző évhez képest dinamikus, több mint 32%-kal emelkedett. Kisebbsúlyú jogszabálysértés miatt az ügyész a 2020. évi 25 jelzéssel szemben 42 jelzést nyújtott be, a kötelezési és ellenőrzési feladatkör gyakorlása érdekében pedig 130 ügyben – a megelőző évhez képest 9%-kal több esetben – kezdeményezte a környezetvédelmi hatóságok eljárását. A megalapozatlan közigazgatási döntésekkel szemben 14 alkalommal került sor felhívás benyújtására, amelyekből csak egy nem volt eredményes. A környezeti értékeket súlyosan veszélyeztető vagy károsító cselekmények (hulladékgazdálkodás rendjének megsértése, állatkínzás, természetkárosítás) miatt az ügyész – a 2020. évi fellépések számát több mint megduplázva – 61 esetben kezdeményezett büntetőeljárást.

Összetettsége folytán a fogyasztóvédelem a közigazgatási, büntetőjogi, szabálysértési, cégjogi és polgári jogi ügyészi eszközök differenciált alkalmazását teszi szükségessé. A komplex megközelítést igénylő fogyasztóvédelmi ügyészi tevékenység jelentős részét képezi a fogyasztóvédelmi hatóságok döntéseinek törvényességi ellenőrzése. Az ügyész a fogyasztóvédelmi hatóság esetleges jogszabálysértő döntése miatt felhívással, jelzéssel élhet, a fogyasztó további védelme érdekében hatósági eljárást kezdeményezhet, de intézkedhet szabálysértési, büntetőjogi felelősségre vonás iránt is. A fogyasztóvédelmi hatóság határozatainak ellenőrzése során, illetve a fogyasztók védelméhez kapcsolódó hatáskörében eljárva az ügyész 2021-ben 4 felhívást és 49 jelzést nyújtott be, 80 esetben hatósági eljárást, 17 ügyben szabálysértési felelősségre vonást, 2 alkalommal büntetőeljárást kezdeményezett.

A szabálysértési hatóságok által – többségében elzárás letöltésére, illetve meghallgatáson való részvétel biztosítására – elrendelt elővezetések végrehajtását ügyészi törvényességi ellenőrzés előzi meg, a közigazgatási hatóságok egyes kényszerintézkedéseinek foganatosításához ügyészi jóváhagyás szükséges. Az elővezetést elrendelő határozatokhoz kapcsolódó, garanciális jelentőségű ügyészi tevékenység 2019–2021. évi mutatóit a következő ábra szemlélteti:

36. ábra

A szabálysértési és a közigazgatási elővezetések száma a 2019–2021. években

Közigazgatási hatósági elővezetéssel kapcsolatban 2020-hoz viszonyítva mintegy 3%-kal kevesebb hozzájárulás iránti kérelem került iktatásra, a megkeresések döntő hányada a Nemzeti Adó- és Vámhivatal megyei igazgatóságaitól érkezett. Az előzetes hozzájárulás megtagadására az előző évihez képest nagyobb arányban, a megkeresések több mint 6%-ában került sor.

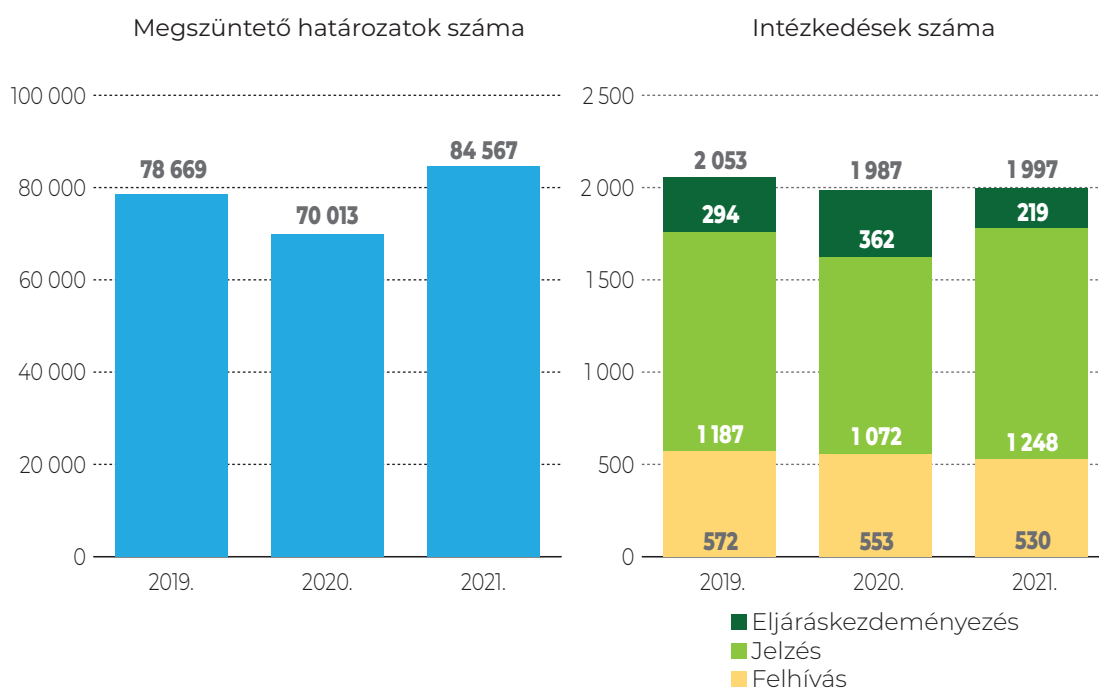
A szabálysértési elővezetések végrehajtását megelőző tevékenységét az ügyész az ügyek tételes iratvizsgálatával elektronikus úton végzi. 2020-ban a kényszerintézkedések száma a járvány miatt jelentősen csökkent, 2021-ben azonban az elrendelt elővezetések száma a mintegy 30%-os emelkedés következtében felülmúlta a járvány előtti időszak mutatóit is. A veszélyhelyzettel összefüggő korlátozások megsértéséhez a jogalkotó sok esetben szabálysértési jogkövetkezményt fűzött, és az ügyek a hatóságok tevékenysége révén 2021-ben érték a végrehajtás utolsó, elzárást foganatosító szakaszába.

A törvényességi ellenőrzés eredményeként megállapított jogszabálysértés alapján az ügyész a vizsgált szabálysértési ügyek közel 9%-ában, az előző évekhez hasonló arányban döntött az elővezetést elrendelő határozat hatályon kívül helyezéséről, és ezzel a jogszabályoknak nem megfelelően elrendelt kényszerintézkedések foganatosításának megakadályozásáról.

Az ügyész a szabálysértési hatóságok és az előkészítő eljárást folytató rendőri szervek eljárást megszüntető határozatai felett is törvényességi ellenőrzést gyakorol, amelynek során elbírálja a hatósági határozatok, intézkedések elleni vagy az intézkedések elmulasztása miatti panaszokat, továbbá törvényben meghatározott feltételek esetén perújítási kérelmet terjeszt elő a bíróság jogerős végzése ellen.

A hatósági döntések áttekintése során az ügyész az elektronikus iratokat beszerezve vizsgálja meg az eljárás lezárásának törvényességét. A következő ábra a megszüntető határozatok számát és a törvényességi ellenőrzés eredményeként alkalmazott ügyészi eszközök megoszlását mutatja be:

37. ábra
A szabálysértési megszüntető határozatok és a tett intézkedések száma a 2019–2021. években

A szabálysértési elővezetésekhez hasonlóan a hatóságok eljárást megszüntető határozatainak száma is növekedett 2021-ben. A megelőző évhez viszonyítva a növekedés mértéke a 21%-ot közelíti, de 2019-hez képest is meghaladja a 7%-ot.

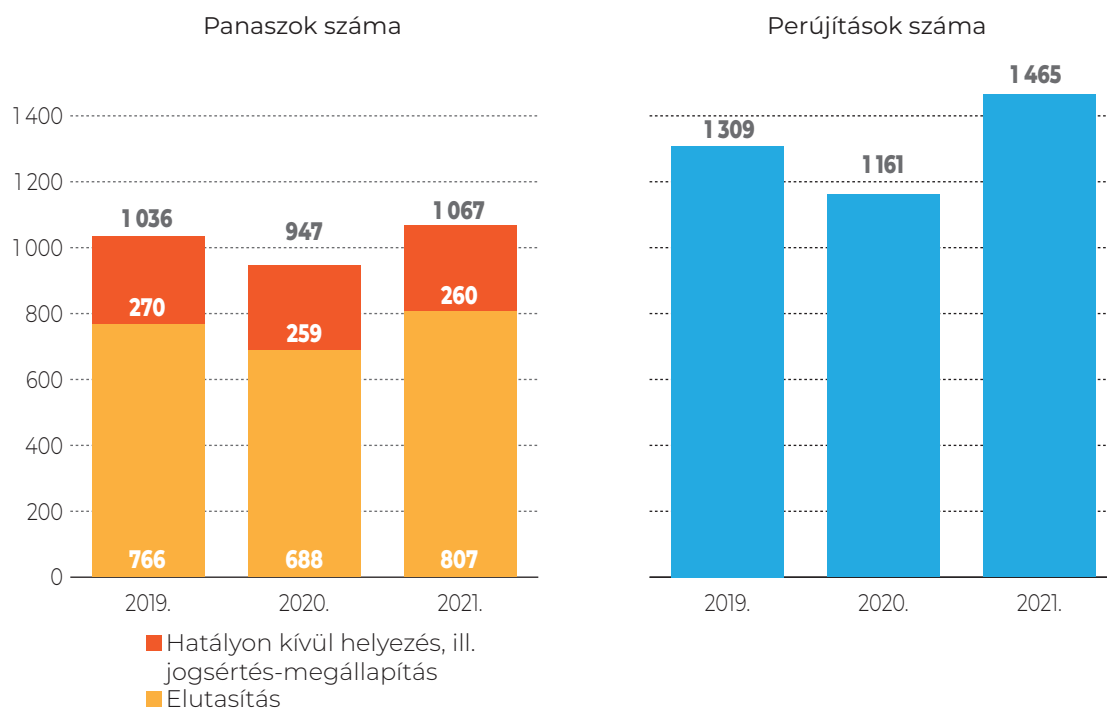
A törvényességi ellenőrzés eredményeként tett ügyészi intézkedések mintegy 62%-a kisebb jogszabálysértések miatt bejelentett jelzés volt, amely a döntés érdemi részét nem érintette. Az intézkedések közel 27%-ában a jogerős megszüntető határozat súlyos törvénysértésének kiküszöbölése érdekében benyújtott felhívással az eljárás folytatására vagy törvényes új határozat meg-

hozatalára tett az ügyész indítványt a szabálysértési hatóságnak. Az ügyek megközelítőleg 11%-ában valamely más eljárás, jellemzően büntetőeljárás kezdeményezésére került sor. 2021-ben a megszüntető határozatok közel 60%-a három főügyészségre (Fővárosi Főügyészség, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség, Pest Megyei Főügyészség) érkezett.

A következő ábra a szabálysértési ügyekben benyújtott panaszok és perújítási kérelmek számának 2019–2021. évi alakulását mutatja be:

38. ábra

A szabálysértési ügyekben benyújtott panaszok és perújítások száma a 2019–2021. években

A szabálysértési ügyekben bejelentett panaszok száma 2021-ben – a megelőző évhez viszonyítva közel 13%-kal, a 2019. évhez képest mintegy 3%-kal – újra növekedett. A legtöbb jogorvoslati kérelem az elmúlt évben is a Fővárosi Főügyészséghez érkezett, de az átlagosnál jóval magasabb volt a Pest Megyei Főügyészség ügyérkezése is, amelynek következtében a központi régióban a jogorvoslati kérelmek mintegy 54%-át bírálták el.

A megalapozott jogorvoslati kérelmek nyomán az ügyész a panasznak az ügyek közel egynegyedében adott helyt. A sérelmezett határozatot a feltárt törvénysértés miatt 255 ügyben hatályon kívül helyezte, további 5 ügyben pedig megállapította a hatóság által elkövetett törvénysértést.

A szabálysértési jog rendkívüli jogorvoslata a perújítás, amellyel egyrészt a bíróság jogerős ügydöntő végzése támadható a törvényben meghatározott törvénysértések esetén. A bíróság felelősséget megállapító döntése elleni perújítás benyújtása jellemzően az alapul szolgáló cselekmény bűncselekménnyé minősülése miatt a tulajdon elleni szabálysértési ügyekben a minősítő körülmény megvalósulása okán vált szükségessé.

Érdemi jogszabálysértés esetén perújítási kérelem terjeszthető elő a bíróság közérdekű munkát, pénzbírságot, helyszíni bírságot elzárásra átváltoztató végzése ellen is. Az ügyész által túlnyomórészt e körben kezdeményezett perújítási kérelmet megalapozó jogszabálysértések feltárására leggyakrabban az elővezetés törvényességi ellenőrzése során kerül sor, de előfordul, hogy a perújítást kérelem vagy megkeresés alapján nyújtja be az ügyész. Az ügyek jelentős részében a rendkívüli jogorvoslatot az teszi szükségessé, hogy az elzárásra átváltoztató végzés meghozatalakor a bíróság előtt nem volt ismert az elzárást kizáró ok (pl. fogyatékoság, kiskorú gyermek egyedülállóként nevelése) fennállta. A kérelem benyújtását eljárási hibák, hiányosságok, ügyintézési tévedések is indokolták, egyes esetekben törvénysértő felelősségre vonás miatt kellett fellépni (pl. a büntethetőség elévült, a cselekmény közigazgatási bírság alá esik).

2021-ben a perújítások száma jelentősen nőtt. 2020-hoz viszonyítva mintegy 26%-kal, 2019-hez képest közel 12%-kal több ügyben kezdeményezte az ügyész a bíróság rendkívüli döntését.

A megbízhatósági vizsgálatokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység

A megbízhatósági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a törvény által meghatározott körbe tartozó védett személy eleget tesz-e a jogszabályban előírt hivatali és egyéb kötelességeinek. A megbízhatósági vizsgálatot a Nemzeti Védelmi Szolgálat határozattal rendeli el, lefolytatására csak ügyészi jóváhagyással kerülhet sor. A vizsgálat befejezését követően az ügyész a végrehajtás törvényességét és a jóváhagyott végrehajtási tervnek való megfelelést is ellenőrzi.

2021-ben a feladatra kijelölt főügyészségek 1172 megbízhatósági vizsgálatot elrendelő határozatot hagytak jóvá. Az elmúlt évben hatályba lépett törvénymódosítás jelentős mértékben növelte a védett állomány létszámát, az egészségügyi szolgálati jogviszonyban állók mellett az állami, önkormányzati fenntartású költségvetési szervek valamennyi foglalkoztatottja is ellenőrizhetővé vált. Ennek következtében – a 2020-ban indult 9 büntetőügyhöz képest – az elvégzett vizsgálatok alapján 2021-ben 19-re nőtt a büntető feljelentéssel zárult ügyek száma, amelyek közül 9 a rendőrség, 5 a kormányhivatalok, 2-2 a büntetés-végrehajtás és az egészségügyi szolgáltató, további 1 pedig minisztérium állományának tagját érintette.

Az ügyész részvétele a bírósági eljárásokban

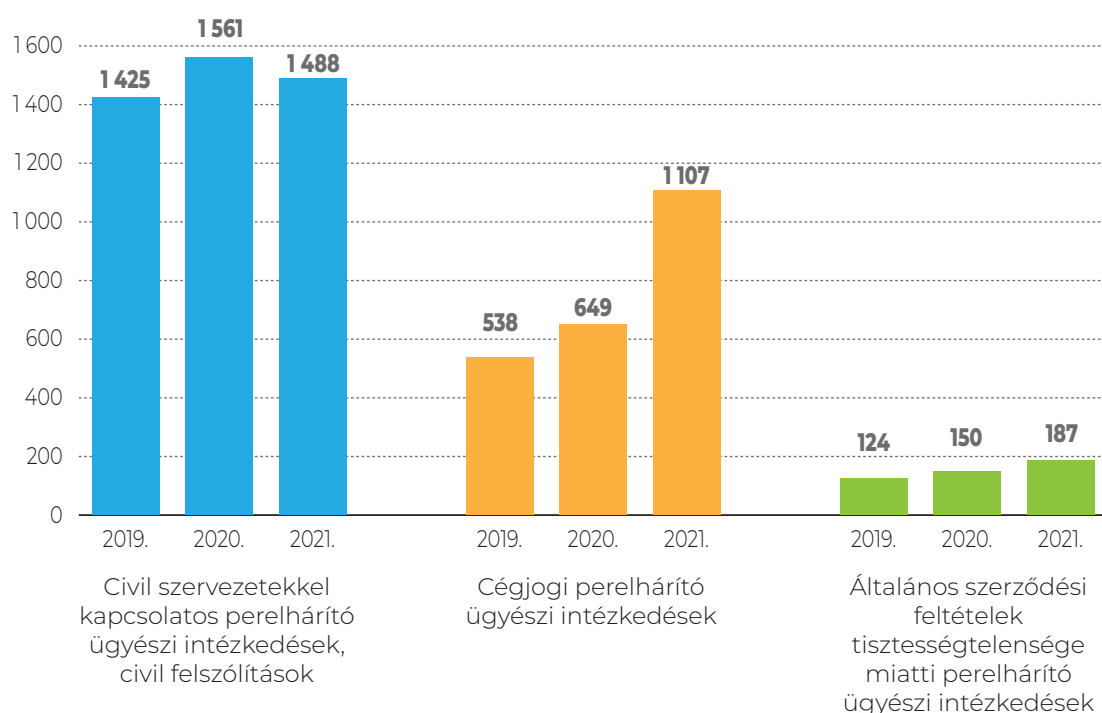
A polgári perrendtartási szabályok az ügyész bírósági eljárásban való közreműködését az eljáráshoz kapcsolódó jogaival és kötelezettségeivel együtt tartalmazzák. Az ügyész polgári eljárásban való részvételének célja egyrészt a közérdek védelme, másrészt a közérdeksérelem megszüntetése. Törvényi felhatalmazás alapján az ügyész arra is jogosult, hogy a jogszabályi feltételek teljesülése esetén a jogai védelmére képtelen fél alanyi jogait érvényesítse a bíróság előtt.

Az ügyész a bírósághoz fordulás jogával rendszerint akkor él, ha a törvénysértést az ellenérdekű fél a hozzá intézett perelhárító felhívás hatására saját hatáskörében nem szünteti meg. Az ügyész 2021-ben is törekedett arra, hogy a bírósági eljárást megelőzően – ha a jogszabálysértés jellege megengedte – a perelhárító felhívást alkalmazza. A perelhárító felhívás előkészítése a keresetéhez hasonló körültekintő előkészítő munkát igényel, mivel a perelhárító felhívás lényegi tartalma – eredménytelensége esetére – megegyezik a benyújtani kívánt keresettel.

A 2019–2021. években benyújtott perelhárító ügyészi intézkedések számának alakulását a következő ábra szemlélteti:

39. ábra

A perelhárító ügyészi intézkedések és civil felszólítások száma a 2019–2021. években

A civil szervezetek törvényességi felügyeletét a bíróság látja el, az ügyész a bíróság eljárásának kezdeményezésére jogosult. Az ügyész tevékenységével hozzájárul ahhoz, hogy a bíróság csak ténylegesen működő civil szervezetet tartson nyilván aktív státusszal, a nyilvántartás adatai a valóságnak megfelelően, a civil szervezet működése törvényes legyen. A közhasznú szervezetek esetében e speciális jogállás törvényi feltételeinek fennállása, valamint a jogszabályoknak megfelelő működés ellenőrzése az ügyész törvényességi ellenőrzési jogkörébe tartozik.

A törvényes működés helyreállítása érdekében alkalmazott perelhárító ügyészi intézkedés nyomán a civil szervezet önként megszüntetheti a jogszabálysértést. A civil ügyekben benyújtott perelhárító felhívások száma 2020-hoz viszonyítva ugyan közel 5%-kal csökkent, 2019-hez képest viszont hasonló mértékben nőtt. A felhívások túlnyomórészt eredményesnek bizonyultak. A közhasznúsággal kapcsolatos jogkörében az ügyész kiemelt figyelmet fordított a beszámoló letétbehelyezési kötelezettség teljesítésére, illetve a beszámoló azon adatainak ellenőrzésére, amelyek a közhasznú jogállást megalapozzák.

Ha a feltárt jogszabálysértés jellege és súlya lehetővé tette, az ügyész az önkéntes jogkövetésben szintén motivált cégek vonatkozásában is előtérbe helyezte a jogszabálysértések általában gyors kiküszöbölését eredményező és költséghatékony perelhárító felhívás alkalmazását. A cégügyekben benyújtott – döntő hányadban szintén eredményes – perelhárító ügyészi intézkedések száma évek óta emelkedik, a növekedés 2021-ben is jelentős, mintegy 71%-os. Jellemző intézkedési ok volt, hogy a cég nem biztosította a kötelezővé vált elektronikus kapcsolattartás feltételeit, a jogszabályban meghatározott adatait nem jelenítette meg a honlapján, a tevékenységi kör változása miatti cégjogi kötelezettségeket elmulasztotta, a köztulajdonban álló gazdasági társaság a közérdekű adatok teljes körű és időszerű közzétételi kötelezettségének nem tett eleget, javadalmazási szabályzatát nem helyezte letétbe.

Az ügyész nemcsak cégügyekben, hanem az általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítására irányuló perindításhoz kapcsolódó elemzése alapján is gyakran él perelhárító felhívással. E körben az ügyész 2021-ben az előző évit mintegy 25%-kal meghaladó számban látott lehetőséget a per elkerülésére, és jogi álláspontjának közlésével eredményesen hívta fel a vállalkozást a feltétel tisztességtelenségének megszüntetésére. A pandémia miatt jelentősen megnőtt az online vásárlások volumene, ezért az ügyész változatlanul kiemelt feladatnak tekinti a távollevő fogyasztókkal történő elektronikus szerződéskötéshez webáruházakban használt általános szerződési feltételeknek az egyéb kereskedelmi kommunikációval egybevetett át-

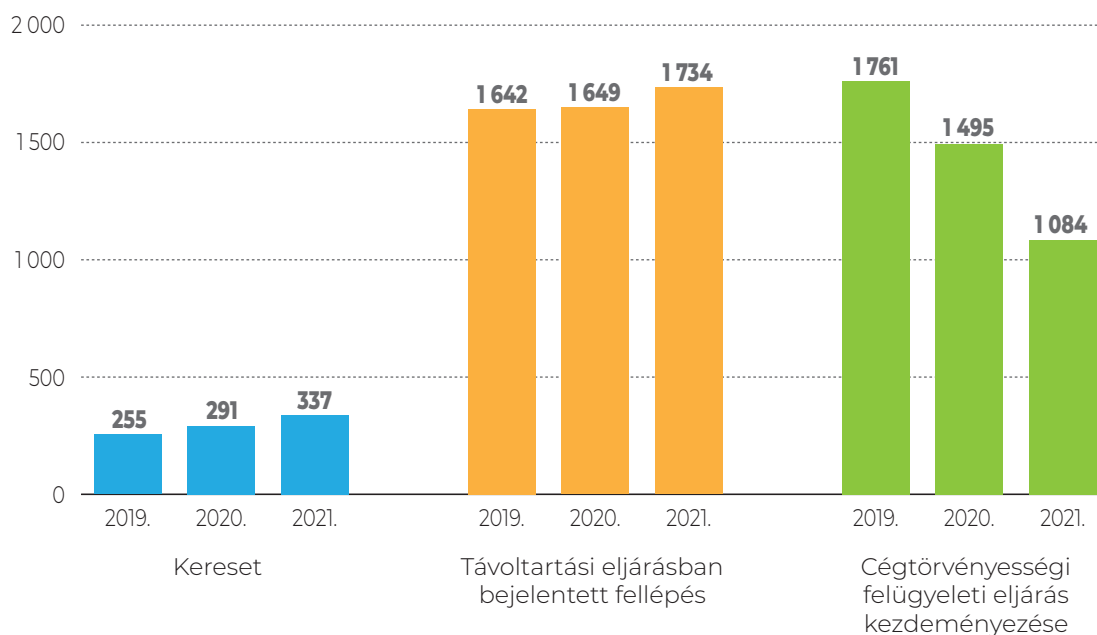
fogó elemzését. E töretlen gyakorlat eredményeként a perelhárító felhívások meghatározó többsége webáruházat működtető vállalkozással szemben került benyújtásra, de emellett az ügyész gyakran élt perelhárító felhívással utazási irodákkal és ingatlanközvetítőkkal szemben is. Az ügyész jellemzően a szerződés megkötésére, módosítására, a felelősség kizárására, az elállásra, sok esetben az áru megjelenítésére, az ár meghatározásának feltételeire vonatkozó szabályok között tárt fel tisztességtelen kikötéseket. A felhívások döntő többsége eredményes volt, de előfordult az is, hogy a teljesítés azért maradt el, mert a vállalkozás a tevékenységet megszüntette.

Környezetvédelemmel kapcsolatban az ügyész 3 esetben eredményesen nyújtott be perelhárító felhívást. Két ügyben a veszélyeztető tevékenység megszüntetésére irányuló felhívásra az adott okot, hogy egy szennyvíztisztító határérték feletti szennyvizet engedett a felszíni vízbe, egy termálpark pedig Natura 2000 védelem alatt álló vízfolyásba bocsátott termálvizet. A harmadik ügyben az ügyész védett élő szervezetek elpusztítása miatt a természetben okozott kár megtérítése iránt nyújtott be intézkedést.

Az ügyész által kezdeményezett egyes peres és nemperes eljárásokat a következő ábra mutatja be:

40. ábra

Egyes bíróság előtti peres és nemperes eljárások száma a 2019–2021. években

Az ügyész által benyújtott keresetek száma 2021-ben az előző évihez képest közel 16%-kal, a 2019. évhez viszonyítva több mint 32%-kal emelkedett, alapvetően a cégjegyzéki adatok változásának bejegyzéséről rendelkező jogszabálysértő végzések hatályon kívül helyezése iránti, továbbá a környezet- és természetvédelmi tárggyú perindítások számának emelkedésére visszavezethetően.

A nőkkel szembeni és a kapcsolati erőszak megelőzése érdekében az ügyészség nemcsak büntetőjogi, hanem közérdekvédelmi tevékenysége körében is eljár, a megelőző távoltartásra irányuló polgári bírósági nemperes eljárásban korlátozás nélküli fellépési és indítványtételi jog illeti meg. Az elmúlt években az ügyészi fellépések száma folyamatosan nőtt, 2021-ben közel 6%-kal haladta meg a 2019. évit.

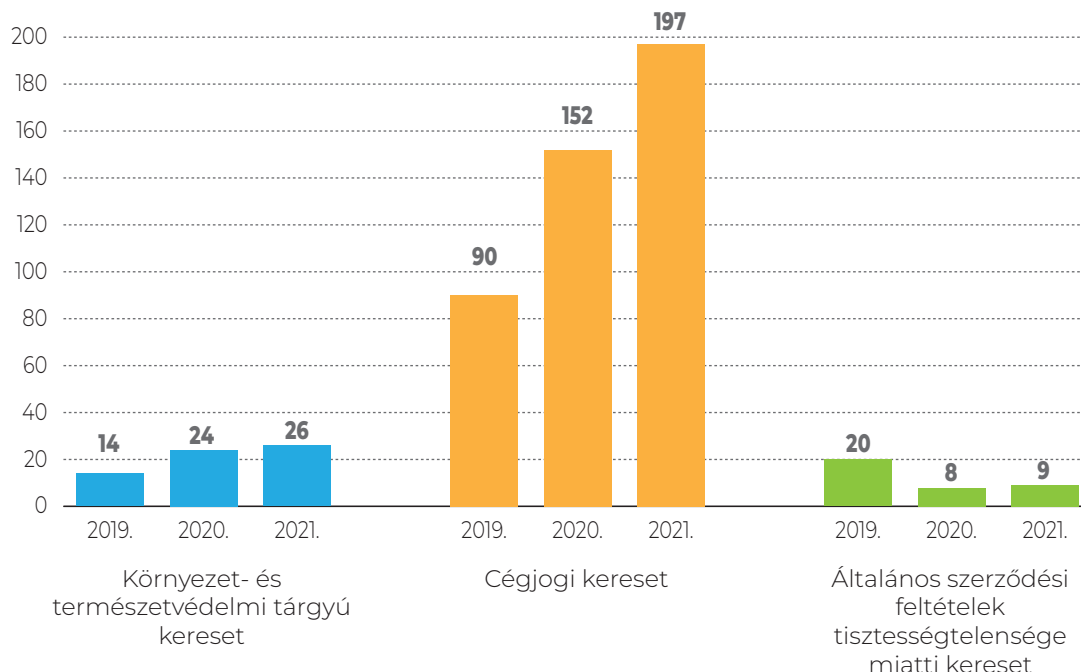
Az ügyész kívülálló szervként cégtörvényességi felügyeleti eljárást kezdeményezhet, ha a cég nem tartja be a működésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket vagy a cégjegyzékbe bejegyzett adatok, létesítő okirati rendelkezések törvénysértők, hiányosak. Az ügyész a cégbíróság hivatalból induló eljárását célzó bejelentést is tehet, ha nem jogosult az eljárásban való részvételre. Az ügyész a cégjogi rendelkezések megsértése miatt 2020-hoz képest mintegy 27%-kal kevesebb cégtörvényességi felügyeleti eljárást kezdeményezett. A cégekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység összességében azonban növekvő tendenciát mutat, mivel a cégeket érintő perelhárító ügyészi intézkedések, cégtörvényességi felügyeleti eljáráskezdeményezések és keresetek száma a 2019. évit 4%-kal meghaladta.

A cégtörvényességi felügyeleti eljárás iránti ügyészi kezdeményezéseket az alapozta meg, hogy a jogszabályi kötelezettségek elmulasztása miatt a cégjegyzékbe bejegyzett adatok törvénysértők vagy hiányosak voltak, illetve a cég nem tartotta be a működésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket. Az adatok körében jellemző intézkedési ok volt például a vezető tisztségviselő, könyvvizsgáló megbízatásának megszűnésével kapcsolatos adatváltozás bejelentésének elmulasztása, a törvénysértő működés körében pedig a főtevékenység változása esetén a létesítő okirat módosításának elmaradása.

Az ügyészi keresetindítások közül a kiemelt keresetek számának alakulását a következő ábra mutatja:

41. ábra

A kiemelt keresetek száma a 2019–2021. években

A környezet- és természetvédelmi törvények – és az állatvédelmi törvény hasonló felhatalmazása – alapján az ügyész jogosult keresetet benyújtani a környezeti elemeket, állatvédelmi szabályokat sértő, veszélyeztető magatartástól eltiltás és az okozott kár megtérítése iránt. 2021-ben az ügyész az előző évinél több mint 8%-kal nagyobb számban – túlnyomórészt állatkínzás, védett állatok elpusztítása miatt, kisebb részben természetben okozott kár megtérítése iránt – nyújtott be keresetet. A benyújtott keresetek száma 2019-hez viszonyítva közel 86%-kal emelkedett. A már befejeződött eljárásokban a bíróság a keresetnek helyt adott.

Cégügyekben az ügyészi keresetindítás a cégbíróság bejegyzési, változásbejegyzési eljárásaiban elkövetett törvénysértések kiküszöbölésére irányul. 2021-ben az ügyész a megelőző évhez képest közel 30%-kal több esetben nyújtott be cégjogi keresetet. A keresetek döntő többsége a cégek bejegyzéséről, illetve a cégjegyzéki adatok változásának bejegyzéséről rendelkező jogszabálysértő végzések hatályon kívül helyezése érdekében került benyújtásra, jellemzően a kötelező mellékletek hiánya, tartalmuk hiányos vagy ellentmondásos volta vagy a jogszabályi rendelkezéseknek nem megfelelő formája miatt.

Az ügyész fogyasztóvédelmi jogkörében közérdekű pert indíthat az általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítására, illetve a fogyasztók széles körét érintő vagy jelentős hátrányt okozó jogszabálysértő tevékenység észlelése esetén fogyasztóvédelmi keresetet terjeszthet elő. A közérdekű per jelentősége, hogy a bíróság döntése minden fogyasztóra kiterjed, megkönnyítve az esetleges további igényérvényesítés lehetőségét.

Az ügyész 2021-ben a megelőző évhez hasonló nagyságrendben nyújtott be keresetet az általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítására. A keresetek és pert megelőző felhívások együttes számbavételével az általános szerződési feltételek tisztességtelensége miatti intézkedések volumene 2021-ben összességében mintegy 24%-kal nőtt. Az ügyész perindítással legnagyobb számban ingatlanközvetítéssel foglalkozó vállalkozásokkal, biztosítókkal szemben élt, de pert indított jegyértékesítési, ruhakölcsönzési szolgáltatást nyújtó, illetve a perelhárító felhívást el nem fogadó személygépjárműkereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozással szemben is. A fogyasztóvédelmi kereset előterjesztésére azért került sor, mert a magyarországi székhelyű vállalkozás egy külföldi székhelyű offshore cég fióktelepeként eljárva, online ingatlanhirdetési szolgáltatásból eredő, korábban többszörösen engedményezett követeléseket úgy érvényesített a hazai fogyasztókkal szemben, hogy követelés nem illette meg.

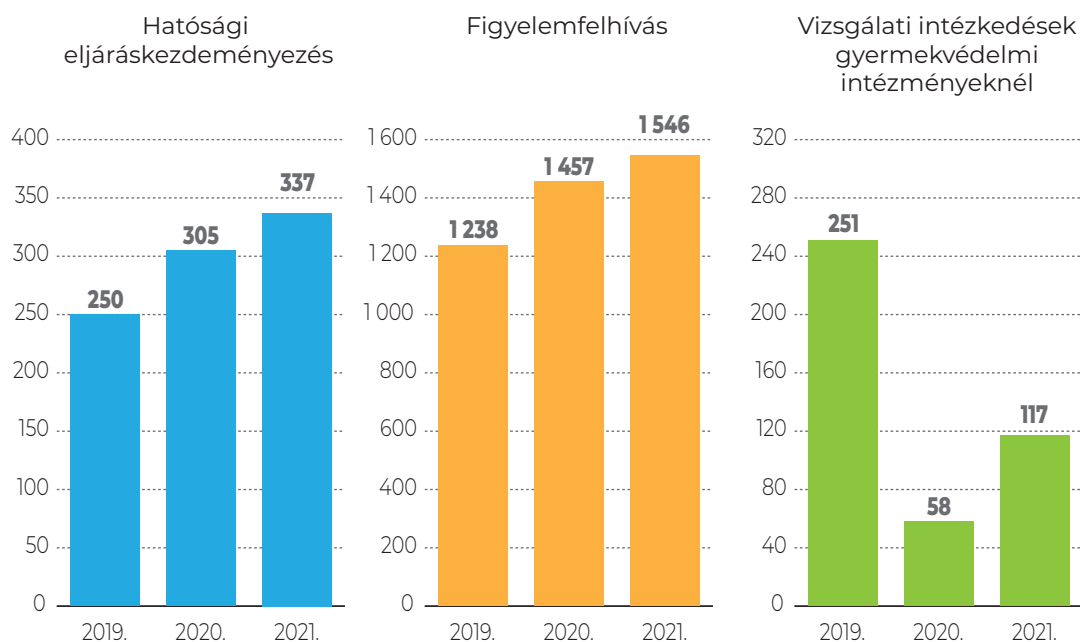
Az ingatlan-nyilvántartás közhitelességéhez közérdek fűződik, számos jogot az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés keletkeztet. Az ügyész az érvénytelen ingatlan-nyilvántartási bejegyzés törlésére irányuló perindítási jogával akkor él, ha a bejegyzés alapjául szolgáló határozat ellen felhívás már nem nyújtható be vagy a törvénysértő bejegyzés nem a hatósági eljárás hibájára vezethető vissza. E tevékenység körében az ügyész a termőföldszerzési korlátozások, tilalmak kijátszása miatt 2021-ben 4 keresetet terjesztett elő, amelyből 3 pert adásvételt helyettesítő csereszerződéses láncolat miatt indított. A termőföld jogosulatlan megszerzése miatt 2017-től indított 14 peres eljárásból 7 fejeződött be jogerősen az ügyész pernyertességével, 7 eljárás 2021 végén még folyamatban volt. Az ügyész pernyertességével végződött ügyekben a bíróság törölte a jogellenes szerző tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásból, és helyreállította a megelőző ingatlan-nyilvántartási állapotot.

A gyermek- és ifjúságvédelmi közérdekvédelmi tevékenység

A kiskorúak veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése érdekében tett ügyészi intézkedések alakulását a következő ábra szemlélteti:

42. ábra

**A veszélyeztetettség megelőzése iránti intézkedések száma
a 2019–2021. években**

Az ügyész a gyermek veszélyeztetettsége és a hozzátartozók közötti erőszak veszélye miatt fennálló jelzési kötelezettségét 2021-ben is folyamatosan teljesítette. A gyámhatóságokhoz benyújtott védelemben vétel iránti hatósági eljáráskezdeményezések száma az előző évihez képest több mint 10%-kal, a hozzátartozók távoltartása iránti ügyek kapcsán – különös tekintettel a kiskorú érintettségére – tett figyelemfelhívások száma mintegy 6%-kal emelkedett.

2021-ben – a járványügyi védekezés érdekében tett korlátozó rendelkezések enyhülése következtében – a gyermekvédelmi intézmények törvényességi ellenőrzésére irányuló jogkörben az ügyész a speciális ellátást nyújtó gyermekvédelmi intézményeken kívül gyermekotthonokban és befogadó gyermekotthonokban is folytatott vizsgálatot. Soron kívüli vizsgálat elvégzésére akkor is sor került, ha kiskorú jogainak sérelmével járó jogsértés jutott az ügyész tudomására. Ezekre visszavezethetően a gyermekvédelmi intézmények vizsgálata kapcsán tett intézkedések száma az előző évihez képest több mint duplájára nőtt.

A speciális ellátást nyújtó intézményeknél észlelt jogszabálysértések miatti ügyészi intézkedések a biztonsági elkülönítéseknel előírt eljárásrend teljes körű megtartására és a jogszabályon alapuló tájékoztatási, értesítési, adminisztrációs kötelezettségek megfelelő teljesítésére irányultak. A gyermekotthonok és befogadó gyermekotthonok ellenőrzése kapcsán feltárt hiányosságok nyomán az ügyész a jogszabályoknak megfelelő elhelyezési körülmények

kialakítása, az egyéni gondozási-nevelési terv előírásoknak megfelelő elkészítése, az engedély nélküli eltávozásnál előírt eljárásrend megtartása, a házirend jogszabálynak megfelelő korrigálása, a bántalmazás kivizsgálására vonatkozó módszertan megfelelő alkalmazása, a kapcsolattartásra vonatkozó szabályok megtartása és az előírt tájékoztatási, értesítési, adminisztrációs kötelezettségek teljesítése érdekében intézkedett.

Az ügyész a hatóságok fiatakorúakat érintő döntéseiben észlelt érdemi törvénysértés miatt 173 felhívást, csekélyebb jelentőségű jogszabálysértés miatt 903 jelzést nyújtott be. Fiatakorúak ügyeiben 194 esetben került sor büntetőjogi felelősségre vonás kezdeményezésére.

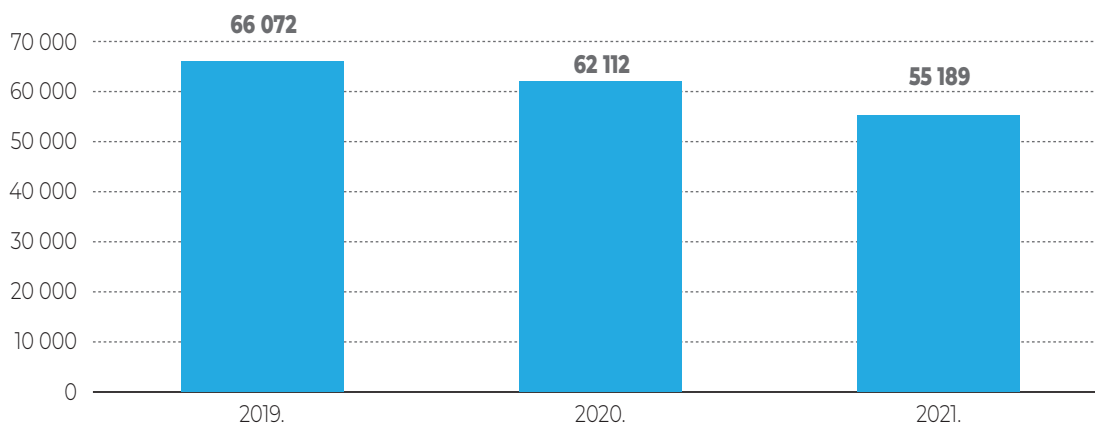
3.2. A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete

Az ügyész alapfeladatai közé tartozik, hogy törvényességi felügyeletet lát el a büntetések, a mellékbüntetések, az intézkedések, a személyi szabadságot elvonó és azt korlátozó eljárási kényszerintézkedések, az utógondozás végrehajtásáról, továbbá a bűnügyi, a szabálysértési, a körözési nyilvántartás és a központi elektronikus hozzáférhetetlenné tételi határozatok adatbázisának kezeléséről szóló jogszabályi előírások megtartása felett, valamint közreműködik a büntetés-végrehajtási bíró (bv. bíró) eljárásában.

A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi (bv. felügyeleti) szakterületen felmerülő feladatok mennyiségének változását megfelelően szemlélteti az iktatott ügyek számának az alakulása. A következő ábrán jól látható, hogy a tavaly iktatott ügyek száma 11,1%-kal kevesebb a 2020-ban regisztrált ügyszámnál.

43. ábra

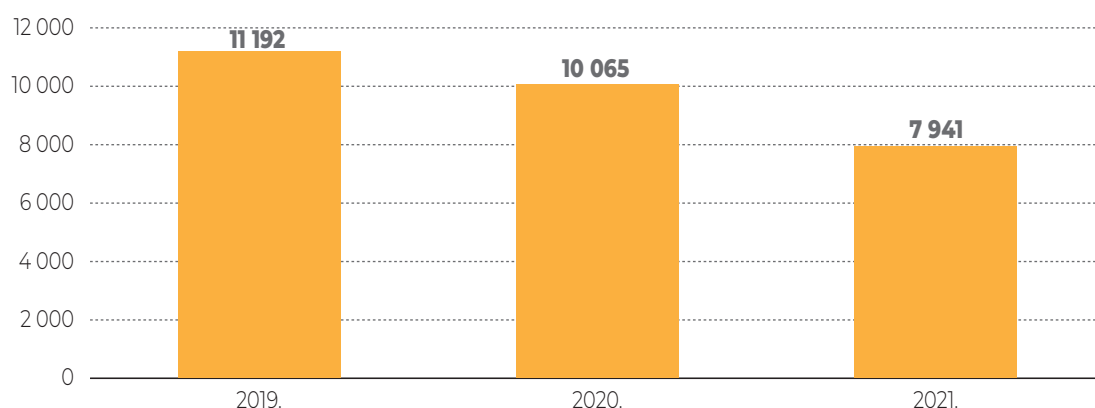
A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi szakterületen iktatott ügyek számának alakulása a 2019–2021. években

A 2021-ben az azt megelőző évhez képest tapasztalt visszaesés alapvetően annak köszönhető, hogy 2020 őszén 100% alá csökkent a hazai büntetés-végrehajtási intézetek átlagos telítettsége, és ennek folytán tavaly már jóval kevesebb kártalanítási eljárás indult az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, mint 2020-ban. A kártalanítási igények érdemi elbírálása tárgyában született elsőfokú bv. bírói határozatok számának alakulását a következő ábrán tekinthetjük meg:

44. ábra

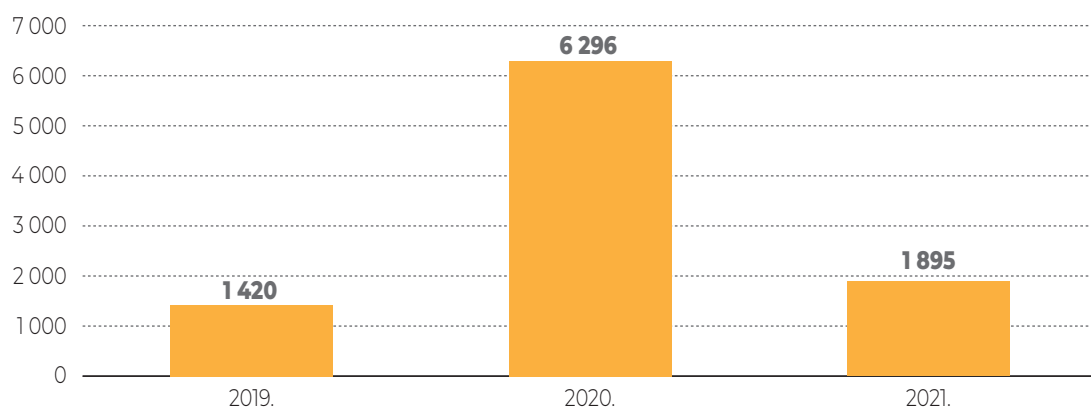
Kártalanítási igény érdemi elbírálása tárgyában született elsőfokú bv. bírói határozatok száma a 2019–2021. években

Ezzel összefüggésben további figyelemre méltó következtetésekre juthatunk, ha a bv. bírói eljárást felfüggesztő határozatok számának változását szemléltető ábrát megvizsgáljuk.

45. ábra

A bv. bírói eljárást felfüggesztő határozatok száma a 2019–2021. években

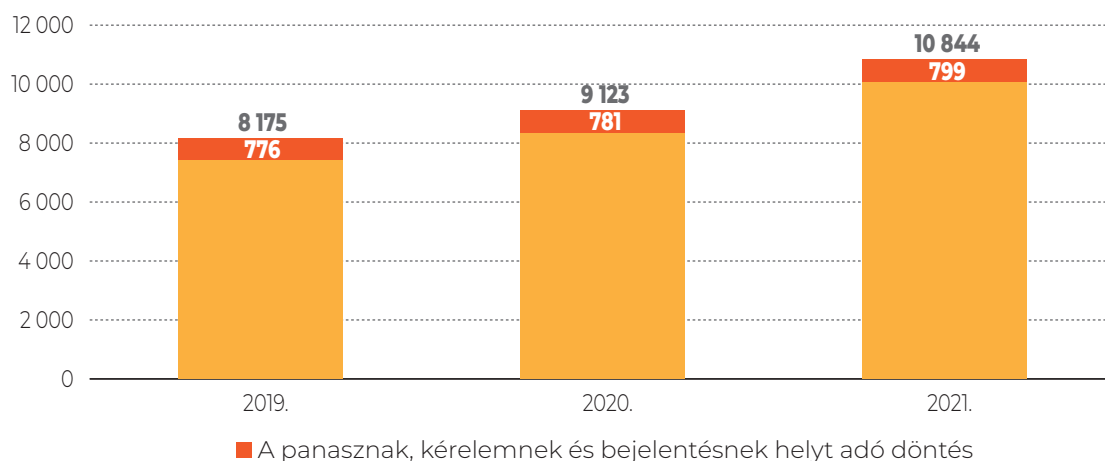

Az ábrán jól látható, hogy – a pandémia miatti akadályoztatás okán – a 2020. évben az előző évhez viszonyítva jelentősen (több mint négyszeresére) nőtt a bv. bírói eljárást felfüggesztő határozatok száma, 2021-ben pedig ez a szám ismét nagymértékben csökkent. A 2020-ban meghozott felfüggesztő határozatok számottevő része olyan, még 2020-ban indult és iktatott kártalanítási ügyben született, amelyek csak 2021-ben lettek érdemi döntéssel lezárva. Ezen kártalanítási eljárások tehát jelentősen növelték a 2020-ban iktatott ügyek számát, de a kártalanítási igényt érdemben elbíráló bv. bírói határozatok számának alakulásához csak 2021-ben járultak hozzá.

Az iktatott ügyektől eltérően továbbra is növekvő tendencia észlelhető az ügyészekhez érkezett panaszok, kérelmek és bejelentések vonatkozásában. Az ezeknek helyt adó ügyészi döntések aránya (2021: 7,4%, 2020: 8,6%, 2019: 9,5%) tekintetében ezzel szemben továbbra is enyhe csökkenés tapasztalható, amely mérsékelt, de kedvező változást jelez. Az említettek a következő ábrán láthatók:

46. ábra

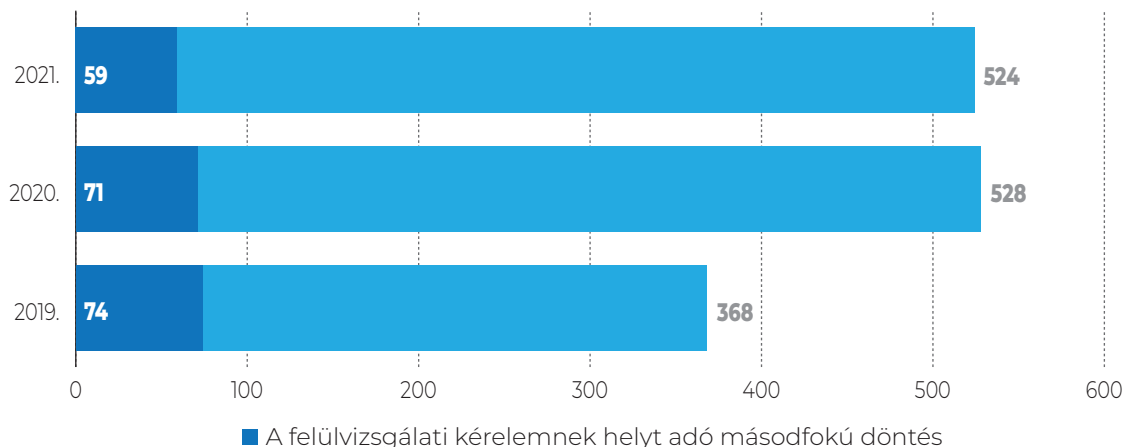
A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészekhez érkezett panaszok, kérelmek és bejelentések számának alakulása a 2019–2021. években

A főügyészségek büntetés-végrehajtási tárgyú panaszt, kérelmet, illetve bejelentést elutasító állásfoglalásai ellen az elmúlt három évben a Legfőbb Ügyészségre érkezett felülvizsgálati kérelmek számának az alakulása a következő ábrán figyelhető meg:

47. ábra

A főügyészségek büntetés-végrehajtási tárgyú panaszt, kérelmet, illetve bejelentést elutasító állásfoglalásai ellen érkezett felülvizsgálati kérelmek száma a 2019–2021. években

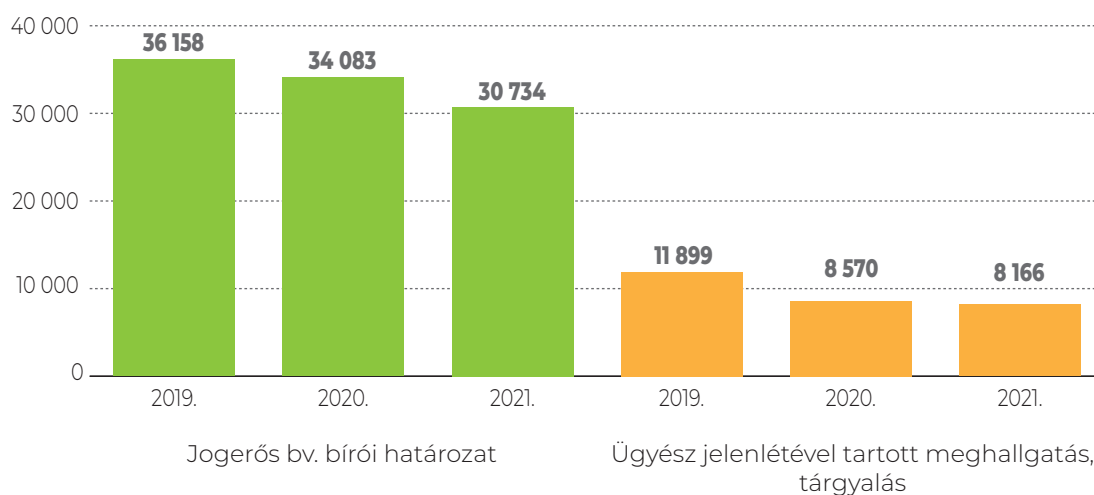

Az ábrán jól látható, hogy a 2021-ben bejelentett felülvizsgálati kérelmek száma csaknem teljesen megegyezik a 2020. évi vonatkozó adattal. A felülvizsgálati kérelmeknek helyt adó döntések aránya (2021: 11,3%, 2020: 13,4%, 2019: 20,1%) tovább csökkent, ami az elsőfokú bv. felügyeleti ügyészi munka színvonalának további javulását jelzi.

A bv. bíró eljárásában történő közreműködés a szakterületi ügyészek munkájának jelentős hányadát teszi ki. A bv. bírók eljárásaiban született jogerős határozatok, illetve az ügyészi részvétellel tartott meghallgatások, valamint tárgyalások számának alakulását a következő ábra szemlélteti:

48. ábra

A jogerős büntetés-végrehajtási bírói határozatok és az ügyész jelenlétével tartott meghallgatások, tárgyalások száma a 2019–2021. években

A bv. bírói eljárásokban született jogerős végzések számának a 2020-ban bekövetkezett csökkenése a koronavírus-járvány hatásaként értékelhető, a 2021-ben tapasztalt további 9,8%-os csökkenés oka pedig főként az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárások számának a csökkenésében keresendő.

Az ügyészi részvétellel tartott tárgyalások, illetve meghallgatások számában 2021-ben bekövetkezett csökkenés nem számottevő, és összhangban van a bv. bírói végzések számának csökkenésével.

A szabadságvesztés végrehajtásához kapcsolódó legjellemzőbb bv. bírói határozatokra vonatkozó számadatokat a következő táblázat tartalmazza:

3. táblázat

A szabadságvesztés végrehajtásához kapcsolódó fontosabb büntetés-végrehajtási bírói döntések adatai a 2019–2021. években

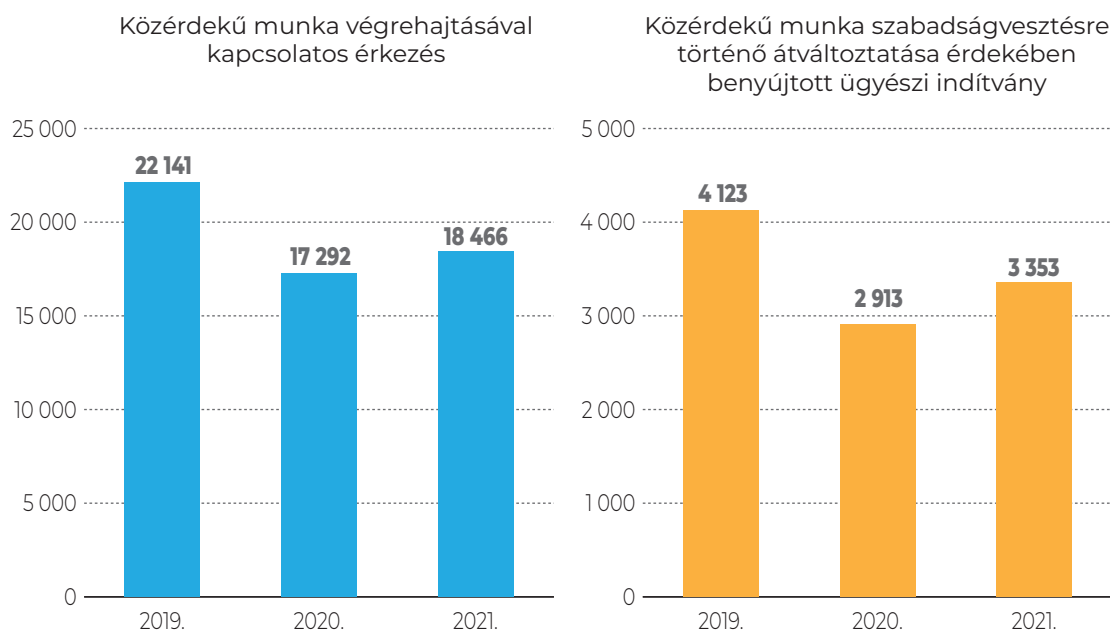
Év	Feltételes szabadságra bocsátás	Feltételes szabadságra bocsátás mellőzése	Enyhébb fokozatba helyezés	Szigorúbb fokozatba helyezés	Enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazását elrendelő döntés	Enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazását megszüntető döntés
2019.	3 464	1 345	481	73	196	10
2020.	2 672	1 983	331	44	92	3
2021.	2 333	2 179	197	90	78	2

A táblázatból az elítéltek jogi helyzetét leginkább befolyásoló feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos bv. bírói döntések statisztikai adatainak a kiemelése indokolt. Az adatokból jól látszik, hogy az ebbe a kategóriába tartozó döntéstípusok vonatkozásában – a jogalkotói szándéknak megfelelően – a bírósági gyakorlat további szigorodása következett be (a feltételes szabadságra bocsátások száma csökkent, a feltételes szabadságra bocsátások mellőzésének száma nőtt) az elmúlt esztendőkből. Az enyhébb végrehajtási fokozatba helyezésről rendelkező döntések száma évek óta szignifikánsan csökken, és 2021-ben már a bírói gyakorlat szigorodása volt megfigyelhető a szigorúbb végrehajtási fokozatba helyezés esetében is. A 2021. évben az azt megelőző évhez képest az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazását elrendelő bv. bírói határozatok száma tovább mérséklődött. Ez utóbbi adatok azt mutatják, hogy egyes kedvezmények (enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazása, enyhébb fokozatba helyezés) háttérbe szorultak a bv. bírói gyakorlatban.

A közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatos érkezők és a közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatására irányuló ügyészi indítványok számának alakulását a következő ábra szemlélteti:

49. ábra

A közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatos érkezők és a szabadságvesztésre történő átváltoztatása érdekében benyújtott ügyészi indítványok száma a 2019–2021. években

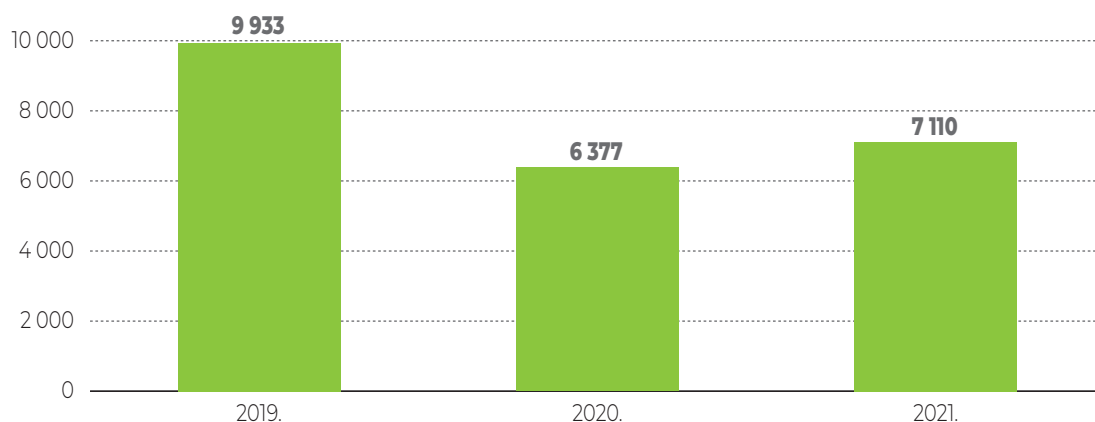

E körben kiemelést érdemel, hogy a közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatos érkezők száma 2017 óta tavaly nőtt először, a közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatására irányuló ügyészi indítványok száma a 2020-ban bekövetkezett 29,3%-os csökkenést követően pedig 2021-ben 15,1%-kal nőtt. A 2021-ben tapasztalt változások oka az, hogy a koronavírus-járvány tavaly kevésbé hátráltatta a közérdekű munka végrehajtását, mint 2020-ban.

A személyes szabadsággal összefüggő törvénysértések megszüntetése egy jogállamban azonnali intézkedést igényel. Ezt biztosítja a bv. felügyeleti ügyészek vizsgálati és intézkedési jogköre, amivel az elmúlt évben is kitartó következetességgel éltek. A vizsgálatok számának alakulása a következő ábrán látható:

50. ábra

**A büntetés-végrehajtási felügyeleti ügyészi vizsgálatok száma
a 2019–2021. években**

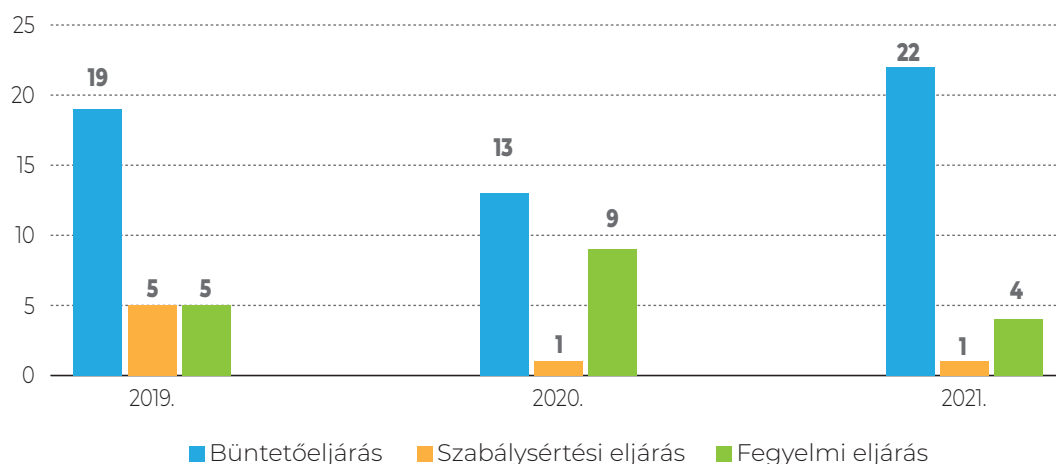

A vizsgálatok számának 2020-ban bekövetkezett jelentős csökkenése és a koronavírus-járvány alatt a bv. felügyeleti szakterületen bevezetett egészségvédelmi intézkedések között szoros összefüggés áll fenn. A bv. felügyeleti ügyészek által végzett vizsgálatok túlnyomó többsége helyszíni ellenőrzést feltételez, ezért a pandémia alatt a járvány továbbterjedésének megakadályozása érdekében egyes fogvatartási helyeken (előállító helyiség, őrzött szállítás) többnyire szünetelt az ellenőrzési tevékenység, más fogvatartási helyeken (büntetés-végrehajtási intézet, rendőrségi fogda) pedig bizonyos időszakokban az egyébként előírtnál ritkábban (havi kettő helyett egy alkalommal) végeztek a bv. felügyeleti ügyészek helyszíni ellenőrzéseket, illetve ellenőrzéseiket kizárólag a vizsgált szervtől bekért iratok alapján foganatosították. 2021-ben a járvány várható káros hatásainak kiküszöbölése (leginkább az ügyészek, a fogva tartó intézetek dolgozói, valamint a fogvatartottak jelentős részének védőoltással történő ellátása miatt) ugyanolyan, de összességében már kisebb mértékű, illetve időtartamú egészségvédelmi korlátozásokat tett szükségessé, ez a körülmény pedig az elvégzett vizsgálatok számának a növekedését eredményezte.

Az ügyészi vizsgálatok alapján kezdeményezett eljárások számának változása a következő ábrán figyelhető meg:

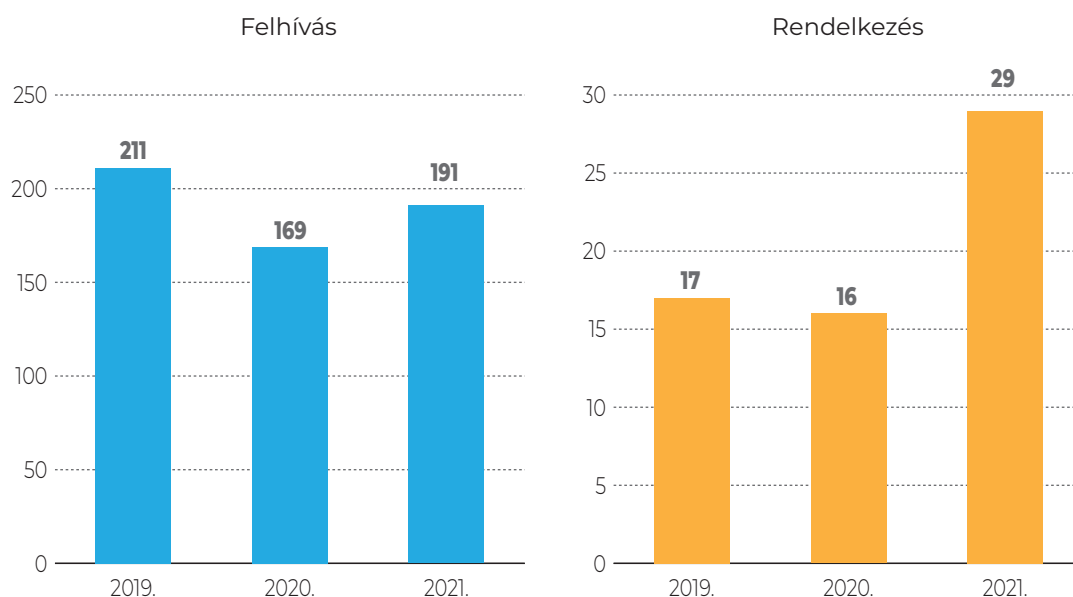
51. ábra

A büntetés-végrehajtási felügyeleti ügyészi vizsgálatok alapján kezdeményezett eljárások száma a 2019–2021. években

52. ábra

Az ügyészi felhívások és rendelkezések száma a 2019–2021. években

A felhívások és a rendelkezések számában tavaly bekövetkezett növekedés (13% és 81,3%) oka a bv. felügyeleti ügyészek járvány idején végzett vizsgálati tevékenysége kényszerű korlátozottságának tavaly tapasztalható mérséklődésében keresendő.

A bv. felügyeleti ügyészek által lefolytatott vizsgálatok tárgyát többek között az alábbiak képezték:

- a fogvatartottakkal szemben alkalmazott kényszerítő eszközök jogszerűsége,
- a fogvatartottak befogadása és szabadítása,
- a közügyektől eltiltás végrehajtása,
- az elkobzás végrehajtása,
- a vagyonelkobzás végrehajtása,
- a fiataikorú fogvatartottakkal kapcsolatos speciális szabályok érvényesülése,
- a feltételes szabadsághoz kapcsolódó pártfogó felügyelet végrehajtása,
- a foglalkozástól eltiltás végrehajtása,
- a sportrendezvények látogatásától való eltiltás végrehajtása,
- a közérdekű munka végrehajtása.

A szakterület ügyészeinek hosszú idő óta kiemelt feladatát képezi a fogvatartottakkal való bánásmód törvényességének folyamatos ellenőrzése. A 2021-ben végzett országos vizsgálat szerint – a korábbi évekhez hasonlóan – megállapítható volt, hogy a fogvatartottakkal való bánásmód törvényességét biztosító jogszabályi előírásokat a fogva tartó szervek általában végrehajtották, és a végrehajtás módja jellemzően megfelelt a nemzetközi jogi normákban, valamint az ajánlásokban megfogalmazott elvárásoknak. Ez viszont továbbra sem jelentette azt, hogy eseti jelleggel ne fordultak volna elő hibák, hiányosságok, illetve helytelen jogalkalmazási gyakorlat.

A fogva tartó intézetekben tartott vizsgálatok során feltárt jellemző jogszabálysértések a következők voltak:

- bizonyos zárkákból egyes előírt felszerelési és berendezési tárgyak hiányoztak,
- a fogvatartottakkal szemben alkalmazott hangnem nem volt elfogadható,
- egyes zárkákban elektronikus megfigyelő eszközt törvénytőlően alkalmaztak,
- a fogvatartottak elhelyezésére szolgáló zárkák csótánnal és poloskával voltak fertőzöttek,
- a dohányzó és a nemdohányzó fogvatartottak elkülönítése nem történt meg.

Az ügyészi szervek az esetenként feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében a szükséges intézkedéseket megtették, és a rendelkezésükre álló törvényes eszközökkel közreműködtek a feltárt hibák kiküszöbölésének, valamint azok jövőbeli megakadályozásának érdekében.

A büntetés-végrehajtási szerveknek korábban komoly problémát okozott a fogvatartottak jogszerű elhelyezése. A 2020-ban megvalósított férőhelybő-

vítési program eredményeképpen 2021-ben a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek nem megfelelő élettér csak kivételes esetekben fordult elő, az elkülönítési szabályokat ugyanakkor a zsúfoltság megszüntetésének ellenére sem mindig sikerült maradéktalanul betartani.

A bűnügyi nyilvántartásokat kezelő Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkársága Bűnügyi Nyilvántartó Hatóságának (BNYH) működése felett ellátott ügyészi törvényességi felügyeleti tevékenységet a Legfőbb Ügyészség 2021-ben is a korábban kialakított vizsgálati módszertan alapján végezte. Ez lehetővé tette az egyes ítéletek kapcsán rögzített adatok helytállóságának és teljeskörűségének ellenőrzése mellett a tipikusnak minősülő adatrögzítési hibák, illetve hiányosságok feltárását is elsősorban a köztársasági elnök által hozott kegyelmi határozatok, a bírósági mentesítésről rendelkező, valamint a büntetés vagy intézkedés végrehajtásának elévülését megállapító bírósági döntések vonatkozásában. A megállapított hiányosságok pótlása és a hibák kijavítása, valamint az adatközlések alapjául szolgáló törvénysértő bírósági határozatok hatályon kívül helyezése és a törvénynek megfelelő új határozatok meghozatala érdekében az eljáró ügyészek a szükséges intézkedéseket minden esetben megtették.

A főügyészségek 2021-ben is jelentős számban észleltek helytelen, illetve hiányzó adatot a bűnügyi nyilvántartásokban. Jelentéseik, valamint az ahhoz csatolt dokumentumok alapján a Legfőbb Ügyészség kezdeményezte a BNYH-nál a nyilvántartási adatok javítását, ezzel is hozzájárulva a bűnügyi nyilvántartások törvényességének és közhitelességének biztosításához.

A Legfőbb Ügyészség – a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága felett gyakorolt törvényességi felügyelet keretében – 2021-ben is több intézkedésével elősegítette a büntetés-végrehajtási szervezet (bv. szervezet) törvényes működését. Így pl. fogvatartotti panasz kapcsán megállapításra került, hogy a bv. szervezet által üzemeltetett online webáruház internetes felületén az ott megvásárolható áruk egységárai nem voltak feltüntetve. Az ügyészség kezdeményezése nyomán a hiányosság pótlása megtörtént.

Összességében megállapítható, hogy a koronavírus-járvány az ügyészség bv. felügyeleti szakterületi tevékenységére 2021-ben is jelentős, bár a 2020. évhez képest kisebb hatást gyakorolt. A fogva tartó intézetekben végzett felügyeleti tevékenység során kötelező maradt bizonyos védelmi eszközök (egészségügyi maszk, gumikesztyű) viselése. A szakterületen bevezetett egészségvédelmi intézkedések közül a törvényességi vizsgálatokkal kapcsolatos, már említett korlátozásokon felül fontos kiemelni a fogvatartottak hivatából történő meghallgatásának mellőzését, valamint a fogvatartottak meghallgatása során a telekommunikációs eszközök, illetve az ún. „plexis beszélő helyiség” használatának az előírását. A bv. bírói eljárásban történő ügyészi köz-

reműködés során a bv. felügyeleti ügyészek minden esetben a bíróságok által bevezetett egészségvédelmi intézkedésekhez alkalmazkodtak. Megjegyzést érdemel, hogy a szakterületi tevékenységgel összefüggő korlátozások mindig az aktuális járványügyi helyzethez igazodva és csak a járványügyi szempontból feltétlenül indokolt mértékben kerültek bevezetésre úgy, hogy azok az ügyészség jogszabályban rögzített kötelezettségeit nem érintették.

4. A legfőbb ügyész tevékenysége

4.1. Az Országgyűléshez kapcsolódó tevékenység

Az Alaptörvény 7. cikkének (1) bekezdése alapján az országgyűlési képviselő kérdést intézhet a legfőbb ügyészhez a feladatköréhez tartozó bármely ügyben.

Az országgyűlési képviselők 2021-ben 127 írásbeli választ igénylő kérdést, 1 azonnali kérdést és 1 szóbeli választ igénylő kérdést intéztek a legfőbb ügyészhez. A kérdéseket a 2. melléklet tartalmazza.

Az ügyészség 2020. évi tevékenységéről szóló országgyűlési beszámolót a legfőbb ügyész 2021. október 6. napján benyújtotta (B/16954). Az Igazságügyi bizottság 2021. október 26. napján a beszámolót megvitatta, és annak elfogadásáról határozati javaslatot nyújtott be (H/17390), amelyet az Országgyűlés plenáris ülése 2021. december 2. napján megvitatott, és 2021. december 14. napján elfogadott.

4.2. A legfőbb ügyészt megillető egyes jogosítványok gyakorlása

A büntetőeljárás törvény szerint a legfőbb ügyész kizárólagos joga, hogy a Kúriánál a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelentsen be a bíróság jogerős ügyszövevény, illetve végleges nem ügyszövevény, más rendkívüli jogorvoslattal nem támadható, törvénysértő határozata ellen. Erre 2021-ben 7 esetben került sor. E rendkívüli jogorvoslat igénybevétele több ízben került sor az előkészítő ülésen a bűnösség beismerése esetén az ügyész által indítványozottnál hátrányosabb, illetve súlyosabb joghátrány kiszabása tilalmának megsértése miatt. Jogorvoslat benyújtására került sor továbbá a terhelt feltételes szabadság kedvezményéből öszszbüntetési eljárás során történő törvénysértő kizárása, nem ügyszövevény végzés elleni fellebbezés elbírálása során az elsőfokú határozat részleges megalapozatlanságának kiküszöbölésére vonatkozó kötelezettség teljesítésének elmaradása, tagállami ítélet megfeleltetése során a szabadságvesztés tartamának téves megállapítása, valamint orvos által elkövetett vesztegetés elfogadása esetén a lehallgatás engedélyezése során a

cselekmény bűncselekmény voltának téves megítélése miatt. A fiatalkorúak büntetőügyeinek szakterületén jogorvoslat benyújtására a próbára bocsátás megszüntetése miatt indult különleges eljárásban meghozott végleges nem ügydöntő végzéssel szemben az elkövető büntethetősége megszűnésének törvénysértő megállapítása és az eljárás törvénysértő megszüntetése miatt került sor.

A Kúria a már elbírált jogorvoslati indítványokban a legfőbb ügyész által kifejtett érvekkel egyetértett.

Az 1956. évi forradalom és szabadságharc utáni leszámolással összefüggő elítélések semmisségének megállapításáról szóló 2000. évi CXXX. törvény 2. §-a (2) bekezdésének a) pontja felhatalmazza a legfőbb ügyészt, hogy hivatalból indítványt tegyen a Kúriánál a törvénnyel érintettek számára a semmisségi igazolás kiadása iránt. A 2021. évben 17 büntetőügyben 48 személy esetében került erre sor. A Kúria az indítványoknak megfelelően igazolta az eljárások semmisségét.

A bírósági gyakorlat egységesítésének legfontosabb eszköze a Kúria alsóbb bíróságokra kötelező jogegységi határozata. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 33. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján a legfőbb ügyész is élhet jogegységi eljárás kezdeményezésével. Az elmúlt évben nem merült fel olyan kérdés, amely kizárólag a büntetőjogi szakágat érintően indokoltta tette volna, hogy a legfőbb ügyész e jogosítványával éljen.

A büntetőjogi szakterületen a 2021. évben a Kúria egy olyan jogegységi indítvány tárgyában járt el, amelyet más jogosult kezdeményezett. A bűncselekményegység záró időpontját érintő kérdésben a legfőbb ügyész részletes nyilatkozatot tett, a jogegységi tanács ülésén képviseltette magát.

2021-ben a legfőbb ügyész magánjogi szakterületet is érintő körben tett jogegységi eljárás lefolytatására indítványt a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003. (V. 8.) IM-BM-PM együttes rendelet 89. §-ának (1) és (2) bekezdésére alapított kamatigény polgári bíróság előtti érvényesíthetősége, valamint a rendelet alkalmazása körében a lefoglalásra rendelt szabályok értelmezése tárgyában.

A közérdekvédelmi szakterületet érintő jogegységi eljárásokban a legfőbb ügyész a következő tárgykörökben tett írásbeli nyilatkozatot 2021-ben:

- a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések adósi fizetési késedelemre alapított felmondása jogszerűségének megítélése;

- az együttes aláírási jog átruházása a pénzügyi szolgáltatási tevékenység körében meghatározott szerződéstípusok tekintetében a hitelintézet képviselőjére vonatkozó meghatalmazás esetén;
- biztosítéki céllal alapított önálló zálogjog esetén a zálogkötelezett jogainak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 269. §-ának (3) bekezdése alapján történő érvényesítése;
- a felszámolás kezdő időpontjában az adós ellen folyamatban lévő végrehajtási eljárás megszüntetése;
- a végrehajtási lap visszavonása, illetőleg a végrehajtási záradék törlése iránti kérelmet elutasító végzés elleni fellebbezés lehetősége;
- a vevő tulajdonjogának bejegyzése az ingatlan-nyilvántartásba, ha az elővásárlási jog jogosultjának nyilatkozata bármely okból nyilvánvalóan nem felel meg az anyagi jogi feltételeknek;
- a közigazgatási peres eljárással kapcsolatos költségviselés és illetékfizetési kötelezettség körében az illetékmentesség hatályának kiterjedése az állam nevében és javára eljáró gazdasági társaságokra;
- a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés semmissége a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 213. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján;
- a szerződésátruházási szabályok érvényesülése;
- közterülethasználati jogviszony minősítése;
- az anyagi jogerőhatás megítélése;
- a törvényszék mint elsőfokú bíróság – közigazgatási perben hozott ítélethez kapcsolódó – végrehajtási tárgyú végzése elleni fellebbezést elbíráló másodfokú bíróság meghatározása;
- a büntetőügyben tartott nyilvános tárgyaláson készített képmás hozzáférhetővé tétele;
- az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett zálogjogból eredő követelésnek a zálogtárgy új tulajdonosával szembeni érvényesíthetősége;
- a mulasztási per megindításának előfeltétele körében a felügyeleti szervnél a felperes által a mulasztás megszüntetése érdekében történő eljáráskezdeményezés értékelése;
- bérleti jogviszony felmondásának érvényessége.

2021-ben a legfőbb ügyész a bv. felügyeleti szakterületen egy jogegységi eljárásban tett nyilatkozatot, amelynek tárgyát a feltételes szabadság lehetőségének kizárása körében az önhiba fogalmának értelmezése képezte.

A legfőbb ügyész indítványozza az országgyűlési képviselőknek az Alaptörvény 4. cikkében biztosított mentelmi joga felfüggesztésére irányuló – az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvényben és a Házzabályban szabályozottak szerinti – eljárást. A legfőbb ügyész a mentelmi jog felfüggesztését büntetőügyben a vádirat benyújtásáig terjeszti elő a házelnökhöz.

Szabálysértési ügyben pedig akkor indítványozza a mentelmi jog felfüggesztését, ha arról az országgyűlési képviselő önként nem mond le.

A 2021. évben a legfőbb ügyész büntetőeljárás lefolytatása céljából egy országgyűlési képviselő mentelmi jogának felfüggesztésére tett indítványt, amely nyomán az Országgyűlés a mentelmi jogot felfüggesztette.

Az országgyűlési képviselőkkel azonos mentelmi joguk miatt a legfőbb ügyész két bíró mentelmi jogának felfüggesztését indítványozta, az indítványok mindkét esetben eredményesek voltak. A 2021. évben a legfőbb ügyész három ügyész mentelmi jogát függesztette fel. Diplomáciai mentesség miatt a legfőbb ügyész 2021-ben nem tett indítványt külföldi diplomata mentelmi jogának felfüggesztésére.

Az elmúlt évben – közlekedési szabálysértés, illetve védelmi intézkedésekkel bevezetett korlátozások megszegése miatt – 3 szabálysértési ügy indult mentelmi joggal rendelkező személy ellen. A 3 érintett országgyűlési képviselő mindegyike lemondott a mentelmi jogáról, a szabálysértési hatóság a felelősség megállapításával zárta le az eljárást. A legfőbb ügyész a mentelmi jogról való lemondás tényéről és az eljárás jogerős befejezéséről adott törvényben előírt tájékoztatást a házelnök részére.

A legfőbb ügyész véleményt nyilváníthat egyes jogszabályok tervezeteiről. A rendkívüli jogrendre tekintettel a tárgyévben az azt megelőző évekhez képest csökkent a véleményezésre megküldött jogszabálytervezetek száma. A legfőbb ügyész, illetve átruházott jogkörben az ügyészség vezetői a közel félszáz megküldött tervezet mintegy harmadára tettek észrevételt.

A koronavírus-járvány a jogalkotási tevékenység jellegét is befolyásolta. Az előző évhez hasonlóan gyorsan és a pandémia folyamatosan változó jellegéhez igazodva kellett előkészíteni, illetve megalkotni azokat a szabályokat, amelyek lehetővé tették az igazságszolgáltatás hatékonyságának megőrzését az egészségvédelem elsődleges szempontjainak tiszteletben tartásával egyidejűleg.

A beszámolási időszakban is – a korábbi évekhez hasonlóan – részt vett a jogszabályelőkészítési munkában az Igazságügyi Minisztériumhoz kirendelt ügyész. Ugyanakkor a 2021. évben az ügyészség jogalkotásban történő részvételének súlypontját a jogszabályok és a különböző, főként az implementációs tevékenységgel kapcsolatos tervezetek előkészítésében való közreműködés, illetve a kidolgozott tervezetek véleményezése képezte.

A tárgyévben az ügyészség – a pandémia ellenére is – számos esetben képviseltette magát a büntetőjogi tárgyú jogszabály-módosítások előkészítése tárgyában az Igazságügyi Minisztériumban tartott szakértői szintű egyeztetéseken. Ennek keretében részt vettünk a vagyoni célú intézkedések és kényszerintézkedések, valamint a felszámolási eljárás szabályait érintő szakmai egyeztetéseken is.

Közreműködünk több, a büntető joganyagot érintő jogszabállyal kapcsolatos előterjesztés észrevételezésében. Ekként véleményeztük az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról szóló előterjesztést, az életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmény miatt folyamatban lévő eljárásban a letartóztatás időtartamának felső határára vonatkozó szabályozási javaslatot, illetve a veszélyhelyzet megszűnésének esetére a Kivezető tv. eljárási szabályainak fenntartásával kapcsolatos javaslatot is.

Kiemelést érdemel a pénzmosással összefüggő jogszabályok közül a pénzügyi és egyéb szolgáltatók azonosítási feladatához kapcsolódó adatszolgáltatási háttér megteremtéséről és működtetéséről szóló 2021. évi XLIII. törvény. E jogszabály véleményezését a Pénzmosás Elleni Koordinációs Tanács keretében láttuk el, amelyben az ügyészi szervezetet állandó tag képviseli.

Ugyancsak lényeges az online terrorista tartalom terjedésével szembeni fellépésről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelettel kapcsolatos jogharmonizációs javaslat, amelynek előkészítésében szintén közreműködött az ügyészség. Végezetül külön kiemelést érdemel a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló törvénytervezet véleményezése.

A legfőbb ügyész törvényben biztosított joga, hogy normatív utasításban szabályozza a vezetése, irányítása, felügyelete alá tartozó szervek szervezetét és működését, továbbá tevékenységét, valamint körlevelet adjon ki az ügyészség működésének, szakmai tevékenységének, a szakágak együttműködésének segítésére. A 2021. évben 15 legfőbb ügyészi utasítás és 1 legfőbb ügyészi körlevél kiadására került sor.

4.3. A legfőbb ügyész nemzetközi tevékenysége

A legfőbb ügyész 2021. évi nemzetközi tevékenységét jelentősen meghatározta és befolyásolta a koronavírus által okozott nemzetközi járványügyi helyzet, ezért a személyes részvétellel zajló események helyett az online részvételi formákat részesítettük előnyben. Összességében elmondható, hogy a 2020. évre tervezett felső szintű nemzetközi konferenciák, programok kisebb része a tárgyévben valósult meg online formában.

A 2020. évben elmaradt és a 2021. évre tervezett, ügyészségi vezetők közötti bilaterális programok – kölcsönös egyeztetés alapján – a 2021. évben is bizonytalan időre felfüggesztésre vagy elhalasztásra kerültek.

A 2020. évben megkezdett egyeztető munkamegbeszélések eredményeként áprilisban a magyar legfőbb ügyész és az Európai Ügyészség főügyésze aláírta a két intézmény közötti együttműködési munkamegállapodást.

Az Európai Unió Tagállamai Legfőbb Ügyészeinek Konzultatív Fórumát a 2021. évben online rendezték a 2020. és 2021. évben az EU soros elnökségét adó 4 ország legfőbb ügyészeinek vezetésével. Dr. Polt Péter legfőbb ügyész hozzászólásaiban fejtette ki a magyar álláspontot és szakmai tapasztalatokat a Fórum szekcióiban, amelyek a következő témákkal foglalkoztak:

- az igazságszolgáltatás digitalizációja,
- az Európai Ügyészség működésének kezdete,
- az EU tagállami ügyészségek függetlenségének aktuális kérdései.

A legfőbb ügyész októberben részt vett az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (ODIHR) által szervezett regionális kutatást bemutató webináriumon, amelyen a közép-európai ügyészek függetlensége volt a téma.

Az Európa Tanács Európai Ügyészek Konzultatív Tanácsa (CCPE) online tartotta meg éves, 16. plenáris ülését novemberben, amelyen CCPE tagként – a korábbi évekhez hasonlóan – a magyar legfőbb ügyész is részt vett. A plenáris ülés elfogadta a 16. számú Véleményt, amely a „Nemzetközi bíróságok és a szerződéses szervek határozatainak hatása az ügyészek gyakorlati függetlenségére” címet viseli.

A plenáris ülésen a legfőbb ügyészt megválasztották a CCPE 2022. évi munkacsoportjába, és ezzel megbízást kapott arra, hogy a 2022. évi, 17. számú véleménytervezet kidolgozásában részt vegyen, amelynek címe: „Az ügyészek környezetvédelemben betöltött szerepe”.

A Sanghaji Társadalomtudományi Akadémia Jogi Intézete Európai Büntetőjogi Kutatóközpont tiszteletbeli elnökeként a legfőbb ügyész novemberben online tartott nyitó előadást az Akadémia által szervezett, Sanghajban megrendezett 8. Sino-Európai Nemzetközi Fórumon.

A vietnámi legfőbb ügyész kezdeményezésére decemberben megvalósult online kétoldalú konferencián a magyar és a vietnámi legfőbb ügyész kölcsönösen méltatták a magyar és vietnámi ügyészségek közötti kétoldalú kapcsolatokat, majd előadások hangzottak el a magyar ügyészségi rendszer

bemutatásáról, valamint a magyar ügyészi szervezet szerepéről a büntető igazságszolgáltatási rendszerben.

A magyar ügyészi szervezet a 2021. évben ünnepelte megalapításának 150. évfordulóját, azt az alkalmat, amikor a királyi ügyészségről szóló 1871. évi XXXIII. törvénycikket 1871. június 10. napján kihirdették az Országgyűlés mindkét házában. Ebből az alkalomból a magyar legfőbb ügyész két nemzetközi rendezvénynek volt a házigazdája.

A Legfőbb Ügyészség a Visegrádi Csoport (V4) legfőbb ügyészei 9. találkozásának június 10. napján adott otthont, amelyen meghívott vendégként az osztrák legfőbb ügyész is részt vett. A legfőbb ügyészek – akik a rendezvény végén álláspontjukat közös nyilatkozatban rögzítették – a következő 4 témában egyeztettek:

- a kiberbűnözés új trendjeinek figyelemmel kísérése,
- a gyermekek szexuális kizsákmányolása elleni küzdelem,
- a Budapesti Egyezmény és a nemzetközi együttműködés,
- közös képzés és kapacitásfejlesztés.

A magyar ügyészi szervezet a V4 országok és Ausztria legfőbb ügyészeinek, valamint az Eurojust elnökének részvételével ünnepi konferencia keretében emlékezett meg a 150. évfordulóról, amelyet a köztársasági elnök nyitott meg.

Az „Ügyészségek Közép-Európában – különös tekintettel a magyar ügyészségre” című előadást követően hazai és külföldi előadások hangzottak el a korrupció és a kiberbűnözés elleni küzdelem tapasztalatairól, továbbá a nemzetközi bűnügyi együttműködésről.

A két ünnepi eseményt az ügyészség történetét bemutató kiállítás kísérte, amelyen az ügyészség nemzetközi tevékenységének történetét ismertető kiállításrész is helyet kapott.

5. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége

5.1. A nemzetközi kapcsolatok

Az ügyészség nemzetközi tevékenységének további területeire a 2021. évben is jelentős hatást fejtett ki a koronavírus-világjárvány. Ennek következtében a nemzetközi képzések, csereprogramok, koordinációs értekezletek, kontakt-ponti ülések online formában kerültek megvalósításra az év jelentős részében. A nemzetközi és hazai járványügyi adatok és tendenciák függvényében csak a szeptember 1. és november 5. közötti időszakban vettek részt ügyészek személyes részvétellel nemzetközi kiküldetéseken.

A beszámolási időszakban a határ menti együttműködések keretében szoros munkatalálkozók továbbra sem valósultak meg, azok mindegyike bizonytalan időre halasztásra került.

2021-ben is jelentős részben az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) volt a képzési programok szervezője és finanszírozója, amelynek a Legfőbb Ügyészség 2004 óta tagja.

Az EJTN keretében az egyhetes külföldi ügyészi csereprogramok sem minden esetben valósultak meg, így noha a szeptemberi Belgiumba, Bécsbe és Portugáliába utazó ügyészek kiutazása az akkori kedvezőbb járványügyi helyzetnek köszönhetően még létrejött, novemberben már elmaradt a kijelölt ügyészek kiutazása.

Az EJTN fogalmazóknak, alügyészeknek szóló, egy-egy hetes, európai uniós tagállami igazságügyi képzési központok által szervezett látogatásai az AIAKOS csereprogramja keretében magyar részről ugyancsak elmaradtak, ugyanakkor 2 észt és 1 francia alügyész Magyarországon történő fogadása megvalósult.

Az ugyancsak fogalmazóknak szervezett, online megtartott THEMIS versenyen a büntetőjogi szekcióban a 3 fős ügyészségi fogalmazói csapat III. helyezett lett.

Az EJTN hosszú távú csereprogramja keretében egy ügyész töltött négy hónapot az Eurojustnál Hágában.

Ugyancsak az EJTN szervezésében évente ismétlődő tanulmányutak – az Európai Unió Bíróságánál Luxemburgban, az Emberi Jogok Európai Bíróságánál Strasbourgban, az európai uniós intézményeknél Brüsszelben, illetve az Európai Unió Alapjogi Ügynökségénél Bécsben – a tárgyévben online valósultak meg.

Az EJTN a következő témakörökben szervezett online szemináriumokat, amelyeken ügyészek részvételére nyílt lehetőség: a számítógépes bűnözés (1 fő), a terrorista támadások áldozatai (1 fő), a gazdasági bűncselekmények (1 fő), az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme (1 fő), az Európai Nyomozási Határozat (1 fő), a mesterséges intelligencia és az igazságszolgáltatás kapcsolata (1 fő). Az antiszemitizmus és gyűlöletbűncselekmények témában megrendezett szeminárium személyes jelenléttel zajlott (1 fő).

Az EJTN által szervezett 8 online angol és francia szaknyelvi szemináriumon 10 ügyész részvételére nyílt lehetőség.

Az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (CEPOL) „Közös nyomozócsoportok létrehozása”, valamint az „Illegális migráció elősegítéséhez kapcsolódó nyomozás” című szemináriumai személyes jelenléttel valósultak meg, amelyen 1-1 ügyész vett részt Magyarországról.

Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) „Közép-európai ügyészek függetlensége” témában regionális kutatást végzett, amelyben a magyar ügyészség rendkívül aktívan, 10 ügyész online közreműködésével vett részt.

A Nemzetközi Rendészeti Akadémia (ILEA) által szervezett „Vezetéstudomány a rendvédelmi szervek női alkalmazottai részére” címmel online konferencián 2 magyar ügyész előadóként vett részt. Az ILEA Alumni találkozóra is csak online kerülhetett sor, 3 ügyész részvételével. Az ILEA által a következő témákban szervezett online szemináriumokon összesen 9 ügyész vett részt: „Elektronikus bizonyítási eszközök felhasználása az ügyészi és bírói gyakorlatban”, „Gyermekek zaklatása és kizsákmányolása az internet felhasználásával, a felderítés módszerei”, „Emberkereskedelem”, „Hivatali korrupció és rendészeti technikák”.

A személyes részvétellel tervezett, budapesti helyszínű „Digitális bizonyítási eszközök” című ILEA tanfolyam a pandémia miatt elmaradt.

Az Európa Tanács emberi jogi képzési programja (HELP) keretében, „A nemzetközi együttműködés megerősítése a COVID-19 idején” című, online szemináriumon 1 fő vett részt.

Az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) online rendezvényén egy ügyész képviselte a magyar ügyészi szervezetet, míg a személyes részvétellel tervezett, spanyolországi helyszínű „Gyakorlati képzés az internet és a darknet struktúrákról és működésükről” című esemény a pandémia miatt elmaradt.

Személyes jelenléttel került Budapesten megrendezésre a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) - Belső Biztonsági Alap (BBA) projekt keretében „A terrorizmus-finanszírozás felderítésének, nyomozásának, büntetőeljárásának legjobb gyakorlatairól” szóló alapképzés, amelyen 3 magyar ügyész vett részt.

A „V4 országok igazságügyi képzése a cyberbűncselekmények, a korrupció és a pénzmosás témakörében” című 3 napos rendezvényen országonként 10 fő részesült az angol nyelvű képzésben (Magyarországról 5 ügyész, 5 bíró).

Az Országos Kriminológiai Intézet által vezetett projekt keretében a „Korrupciós kockázat, kockázatos korrupció? A csekély súlyú és nagy volumenű korrupció elhatárolási szempontjai” című, online megrendezett, nemzetköz-

zi esettanulmányokon alapuló, tapasztalattmegosztó képzésen 11 magyar ügyész vett részt.

A „New Methods to PRevent, Investigate and Mitigate COrruption and TAX Crimes in the EU (PROTAX)” című projekt keretében a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán online megrendezésre került költségvetési csalás elleni workshopon az ügyészség részéről 1 fő előadóként vett részt.

Az ügyészség hatáskörébe tartoznak az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokkal összefüggő ügyek.

Az OLAF-fal történő együttműködés specialitását az adja, hogy az OLAF az Európai Bizottság ellenőrző szerve – a közvéleményben kialakult képpel ellentétben nem nyomozó hatóság –, amely belső (szervezetten belüli) és külső vizsgálatokat folytat le az Európai Unió költségvetéséből származó pénzeszközök szabályszerű felhasználásának ellenőrzése érdekében. Ebből következően az OLAF vizsgálatainak nem célja, hogy bűncselekmények elkövetőit felelősségre vonja vagy büntetőeljárásban felhasználható bizonyítékokat szerezzen be. Amennyiben az OLAF a vizsgálata során bűncselekmény gyanúját észleli, annak kivizsgálása érdekében ajánlással fordulhat az érintett tagállam igazságügyi hatóságaihoz.

A 2021. évben az OLAF összesen két igazságügyi ajánlást tett az ügyészi szervezetnek, mindkét esetben az ajánlás és a vizsgálati eredményeket tartalmazó zárójelentés már folyamatban lévő nyomozásban került értékelésre. Egy esetben az OLAF az ügyészségnek továbbította az EU Regionális és Várospolitikai Főigazgatósága (DG REGIO) által készített bejelentést és az arról készített összefoglalót, amelyet az ügyészség bűncselekmény gyanújára utaló jelzésként értékelt, és a jelzés alapján előbb előkészítő eljárás, majd nyomozás került elrendelésre.

Az OLAF ajánlásai alapján indult ügyek közül a 2021. évben két esetben került sor vádemelésre és egy esetben a büntetőeljárás megszüntetésére. A korábban vádemeléssel zárult ügyek közül 2021-ben két büntetőeljárásban született elsőfokú marasztaló ítélet, ezek közül az egyik jogerőssé is vált.

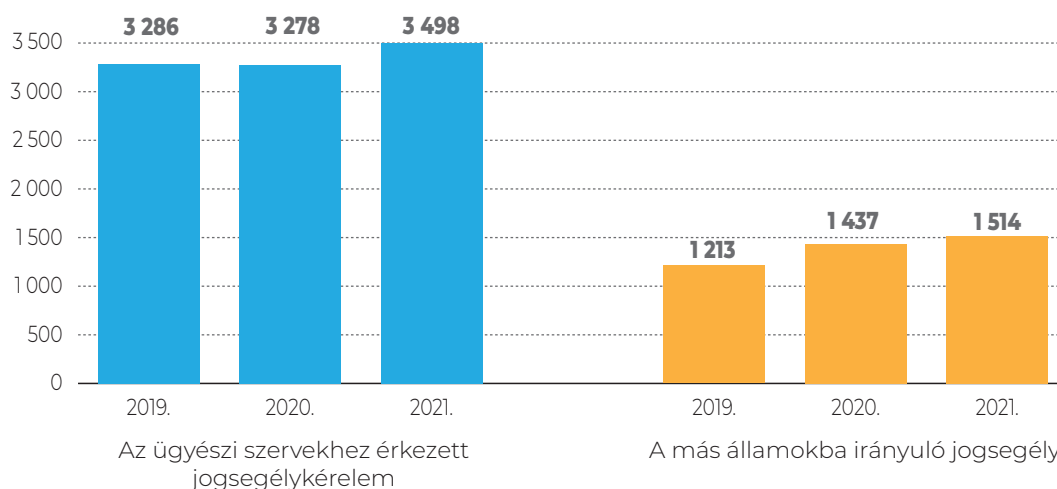
5.2. A jogsegélyügyek

A bűnügyi jogsegély

Az államhatárokon átnyúló szervezett bűnözés és egyéb kedvezőtlen globális jelenségek elleni küzdelem miatt az igazságügyi hatóságok, így az ügyészségek nemzetközi együttműködése az elmúlt évben is változatlanul intenzív volt. Ezt szemlélteti a következő ábra:

53. ábra

Az ügyészi szervekhez érkezett bűnügyi jogsegélykérelmek és a más államokba irányuló bűnügyi jogsegélyek száma a 2019–2021. években

A járványhelyzet ellenére az ügyészi szervekhez érkezett jogsegélykérelmek és a más államokba irányuló jogsegélyek száma is emelkedést mutatott.

Eljárási jogsegélyforgalom jellemzően vagyon elleni bűncselekmények, költségvetési csalás, pénzmosás, embercsempészség és emberkereskedelem miatt indított büntetőeljárásokban fordult elő.

Az Európai Unió tagállamaival folytatott együttműködés a legjellemzőbb a jogsegélyügyek intézése körében, amelynek alapja az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló, 2000. május 29-én kelt egyezmény és az egyezmény 2001. október 16-án kelt kiegészítő jegyzőkönyve kihirdetéséről szóló 2005. évi CXVI. törvény.

A gyakorlatban ugyanakkor a határozatok kölcsönös elismerésének elvén nyugvó európai uniós bűnügyi együttműködési eszközök bírnak a legnagyobb jelentőséggel. Ilyen együttműködési eszközök az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény által implementált európai elfogatóparancs és európai nyomozási határozat, illetve a befagyasztást és elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismeréséről szóló, 2018. november 14-i 2018/1805/EU parlamenti és tanácsi rendelet szerinti határozatok.

Az európai uniós jogsegélyforgalomban új szereplőnek tekinthető az Európai Ügyészség, amely 2021. június 1. napján kezdte meg működését. Már ezt megelőzően, 2021. április 6. napján a Legfőbb Ügyészség és az Európai Ügyészség együttműködéséről szóló munkamegállapodást kötött a büntetőügyekben folytatott operatív együttműködés és a stratégiai együttműködés

kereteinek rendezése érdekében. Az operatív együttműködés keretében 2021-ben az Európai Ügyészség három európai nyomozási határozatot küldött a Legfőbb Ügyészségnek.

A bűnügyi együttműködés terén 2021-ben az ügyészi szervek számára újszerű feladatot jelentett az Egyesült Királyságnak az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből 2020. december 31. napján történt kilépése. Az ezt megelőző egyéves, úgynevezett átmeneti időszak után a tárgyévben ügyészeink zavartalanul és eredményesen alkalmazták az egyrészről az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, másrészről Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága közötti Kereskedelmi és Együttműködési Megállapodás Bűnüldözési Együttműködés és Büntetőügyekben Folytatott Igazságügyi Együttműködésről szóló harmadik részének szabályait.

Az uniós együttműködési eszközökön kívül az Európa Tanács égisze alatt létrejött, a Strasbourgban, 1959. április 20-án kelt, a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló európai egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyvének kihirdetéséről szóló 1994. évi XIX. törvény, illetve a második kiegészítő jegyzőkönyvet kihirdető 2017. évi CLXXIII. törvény meghatározó jelentőségű a jogsegélyforgalomban.

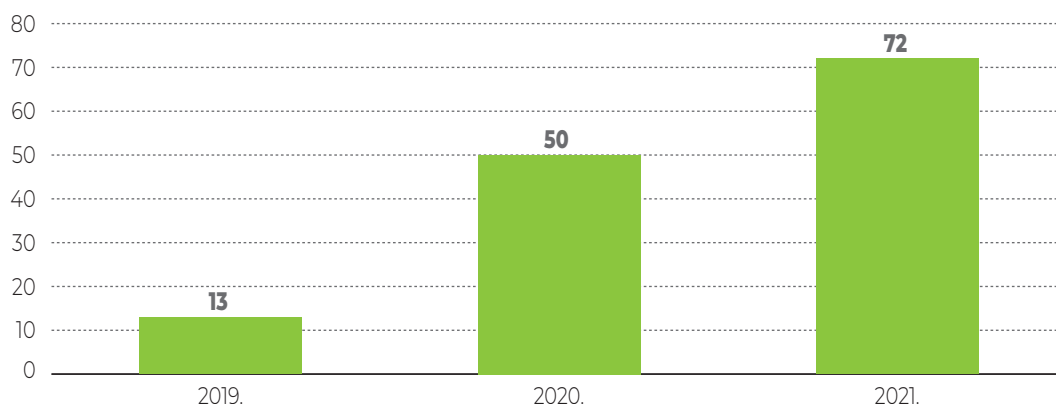
A nem európai uniós és nem Európa tanácsi tagállamokkal két- vagy többoldalú nemzetközi egyezmények keretében, illetve viszonyosság alapján folyik a büntetőügyekben való együttműködés.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy az Európai Unió és az Európa Tanács tagállamaival folytatott közvetlen igazságügyi együttműködés bevált, magyar részről minden esetben zökkenőmentesen folyik. A más államokkal fennálló jogsegélykapcsolatok szintén kiegyensúlyozottak.

A Legfőbb Ügyészség a bűnügyi jogsegélyforgalomban koordinációs és elvi irányítási tevékenysége mellett központi igazságügyi hatóságként jár el. Utóbbi feladatkörében a Legfőbb Ügyészség dönt a nem európai uniós és a strasbourgi egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyvét sem alkalmazó országokba történő jogsegélykérelmek továbbításáról, valamint fogadja a külföldi hatóságoktól hozzá címzett jogsegélykérelmeket. A Legfőbb Ügyészségnek a nem európai uniós bűnügyi jogsegélyforgalomban végzett tevékenységét a következő két ábra illusztrálja:

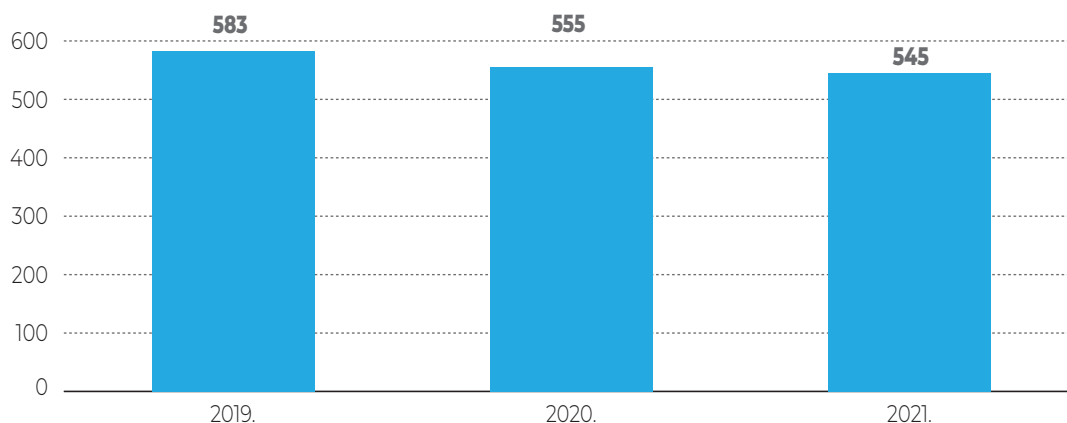
54. ábra

A Legfőbb Ügyészség által nem európai uniós államokba továbbított bűnügyi jogsegélykérelmek száma a 2019–2021. években

55. ábra

A Legfőbb Ügyészség által fogadott bűnügyi jogsegélykérelmek száma a 2019–2021. években

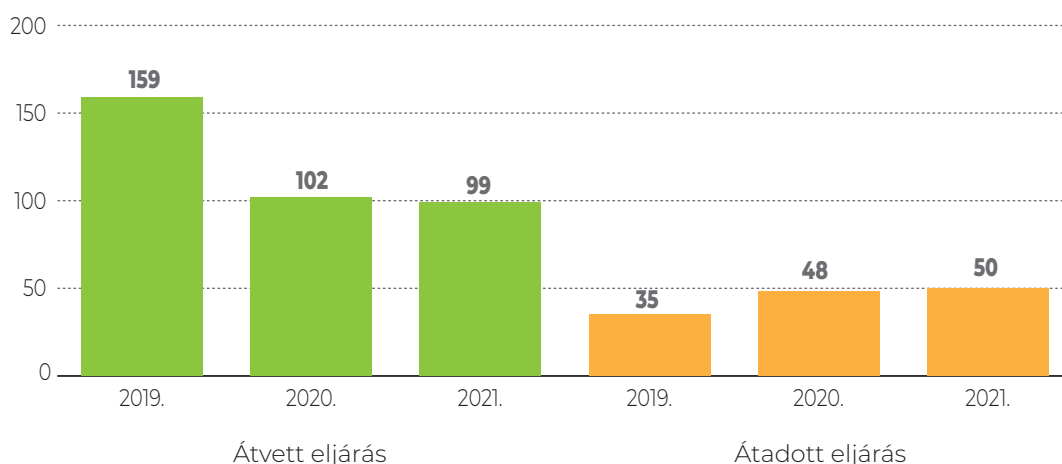

A Legfőbb Ügyészség által nem európai uniós államokba továbbított bűnügyi jogsegélykérelmek számának emelkedése azon tudatos törekvésünket mutatja, hogy a hazai büntetőeljárások sikere érdekében, jól megalapozott megkeresésekkel, együttműködésre bírjuk a jogsegélyforgalomban kevésbé aktív partnereinket is. A Legfőbb Ügyészség által fogadott bűnügyi jogsegélykérelmek száma a továbbított jogsegélykérelmekéhez képest egyenletesen magas, bár csökkenő tendenciát mutat. Ezt az magyarázza, hogy 2018. május 1. napjától ugyan lehetővé vált az igazságügyi hatóságok közötti közvetlen együttműködés Magyarország és az Európa Tanács tagállamai többségének viszonylatában is, de néhány érintett tagállam csak lassan tér át a közvetlen együttműködésre.

Az igazságügyi hatóságok nemzetközi együttműködésének a legfőbb ügyész hatáskörébe utalt területe a külföldi államban folyamatban lévő büntetőeljárás átvétele, illetve a hazai büntetőeljárás külföldi államnak történő átadása. Az átvett és átadott eljárások számának alakulását a következő ábra szemlélteti:

56. ábra

A külföldi hatóságoktól átvett és a külföldi hatóságoknak átadott büntetőeljárások száma a 2019–2021. években

Az átvett büntetőeljárások számának folyamatos csökkenése mögött a Legfőbb Ügyészség azon törekvése húzódik meg, hogy a vonatkozó törvényi rendelkezéssel összhangban csak azok a külföldi államban folyamatban lévő büntetőeljárások kerüljenek átvételre, amelyek esetében – különösen az elkövetés helyére, a terhelt tényleges tartózkodási helyére vagy a sértett érdekeire figyelemmel – célszerű, hogy azokat Magyarországon folytassák le. Ugyanezen törvényi célszerűségi szempontok alapján kerül sor a magyar büntetőeljárások más államok hatóságai részére történő felajánlására.

Nem magyar állampolgár által külföldön – többségében magyar állampolgár, illetve a magyar jog alapján létrejött jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező egyéb jogalany sérelmére – elkövetett bűncselekmény tárgyában Magyarországon tett feljelentés alapján 418 esetben (2020: 321, 2019: 550) döntött a legfőbb ügyész a büntetőeljárás megindításának kérdésében. Ebből 1 esetben (2020: 5, 2019: 14) elrendelte a hazai büntetőeljárás megindítását. A feljelentések száma a 2020. évi visszaesés után a tárgyévben ismét emelkedésnek indult, amely azzal magyarázható, hogy 2021-ben ismét többen utaztak külföldre, bár még nem annyian, mint a világjárvány előtt. Hazai büntetőeljárás megindításának hiányában a vonatkozó európai uniós szabályozásnak megfelelően az ügyészség továbbította a sértett feljelentését a joghatósággal rendelkező tagállamba, nem európai uniós tagállam esetében

pedig tájékoztatta a feljelentőt arról, hogy mely külföldi hatóságnál, milyen címen teheti meg a feljelentését.

A legfőbb ügyész a 2021. évben 9 ügyben (2020: 2, 2019: 2) tett feljelentést külföldi államnál olyan külföldi állampolgár által külföldön elkövetett bűncselekmény miatt, amelynek gyanúját hazai büntetőeljárásban beszerzett adatok támasztották alá.

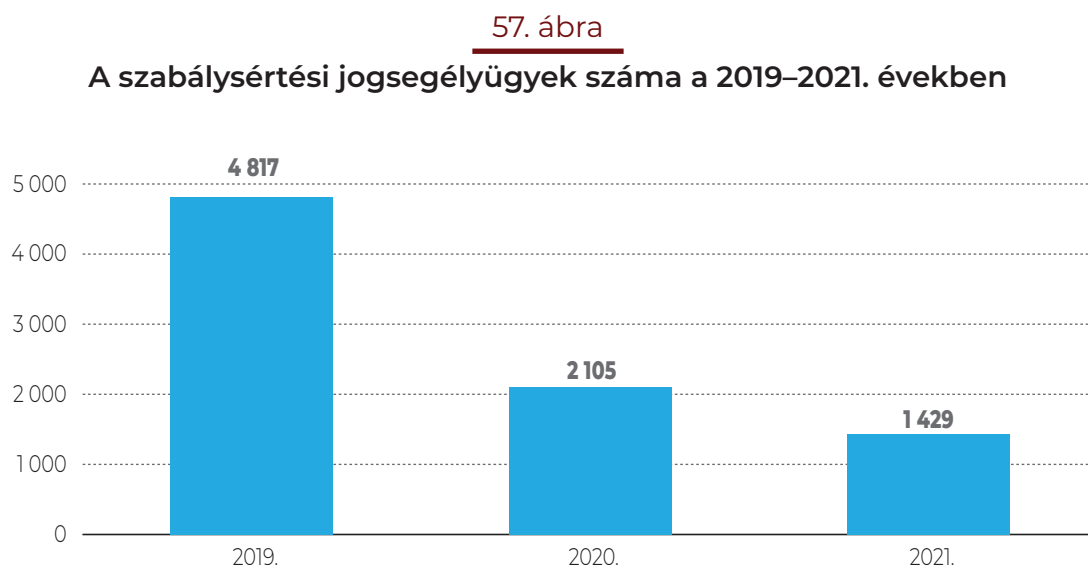
A bűncselekmények külföldi állampolgár elkövetőinek száma 2021-ben 5336 volt. Közülük a legtöbben román (1371), ukrán (835), szerb (532), szlovák (519), bolgár (148) és német (137) állampolgársággal rendelkeztek.

A bíróság 2021-ben 1100 külföldi állampolgár (2020: 457, 2019: 314) letartóztatását rendelte el. A letartóztatott személyek közül előfordult például román (270), szerb (187), ukrán (95), bolgár (52), moldovai (42) és török (34) állampolgárságú terhelt.

2021-ben a bűncselekmények külföldi állampolgárságú sértettjeinek száma 2132 volt. Külföldiek sérelmére továbbra is zömmel vagyon elleni bűncselekményeket követtek el Magyarországon.

A szabálysértési jogsegélyügyek

A szabálysértési jogsegélyügyekhez kapcsolódó ügyészi tevékenység alakulását a következő ábra szemlélteti:

A nemzetközi szabálysértési együttműködés alapvetően a külföldön elkövetett közlekedési szabályszegések okán válik szükségessé, így a világjárványhoz kapcsolódó utazási korlátozások miatt 2020-tól igen jelentős csökkenés

ment végbe a szabálysértési jogsegélyügyek érkezésében. A pandémia elhúzódnása a szomszédos országokba irányuló utazásokat is visszavetette, amelynek következtében 2021-ben a külföldi és a magyar hatóságok még kevesebb ügyben igényelték jogsegély nyújtását.

Az érkezett ügyek döntő többsége – 1389 ügy – az eddigi gyakorlattal egyezően külföldi hatósági megkeresés volt. A megkeresések mintegy 76%-a szabályszegést elkövető gépjármű üzembentartója nyilvántartási adatainak megszerzésére irányult. További 303 ügyben a megkereső hatóságok hivatalos irat – határozat vagy felhívás – magyarországi kézbesítéséhez kértek hatósági segítséget. Bizonyítási cselekmények belföldi foganatosítását 32 kérelem célozta, további 2 ügyben a külföldi hatóság előtt bűncselekmény miatt folyamatban levő, de Magyarországon szabálysértésnek minősülő cselekmény miatti eljárás lefolytatásának átvételét kérték.

A magyar hatóságok 2021-ben összesen 40 ügyben igényelték a külföldi hatóságok segítségét az előttük folyamatban lévő szabálysértési ügyekben, jellemzően benzinkúton történt lopások, csalások, továbbá anyagi kárral járó közúti balesetek felderítése körében, a járművet vezető személy kilétének megállapításához és eljárás alá vont személyként történő meghallgatásához. A szabálysértési jogsegélyre kijelölt központi hatóságként 12 országba továbbítottuk a rendőrségi jogsegélykérelmeket. Az együttműködést az ügyek nagyobb részében Németországtól és Romániától igényeltük, de több ügyben történt megkeresés Ausztria, Lengyelország, Bulgária és Szlovákia felé, valamint egy-egy kérelmet Csehország, Belgium, Olaszország, Szerbia, Ukrajna és Svájc irányába is továbbítottunk.

A szabálysértési jogsegély-ügyintézés alapvető feladata a nemzetközi jog által szabályozott együttműködés biztosítása, amelyhez vizsgálni kell a megkeresések befogadásának jogi feltételeit. A külföldi és a hazai előterjesztések mintegy 20%-a hiánypótlás kibocsátását igényelte, az ügyek egy jelentősebb hányada – a magyar megkeresések 25%-a, a külföldi kérelmek közel 23%-a – a jogsegély befogadásának megtagadásával zárult. Megtagadásra akkor kerül sor, ha a hiányok pótlására való felhívás eredménytelen marad, vagy a fennálló problémák kiküszöbölésére nincs lehetőség (pl. a külföldi megkereső hatóság nem jogosult a jogsegélykérelem előterjesztésére, a magyar hatóság a közeli elévülés beállta ellenére kezdeményezi a jogsegély kibocsátását).

5.3. Az Eurojust magyar nemzeti tag tevékenysége

Az Eurojust a tagállamok közötti büntető igazságügyi együttműködés Hágában működő szerve, amely a 2019. december 12-én hatályba lépett, az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynökségéről (Eurojust) és a 2002/187/IB tanácsi határozat felváltásáról és hatályon kívül helyezéséről

szóló, 2018. november 14-i 2018/1727/EU parlamenti és tanácsi rendelet (Eurojust rendelet) szerint az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége. Feladata, hogy előmozdítsa a határokon átváltozó súlyos, szervezeten elkövetett bűncselekmények elleni küzdelmet, az ügyészi és bírósági szakban lévő büntetőeljárások összehangolását, az igazságügyi együttműködésre irányuló megkeresések teljesítését. Döntéshozó szerve a tagállamok által kinevezett nemzeti tagokból álló Kollégium, amely tagjai sorából elnököt és alelnököket, továbbá az igazgatótanácsba tagokat választ. A nemzeti tagok és a testületek munkáját EU alkalmazottakból álló adminisztráció támogatja.

Magyarország 2004 óta tagja az Eurojustnak. Az Ütv. felhatalmazása alapján a részvétellel kapcsolatos feladatokat az ügyészség teljesíti. Az Eurojusttal és az Európai Igazságügyi Hálózattal (EJN) kapcsolatos ügyészi tevékenységet legfőbb ügyészi utasítás rögzíti. Magyarországot nemzeti tagként főosztályvezető-helyettes ügyész képviseli a szervezet székhelyén. A magyar nemzeti tag kiküldetése alatt kizárólag a magyar ügyészséggel áll szolgálati viszonyban. A magyar nemzeti tag operatív tevékenységét Hágában nemzeti szakértőként 6 havi váltásban kiküldött, ideiglenesen az EU adminisztratív állományába tartozó hazai ügyész (SNE) támogatja.

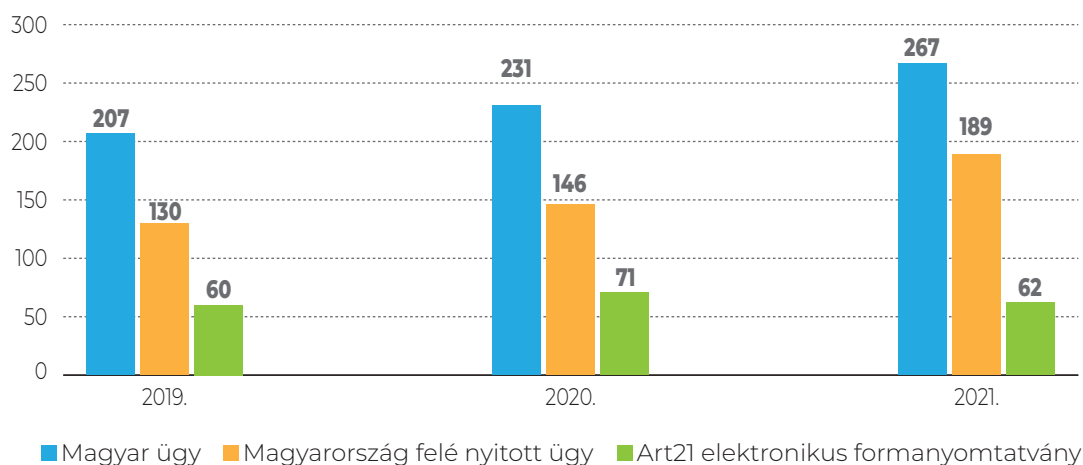
A nemzeti képviselőket és a 220 fős adminisztratív állományt magában foglaló Eurojust sikeresen alkalmazkodott a koronavírus-járvány miatt bevezetett nemzeti utazási korlátozásokhoz, és tovább bővítette szolgáltatásait és ügyforgalmát.

Az Eurojust 2021-ben a megelőző évhez képest 16%-kal több, összesen 10.105 (2020: 8.711) folyamatban lévő ügyben járt el, támogatva a 27 tagállam és 11 harmadik állam, az USA, Norvégia, Svájc, Ukrajna, Grúzia, Moldova, Szerbia, Észak-Macedónia, Montenegró, Albánia és az Egyesült Királyság összekötő ügyészei által beterjesztett igazságügyi megkereséseket. Ezen belül a Kollégium által regisztrált új igazságügyi megkeresések száma 4808 (2020: 4200) volt, ez egy év alatt 14,5%-os növekedést jelentett. A főbb bűncselekménytípusok a csalás (1453), a kábítószerrel visszaélés (869), a pénzmosás (648), a bűnszervezet (390), a számítástechnikai bűncselekmények (188), az illegális bevándorlás (170), az EU pénzügyi érdekei ellen elkövetett egyéb bűncselekmények (124), az emberkereskedelem (140), a vesztegetés (112), a terrorizmus (80), a környezetkárosítás (21) és egyes súlyos nemzetközi bűncselekmények (7) voltak.

A magyar nemzeti szekció a 2021. évben a tagállami arányokat messze meghaladó mértékben, az összes Eurojust ügy (10.105) 9%-ában, 907 új és áthúzódó ügyben járt el, amely ügyszám 20%-os növekedés a 2020-as adathoz (755) képest. Ezek között 496 hazai és 411 külföldi kezdeményezésű ügy volt.

58. ábra

A magyar nemzeti szekció által intézett ügyek és az elektronikus formanyomtatványon (Art21) érkezett jelentések száma a 2019–2021. években

A magas számban érkező hazai megkeresésekből 267 – az előző évhez képest 15,6%-kal több – magyar ügyet regisztrált az Eurojust Kollégiuma, a 4808 új ügy 5,6%-át. Ezzel Magyarország a 3. legtöbb ügyet nyitó tagállam, csak Németország (748) és Olaszország (516) előzi meg az Eurojust ezen aktivitási sorrendjében. A jelentős növekedés mögött az ügynökségre és más igazságügyi hálózatokra vonatkozó kedvező gyakorlati tapasztalatok országos elterjedése áll. Az Eurojusthoz küldött összesen 330 hazai megkeresés közül további 32 ideiglenesen vagy véglegesen az EJN ügyészségi, valamint igazságügyi minisztériumi és bírósági kontaktpontjaihoz került, akik ezen ügyekben hatékonyan intézkedtek.

A Magyarország közreműködését igénylő és hivatalosan is regisztrált 189 külföldi megkeresés (2020-ban 159 közreműködést igénylő megkeresésből 146 regisztrált ügy) 29,5%-kal volt több, mint az előző évben. Ezzel Magyarország a 12. helyet foglalja el a legtöbbet megkeresett tagállamok sorában.

A több tagállamot érintő súlyos és szervezeten elkövetett bűncselekmények, különösen a joghatósági összeütközések miatt koordinációt igénylő ügyekben összesen 62, az Eurojust rendelet 21. cikke szerint kötelező jelentés érkezett a hazai ügyészekről az Eurojusthoz. Magyarország ezzel továbbra is vezeti az uniós előírásból fakadó jelentési kötelezettség teljesítését.

A tárgyévben az Eurojust 457 (2020: 371) két- vagy többoldalú koordinációs értekezletet szervezett, 18 ilyen értekezleten hazai ügyészek és nyomozók is részt vettek. Az utazási korlátozások miatt ezekre videokonferencia keretében került sor. Ezen felül 5 alkalommal az eltervezett közös akciónapokat irányító koordinációs központokban is részt vettünk.

Az Eurojust egyik alapvető feladata, hogy támogassa a közös nyomozócsoportokat (JIT), elősegítse harmadik államok bevonását, pályázatok alapján fedezze az együttműködést és az egyes bűnügyi költségeket. Az Eurojust által támogatott 254 közös nyomozócsoportból 72 újonnan alakult, közülük 4 jött létre hazai részvétellel (a már korábban létrejött magyar részvétellel működő 13 mellett). A magyar részvételű közös nyomozócsoportok közül hat, összesen nyolc alkalommal 144.525 EUR pénzügyi támogatási keretet kapott az Eurojusttól.

Az Eurojust feladatai ellátása során közvetlenül együttműködik más uniós ügynökségekkel. A magyar nemzeti tag a hamisításokkal kapcsolatos ügyekben képviseli az Eurojustot az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO), az ezzel foglalkozó európai ügyészi hálózat (EIPPN) és az Europol elemzőcsoportjai előtt, illetve részt vesz az Eurojust több állandó kollégiumi munkacsoportja tevékenységében. A műveleti tevékenységhez kapcsolódó tapasztalatok megosztása érdekében a magyar nemzeti tag az Eurojust képviseletében több külföldi szakmai értekezleten előadások tartásával vett részt.

A hágai magyar nemzeti szekció az EJTN-nel együttműködve képzési lehetőséget is biztosít. 2021-ben egy ügyész és egy bíró volt ilyen 3, illetve 4 hónapos gyakorlaton Hágában.

6. Az ügyészség személyügyi helyzete

6.1. A személyügyi helyzet

Magyarország 2021. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2020. évi LXXVI. törvény módosította az Üjt.-t, amelynek alapján 2021. január 1-jétől az alügyész, az ügyészségi fogalmazó, valamint a tisztviselő, az írnok és a fizikai alkalmazott részére cafetériaajuttatás is biztosítható.

Az Üjt.-nek az egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi CLXV. törvénnyel hatályba lépett módosítása alapján az ügyészség éves költségvetésében biztosított előirányzatoktól függően a nyugállományú alügyész, ügyészségi fogalmazó, tisztviselő, írnok és fizikai alkalmazott részére szociális és temetési segély, az alügyész, ügyészségi fogalmazó, tisztviselő, írnok és fizikai alkalmazott közeli hozzátartozója, valamint a nyugállományú alügyész, ügyészségi fogalmazó, tisztviselő, írnok és fizikai alkalmazott közeli hozzátartozója részére temetési segély adható.

A 2021. évben a koronavírus-járványra figyelemmel a veszélyhelyzet ideje alatt a bírósági és ügyészségi szervezeti és jogállási törvények egyes rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról szóló 531/2020. (XI. 28.) Korm. rendelet alapján

az Üjt. egyes szabályait a kormányrendeletben írt eltérésekkel kellett alkalmazni.

2021. december 1-jével hatályba lépett a koronavírus elleni védőoltásnak az ügyészségi alkalmazottak által történő kötelező igénybevételeéről szóló 638/2021. (XI. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet). A jogszabály értelmében az az ügyészségi alkalmazott, aki a Rendelet hatálybalépése előtt nem vette fel a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltást (a továbbiakban: védőoltás), köteles volt – a mentesülés esetét kivéve – egydózisú oltóanyag esetén a védőoltást, kétdózisú oltóanyag esetén a védőoltás első dózisát 2022. január 15. napjáig, második dózisát az oltóorvos által meghatározott időpontban felvenni. Mentessült az oltás kötelező felvétele alól az az ügyészségi alkalmazott, akinek részére egészségügyi indokból ellenjavallt a védőoltás felvétele, és azt orvosi szakvélemény is alátámasztja. Amennyiben az ügyészségi alkalmazott a védőoltás felvételét nem igazolta, és a Rendelet szerinti orvosi szakvéleményt sem mutatta be, az ügyészségi alkalmazott részére a munkáltató fizetés nélküli szabadságot rendelhetett el. A jogszabály akként rendelkezett, hogy a munkáltató – az ügyészségi szolgálati jogviszonyra irányadó jogszabálytól eltérően – az ügyészségi alkalmazott jogviszonyát felmentéssel azonnali hatállyal megszüntetheti, ha a fizetés nélküli szabadság elrendelésétől számítva egy év eltelt, és az ügyészségi alkalmazott a védőoltás felvételét a munkáltató felé nem igazolta, és a mentesülését megalapozó orvosi szakvéleményt sem mutatott be. Ezen túlmenően 2021. december 15. napjától – a mentesülés kivételével – nem volt létrehozható ügyészségi szolgálati jogviszony azzal a személlyel, aki a védőoltást nem vette fel. A koronavírus-világjárvány elleni egyes védelmi intézkedések megszüntetéséről szóló 77/2022. (III. 4.) Korm. rendelet 2022. március 7. napjával a kötelező védőoltásra vonatkozó szabályokat hatályon kívül helyezte azzal, hogy 2022. április 1-jén megszűnik a Rendelet alapján elrendelt vagy alkalmazott fizetés nélküli szabadság.

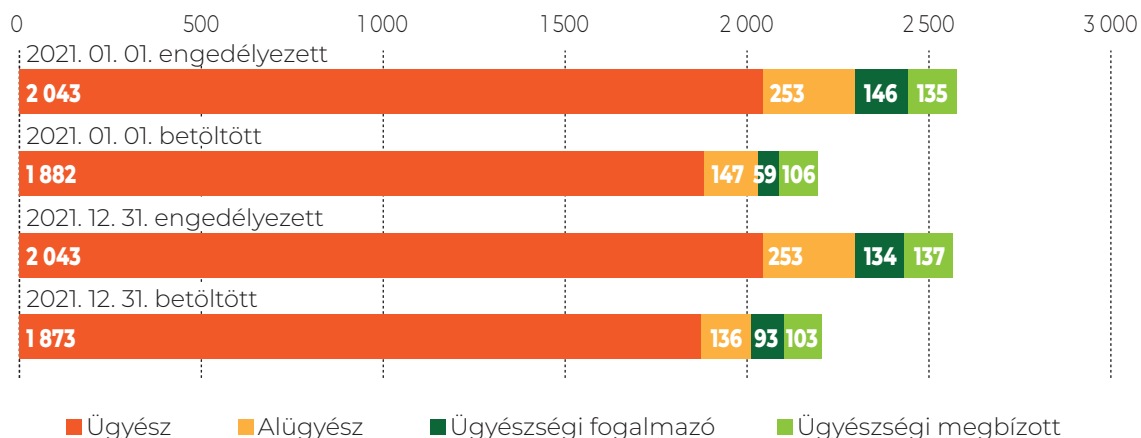
A személyügyi területet érintően az elmúlt évben három legfőbb ügyészi utasítás kiadására került sor, amelyek közül kettő a hatályos rendelkezéseket módosította. Az ügyészségi szervezeti létszámadatok hatékony és gyors kezelésének biztosítása érdekében hatályba lépett a Személyzeti Jelenléti Nyilvántartási Rendszer használatáról szóló utasítás. Az elektronikus alapú rendszerben tartjuk nyilván a szolgálati helyen vagy azon kívül munkát végző, illetve a szabadság, betegszabadság vagy táppénz miatt távollévő ügyészségi alkalmazottak számát. Az irányító intézkedések módosításai a szolgálati helyen kívüli munkavégzés engedélyezésének szabályait, valamint – az említett törvénymódosításhoz kapcsolódóan – a szociális és temetési segélyre vonatkozó rendelkezéseket érintették.

Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló 2020. évi XC. törvény 65. §-ának (2) bekezdése alapján az ügyészi illetményalap a 2021. évben 507.730 forint volt.

Az ügyészi szervezet legfőbb ügyész által megállapított (engedélyezett) álláshelyeinek száma 2021. január 1-jén 4764 volt, ami az év végére 4765,25-ra változott. Ezen belül az ügyészi, alügyészi, ügyészségi fogalmazói és ügyészségi megbízotti álláshelyek száma az elmúlt évben a következők szerint alakult:

59. ábra

Az engedélyezett és betöltött ügyészi, alügyészi, ügyészségi fogalmazói és ügyészségi megbízotti létszám alakulása a 2021. évben

Az engedélyezett ügyészi álláshelyekből a szervezeti egységek között felosztott ügyészi álláshelyek száma a 2021. január 1-jei állapothoz képest az év végéig minimálisan nőtt, 2014-ről 2016-ra. A központi tartalékban lévő, fel nem osztott ügyészi álláshelyek száma a 2021. év végén 27 volt.

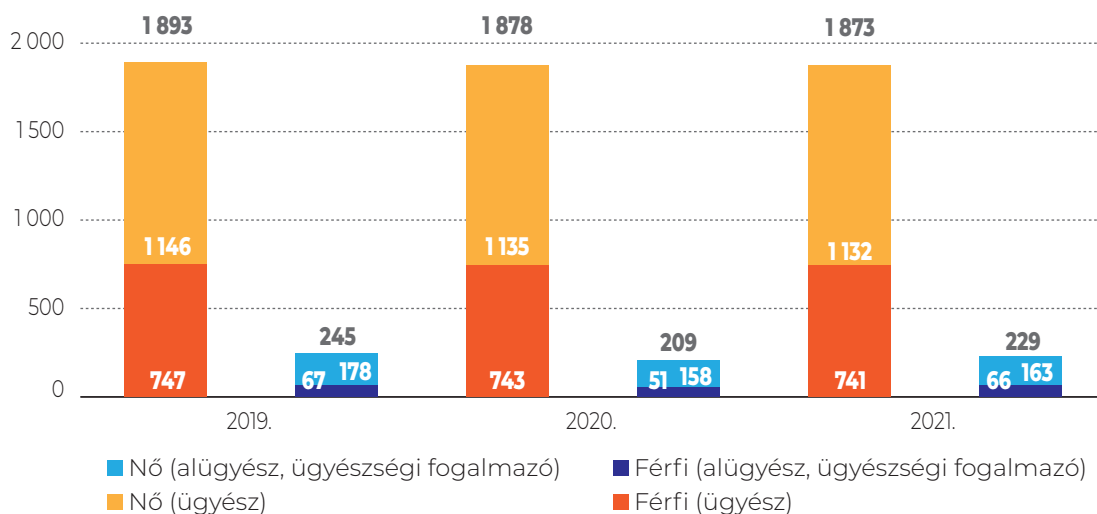
A szervezeti egységek között felosztott ügyészi álláshelyek közül a betöltetlenek száma a 2021. év végén 143 volt.

2021-ben az alügyészi álláshelyek száma 253 volt, míg az ügyészségi fogalmazói álláshelyek száma – 12 fogalmazói álláshely 10 tisztviselői álláshellyé történő átalakítása következtében – 146-ról 134-re csökkent.

Az ügyészek, alügyészek, ügyészségi fogalmazók számát és a nemek arányát a következő ábra mutatja:

60. ábra

Az ügyészek, alügyészek, ügyészségi fogalmazók számának és nemek szerinti arányának alakulása a 2019–2021. években

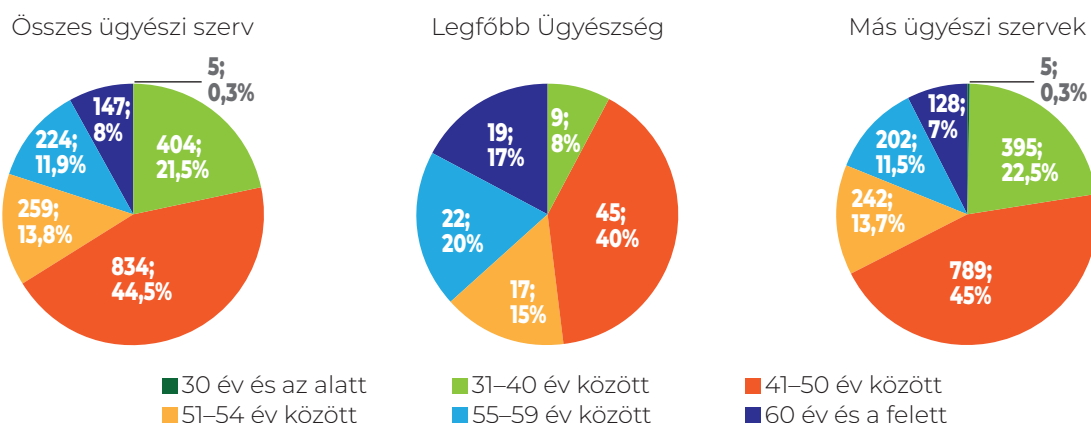

Az ügyészi szervezetben a nemek megoszlása – az előbbi ábrából láthatóan – továbbra sem kiegyenlített. A 2021. évben az ügyészi utánpótlást jelentő ügyészségi fogalmazók és alügyészek körében a nők aránya (71%) meghaladta az ügyészek körében megállapítható 60%-os arányt.

Az ügyészek életkori megoszlását a következő ábra mutatja:

61. ábra

Az ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2021. évben

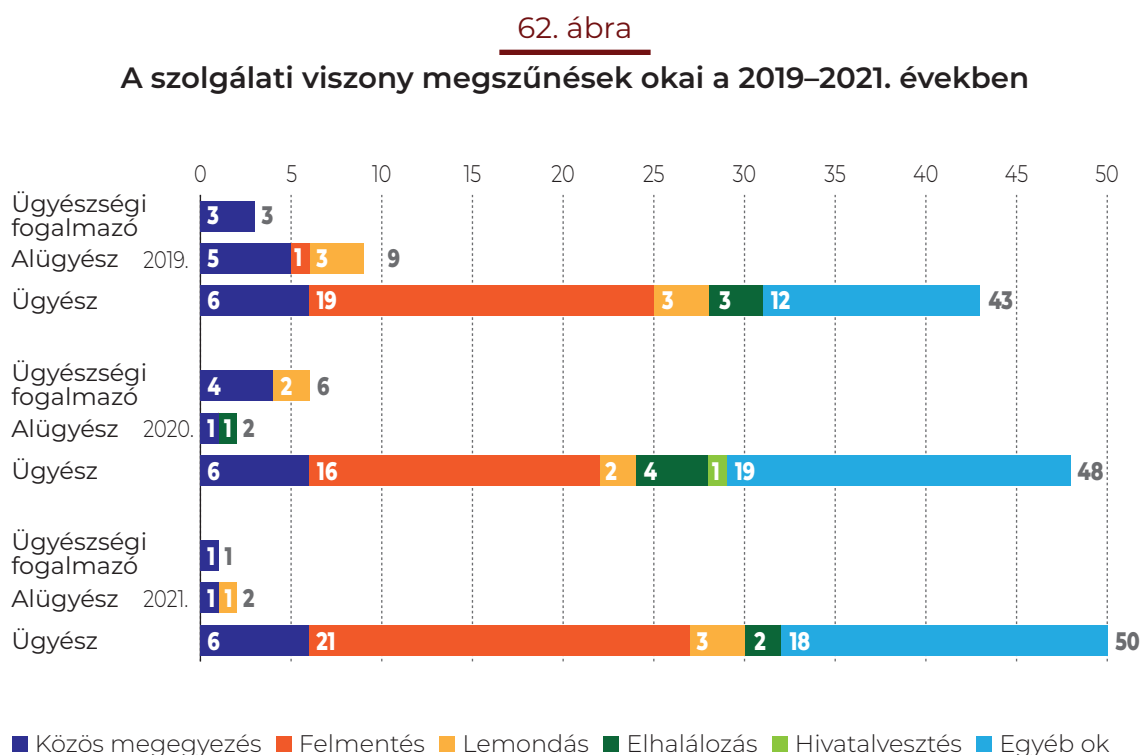
Az ügyészi állomány legjelentősebb része a 31 és 40 év, valamint a 41 és 50 év közötti korosztályból került ki, az ügyészek kétharmada e két korcsoportba tartozott. Ezen belül is a rendszerint komoly szakmai tapasztalattal rendelkező 41 és 50 év közötti korosztály tagjai teljesítették szolgálatot a leg-

nagyobb számban. A 60. életévüket betöltött ügyészek száma 147 volt, a következő 5 évben az ő nyugdíjazásuk várható.

2021-ben 69 ügyészi, 39 vezető állású ügyészi és 10 magasabb vezető állású ügyészi (összesen 118), továbbá 13 alügyészi és 82 ügyészségi fogalmazói állás-helyre írtunk ki pályázatot.

A 2021. évben 40 ügyészi, 24 alügyészi és 49 ügyészségi fogalmazói kinevezésre került sor (a 2020. évben 31 ügyészi, 7 alügyészi és 1 ügyészségi fogalmazói kinevezés történt).

A szolgálati viszony megszűnések a következők szerint alakultak:

Az ügyészek körében a szolgálati viszony megszűnések száma az elmúlt években kis mértékben növekedett. A 2021. évben az ügyészi szolgálati viszony megszűnések háromnegyedére az ügyész nyugdíjazása miatt került sor. A nyugdíjazás jogcíme 20 esetben nyugdíjjogosultság miatti felmentés, illetve 18 alkalommal a hivatásgyakorlás felső korhatárának elérése volt (az utóbbiak a fenti ábrán egyéb okként megjelölve láthatók). Ezen túlmenően 2021. január 1. és 2021. december 31. között közös megegyezéssel 6, egészségügyi alkalmatlanság miatti felmentéssel 1, lemondás miatt 3, elhalálozás miatt 2 ügyésznek szűnt meg a szolgálati viszonya. Az elmúlt három évben az ügyészi szervezetet elhagyó alügyészek és ügyészségi fogalmazók száma fokozatosan csökkent.

A fegyelmi eljárások száma a tárgyévben növekedést mutatott, 22 fegyelmi eljárás indult, ami azonban az ügyészi szervezet több mint 4300 fős létszámához viszonyítva nem tekinthető jelentősnek (a 2020. évben 14, a 2019. évben 13 eljárás indult). A kiszabott fegyelmi büntetések között változatlanul az enyhébb súlyúak dominálnak.

6.2. Az ügyészségi alkalmazottak képzése, továbbképzése

A tárgyév képzési eseményeit meghatározta, hogy a 2021. év az ügyészség fennállásának 150. jubileumi, ünnepi éve volt egy világjárvány közepén. A Kozma Sándor emlékére kiírt tudományos pályázatban külön témakör alatt 41 témát szerepeltettünk az ügyészség jubileumához és történetéhez kapcsolódóan. A XXXI. szakmai-tudományos konferenciát „Magyarország ügyészsége 1871–2021” címmel hirdettük meg, és az online megvalósításra tekintettel öt napig zajlott. A történelmi témájú előadásokat önálló jogtörténeti szekcióban tárgyalták.

A képzési és továbbképzési tervet az egészségvédelmi intézkedéseknek megfelelően több alkalommal módosítottuk. A belső képzéseket 2021-ben kizárólag online formában szerveztük meg. A 83 napot érintő képzéseken, továbbképzéseken közel 3030 fő vett részt. A résztvevők száma jóval meghaladta a korábbi évek képzési létszámát, míg a költségek a tizedét sem tették ki a személyes részvétellel szervezett képzések költségének.

A Magyar Ügyészképző Központban a tárgyévben az ügyészségi fogalmazókat 1 ötnapos, 1 négynapos, 3 háromnapos és 1 egynapos, az alügyészeket 1 négynapos online tanfolyamon képeztük. Az ügyészségi fogalmazók és alügyészek felkészítéséhez továbbra is hozzájárultak azok a tanfolyamok, szakmai rendezvények és pályázatok (Kozma Sándor Tudományos Pályázat), amelyek lehetőséget nyújtottak a részvételre.

Az ügyészek 19, a tisztviselők és írnokok 5 központi tanfolyamon, tanfolyamsorozaton vehettek részt. A magasabb vezető állású ügyészek továbbképzése a főügyészek, valamint a büntetőjogi és a közjogi szakágat irányító főügyész helyettesek tanácskozásán valósult meg. Egy- és kétnapos központi tanfolyamokon és gyakorlati képzéseken vettek részt többek között a nyomozó ügyészek, a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi szakterület ügyészei, a büntetőbírói csoportvezető és beosztott ügyészek, az elsőfokú vádképviselői tevékenységet folytató ügyészek, a közérdekvédelmi szakterület ügyészei, a közlekedési ügyészek, az informatikai területet irányító ügyészek, valamint a sajtószóvivők.

Az emberkereskedelem elleni küzdelem, a megbízhatósági vizsgálatokkal kapcsolatos ügyészi feladatok, valamint a nemzetközi jogsegély-ügyintézés

támogatására továbbképzéseket tartottunk. A számítógépes bűnözéssel foglalkozó ügyészi hálózatban a főügyészségenként kijelölt ügyészek kétnapos, az informatikus tagok egynapos képzést kaptak.

A Belügyminisztérium, Belső Biztonsági Alap támogatásával valósítottunk meg – a BBA-5.3.3/10-2019-00007 számú projekt keretében – 2 háromnapos továbbképzést „A súlyos és szervezett bűnözés elleni küzdelem a költségvetést károsító bűncselekmények és a pénzmosás kapcsán, különös tekintettel a vagyonvisszaszerzésre”, továbbá „A terrorizmus, a pénzmosás és a cybercrime elleni küzdelem elméleti kérdései és gyakorlati tapasztalatai” címmel. A továbbképzéseken ügyészek mellett bírák is részt vettek.

A nem ügyészi állományon belül egynapos tanfolyamot tartottunk a területi informatikusoknak, a statisztikusoknak, a gazdasági vezetőknek, továbbá a legfőbb ügyészségi vezető állású tisztviselőknek. Képeztük ezen felül a munka- és tűzvédelmi megbízottakat és a munkavédelmi képviselőket.

A szervezet anyagi lehetőségeihez mérten továbbra is támogattuk a posztgraduális tanulmányokat és a szakmai idegen nyelvi képzést. Új tanulmányi szerződésben 14 ügyészségi alkalmazott, köztük 13 ügyész és 1 tisztviselő vállalt kötelezettséget tanulmányok folytatására.

Hazai és nemzetközi szervezetek megkeresésére 7 esetben szolgáltatunk adatot az ügyészség továbbképzési tevékenységét érintően. 58 alkalommal kértek fel ügyészt előadás tartására, amelyből 33 előadás online zajlott. 60 esetben hívtak meg ügyészségi alkalmazottat társszervek és külső szervek rendezvényein való részvételre, amelyből 37 személyes részvétel volt. A társszervek felkért előadói a videokonferencia-rendszerhez csatlakozva tartották meg előadásukat.

7. Az ügyészség kommunikációs tevékenysége

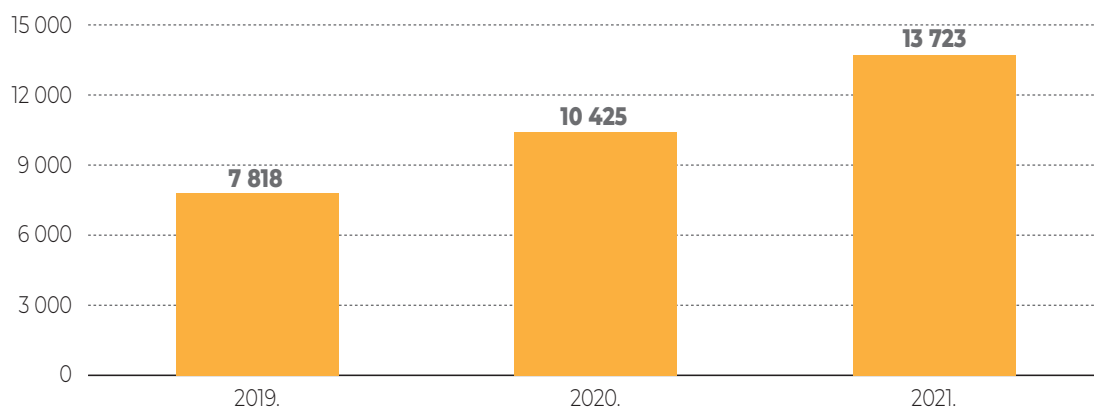
Az ügyészségi kommunikáció – az előző év tendenciáját folytatva – 2021-ben is kiemelkedően teljesített.

A sajtómunka 2020-ban elkezdett átfogó megújítása tavaly januárban az angol nyelvű honlap, illetve Twitter oldal elindulásával teljesedett ki.

A szervezeti egységek részéről tavaly összesen 13.723 nyilatkozat, interjú, közlemény, illetve proaktív tájékoztatás született, ami 31,6%-os növekedés az előző évhez képest. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a múlt évben az ügyészség kommunikációs tevékenysége kimagasló eredményt ért el, mivel ez az adat a valaha mért legjobb szóvivői aktivitást tükrözi.

63. ábra

**A szervezeti egységek sajtóközleményeinek és nyilatkozatainak száma
a 2019–2021. években**

A Legfőbb Ügyészség a sajtómunka súlyozott értékelését 2020 szeptemberében azért vezette be, hogy a valós munkatehernek megfelelően lehessen kimutatni e tevékenységet.

A 2020. évhez képest valamennyi szervezeti egység tovább növelte a sajtóaktivitását. A legnagyobb mértékű sajtómunkát – immár évek óta, így 2021-ben is – a Fővárosi Főügyészség végezte, majd a Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség, illetve a Központi Nyomozó Főügyészség következik. A súlyozási adatokat tekintve is ugyanez a sorrend.

Tavaly a Legfőbb Ügyészség számos olyan jogi ismeretterjesztő videósorozatot forgatott, amelynek célja a gyakorlatban leggyakrabban előforduló jogintézmények, kifejezések közérthető magyarázata, az ügyészség, az ügyészi munka és az ügyészi feladatok sokrétű bemutatása volt.

Több videó készült az emberkereskedelem témakörében, bemutatkozott az Eurojust, míg a „Folyékonyan jogászul” című sorozatunkkal a gyakorlatban leggyakrabban előforduló jogintézmények, kifejezések közérthető magyarázatára törekedtünk.

Folytatódtak a szervezeti egységeket bemutató imázsfilmek, készült videó a környezetet érintő bűncselekményekről, az illegális állatkereskedelemről, valamint a kapcsolati erőszakról.

2021-ben kiemelt feladat volt az ügyészség fennállásának 150 éves évfordulójához kapcsolódó jubileumi év eseményeinek a bemutatása. Ennek keretében az ügyészség közösségi médiafelületein, illetve a honlapon az online ünnepségen és a nemzetközi konferencián elhangzott beszédeket, az ünne-

pi kötetet, a virtuális kiállítást, az emlékérmék gyártását és a Kozma Sándor Tudományos Pályázat díjazottjait lehetett megtekinteni.

Az ügyészség honlapján 2021-ben az oldal letöltések száma meghaladta a 11 milliót. Március 1-jén a weblap „Az ügyészségről” menüpontja „Ügyészség 150” és „Jogi egypercesek” almappákkal egészült ki. Az „Ügyészség 150” almappa a szervezetünk előzményeit, a híres ügyészeket, a nagy visszhangot keltett bűnügyeket és a modern ügyészséget bemutató posztsorozatot jelenítette meg. A „Jogi egypercesek” ismeretterjesztő rovat, amely egy-egy ügyességgel kapcsolatos kérdésre ad rövid, grafikai elemekkel színesített választ.

A múlt évben az ügyészség Facebook oldalán a követők száma meghaladta az ötezret, illetve az oldal 586.891 elérést produkált. A legnézettebb – egy büntetőfékezési ügy kapcsán közzétett – felvételt 459.000-en látták, de három bűnügyi hírhez kötődő bejegyzés megtekintése is meghaladta a hetvenezret. Ezen a platformon rendkívül népszerűek voltak a – nem sajtóközlemény kapcsán publikált – saját készítésű, edukációs kisfilmek, amelyek a kapcsolati erőszak, a környezetet érintő bűncselekmények és a megbízhatósági vizsgálat kérdéskörét járták körül. Az oldalon a szervezeti egységek közreműködésével számos, nem bűnügyi témát is feldolgoztunk.

A YouTube csatornánk tavaly 3 millió megtekintést ért el. Ezen a platformon 222 videót tettünk közzé. Ezek túlnyomó része sajtóközleményekhez kapcsolódott, ugyanakkor 50 saját készítésű film volt. Bűnügyi hírhez kötődően 5 olyan felvételt is publikáltunk, ami százezer feletti megtekintést produkált.

A Legfőbb Ügyészségnek a szervezeti egységek előzetes heti riportálást küldtek az összehangolt kommunikáció irányítása érdekében. A heti összesített sajtójelentések, valamint a riportok elemzésével és visszacsatolásával, súlyozásos táblázat készítésével, leiratokkal, eseti állásfoglalásokkal koordináltuk a sajtós tevékenységet.

A szervezeti egységek közreműködésével – a közleményekhez kapcsolódóan és oktatási célból – az előző évekhez képest lényegesen több fotó- és videóanyagot publikáltunk.

A színvonalas írásbeli és szóbeli kommunikáció mellett a szóvivők nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy megfeleljenek a közérthetőség követelményeknek.

Az ügyészségi kommunikátorok továbbra is stabil, jól működő munkakapcsolatot ápolnak a társszervek sajtómunkatársaival, valamint a médiával. Ez utóbbit támasztja alá, hogy szinte nincs olyan hír- vagy bűnügyi magazin-műsor, ahol ne nyilatkozna ügyészségi szóvivő.

8. Az ügyészségi informatikai és statisztikai tevékenység

8.1. Az ügyészségi informatika

A 2021. évben is folytatódó járványhelyzetben felértékelődött a folyamatos, gyors és megbízható információcsere, az informatikai támogatás meghatározó jelentőségű volt az ügyészségi munkafolyamatokban. A végrehajtott informatikai fejlesztéseknek köszönhetően az ügyészek mindegyike hordozható számítógéppel rendelkezik, így a tárgyalóteremben, külső helyszíneken vagy akár otthonukból is elérhetik az ügyészségi informatikai hálózatot és annak szolgáltatásait. Munkaállomásként olyan eszközöket biztosítunk, amelyek az ügyészségi irodai munkavégzést a meglévő monitorok és egyéb perifériák használatával, míg az irodán kívüli tevékenységet – megfelelő biztonsági intézkedések mellett – mobilitásukkal támogatják. Kibővítettük az Ügyészségi Videokonferencia Rendszert (ÜVKR), amely még eredményesebben szolgálja ki az ügyészség belső és társszervi egyeztetéseit, a telekommunikációs eszközök útján végrehajtott eljárási cselekményeket, valamint teszi hatékonyabbá az online ügyészségi képzéseket.

Az ügyészség országos, minden telephelyet érintő távadatátviteli hálózatot működtet. Az ehhez szükséges integrált adat- és központi internetszolgáltatásokat a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. biztosítja, az adatvédelmi és biztonsági szempontból lényeges hálózati eszközök tulajdon- és üzemeltetési jogával az ügyészség rendelkezik. Az elektronikus ügyintézés és a belső informatikai szolgáltatások megfelelő színvonala, illetve a társszervekkel történő zavartalan elektronikus kommunikáció érdekében folyamatosan fejlesztjük e hálózatot. A 2021-ben elvégzett vizsgálatok és előkészítő munka eredményeként megkezdtuk a járási szerverek konszolidációját.

2021-ben a Legfőbb Ügyészség és a Belügyminisztérium előkészítette a nem a Kormány irányítása vagy felügyelete alá tartozó költségvetési szervek részére nyújtott központosított infokommunikációs közszolgáltatások igénybevételeinek szabályairól szóló 41/2019. (XI. 19.) BM rendelet alapján kötendő megállapodást.

Az ügyészség 2021-ben is biztosította az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvényben meghatározott 4. biztonsági szint fenntartását.

Az ügyészségi informatikai szolgáltatások kiterjednek az internet elérésére, a gyors információátadást biztosító elektronikus levelezésre, az ügyészségi munkát támogató – ügyészségi, illetve külső fejlesztésű – adatbázisok, nyilvántartások lekérdezésére. Az ügyészségi alkalmazottak jogosultságaiknak

megfelelően érik el az e-hálózatot, amely folyamatosan biztosítja a munkájukhoz szükséges alkalmazások, adatok online elérését.

Az ügyészségi szervezeti stratégia kiemelten kezeli az ügyészségnek a jogszabályok által előírt, számítástechnikán alapuló adatáramlásba történő teljes körű bekapcsolását, az adminisztrációs munkateher csökkentését, az ügyészség munkáját támogató nyilvántartások minél szélesebb körű elérhetőségének biztosítását.

2021-ben minden ügyészségi szervezeti egységnél lehetőség volt a Belügy-minisztérium, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, az Igazságügyi Minisztérium, az Országos Rendőr-főkapitányság, valamint az IdomSoft Informatikai Zrt. által üzemeltetett nyilvántartási rendszerekből történő lekérdezésre, a büntetőeljárás során készült, a Központi Médiatárban tárolt felvételek kezelésére, a Központi Bűnjelnyilvántartó Rendszer, az ePostakönyv használatára, illetve a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) elérésére.

A beszámolási időszak végére 1675 ügyészségi alkalmazott rendelkezett olyan biztonságos aláíró eszközzel, amelyre telepített tanúsítványok – a felhasználó jogosultságainak megfelelően – biztosítják a minősített elektronikus aláírás létrehozásán túl a cég-, valamint az ingatlan-nyilvántartáshoz, illetve a Magyar Telekom Zrt. Hatósági Adatszolgáltató Rendszeréhez való elektronikus hozzáférést is.

Az Elektronikus Ügyintézési Rendszer (eÜR) használatával az ügyészségen folyamatosan biztosított az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (E-ügyintézési tv.), az eljárási törvények és más vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek megfelelő elektronikus ügyintézés és az együttműködő szervekkel való elektronikus kapcsolattartás.

2021-ben az ügyészség – az eÜR útján – az előző évhez képest 7,3%-kal több érdemi küldeményt (iratcsomagot) fogadott (2021: 1.749.942, 2020: 1.630.885, 2019: 1.538.415), illetve 10,3%-kal több iratcsomagot küldött (2021: 1.167.978, 2020: 1.058.493, 2019: 998.413) a társhatóságokhoz.

2021-ben az ügyészség megkezdte a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által, az érintett szervek közreműködésével kiépített, a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok nyilvántartására szolgáló Központi Bűnjelnyilvántartó Rendszer (KBR) használatát. Ezzel kapcsolatban kiadásra került a Központi Bűnjelnyilvántartó Rendszer használatáról szóló 3/2021. (I. 28.) LÜ utasítás. A Legfőbb Ügyészség aktívan részt vesz a rendszer továbbfejlesztését végző munkacsoport tevékenységében.

2021-ben a Legfőbb Ügyészség folytatta az Igazságügyi Minisztériummal konzorciumban benyújtott pályázata keretében a Belső Biztonsági Alapból biztosított forrásból, az európai e-CODEX informatikai alapjaira épülő, az európai nyomozási határozatok és a kölcsönös bűnügyi jogsegélykérelmek küldésére és fogadására alkalmas e-Evidence rendszer hazai kiépítésére irányuló projekt megvalósítását.

A Legfőbb Ügyészség 2021-ben is állandó kapcsolatot tartott a Nemzeti Szakértői és Kutató Központtal az Állóképes Arckép Azonosító Rendszert érintően, a Bűnügyi Nyilvántartó Hatósággal az elektronikus adatszolgáltatás továbbfejlesztése érdekében, valamint szintén a Belügyminisztériummal az EES-ETIAS szakértői munkacsoport keretein belül.

Az Országos Rendőr-főkapitánysággal kötött együttműködési megállapodás alapján 2021-ben is biztosított volt a rendőrségi távmeghallgató eszközök – szükség szerinti – ügyészségi használata.

A Legfőbb Ügyészség és az Országos Bírósági Hivatal által az ügyészség és a bíróság informatikai fejlesztéseinek összehangolása érdekében létrehozott közös informatikai munkacsoport – a két szervezet közös, illetve egymásra tekintettel ellátandó feladataira figyelemmel – a 2021. évben is folyamatos egyeztető fórumként működött. Ez jelentősen megkönnyítette a járványügyi helyzet okozta kihívások közös kezelését. A két szerv vezetője által megkötött együttműködési megállapodás alapján 2021-ben az ügyészség megkezdte a bírósági iratokhoz történő online hozzáférést biztosító informatikai rendszer („e-Akta”) használatát. Ezzel kapcsolatban kiadásra került az Országos Bírósági Hivatal Ügyfél Irathozzáférési Rendszeréhez történő ügyészségi hozzáférésről szóló 6/2021. (IV. 23.) LÜ utasítás.

A Legfőbb Ügyészség a büntetőeljárással érintett terheltek adatait tartalmazó – az ügyészségi ügyviteli adatok feldolgozásával létrehozott – adatbázis analizálására és az összefüggések felderítésére alkalmas rendszert működtet. Ennek kiemelkedő fontosságát mutatja, hogy felhasználásával a 2021. évben összesen 250.808 adatkérés nyomán szolgáltatott adatot, amelyek 66%-a törvényi felhatalmazással rendelkező katonai és polgári nemzetbiztonsági szolgálatoktól érkezett. Az ügyészség elektronikus lekérdezési lehetőséget is biztosít e rendszerhez, így a jogosultak mind gyorsabban érhetik el az adatokat.

Az ügyészség elektronikus úton tájékoztatja a Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központot a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvényben meghatározott adatokról, együttműködik a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat eSzolgálati Jegy Rendszer informatikai projektjével.

Az ügyészség 2021-ben is kiemelt résztvevője volt a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltár elektronikus levéltár projektjének, a büntetőjogi szakág ügyviteli adatait feldolgozó rendszerből folyamatosan adatcsomagokat adtunk át.

A Legfőbb Ügyészség folyamatos kapcsolatot tart a Kormányzati Eseménykezelő Központtal (GovCERT). A Központ 2021. évi jelzései alapján elvégeztük a szükséges vizsgálatokat és intézkedéseket, az ügyészségi adatvagyon egy esetben sem sérült.

Az ügyészség biztosítja az elektronikus ügyintézésrel összefüggő adatok biztonságát szolgáló Kormányzati Adattrezzorról szóló 466/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet előírásainak végrehajtását.

A jogszabályi és szervezeti változásokat követve naprakészen tartottuk a saját fejlesztésű ügyviteli, nyilvántartó és statisztikai rendszereinket. Folytatuk az ügyészi szervezet teljes irat- és ügykezelési tevékenységét kiszolgáló integrált irat- és dokumentumkezelő rendszer fejlesztését, amelynek iratkezelési tanúsítása 2021-ben eredményesen lezárult, a szoftver megfelel a közfeladatot ellátó szerveknél alkalmazható iratkezelési szoftverekkel szemben támasztott követelményekről szóló 3/2018. (II. 21.) BM rendelet előírásainak. 2021-ben megkezdtuk az ügyészségi nyomozás informatikai támogatásának bővítését célzó kiemelt projektet.

A koronavírus okozta járványhelyzetben az ügyészségi alkalmazottak egészségének védelme érdekében bevezetett intézkedések kapcsán 2021-ben a Legfőbb Ügyészség új informatikai rendszert fejlesztett és vezetett be, ennek kapcsán kiadásra került a Személyzeti Jelenléti Nyilvántartási Rendszer használatáról szóló 5/2021. (IV. 9.) LÜ utasítás.

Nemzetközi együttműködésünkkel összefüggésben kiemelendő az Eurojust határozat végrehajtásával kapcsolatos informatikai részvétel. Az ügyészség által kialakított rendszer 2021-ben is biztosította a nemzeti kapcsolatot az Eurojust belső ügyviteli rendszeréhez.

Az ügyészség 2021-ben is teljesítette a közérdekű adatok elektronikus szolgáltatásának törvényes kötelezettségét. Az információszabadság témakörében előírtakon túl megjelentettük a tapasztalatok szerint leginkább közérdeklődésre számot tartó tájékoztatásokat, statisztikai adatokat, illetve a hirdetményi kézbesítéseket.

8.2. Az ügyészségi statisztika

Az ügyészségi statisztikai tevékenységet 2021-ben sem érintette érdemben a koronavírus-járvány által előidézett helyzet. A rendelkezésre álló humán és egyéb erőforrások elegendőnek bizonyultak a feladatok ellátásához. Az adatrögzítést, az adatgyűjtések szervezési és tervezési feladatait tovább optimalizáltuk a változó körülményekhez, a társszervekkel való egyeztetésekre és a képzésekre online környezetben került sor.

Az ügyészség a hivatalos statisztikai tevékenységét a Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjaként, a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény rendelkezései alapján látja el. Az adatfelvételek működtetésével, az azokból származó adatok közzétételével az ügyészség a bűnözésről, a büntetőbíróság előtti ügyészségi tevékenységről, illetve az ügyészségi tevékenységgel összefüggő büntetőjogi és közjogi szakágat érintő ügyviteli adatokról ad valóság-hű, tárgyilagos képet. Az ügyészség statisztikai adatgyűjtései részét képezik a Kormány országos statisztikai adatfelvételi programjának (OSAP). Ezek felsorolását az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program kötelező adatszolgáltatásairól szóló 388/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet 9. melléklete tartalmazza.

A tárgyidőszakban hatályba lépett az ügyészség statisztikai tevékenységéről szóló 10/2021. (IX. 17.) LÜ utasítás, amely az ügyészség OSAP-ban meghatározott statisztikai adatfelvételei vonatkozásában részletesen meghatározza egyrészt a statisztikák iránti igények megismerésének, az adatok előállítási folyamatának és az azt támogató eszközöknek a megtervezését, szervezését, fejlesztését, az adatforrások használatát, valamint a hivatalos statisztikai célból kezelt adatok előkészítését, másrészt az adatok nyilvánosságra hozatalának folyamatát mind a statisztikai kiadványokban történő közlés, mind pedig a statisztikai adatkérések teljesítése vonatkozásában.

Az ügyészség a hivatalos statisztika előállításában és fejlesztésében is tevékeny szerepet vállal. A Legfőbb Ügyészség képviselője a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület tagja, az ügyészség delegáltjai részt vesznek a testület tematikus munkabizottságainak munkájában.

A Legfőbb Ügyészség és a Belügyminisztérium közös adatgyűjtése az egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika (ENyÜBS), amelyben az ügyészség adatgazdaként és adatszolgáltatóként is részt vesz. Az ENyÜBS adatgazdái és adatszolgáltatói által delegált tagok részvételével működik a Bűnügyi Statisztikai Munkacsoport, amelynek feladata az ENyÜBS működtetése érdekében szükséges koordináció, valamint az adatgazdák szükséges döntéseinek előkészítése. A munkacsoport munkáját az Előkészítő Munkacsoport segíti, amelynek vezetését a Legfőbb Ügyészség alkalmazottja látja el. A munkacsoportok működését az egységes nyomozó hatósági

és ügyészségi bűnügyi statisztika koordinációját végző Bűnügyi Statisztikai Munkacsoport és az Előkészítő Munkacsoport működéséről szóló 5/2019. (III. 8.) BM-PM-LÜ együttes utasítás szabályozza.

2021-ben is több alkalommal végeztünk szervezett, ütemezett adatellenőrzéseket és adatjavításokat a statisztikai adatállományok minőségének javítása céljából.

Az ügyészség által kezelt vagy előállított statisztikai adatokhoz való hozzáférés egyrészt a Legfőbb Ügyészség által szerkesztett és közzétett – döntően elektronikus – kiadványokban található adatok felhasználásával valósult meg. Az ügyészségi statisztikai kiadványok a bűnözés, a vádképviselet, illetve az ügyészségi tevékenység tematikus adatait jelenítik meg magyar és angol nyelven. Másrészt 2021-ben a Legfőbb Ügyészség 105 esetben szolgáltatott adatot, illetve válaszolt szervezeten kívülről érkező eseti megkeresésekre, statisztikai adatkérésekre (2020: 104, 2019: 116). Ezek zöme társszervek részére történt, továbbá jelentős volt a tudományos kutatásokhoz, a nemzetközi szervezetek, valamint a sajtó, a média részére történt adatközlések aránya is.

2021-ben fejeződött be a Bűnözés és Büntető Igazságszolgáltatás Európai Adattára 6. kiadásának projektje, amelyben a magyarországi adatok összeállítását a Legfőbb Ügyészség koordinálta, továbbított tagállami információkat a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, valamint a büntetés-végrehajtás tevékenységére vonatkozóan.

A Legfőbb Ügyészség közreműködött az International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS) nómenklatúra magyar nyelvű átültetésének, a bűncselekmények nemzetközi statisztikai célú osztályozási rendszerre (BNSOR) aktuális felülvizsgálatában.

9. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei

A fejezetnél a működéshez szükséges források a 2021. évben is rendelkezésre álltak. Jelentős hangsúlyt kapott a gazdálkodásban a napi működés biztosítása, kiemelt figyelmet fordítva az informatikai eszközellátottság bővítésére, a birtokba vett új épületek területi növekedésével, modern infrastruktúrájával együtt járó emelkedő üzemeltetési költségek maradéktalan biztosítására.

A főbb gazdasági mutatószámaink a következők szerint alakultak:

4. táblázat

A 2021. évi előirányzatok (ei.) bemutatása

Jogcím	2021. évi eredeti ei.	2021. évi módosít- tott ei.	2021. évi teljesítés	Módosít- tott ei. teljesítés %-a
Támogatás	56 902,6	56 275,1	56 275,1	100,0%
Saját bevétel	102,0	173,0	173,0	100,0%
Államháztartáson belüli megelőlegezések		2 143,4	2 143,4	100,0%
Maradvány igénybevétel		3 027,9	3 027,9	100,0%
Bevételek összesen	57 004,6	61 619,4	61 619,4	100,0%
Kiadások összesen	57 004,6	61 619,4	56 629,8	91,9%

adatok millió forintban

5. táblázat

A 2021. évi előirányzat-változások bemutatása

Előirányzat-módosítások levezetése, többletforrások	
Kormány hatáskörében	
az ügyészségi alkalmazottak 2021. évi illetménytöbbletének, illetve a központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2021. évi kompenzációjának fedezetére	9,9
Fejezeti hatáskörben	
többletbevétel teljesítése	2 214,3
fejezetek közötti előirányzat-módosítás (átadások: OBH, ORFK)	637,4
2020. évi maradvány felhasználása	3 027,9

adatok millió forintban

6. táblázat

Egyes előirányzatok bemutatása

Működéshez szükséges kiadások	2021. évi eredeti előirányzat	2021. évi módosított előirányzat	2021. évi teljesítés	2021. évi maradvány (4 989,6)
Személyi juttatások	42 981,7	42 850,4	42 850,4	
Munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	6 883,3	6 744,8	6 744,8	
Dologi kiadások	4 303,2	4 744,1	4 744,1	
Egyéb működési célú kiadások	6,8	0,9	0,9	
Beruházások	2 699,6	4 922,9	2 154,0	2 768,9
Felújítások	30,0	43,2	2,9	40,3
Egyéb felhalmozási célú kiadások	70,0	110,6	102,7	7,9
Államháztartáson belüli megelőlegezések		2 143,4		2 143,4
Fejezeti kezelésű előirányzatok	30,0	59,1	30,0	29,1

adatok millió forintban

Az ügyészi szervezet szakmai feladatainak ellátására az elmúlt évben fejezeti szinten rendelkezésre álló előirányzat (4. táblázat) a 2020. évi eredeti előirányzathoz képest 7.448,3 millió forinttal emelkedett az ügyészi illetményrendezés miatt. A tárgyév folyamán a különböző jogcímeken végrehajtott előirányzat-módosítások következtében a módosított kiadási előirányzat 8,1%-kal emelkedett (4. táblázat).

A 2021. évben rendelkezésre álló forrás szerkezete az előző évekhez képest alig változott. A kiadások forrását mintegy 91,3%-ban a tárgyévi támogatás, kisebb mértékben, 4,9%-ban, az előző évi előirányzat-maradvány igénybevétele, 3,5%-ban az államháztartáson belüli megelőlegezések és mindössze 0,3%-ban saját bevétel biztosította (4. táblázat).

A felhasznált előirányzatból 87,6%-ot a személyi jellegű kiadások és a kapcsolódó járulékok tették ki, a fejlesztésekre 4% jutott, 8,4% pedig az üzemeltetési kiadások fedezetét biztosította (6. táblázat).

A személyi juttatásra felhasznált összeg (6. táblázat) fedezetet nyújtott az ügyészségi alkalmazottakat alanyi jogon megillető, az Üjt.-ben előírt kötelezettségekre, valamint a külső személyi juttatások körébe tartozó kifizetésekre.

Törvény szerinti illetményekre teljesített kiadás 35.949,9 millió forint volt, amely fedezetet biztosított az ügyészségi alkalmazottaknak járó illetmény és kötelező előre sorolás összegéhez.

A személyi juttatásokon belül a törvény szerinti illetmények mellett további 6.755,7 millió forint kifizetése teljesült, többek között pénzbeli elismerés, készenléti és ügyeleti díj, túlóra, jubileumi jutalom, béren kívüli juttatások, valamint különféle költségtérítések jogcímen. A külső személyi juttatásokra kifizetett összeg 144,8 millió forint volt, amely különösen a tanúk díjazását és a reprezentációs kiadásokat tartalmazta.

A dologi kiadásokra fordított összeg (6. táblázat) 503,9 millió forinttal több a megelőző évi felhasználásnál. Az üzemeltetési költségekre, az épületek, eszközök folyamatos karbantartására, kisjavítására, továbbá a fejlesztési kiadásokra az előző évihez képest magasabb költségek merültek fel, de a folyamatban lévő fordított általános forgalmi adózás hatálya alá eső beruházásokra az előző évhez képest 132,9 millió forinttal több áfabefizetést teljesítettünk.

A dologi kiadások 51,1%-át szolgáltatási kiadásokra (bérleti díjak, karbantartások stb.), 10,5%-át a szakmai és üzemeltetési anyagok beszerzésére, 16,5%-át az ügyészségi országos számítógépes hálózat üzemeltetésére, 0,1%-át kiküldetésre, 0,9%-át egyéb dologi kiadásokra, továbbá 20,9%-át az áfával kapcsolatos kiadásokra, befizetésekre fordítottuk.

A fejezetnél a 2021. évben felhalmozási kiadásokra 2.799,6 millió forint (6. táblázat: beruházások, felújítások, egyéb felhalmozási célú kiadások együttesen) állt rendelkezésre, amely az év közbeni előirányzat-változások – döntően az előző évi maradvány – hatására és a több éven át tartó beruházás pénzügyi ütemezése miatt 5.076,7 millió forinttal módosult.

Az intézményi beruházásra fordítható eredeti előirányzat (6. táblázat) az év közbeni előirányzat-módosítások hatására 2.223,3 millió forinttal növekedett. A módosítás forrása elsősorban az előző évi előirányzat-maradvány volt.

A felújításra fordított előirányzat 13,2 millió forinttal változott, a megvalósított munkák tartalma alapján belső átcsoportosítás történt a beruházási kiadások növelésére.

Az ügyészségi alkalmazottak lakáshoz jutását a 2021. évben 102,7 millió forint kamatmentes munkáltatói kölcsön folyósításával támogattuk. Összesen 36 fő kapott átlagosan 2,9 millió forintot.

A kamatmentes munkáltatói kölcsönök folyósítása az egyéb intézményi felhalmozási kiadások terhére történik, amelynek 2021. évi többletbevétele 21,8 millió forinttal módosította a keretet. A növekedést elsősorban a hitelkifizetésekre érkezett előtörlesztések és végtörlesztések jóváírása okozta.

A felhalmozási előirányzatoknál keletkezett előirányzat-maradvány (6. táblázat) teljes egészében kötelezettségvállalással terhelt.

A fejezetnél a befektetett eszközök nettó értéke a beszámolási időszak végén 22.438,7 millió forint volt, amely 161,2 millió forinttal több az előző évi időszak záró értékénél.

A vagyonváltozáson belül az ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok nettó értéke 22,1 millió forinttal, a gépek, berendezések, felszerelések, járművek nettó értéke 49,6 millió forinttal csökkent. Az immateriális javak mérleg szerinti értéke 36,1 millió forinttal, a befejezetlen beruházások értéke 196,9 millió forinttal növekedett.

A 2021. évben a fejezetnél jelentősebb beruházások tárgyévi pénzforgalmi finanszírozása a következők szerint alakult:

7. táblázat

Jelentősebb beruházások, felújítások pénzforgalmi finanszírozása a 2021. évben

Teljesített kiadás	millió Ft
Siklói Járási Ügyészség rekonstrukciója (részteljesítés)	248,1
Kiskörösi Járási Ügyészség részére ingatlan vásárlása	155,0
Monori Járási Ügyészség rekonstrukciója (részteljesítés)	153,7
Komáromi Járási Ügyészség rekonstrukciója (részteljesítés)	74,8
Budapest, Markó u. 16. tűzjelző berendezés kiépítése	31,9
Érdi Járási Ügyészség bútorozása	15,1
Veszprém, Vár u. 6–8. épületek összenyitása	14,5
Munkaállomások beszerzése 2021.	420,0
Munkaállomások beszerzése 2020.	300,8
MS licencek beszerzése	52,9
Irodai programcsomag licenc	44,6
Szerverek és tárolóeszközök beszerzése	41,1
MS-Teams licenc	31,0
Cisco licencek	15,0

A Legfőbb Ügyészség a 2021. évben is megtartotta és érvényesítette a takarékos gazdálkodáshoz szükséges intézkedéseket, a főügyészségek likviditási helyzetét folyamatosan ellenőrizte, elemezte. A fejezet a szakmai feladatellátás alapvető személyi és tárgyi feltételeinek biztosításán túl kiemelt figyelmet fordított a folyamatos működés és likviditás feltételeinek megteremtésére is.

10. Az ügyészségi alkalmazottak tudományos tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet

Az ügyészek évtizedek óta megbecsült résztvevői a hazai és nemzetközi jogi tudományos közéletnek, rendszeresen jelennek meg cikkeik, tanulmányaik, továbbá szerzői szakkönyveknek, egyetemi tankönyveknek és más felsőfokú oktatási kiadványoknak. Az ügyészség felső vezetésében mindenki szerzett tudományos fokozatot. A tárgyévben 30 ügyész, alügyész és 15 más ügyészségi alkalmazott rendelkezett tudományos fokozattal, közülük 5 fő habilitált, továbbá 2 fő a Magyar Tudományos Akadémia doktora volt. 48 ügyész, alügyész, ügyészségi fogalmazó és tisztviselő különböző doktori iskolák hallgatója. Az egyetemek állam- és jogtudományi karain, más felsőfokú oktatási intézményekben és posztgraduális szakokon közel 100 ügyész, tisztviselő és tudományos kutató oktat, illetve vizsgáztat. 80 ügyész folytat jogi szakvizsgáztatói tevékenységet.

Az OKRI az ügyészség tudományos és kutató intézményeként átfogóan foglalkozik a bűnözés okainak, a megelőzés lehetőségeinek, a bűnözés és bűnüldözés jellemzőinek, valamint aktuális elméleti és gyakorlati kérdéseinek kutatásával.

A tárgyévben az intézet kutatóinak több mint 80%-a (15 fő) rendelkezett tudományos fokozattal: 1 fő akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja volt, 14 kutatónak kandidátusi, illetve PhD fokozata volt, 2 kutató pedig habilitált egyetemi oktató is volt.

Az intézeti kutatások eredményei az ügyészség kodifikációs és jogértelmezési tevékenységében hasznosulnak, gazdagítják a bűnügyi tudományok elméleti teljesítményét, és felhasználásra kerülnek a felsőoktatásban, valamint a posztgraduális képzésekben is.

A tárgyévben az intézet kutatói összesen 74 publikációt jelentettek meg, ebből 10-et idegen nyelven. A különböző konferenciákon és szakmai fórumokon összesen 74 előadást tartottak, amelyekből 12 hangzott el idegen nyelven.

2021-ben 37 kutatási program zajlott a tudományos és a közvéleményt leginkább érdeklő időszakos témákból, a hazai és nemzetközi szakmai és tudományos eredmények, tapasztalatok, valamint a gyakorlati hasznosíthatóság közigényének messzemenő figyelembevételével. Vizsgáltuk egyebek között a kibertérrel összefüggő bűncselekmények sajátosságait, a pedofília kapcsolatát a gyermekek sérelmére elkövetett szexuális bűncselekményekkel, a fogyasztókkal élők és az idősek áldozattá válásának kockázatait a bentlakásos intézetekben és egyéb zárt intézményekben, az időskori kriminalitás jellemzőit, a gyermekbántalmazást, a szülő sérelmére elkövetett emberölések szociológiai hátterét, az állatok büntetőjogi védelmének kérdéseit, a pirotechnikai eszközök jogellenes használatát sportrendezvényeken, valamint empirikus kutatást folytattunk a rablások vizsgálatára is.

A kutatók jelentős része tagja vagy tisztségviselője tudományos vagy a tudományos munkával összefüggő nemzetközi szakmai szervezetnek (pl. International Society of Criminology, Scientific Commission, European Crime Prevention Network).

A tárgyévben is az OKRI látta el a Legfőbb Ügyészség – elsőként a 2016. év elején online megjelentetett – szakmai-tudományos folyóirata, az Ügyészségi Szemle (www.ugyeszsegiszemle.hu) kiadásával járó feladatokat.

Tisztelt Országgyűlés!

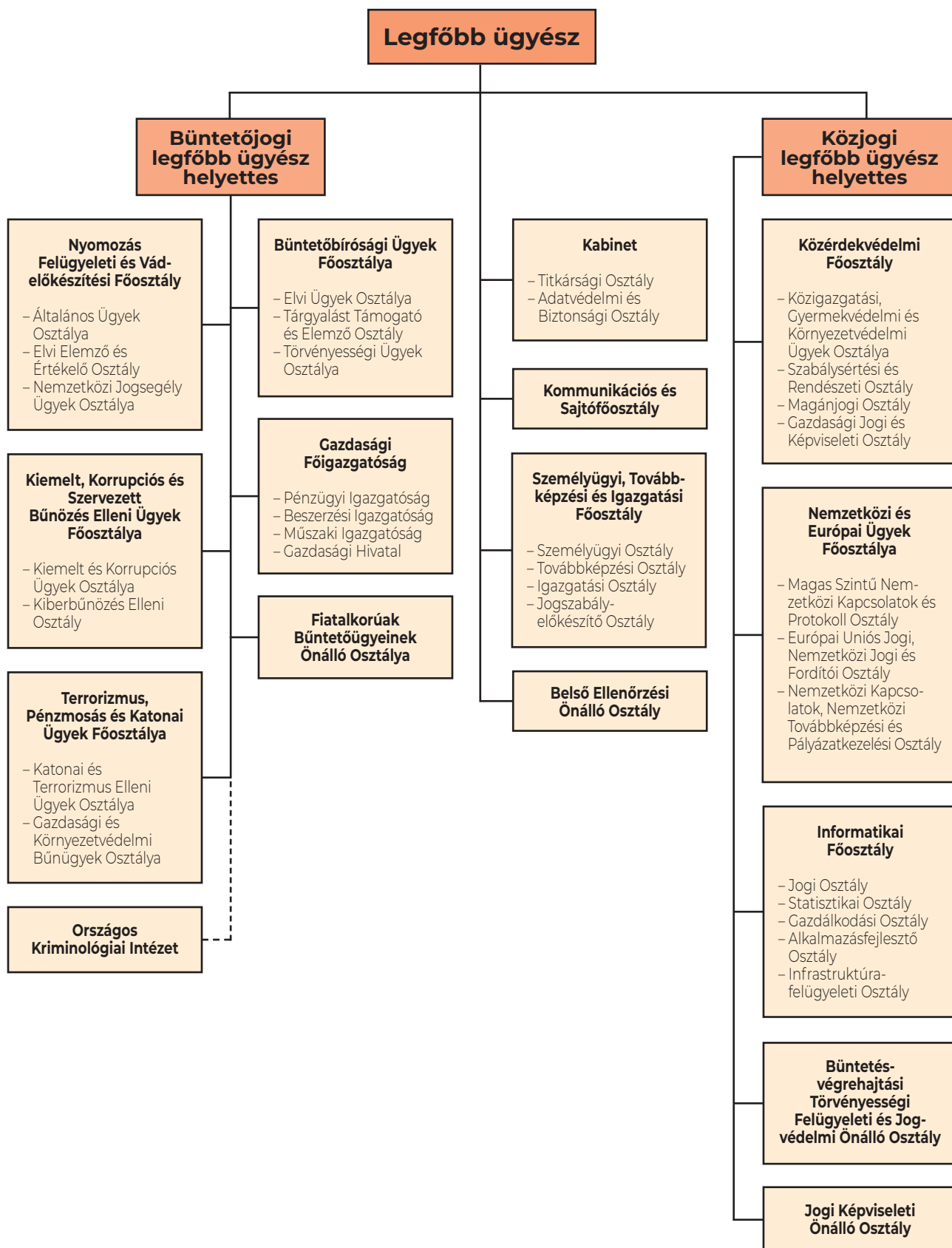
Az előzőekben részletesen bemutatott adatok alapján meggyőződésem szerint az ügyészség a 2021. évben teljesítette feladatait. Kérem, hogy a beszámolót szíveskedjenek elfogadni.

Budapest, 2022. szeptember 12.

(Dr. Polt Péter)

1. melléklet: A Legfőbb Ügyészség szervezete

2. melléklet:

A legfőbb ügyészhez intézett kérdések

Írásbeli választ igénylő kérdések:

- „Dél-somogyi érintett a Boldog-ügyben? Dél-Somogyig érnek a polip csápjai?”, Ander Balázs (Jobbik), K/14514,
- „Vizsgálja-e a Szputnyik V vakcina engedélyezése körüli visszásságokat?”, Arató Gergely (DK), K/14795,
- „Lapos(a)kúszás - Az ügyészség vizsgálja-e az esetlegesen megállapítható jogellenes cselekményeket és az esetleges törvénysértésekkel kapcsolatos büntetőjogi felelősséget?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/14802,
- „Hogyan és kinek az engedélyével jutottak be a Pesti TV munkatársai a Színház- és Filmművészeti Egyetem Vas utcai kollégiumába?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/14803,
- „Valóban nem állapítható meg, hogy az Elég nevű Facebook-oldalhoz kapcsolt kapcsolat@fidesz.hu e-mail-cím mögött ki áll?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/14804,
- „Fennáll-e a büntetőjogi felelőssége a sümegi polgármesternek és a városnak vagyoni hátrányt okozó döntéseket támogató képviselőknek a Ramassetter Látogatóközpont és a bölcsőde épület építéssel összefüggő törvénysértések miatt?”, Rig Lajos (Jobbik), K/14834,
- „Indítanak-e vizsgálatot az MNB vagyonkezelési ügyletei miatt?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/14852,
- „Az ügyészség vizsgálja a kalocsai gyermekotthonban történeteket?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/14853,
- „Hol tartanak a sümegi ügyekkel kapcsolatos büntetőeljárások?”, Rig Lajos (Jobbik), K/14854,
- „Vezetőszáron vitték el egy pap áldozatát, az ünnepi mise végéig nem engedték ki” - Vizsgálta-e az ügyészség a nyomozás elrendelését megelőzően, az igazoltatástól a gyanúsított kihallgatásig történt intézkedések jogszerűségét és törvényességét, azok indokoltságát és szükségességét?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/14892,
- „Hogy áll az Altus által elkövetett jogellenes pénzügyi tevékenység és gazdasági csalás ügyének felderítése?”, Dr. Budai Gyula (Fidesz), K/14937,
- „Van-e folyamatban nyomozás közúti veszélyeztetés miatt országgyűlési képviselővel szemben?”, Dr. Szél Bernadett (független), K/14995,
- „Milyen közérdek fűződött ahhoz, hogy Alapjogokért Központ tavaly őszi, háborús hangulatú, militáns kampányát közpénzből fizessék?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/15014,
- „A tarnaörsi piac ügye - Avagy ön szerint hogyan lehetséges az, hogy a Kormány segítségével és támogatásával ma Magyarországon törvénysértő beruházások valósulhatnak meg bármilyen jogkövetkezmény nélkül?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/15015,

- „Hogy áll a XIX. kerületi önkormányzatot érintő korrupciós, valamint kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények ügyének felderítése?”, Dr. Budai Gyula (Fidesz), K/15055,
- „Van-e eljárási cselekmény folyamatban a Kósa-ügyekben?”, Csárdi Antal (LMP), K/15059,
- „Mit tesz az ügyészség a Tisza szennyezéséért felelős személyek büntetőjogi felelősségének érvényesítéséért?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/15088,
- „Indult-e már nyomozás, vizsgálat, vagy büntető eljárás a büntetőjogi felelősség megállapítására Kósa Lajos ügyében?”, Varga Zoltán (DK), K/15107,
- „Kósa Lajos a csengeri örökösnővel folytatott »bűnös« viszonya alatt az ügyben általa tett intézkedésekkel, vagy az általa végzett cselekményekkel az ügyészség szakmai álláspontja szerint megvalósított-e bármilyen konkrét törvénysértést?”, Dr. Vadai Ágnes (DK) K/15165,
- „Hogy áll az erzsébetvárosi áramlopás ügyében a nyomozás?”, Dr. Budai Gyula (Fidesz), K/15171,
- „Az Ügyészség által indítványozott bűnügyi felügyelet szabályai fennállnak-e még dr. Czeglédy Csaba Adriánnal szemben, vagy azok megszüntetésre kerültek?”, Dr. Budai Gyula (Fidesz), K/15192,
- „Lehetséges az, hogy a közvagyonért felelős tárca nélküli miniszter is eltitkolt vagyonnal rendelkezik?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/15223,
- „Lehetséges az, hogy a Magyar Turisztikai Ügynökség politikai alapon döntött milliárdos támogatásokról?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/15225,
- „Egy tiltott adatszerzéses büntetőügy vádlottja valóban országgyűlési képviselő lejárata céljából próbált információkat beszerezni?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/15226,
- „Hol tart a nyomozás a Tóció-Pece Kft. ügyében?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/15230,
- „Követett el valaki költségvetési csalást a fideszes Szabó Zsolt választókerületében kialakított piacok ügyében?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/15235,
- „Ki köteles tanúskodni a bíróság előtt és ki nem?”, Varga Zoltán (DK), K/15238,
- „Hogyan lehetséges?”, Csárdi Antal (LMP), K/15258,
- „Hogy áll a Legény Zsolthoz kapcsolódó dohányáru-csempészés ügyének felderítése?”, Dr. Budai Gyula (Fidesz), K/15320,
- „Megállapították-e ki, milyen bűncselekményt követett el, hiszen az információk alapján zsarolás, hűtlen kezelés, korrupció, kábítószer használat és birtoklás miatt is indult eljárás?”, Mesterházy Attila (MSZP), Dr. Szakács László (MSZP), K/15350,
- „Másfél évvel a Borkai szexvideó megjelenése után történt-e bármilyen vádemelés az elindított nyomozások alapján, illetve tudja-e már a rendőrség, hogy ki az ördög ügyvédje?”, Mesterházy Attila (MSZP), Dr. Szakács László (MSZP), K/15351,

- „Folyamatban van-e olyan eljárás (nyomozás vagy vádemelés), amely érinti Borkai Zsoltot?”, Mesterházy Attila (MSZP), Dr. Szakács László (MSZP), K/15352,
- „Hogyan áll jelenleg a bátonyterenyi és bicskei GOP-os ügyek nyomozása?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/15356,
- „Valóban minden büntetőjogilag releváns tény megvizsgáltak?”, Csárdi Antal (LMP), K/15405,
- „Miért nem nyilvánosak az állatkínzással kapcsolatos büntetőeljárások statisztikái?”, Dr. Fülöp Erik (független), K/15422,
- „Hogy áll a nyomozás az Agrárminisztérium helyettes államtitkára ügyében?”, Csárdi Antal (LMP), K/15435,
- „Valóban visszaélt hivatali hatalmával Handó Tünde, amikor jogellenesen megakadályozta egy bíró kinevezését?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/15471,
- „Kitől kapta meg az autóalkatrész bolt a magyarországi zárást elrendelő jogszabály-tervezetet?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/15473,
- „A semmisségi per ellenére is elkezdődhet az építkezés a gárdonyi par-ton?”, Kunhalmi Ágnes (MSZP), K/15484,
- „Házkutatást tartottak Ludas Község Polgármesteri Hivatalában?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/15594,
- „Felveti a költségvetési csalás gyanúját a magyar ethno-fitness projekt?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/15605,
- „Történhetett jogsértés Kósa Lajos feleségének cége ügyében?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/15628,
- „Nem gondolja, hogy dolga lenne a stadion túlárazások ügyében?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/15629,
- „Felveti a törvénysértés gyanúját, hogy a magyar állam nem közvetlenül a kínai oltóanyaggyárral szerződött, hanem egy Danubia Pharma Kft. nevű céggel?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/15632,
- „Vizsgál-e az Ügyészség voksturizmussal kapcsolatos ügyeket?”, Kocsis-Cake Olivio (Párbeszéd), K/15667,
- „Mi történt a Nemzeti Örökség Intézeténél?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/15756,
- „Mi állhat dr. Czegléd Csaba Adrián gyanúsítottkénti kihallgatása mögött?”, Dr. Budai Gyula (Fidesz), K/15854,
- „A nemzetközi bűnügyi jogsegély keretében mely államtól és milyen adatokat szerzett be az ügyészség bizonyítékként?”, Dr. Budai Gyula (Fidesz), K/16016,
- „Mi folyik Badacsonytomajon?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16019,
- „Sértett törvényt a Magyar Labdarúgó Szövetség, mikor 2020 márciusában jóváhagyta, hogy Orbán Viktor felcsúti fociakadémiája összesen további 3,28 milliárd forint tao-támogatást használhasson fel?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16032,
- „Hogyan ítéli meg a Gyurcsány Ferenc nevében folytatott, öt lejártni kívánó, megtevesztő telefonos kampányt?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16072,

- „Törvényes az, ha az MNB, aminek 2013 óta hivatalba lévő elnöke Matolcsy György a 2015 óta fia, Matolcsy Ádám érdekeltsége tartozó Balaton Bútor Kft.-től szerzett be bútorokat?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16089,
- „Mikorra várható a zsarolás büntette miatt indult eljárás befejezése?”, Dr. Budai Gyula (Fidesz), K/16119,
- „Történt szabálytalanság a Külgazdasági és Külügyminisztérium Győrben árverésre bocsátott maszkjainak beszerzése során?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16150,
- „Vizsgálja az ügyészség az atlatszo.hu internetes portálon megjelent cikk alapján Bács István, érdi fideszes politikus 71 millió forintos tagi kölcsönének ügyét?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16151,
- „Kik hamisítottak ajánlóíveket a 2018-as választások során?”, Kocsis-Cake Olivio (Párbeszéd), K/16161,
- „Felmerül-e bűncselekmény gyanúja Decs Nagyközség gazdasági »elkerülő« útjának kivitelezésével kapcsolatban?”, Dr. Harangozó Tamás (MSZP), K/16179,
- „Mi történt Komlón?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/16289,
- „A nyomozó hatóságok a »Híd a kétharmad világába programot« teljesítik?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16326,
- „Miért kerül a nyomozás egy helyi bűncselekmény ügyében a Nemzeti Nyomozó Irodához?”, Sebián-Petrovszki László (DK), K/16384,
- „Sértett jogszabályt a Tatai Önkormányzat, amennyiben listázta a fórumokon megjelenteket?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16403,
- „Sértett jogszabályt Szemereyné Pataki Klaudia, amikor közpénzen hirdette az ellenzéket gyalázó posztját?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16404,
- „Sértett jogszabályt Kovács Róbert az Egy a Természettel Nonprofit Kft. felügyelőbizottsági tagsági kinevezése?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16407,
- „Valóban törvénytelenül költhetett el közpénzt a Magyar Nemzeti Bank ingatlanfejlesztő cége?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16408,
- „Valóban érte hátrányos megkülönböztetés a diákokat a véleményük miatt a Színház- és Filmművészeti Egyetemen?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16409,
- „Hol tart a sümegi polgármestert is érintő hűtlen kezelés ügyében indult nyomozás, miért nem történt még semmilyen gyanúsítás az ügyben?”, Mesterházy Attila (MSZP), K/16441,
- „Mennyi támogatás visszaszerzése várható a Gődény-féle párttól?”, Szabó Tímea (Párbeszéd), K/16448,
- „Történt jogsértés, amikor a Magyar Turisztikai Ügynökség Balatonboglár önkormányzatának adott egyedi támogatása a Léгли család érdekeit szolgálta?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16451,
- „Sértett jogszabályt Papcsák Ferenc egy, a Városligeti-tó partján álló vendéglátóhely bérbeadása kapcsán?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16455,
- „Melyik párt javára történt aláírás-hamisítás Budapesten a 2018-as választásokat megelőzően?”, Kocsis-Cake Olivio (Párbeszéd), K/16482,

- „Mi történt Komlón? 2.”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/16494,
- „Sértett jogszabályt valaki a Rogán-féle földvásárlással kapcsolatban?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16520,
- „Folynak-e büntetőeljárások a Nemzeti Közszerződési Egyetem KÖFOP-os jogsértései kapcsán?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/16571,
- „A dunakeszi társasház rejtélye”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16572,
- „Mi a jelenlegi helyzet az OLAF-ajánlásokkal érintett nyomozások vonatkozásában?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/16574,
- „Miért asszisztált tevékenyen az ügyészség a Quaestor értékpapírcég vagyonelemeinek átjátszásához, melyek értékéből valamennyi károsultat kártalanítani lehetett volna?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16633,
- „Mit kíván tenni az ügyészség most, hogy a vádlott Simonka György maga is vádlóként lépett föl?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16634,
- „Voltak-e letartóztatások azon cégek vezetőit érintően, amelyek a Heves megyei irányított közbeszerzések résztvevői voltak?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/16640,
- „Okozott természetkárosítást a Vízügy Vecsésen?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16645,
- „A »sitthalomért« megy valaki sittre?”, Ander Balázs (Jobbik), K/16663,
- „Kívánják-e hatékonyabbá tenni a környezet és természet elleni bűncselekmények miatti nyomozásokat és megszüntetni az ezekkel kapcsolatos anomáliákat?”, Dr. Szél Bernadett (független), K/16678,
- „Dilettantizmus vagy szándékos mulasztások/hibák akadályozzák a kormánypárti politikusok ellen folyamatban lévő büntetőeljárások eredményességét?”, Szilágyi György (Jobbik), K/16697,
- „Ki a felelőse annak, hogy hatmilliárd forint elköltése után is gond van az ivóvíz minőségével Baján?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16727,
- „Miért nem történt érdemi, minden érintett meghallgatására kiterjedő nyomozás a kalocsai gyermekotthonban történt bántalmazások miatt?”, Korózs Lajos (MSZP), K/16757,
- „A rendőrség szolgál és véd - de kit?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16762,
- „Volt-e meghallgatás vagy kényszerintézkedés Heves megyei polgármestereket érintően?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/16790,
- „Kíván-e eljárást indítani az elhíresült Pegasus kémsoftver ügy kapcsán annak kiderítésére, hogy jogszerűen használták-e Magyarországon ezt az eszközt újságírók, politikusok, vállalkozók és ügyvédek megfigyelésére?”, Mesterházy Attila (MSZP), K/16795,
- „Megválaszolatlan kérdések a kelet-magyarországi szavazatvásárlásokról”, Kocsis-Cake Olivio (Párbeszéd), K/16800,
- „Az Ön felügyelete alá tartozó szervnél alkalmazták-e a Pegasus kémprogramot?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16813,
- „Valóban újjáéledt a lakásmaffia?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16819,
- „Farkas Flórián érintettsége miatt halad szándékosan lassan a nyomozás a Híd a munka világába ügyében?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16824,

- „Indokolt lenne-e büntetőeljárást indítani a legújabb kormányzati-párt-politikai kampányok kapcsán?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/16833,
- „Történt szabálytalanság az észak-balatoni vasútvonal Szabadbattyán és Balatonfüred közötti szakasz kivitelezése és átvétele során?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16844,
- „Terheli a kormányt jogi felelősség azért, mert sérülékeny informatikai felületen tette közzé az újabb pénzkidobásnak számító, nemzeti konzultációnak hazudott kérdéseit?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16871,
- „Hogy áll a semmisségi per a Velencei-tó partján fekvő önkormányzati telek ügyében?”, Kunhalmi Ágnes (MSZP), K/16884,
- „Hány ember került előzetes letartóztatásba?”, Stummer János (Jobbik), K/16925,
- „Sértett törvényt a kormányhivatal, mikor elutasította a három bélmegegyeri vadásznak a vadászati jogosultságra történő nyilvántartásba vételét?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16931,
- „Történt jogsértés a Hernádi család esztergomi ingatlan bizniszénél?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/16933,
- „Hány ügyben folyt, illetve folyik nyomozás a Zala Megyei Gondoskodás Egyesített Szociális Intézmény ellátottjai ügyében?”, Dr. Szél Bernadett (független), K/16972,
- „Rémhírterjesztés, uszítás, közveszéllyel fenyegetés?”, Dr. Hadházy Ákos (független), K/16976,
- „Kíván-e az Ön által felügyelt ügyészi szervezet vizsgálatot indítani a nagyértékű, több százmilliárdos lélegeztetőgép beszerzés, és azon belül a maláj üzletember közbeiktatásával lezajlott beszerzés ügyében?”, Szabó Szabolcs (független), K/16977,
- „Hogy áll jelenleg a dr. Forgács Barnabás ellen folytatott nyomozás, valamint mikorra várható vádemelés az ügyben?”, Dr. Budai Gyula (Fidesz), K/17050,
- „Mi lehet ön szerint a fedezete Szentgyörgyvölgyi Péter polgármester vagyonosodásának?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/17092,
- „Történt túlárzás a Kelenföld és Ferencváros pályaudvar közötti vasúti vágányok bővítésével kapcsolatos közbeszerzés kiírása során?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/17208,
- „Miért nem nyilvános és hozzáférhető bárki számára az egyébként közpénzből működtetett és többször hangoztatottan transzparensen működő ügyészségi szervezet e-rollerekkel kapcsolatos egységes iránymutatása?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/17212,
- „Sértett törvényt a Csepeli Városgazda Nonprofit Zrt., amikor 5 nap alatt értékesítette a 1213 Budapest, Cirmos sétány 4. szám alatti »volt pedagógusszálló« épületét?”, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/17213,
- „Hol tart a nyomozás az Arton Capital sérelmére elkövetett betörés ügyében? (3)”, Demeter Márta (LMP), K/17303,

- „Indít vizsgálatot annak kapcsán, hogy budai lakást vettek a határon túliaknak szánt pénzből, de Kövér László kabinetfőnökének rokonai laknak benne?“, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/17465,
- „Hogy áll a Viresol ügyében zajló nyomozás?“, Dr. Szél Bernadett (független), K/17518,
- „Hogy áll a budakeszi Álomvölgy ügyében zajló nyomozás?“, Dr. Szél Bernadett (független), K/17519,
- „Folyik-e nyomozás az MBVK valamelyik vezetője ellen?“, Dr. Hadházy Ákos (független), K/17591,
- „Nyomoznak-e a Hermina Happyland beruházás kapcsán?“, Dr. Hadházy Ákos (független), K/17596,
- „Hogyan cserélhet többször is tulajdonost egy bűnügyi zár alatt álló hotel?“, Dr. Harangozó Tamás (MSZP), K/17601,
- „Bennfentes kereskedelem?“, Varju László (DK), K/17622,
- „Miért tartott ennyi ideig a nyomozás a Vértesszőlősnél történt siklóernyős tragédia ügyében?“, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/17650,
- „Érintettje-e bűnügyi nyomozásnak hajdúnánási tisztségviselő?“, Dr. Hadházy Ákos (független), K/17664,
- „Folyik-e büntetőeljárás a 12442/2019 sz. közbeszerzés vonatkozásában?“, Dr. Hadházy Ákos (független), K/17681,
- „Lassan lejár a határidő! Ugye lesz végre valami eredmény a »Híd a munka világába« program nyomozása kapcsán?“, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/17744,
- „Van-e olyan büntetőeljárás folyamatban, amelynek az érintettje a Pest Megyei Kormányhivatal vezetője?“, Dr. Szél Bernadett (független), K/17826,
- „Szexuális bűncselekmény a rendőrség kötelékében?“, Dr. Harangozó Tamás (MSZP), K/17886,
- „Van-e valamilyen fejlemény a Microsoft-ügy nyomozásában?“, Dr. Hadházy Ákos (független), K/17895,
- „Vizsgálják/vizsgálták-e az érintett minisztériumok »ezidáig ismeretlenül maradt beosztottjainak« szerepét és kilétét?“, Dr. Szél Bernadett (független), K/17900,
- „Tízmilliókkal rövidíthették meg a sárosdi időotthon lakóit?“, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/17903,
- „Kiterjed-e a Völner Pál ellen hivatali vesztegetés elfogadása miatt indított eljárás a volt miniszterhelyettes építőipari lobbitevékenységére is?“, Dr. Szél Bernadett (független), K/17907,
- „Mikorra várható végre az ügyészség végleges állásfoglalása és szakmai döntése a »Híd a munka világába« program vonatkozásában?“, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/17908,
- „Milyen büntetőjogi intézkedés történt a B.324/2016/81 sz. ügyben?“, Dr. Hadházy Ákos (független), K/17919,
- „Sértett törvényt a XXI. Kerület Csepel Önkormányzata, amikor és amilyen módon értékesítette a Szigetcsúcson található hét darab ingatlant?“, Dr. Vadai Ágnes (DK), K/17923.

Azonnali választ igénylő kérdés:

„A mentelmi jogról”, Dr. Harangozó Tamás (MSZP), A/17874.

Szóbeli választ igénylő kérdés:

„Kósa Lajos ezt is meg fogja úszni?”, Bósz Anett (DK), K/15210.

3. melléklet:
Ábra- és táblázatjegyzék, a statisztikai adatok forrásai,
valamint egyes statisztikai fogalmak

Az ábra sorszáma	Az ábra címe	Forrás(ai)	Oldalszám
(1)	Az ügyészség szervezete		11
(2)	Az ügyészségi ügyiratforgalom a 2012–2021. években	BÜR, MAKÖR, BV	12
(3)	A főügyészségek ügyiratforgalma a 2021. évben	BÜR, MAKÖR, BV	12
(4)	A regisztrált bűncselekmények száma a 2012–2021. években	ENyÜBS	14
(5)	A regisztrált elkövetők számának alakulása a 2019–2021. években	ENyÜBS	14
(6)	Korrupciós bűncselekménnyel érintett kezdeményezett eljárások száma a 2019–2021. években	ENyÜBS	24
(7)	Korrupciós bűncselekménnyel érintett regisztrált elkövetők száma	ENyÜBS	27
(8)	Az ügyészségi nyomozások adatai a 2019–2021. években	BÜR	30
(9)	A nyomozó hatóságoktól érkezett határozatok száma a 2019–2021. években	BÜR	32
(10)	A nyomozó hatóságok határozatai és gyanúsításai elleni panaszok száma a 2012–2021. években	BÜR	33
(11)	Az ügyészségi határozatok és gyanúsítások elleni elbírált panaszok száma a 2012–2021. években	BÜR	34
(12)	Az ügyészségen tett feljelentések és azok elintézésének módja a 2019–2021. években	BÜR	36
(13)	A feljelentés kiegészítése alapján hozott ügyészségi döntések a 2019–2021. években	BÜR	36
(14)	A letartóztatásra vonatkozó adatok a 2019–2021. években	BÜR	38
(15)	A vádemelésre alkalmasság szempontjából megvizsgált ügyekkel kapcsolatos ügyészségi döntések a 2021. évben	BÜR	39
(16)	A jogerős bírósági határozattal elbírált vádlottak száma a 2012–2021. években	VIR	43
(17)	Az elsőfokú tárgyalással érintett ügyek száma a 2019–2021. években	VIR	44
(18)	A másodfokon tárgyaláson vagy nyilvános ülésen elbírált ügyek száma a 2019–2021. években	VIR	45
(19)	A harmadfokú nyilvános üléssel érintett ügyek száma a 2019–2021. években	VIR	46
(20)	A jogerős bírósági határozattal elbírált, valamint az eljárást gyorsító formákkal elbírált vádlottak száma a 2012–2021. években	VIR	47
(21)	A büntetővégzés meghozatalára irányuló eljárással (tárgyalás mellőzésével) hozott bírósági határozattal érintett vádlottak száma a 2012–2021. években	VIR	48
(22)	A büntetéssel sújtott, illetve intézkedéssel érintett vádlottak száma a 2019–2021. években	VIR	49
(23)	Az egyes büntetésekkel sújtott vádlottak száma a 2019–2021. években	VIR	50
(24)	A próbára bocsátások száma, valamint a jóvátételi munkát alkalmazó bírósági döntések száma a 2019–2021. években	VIR	51

Az ábra sorszáma	Az ábra címe	Forrás(ai)	Oldalszám
(25)	Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések a 2012–2021. években	VIR	52
(26)	A váderedményesség a 2012–2021. években	VIR	53
(27)	A másodfellebbezéssel érintett vádlottak száma, és ezen belül az ügyészségi fellebbezéssel érintett vádlottak száma a 2019–2021. években	VIR	54
(28)	Az ügyészség által hivatalból kezdeményezett perújítások számának alakulása a 2019–2021. években	BÜR	55
(29)	A fiataalkorúakkal szembeni vádemelések adatai a 2019–2021. években	BÜR	59
(30)	A feltételes ügyészi felfüggesztéssel és a közvetítői eljárásra utalással érintett fiataalkorú terheltek száma a 2019–2021. években	BÜR	59
(31)	A jogerős bírósági határozattal elbírált ügyekre és fiataalkorúakra vonatkozó főbb adatok a 2019–2021. években	VIR	61
(32)	A fiataalkorúakkal szemben kiszabott büntetések és intézkedések főbb adatai a 2019–2021. években	VIR	62
(33)	A közérdekvédelmi szakterület ügyforgalmi adatai a 2019–2021. években	MAKÖR	68
(34)	A közérdekvédelmi szakterület egyes érkezéseinek száma a 2019–2021. években	MAKÖR	69
(35)	A közigazgatási hatósági döntés felülvizsgálata iránti egyes kérelmek száma a 2019–2021. években	MAKÖR	70
(36)	A szabálysértési és a közigazgatási elővezetések száma a 2019–2021. években	MAKÖR	72
(37)	A szabálysértési megszüntető határozatok és a tett intézkedések száma a 2019–2021. években	MAKÖR	73
(38)	A szabálysértési ügyekben benyújtott panaszok és perújítások száma a 2019–2021. években	MAKÖR	74
(39)	A perelhárító ügyészi intézkedések és civil felszólítások száma a 2019–2021. években	MAKÖR	76
(40)	Egyes bíróság előtti peres és nemperes eljárások száma a 2019–2021. években	MAKÖR	78
(41)	A kiemelt keresetek száma a 2019–2021. években	MAKÖR	80
(42)	A veszélyeztetettség megelőzése iránti intézkedések száma a 2019–2021. években	MAKÖR	82
(43)	A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi szakterületen iktatott ügyek számának alakulása a 2019–2021. években	BV	83
(44)	Kártalanítási igény érdemi elbírálása tárgyában született elsőfokú bv. bírói határozatok száma a 2019–2021. években	BV	84
(45)	A bv. bírói eljárást felfüggesztő határozatok száma a 2019–2021. években	BV	84
(46)	A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészekhez érkezett panaszok, kérelmek és bejelentések számának alakulása a 2019–2021. években	BV	85
(47)	A főügyészségek büntetés-végrehajtási tárgyú panaszt, kérelmet, illetve bejelentést elutasító állásfoglalásai ellen érkezett felülvizsgálati kérelmek száma a 2019–2021. években	BV	86

Az ábra sorszáma	Az ábra címe	Forrás(ai)	Oldalszám
(48)	A jogerős büntetés-végrehajtási bírói határozatok és az ügyész jelenlétével tartott meghallgatások, tárgyalások száma a 2019–2021. években	BV	86
(49)	A közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatos érkezések és a szabadságvesztésre történő átváltoztatása érdekében benyújtott ügyészi indítványok száma a 2019–2021. években	BV	88
(50)	A büntetés-végrehajtási felügyeleti ügyészi vizsgálatok száma a 2019–2021. években	BV	89
(51)	A büntetés-végrehajtási felügyeleti ügyészi vizsgálatok alapján kezdeményezett eljárások száma a 2019–2021. években	BV	90
(52)	Az ügyészi felhívások és rendelkezések száma a 2019–2021. években	BV	90
(53)	Az ügyészi szervekhez érkezett bűnügyi jogsegélykérelmek és a más államokba irányuló bűnügyi jogsegélyek száma a 2019–2021. években	BÜR	103
(54)	A Legfőbb Ügyészség által nem európai uniós államokba továbbított bűnügyi jogsegélykérelmek száma a 2019–2021. években	BÜR	105
(55)	A Legfőbb Ügyészség által fogadott bűnügyi jogsegélykérelmek száma a 2019–2021. években	BÜR	105
(56)	A külföldi hatóságoktól átvett és a külföldi hatóságoknak átadott büntetőeljárások száma a 2019–2021. években	BÜR	106
(57)	A szabálysértési jogsegélyügyek száma a 2019–2021. években	MAKÖR	107
(58)	A magyar nemzeti szekció által intézett ügyek és az elektronikus formanyomtatványon (Art21HU) érkezett jelentések száma a 2019–2021. években	Eurojust	110
(59)	Az engedélyezett és betöltött ügyészi, alügyészi, ügyészségi fogalmazói és ügyészségi megbízotti létszám alakulása a 2021. évben	személyi nyilvántartás	113
(60)	Az ügyészek, alügyészek, ügyészségi fogalmazók számának és nemek szerinti arányának alakulása a 2019–2021. években	személyi nyilvántartás	114
(61)	Az ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2021. évben	személyi nyilvántartás	114
(62)	A szolgálati viszony megszűnések okai a 2019–2021. években	személyi nyilvántartás	115
(63)	A szervezeti egységek sajtóközleményeinek és nyilatkozatainak száma a 2019–2021. években	Kommunikációs és Sajtó-főosztály	118

A táblázat sorszáma	A táblázat címe	Forrás(ai)	Oldalszám
(1a)	Egyes regisztrált bűncselekmények száma a 2019–2021. években	ENyÜBS	15
(1b)	A kezdeményezett eljárások kapcsán rögzített cselekmények a 2019–2021. években	ENyÜBS	16
(2)	Egyes bűncselekmények fiatalok elkövetőinek száma a 2021. évben	ENyÜBS	56
(3)	A szabadságvesztés végrehajtásához kapcsolódó fontosabb büntetés-végrehajtási bírói döntések adatai a 2019–2021. években	BV	87
(4)	A 2021. évi előirányzatok (ei.) bemutatása	GF	126
(5)	A 2021. évi előirányzat-változások bemutatása	GF	126
(6)	Egyes előirányzatok bemutatása	GF	126
(7)	Jelentősebb beruházások, felújítások pénzforgalmi finanszírozása a 2021. évben	GF	129

A forrásmegjelöléseknél alkalmazott rövidítések:

- BÜR: büntetőjogi szakág ügyviteli rendszere, az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program 1522 nyilvántartási számú adatgyűjtése.
- BV: a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi szakterület ügyviteli rendszeréből összeállított statisztikai adatok.
- ENyÜBS: egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika, az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program 2341 nyilvántartási számú adatgyűjtése.
- GF: a gazdasági szakterület által alkalmazott Forrás SQL könyvelési rendszerből készített VIII. Ügyészség fejezet 2021. évi éves költségvetési beszámolójából összeállított adatok.
- MAKÖR: közérdekvédelmi szakterület ügyviteli rendszere, az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program 1522 nyilvántartási számú adatgyűjtése.
- VIR: Vádképviselési Informatikai Rendszer, az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program 1523 nyilvántartási számú adatgyűjtése.

Az ENyÜBS a következő fogalmakat használja:

- *Regisztrált bűncselekmény*: a nyomozó hatóság, illetve az ügyészség meghatározott büntetőeljárási döntését követően rögzített és a rögzítés időpontjára elszámolt cselekmény.
- *Regisztrált elkövető*: a regisztrált bűncselekmény elkövetőjeként rögzített, a rögzítése időpontjára, az adott ügyben egyszer elszámolt személy.
- *Bűncselekmény elkövetője*: a regisztrált bűncselekmény elkövetőjeként rögzített, a rögzítése időpontjára, az adott ügyben regisztrált bűncselekmények számával egyezően (akár többször) elszámolt személy.

- *Regisztrált sértett*: a regisztrált bűncselekmény sértettjeként rögzített, a rögzítése időpontjára, az adott ügyben egyszer elszámolt személy.
- *Bűncselekmény sértettje*: a regisztrált bűncselekmény sértettjeként rögzített, a rögzítése időpontjára, az adott ügyben regisztrált bűncselekmények számával egyezően (akár többször) elszámolt személy.